Coperta: Pan Stanciu

Vaclav Havel

ISPITA

Teatru

Editura Cartea românească, 1991
CUPRINS
în loc de cuvînt înainte

Remarcabilul scriitor şi eseist ceh Vâclav Havel — astăzi preşedintele Cehoslovaciei — s-a născut la Praga, la 5.X.1936. Din motive de dosar i se refuză înscrierea la facultăţile cu profil umanist; în consecinţă, urmează timp de doi ani cursurile de economie a politehnicii pra-gheze, pe care însă e obligat să le întrerup^ pentru satisfacerea serviciului militar. După eliberare lucrează, pe rînd, ca maşinist şi asistent de regie la diferite teatre din Praga. în 1956 începe să publice articole de critică literară, mai ales poezie, în revista *Kveten,* iar mai tîrziu, în revista *Divadlo,* studii teoretice despre arta teatrală. în 1960 devine secretar literar al celebrului *Teatru de la balustradă,* unde la sfîrşitul anului 1963 i se interpretează prima piesă de mare răsunet, *Chermesa* (Garden-Party), satiră gratescă în care foloseşte cu o remarcabilă măiestrie procedeele teatrului absurd, pentru a înfiera cu un pătrunzător spirit critic absurdul instaurat în realitatea societăţii cehoslovace a acelor vremi. Acelaşi teatru îi pune în scenă încă două piese: *Notificarea* (1965) şi *Posibilitatea agravată a concentrării* (1968), ambele in-terzise de cenzura oficială după dramaticele evenimente din august '68, care au dus la înăbuşirea Primăverii pragheze. în pofida opreliştilor, neobositul şi temerarul V. Havel continuă să scrie, iar ,piesele sale vor fi jucate pe diverse scene din lume — *Opera calicilor* (1972), *Audienţa* (1975), *Vernisajul* (1975), *Protestul* (1976), *Largo Desolato* (1984), *Ispita* (1985), *Asanarea/* (1987). în aceşti ani se manifestă şi ca cetăţean protestînd cu vehemenţă prin scrisul său (studii filosofice, publicistică şi eseistică) împotriva oprimărilor atît de frecvente în perioada aşa-zisei normalizări. Astfel devine unul dintre fondatorii şi purtătorii de cuvînt ai iniţiativei cetăţeneşti, „Charta '77", iar mai tîrziu, în 1989, unul dintre conducătorii „Forumu-
lui cetăţenesc", a cărui contribuţie s-a dovedit hotărî-toare la revenirea Cehoslovaciei pe făgaşul adevăratei democraţii, în semn de înaltă recunoaştere a operei literare şi a luptei sale neînfricate pentru drepturile omului, V. Havel a fost distins cu premii internaţionale de pres-tigiu : „Premiul Erasmus" (1986), „Premiul pentru pace a librarilor germani" (1989), .,Premiul Olaf Palme" (1989).

în piesele lui Văclav Havel limbajul ocupă un loc Banalităţile stereotipe, repetative, exprimă
primordial
existenţa vidată de autenticitate a fiinţelor dezumanizate. Folosirea clişeelor sintactice, împrumutate discursurilor găunoase, logoreei, sloganelor politice, frazeologiei lipsite de funcţia comunicării stîrnesc efectul comic, prin trecerea, fără tranziţie, a cuvintelor „normale" în fraze fără sens, care îl accentuează.

Jean Grosu

„...Ar fi un act de mare nechibzuinţă dacă am socoti trista moştenire a ultimilor 40 de ani ca

pe ceva străin, lăsat prin testament de o rudă îndepărtată. Dimpotrivă, e de datoria noastră să acceptăm această moştenire ca pe un lucru săvîrşit de noi înşine împotriva noastră. Acceptînd-o ca atare, vom înţelege că îndreptarea lucrurilor depinde de noi toţi. Nu ne putem îngădui să punem totul pe seama guvernării anterioare, pentru că asta nu numai că n-ar corespunde adevărului, dar, totodată, ar diminua obligaţia fiecăruia dintre noi de a acţiona independent,, liber, repede şi raţional, în scopul redresării."

VÂCLAV HAVEL

Garden-party

Comedie satirică în patru acte

Personajele

HUGO PLUDEK
OLDRICH PLUDEK, tatăl
BOZENA PLUDKOVA, mama\
PETR PLUDEK, fratele
AMALKA
FERDA PLZAK, specialist în deschiderea şedinţelor
SECRETARUL COMISIEI DE LICHIDARE
DIRECTORUL SERVICIULUI PENTRU DESCHIDEREA SEDIUL
ŢELOR v '

Actul întîi

Aleasă ***la familia Pludek.*** *De faţă se* ***află*** *: Pludek, Pludkova, Petr şi Hugo. Hugo joacă şah — bine-înţeles de unul singur : face o mutare, trece de partea cealaltă a tablei de şah, se gîndeşte şi mută din nou.*

PLUDEK **(Iui** *Ilugo) :* Dragă fiule ! *(Pludkovei.j* Pot să încep ?
PLUDKOVA : Cît e ceasul ?
PLUDEK : Douăsprezece.
PLUDKOVA : Douăsprezece? ! Trebuie !
PLUDEK : Dragă fiule !
HUGO *(face o mutare) :* **Şah** ! *(Trece de partea cealaltă a, mesei de şah).*
PLUDEK : Joacă băiatul, joacă ?
HUGO : Da. tată.
PLUDEK : Şi cum merge ?
HUGO : Prost, tată, prost.
PLUDKOVA : Petr, n-ai vrea să te duci pentru cîteva minute în pivniţă ? *(Petr se retrage).* Din clipă în clipă trebuie să "sosească Kalabis — asta ar mai lipsi să se întâlnească aici cu Petr ! Toată lumea spune despre Petr că arată ca un intelectual burghez — şi sper că n-ai nevoie de necazuri din pricina lui !
PLUDEK : Rezon, Bozko ! Sînt doar fecior de ţăran sărac, cu şase fraţi ! Am cinci străunchi săraci.
PLUDKOVA : Petr e oaia neagră a familiei.
PLUDEK : Petr cel negru. *(Lui Hugo.)* Dragă fiule ! Miezul unei naţiuni sînt păturile mijlocii. De ce ? Nici ursitoarea nu duce -singură în pod sămînţa de cînepă ! Iaroş a vrut să fie aurar şi aurar a fost. în curînd termini şcoala. Ai stat de vorbă cu tine însuţi ?
11
HUGO : Nu, tată.
PLUDEK : îl auzi, Bozenko ?
PLUDKOVA : Calm, Oldo, calm ! N-a sunat cineva ?
PLUDEK ~: Nu.
PLUDKOVA : Ascultă, Oldfich ! *(Hugo face o mutare şi trece de partea cealaltă a tablei de şah.)* Ei, cum îţi merge ?
HUGO : Bine, mămico, bine.
PLUDEK : Ce-ai vrut ?
PLUDKOVA : Cit e ceasul ?
PLUDEK : Unu.
PLUDKOVA : Ar fi trebuit să fie aici... '

PLUDEK . O fi întîrziat puţin.
PLUDKOVA : Cum adică, întîrziat ?
PLUDEK • S-o fi **întâlnit** cu cineva şi s-au luat cu **vorba.**
PLUDKOVA : Dar cu cine ?
PLUDEK : Cu un prieten din timpul milităriei...
PLUDKOVA : Parcă spuneai că n-a făcut armata !
PLUDEK : Păi vezi ! Asta înseamnă că vine cu siguranţă !' Pot să încep ?
PLUDKOVA : Numai să vie ! Trebuie !
PLUDEK : Dragă fiule ! Miezul unei naţiuni sînt păturile mijlocii. De ce ? Cine se ceartă pentru nimic nu poate dansa cu capra lîngă Podmokly ! laroş întotdeauna spunea : viaţa e o carte nescrisă. Tu chiar nu ştii ec-ai să scrii în ea ?
HUGO : Nu, tată.
PLUDEK : îl auzi, Bozeno ?
PLUDKOVA : Calm, Oldo, calm ! N-a sunat cineva ?
(Intră Petr.)
PLUDEK : Nu. *(Lui Hugo)* Dragă fiule ! *(Către Plud-*
kova.) Pot ?
PLUDKOVA : Cît e ceasul ? PLUDEK : Două. PLUDKOVA : Două ? ! Trebuie ! PLUDEK : Dragă fiule !
HUGO *(face o mutare):* Şah ! *(Schimbă locul.)* PLUDEK : Joacă băiatu','joacă ? HUGO : Da, tată.

PLUDEK : Şi cum îţi merge ?
HUGO : Prost, tată, prost.
PLUDKOVA : Petr, n-ai vrea tu să te duci pentru cîteva minute în pod ? *(Petr pleacă.)* Dac-ar fi numai intelectual, mă rog, treacă, meargă, în general intelectualii sînt admişi în zilele noastre, dar dumnealui, parcă de-al dracului şi-a adus aminte să fie tocmai ;
burghez !
PLUDEK : Toate dinadins ! *(Către Hugo)* Dragă fiule ! Nici husarii din Koiin nu se duc în pădure fără dîr-logi ! laroş s-a gîndit la viitorul lui şi de aceea a învăţat, a învăţat, a învăţat. Tu te-ai gîndit vreodată la viitorul tău ?
HUGO :.Nu, tată.
PLUDEK : Cum aşa ?
HUGO : M-am ţinut de învăţătură, tată.
PLUDEK : îl auzi, Bozeno ? '
PLUDKOVA : Calm, Oldo, calm ! N-a sunat cineva ?
PLUDEK : Nu.
PLUDKOVA : Ascultă, Oldrich ! *(Hugo face o mutare şi*
schimbă locul.) Ei, cum îţi merge ? HUGO : Bine, mamă, bine. PLUDEK : Ce-ai vrut ? PLUDKOVA : Cît e ceasul ? PLUDEK : Trei.
PLUDKOVA : Ar fi trebuit să sosească... PLUDEK : O fi întîrziat puţin. PLUDKOVA : Cum adică, întîrziat ?
PLUDEK : S-o fi întîlnit cu cineva şi s-a luat cu vorba. PLUDKOVA : Dar cu cine ? PLUDEK : Cu un prieten din tinereţe.
PLUDKOVA : Ştii dolar că tinereţe n-a avut !
PLUDEK : Tinereţe n-a avut, dar în tinereţe a avut prieteni ! Oare eu nu-i sînt prieten din tinereţe ?
PLUDKOVA : Bine, dar pe tine nu te putea întîlni !
PLUDEK : Păi vezi ! Trebuie să vină ! Pot să continui ?
PLUDKOVA : Numai să vină ! Dă-i drumul, trebuie !
PLUDEK : Dragă fiule ! Aceluia ce ştie unde are bondarul acul niciodată nu-i sînt scurţi pantalonii ! Cînd se strigă laroş, răspunde laroş, şi despre asta-i vorba.

t

pe mama ci-
Temelia vieţii este concepţia despre viaţă. Crezi că asta are s-o facă cineva în locul tău ?
HUGO : Da, tată, laroş. *(Face o mutare.)* Şah ! *(Schimbă locul.)*
PLUDEK : îl auzi, Bozeno ?
PLUDKOVA : Calm, Oldo, calm ! Dragă Hugo ! Fără secure scoarţa copacului n-o găureşti. De aceea tatăl tău l-a invitat azi pe... ei, întreabă-l pe tata pe cine[1] a invitat !
HUGO : Tată, pe cine ai invitat pentru azi ? PLUDEK : Pe colegul Kalabis ! întrcab-o
ne-i colegul Kalabis ! HUGO : Mamă, cine-i colegul Kalabis ? PLUDKOVA : Un fost coleg de-al tatei ! întreabă-] pe
tata ce făceau împreună, ca băieţi, el şi Kalabis. HUGO : Tată, ce-aţi făcut împreună, ca băieţi, dumneata
şi Kalabis ?
PLUDEK : Am spart geamuri ! PLUDKOVA : Ţăranilor bogaţi ! PLUDEK : Da, dar întreab-o pe mama ce-a ajuns acum:
colegul Kalabis !
HUGO : Mamă, ce-a ajuns acum colegul Kalabis ? ' PLUDKOVA : Ministru adjunct ! Şi tatăl tău l-a invitat. PLUDEK : Ca să joace cu tine şah. PLUDKOVA : Şi cu acest prilej... PLUDEK : Să te sfătuiască... PLUDKOVA : Pur informativ... PLUDEK : Cum anume să... PLUDKOVA : Ceva... PLUDEK : In viaţă. PLUDKOVA : înţelegi — nici ursitoarea nu se **duce**
pădure fără dîrlogi ! PLUDEK : Sau ai văzut tu husari din Kolin să-şi duri
singuri în pod sămînţa de cînepă ? HUGO : N-am văzut, tată ! PLUDEK : Păi vezi ! N-a sunat cineva ? PLUDKOVA : Nu. *(Hugo face o mutare şi-şi schimbe*
locul.) Ei, cum îţi merge ?
HUGO : Bine, mamă, bine. *(Face o mutare.)* Şal) I *(Schimbă locul.)*

FLUDEK : Ei, cum merge ?
HUGO : Prost, tată, prost. Foarte prost ! *(Hugo face mu~*
tarea şi-şi schimbă locul.) PLUDKOVA : Ei, cum merge ?
HUGO : Excelent, mamă, excelent! *(Face o mutare)* Mat ! PLUDEK : Ai pierdut ? HUGO : Nu, am cîştigat. PLUDKOVA : Ai cîştigat ? HUGO : Nu, am pierdut.
PLUDEK : Nu înţeleg, ai câştigat, ori ai pierdut ? PLUDKOVA : Cum adică ? Aici cîştigi, şi tot aici şi pierzi ? HUGO : Şi invers : cînd aici pierd, aici cîştig. PLUDEK : Vezi Bozko ? Decît să cîştige' totul odată şi-a doua oară să piardă totul, mai bine să cîştige întotdeauna cîte puţin şi să piardă cîte puţin. PLUDKOVA : Un asemenea jucător nu se pierde ! PLUDEK : Aşa e ! Mătasea-broaştei fără o pană ascuţită n-o prăjeşti ? Dar de ce ? Dacă în decursul istoriei, unele pături sociale îşi schimbă poziţia lor istorică, singure păturile mijlocii trec prin istorie neatinse, deoarece nici o altă pătură nu încearcă să ocupe poziţia lor şi, deci, păturile mijlocii n-au cu cine să fie schimbate şi rămîn astfel singura forţă istorică cu ' adevărat durabilă. Şi tocmai de aceea, păturile mijlocii, dragă fiule, leagă istoria într-un tot unitar, fă-cînd în felul acesta ca ea să fie cu adevărat istorie ! Şi ca urmare, cele mai importante epoci ale istoriei sînt acelea care ştiu să se bizuie pe păturile mijlocii, depunîndu-şi în mîinile lor idealurile, pentru ca să aibă grijă de ele ca de propriile lor idealuri şi, mai apoi, să le transmită generaţiilor următoare. Nici o epocă nu poate exista fără pături mijlocii, în timp ce, dimpotrivă, păturile mijlocii pot exista independent de toate epocile. Eventual, chiar fără ele ! Sau poate îţi închipui că poţi să împuşti puiul de şoim şi în acelaşi timp să ai herghelie la Beroun ? Păi vezi ! Şi singura ţară...
PLUDKOVA : Cît e ceasul ?
PLUDEK : Şi singura ţară care n-are nevoie de pături mijlocii e Japonia.

PLUDKOVA : Cit e ceasul ?
PLUDEK : Şi singura ţară care nu are nevoie de pături mijlocii e Japonia, pentru că numai japdnezii sînt destui...
PLUDKOVA : Cît e ceasul ?
PLUDEK : Şi singura ţară care nu are nevoie de pături mijlocii este Japonia pentru că numai japonezii sînt destui şi fără păturile mijlocii...
PLUDKOVA : Cît e ceasul ?
PLUDEK : De altfel, Japonia...
PLUDKOVA : Şi la ce oră trebuie să vină ?
PLUDEK : La douăsprezece. De altfel, Japonia... în definitiv, ce-am vrut să spun despre Japonia ?
HUGO : Ai vrut, probabil, să spui că dacă nu ne vom da seama din vreme de rolul istoric al păturilor mijlocii, vor veni japonezii, care, neavind nevoie de păturile mijlocii, le vor exclude din istorie şi]e vor expedia în Japonia.
PLUDKOVA : iLa douăsprezece ? Şi dacă nu vine ? PLUDEK : Just, Hugo, just! Şi să nu-ţi doreşti să apuci această zi îngrozitoare ! *(Către Pludkova)* Nu vine el, vine altul !
PLUDKOVA : Nimeni nu vine ! Nimeni nu scrie !' Nimeni nu sună ! Sîntem singuri ! Singuri pe lume ! *(Se aude soneria.)*
HUGO : Şi japonezii sînt din ce în ce mai mulţi. N-a sunat cineva ?
(Intră Petr.)
PLUDKOVA : Petr, în cămară ! A venit Kalabis ' ***(Petr.** iese, intră Amalka.)* Ce cauţi dumneata aici ?
AMALKA : Doamnă, v-am adus o...
TOŢI : Scrisoare !
AMALKA : Nu, telegramă !
PLUDEK : Citeşte-o !
AMALKA *(citeşte):* DRAGA OLDRICH, NU POT VENI LA TINE ASTA-SEARA TREBUIE SA MÂ DUC LA UN GARDEN PARTY AL COMITETULUI DE LICHIDARE. Anicko, ai găsit ? Nu ţi-e frig ? De ce ? Aha ! La şapte şi jumătate, dar sigur ! Pot să continui ?
16
ÎMI PARE RAU ŞI SPER SA NE VEDEM ALTA DATA. Fdarte mult! Vă face o siluetă frumoasă ! Ca întotdeauna doamna Kanturkova a ieşit în colţul acela. Veşnic cîntă pădurile. Iar duminica am putea să ne ducem la Nespeky, să culegem afine, ce spui ? TE SALUTA AL TAU — aşa, aşa ! Doar nu sînteţi din porţelan ! — FRANŢA KALABIS. PLUDEK : Nu vine ! S-a zis cu noi ! Bozka, nimeni nu ne iubeşte ! PLUDKOVA : Isprăveşte cu istericalele, Oldfich ! Nu,
vine el la Hugo, se duce Hugo la el ! PLUDEK : Unde ? PLUDKOVA : La Garden Party !
PLUDEK : La Garden Party ! Hugo ! Cravata — sacoul... AMALKA : Ei, atunci, eu am plecat — la revedere...
(Amalkăi nu-i vine să părăsească scena — stă *pe loc.)* PLUDKOVA : Nu te necăji, fetiţo ! Eu, cînd am început,
mi s-a dat un rol şi mai mic ! AMALKA : Da, dar atunci erau alte vremuri, stimată doamnă !
(Amalka iese repede.) PLUDEK : Socot că Hugo ar trebui să stea smirnă în faţa ei !
PLUDKOVA : Nu cumva ai uitat, Oldfich, că e fiica intendentului ?
PLUDEK : Cu atît mai mult !-
PLUDKOVA : Nu cumva ai uitat, Oldfich, în ce vremuri trăim ?
PLUDEK : Chiar mîine Hugo are să iasă cu ea la plimbare !
PLUDKOVA : Ca să vezi, era să uităm ! Hugo ! Cravata, sacoul şi ţup la Garden Party.
HUGO : Trebuie să joc revanşa ! - .
PLUDEK : îl auzi, Bozka ! Atîta timp am hrănit pqpîndăul pînă mi-a căzut fluierul în păpuriş ! Să audă asta Iaroş ! Revanşa ! Cînd e vorba de soarta unui om ! De viitorul familiei ! PLUDKOVA : Hugo, tata vorbeşte de familie şi tu nici măcar nu te scoli în picioare ?

17

PLUDEK : Aş ! S-au dus vremurile alea. Pe atunci erau amindoi încă mici, se tăvăleau prin iarbă, citeau versuri din Bronislav, prindeau fluturi, noi îi păzeam ca pe ochii din cap, ne rupeam de la gură ! PLUDKOVA : Calm, Oldo, calm ! Hugo ! Viaţa este de fapt o tablă mare de şah ! Asta nu-ţi spune nimic ? HUGO : îmi spune, mamă, îmi spune. Cu securea nici scoarţa copacului n-o găureşti. Cravata — sacoul... *(Pludek şi Pludkova îl sărută mişcaţi.)* PLUDKOVA : Prostuţul nostru mic...

PLUDEK : Dragă fiule ! Viata e luptă şi tu eşti un cîine ! Adică, de fapt... Ceh. Nu pieri—nu pier, trădezi-—trădez, vor fi—vom fi : eşti fiul meu ! Cine nu ştie cum să iasă din clnepă, trebuie să plece la Praga după înţelepciune şi în Comuna Viitorul, pentru *vom* fi ! Eşti un Pludek î Cu bine ! Sau... *(Hugo iese, intră Petr, toţi se uită cu duioşie în urma lui Hugo.)*

PLUDKOVA : Ah, a fost prea frumos, din păcate toate au un sfîrşit. Sărutul, batista, sirena vaporului, clopoţelul. Ce zici Oldo, se întoarce ? Sigur se întoarce şi va spune încet : Mămiţica mea, ce frumos e la noi acasă !

PLUDEK *(cîntă) :* Caii mi-au luat-o razna... PLUDKOVA : Oldfich... PLUDEK : Ce e ?

PLUDKOVA : îţi aminteşti de vara aceea la Luhacovice *?* Ce planuri ne-am făcut noi atunci ! Ai vrut să studiezi, să organizezi, să conduci. Petr, unde te duci iar ? Nu eşti în stare să rămîi o clipă în cercul familiei tale ? *(Petr pleacă.)* Oldo, trebuie să ne punem iarăşi pe picioare, pricepi ? Să ne ridicăm, să ne întindem aripile, într-un cuvînt, să trăim ! Da, să trăim ! Să începem să trăim, din nou, o viaţă mai bună !

PLUDEK : Nutreţul e nutreţ şi mazărea e mazăre. O viaţă nouă ? Ai dreptate, asta am putea !

Sjirşitul actului întîi 18

Actul al doilea

Intrarea în grădina unde are loc serbarea Comitetului pentru lichidare. Ln o ***măsuţă*** *încărcată* CIL *tot jelui de hîrţoage, ştampile* ***etc,*** *stau Secretarul şi Secretara, care asigură aici* ***senîciul*** *de ordine. Apare Hugo :* *h*

HUGO : Bună ziua. Nutreţul e nutreţ şi mazărea e mazăre. Colegul **Kalabis** e aici ?

SECRETARUL : Catv **KăTSBîs** ? Iosef, născut la 2 ianuarie 1940 ? **Vaclav;** născut la 18 iunie **1891** ? sau Frantişek, născut la 4 **august** 1919 ?

SECRETARA : Kalabis Frantişek, născut la 4 august **1919,** e motwat. Vorbeşte astă-seară la o, şedinţă a locatarilor despre viitorul omenirii.

SECRETARUL : Nu vă scoateţi cravata şi sacoul ? SECRETARA : Vă aflaţi ia intrarea principală B 13. Aici puteţi obţine un **bilet** de intrare universal care vă dă dreptul să vă mişcaţi liber în toată grădina şi să participaţi la aproape toate manifestările din cadrul Garden Party-ului organizat de Comitetul pentru lichidare. \

SECRETARUL :?Ca de pildă convorbirea cu şeful secţiei de perfecţionare a noilor metode de **lichidare,** ce va avea loc pe spaţiul din apropierea lacului... SECRETARA : Sau, un joc de societate amuzant din istoria Comitetului de lichidare, organizat în pavilionul *trei roman.*

SECRETARUL : Sau o suită de anecdote hazlii culese din practica de lichidare a secţiei a cincea, consemnate şi povestite de şeful secţiei a cincea. i

SECRETARA : Şi la care puteţi contribui şi dumnea- j voastră dacă aţi depus textul exact, prevăzut cu certificat medical şi cu asentimentul responsabilului de Q grupă sindicală, cel mai tîrziu cu două luni înaintea începerii serbării, -la secretariatul pentru umor şi la comisia pentru reglementarea ideologică.

19

SECRETARUL : Dacă obţineţi aprobarea comitetului de organizare puteţi să şi dansaţi, pe marele parchet A, între orele unsprezece treizeci şi douăsprezece, apoi între unu fără un* sfert şi unu şi jumătate. înainte de asta, Marele parchet A este rezervat secţiei pentru lichidarea metodologică, între timp, comisiei lichidatorilor populari, iar după aceea, subcomisiilor pentru delimitare.

SECRETARA : Dacă vă interesează recuzita fantezi, cum ar fi pălărioarele de hîrtie, nasurile caraghioase din carton şi altele asemănătoare, le puteţi obţine de la magazie prin secretarul secţiei dumneavoastră, is*r apoi, vă puteţi distra cu ele în raza Micului parchet C.

SECRETARUL : Dar pentru asta trebuie să respectaţi coada formată încă de după-amiază în faţa Micului parchet G., coadă din păcate inevitabilă, ţinînd seama de marele interes pentru acest gen de distracţie şi de spaţiul limitat al Micului parchet C.
SECRETARA : Cu cît veţi fi mai disciplinat, cu atît mai repede veţi ajunge la rînd.
HUGO : Iertaţi-mă, dar Micul parchet C este de bună seamă mai mic decît Marele parchet A. De ce n-aţi trece distracţiile cu recuzita fantezi pe Marele parchet A şi dansul secţiilor pe Micul parchet C ? De ce să ne băgăm nasul în lemne cînd pînă şi cintezoiul cîntă singur ?
(Secretarul şi Secretara fac un schimb de priviri cu subînţeles.)
SECRETARA : Da, la prima vedere, ceea ce spuneţi ar avea o logică...
SECRETARUL : Din păcate însă, numai formal... SECRETARA : Iar conţinutul propriu-zis al propunerii
dovedeşte chiar necunoaşterea unor principii funda- j
mentale.
SECRETARUL : Dumneavoastră aţi fi de acord ca desfăşurarea solemnă a serbării să fie tulburată de nişte bancuri dadaiste la care s-ar ajunge, cu siguranţă, -

dacă un punct atît de important, aproape crucial,. cum este Marele parchet A ar fi deschis intelectua-lismelor lipsite de seriozitate ?
SECRETARA : Şi apoi, de unde deduceţi că Marele parchet A este mai mare decît Micul parchet C ? De ce să ne amăgim[1] mereu cu cîte ceva ?
SECRETARUL : Colegii din comitetul de organizare au ştiut foarte bine de ce au limitat distracţia cu recuzita fantezi la spaţiul Micului parchet C !
SECRETARA : Sau poate n-aveţi încredere în hotărîrea Comitetului de organizare ?
SECRETARUL : Alcătuit din lucrători de frunte ai Comitetului pentru lichidare ?
SECRETARA : Colegi vechi şi încercaţi care, încă din vremurile cînd dumneavoastră nici nu eraţi pe lume, lichidau cu spirit de abnegaţie ?
SECRETARUL : în condiţii pe care generaţia dumneavoastră nici nu le poate bănui ?
(Apare Plzak.) PLZAK : Ei, ce se aude pe la intrare ? Cum vă distraţi ?
Discuţia nu lîncezeşte ! Ghermesa e a tuturor ? SECRETARUL : Vă mulţumim, nu lîncezeşte... SECRETARA : Nu lîncezeşte,..
PLZAK : Atunci e bine ! în general e bine că aţi venit, să ne daţi concursul, puteţi să vă aşezaţi, fia'— ceţi-vă eventual comozi, dezbrăcaţi-vă, descălţaţi-vă, ce dracu, doar sînteţi singuri, între ai noştri ! Ei, cum v-a plăcut cuvîntul meu de deschidere ? Bun, nu-i aşa ? Cred şi eu ! Am intrat, ca să zic aşa, simplu, popular, ca să-i mai dezmorţesc niţel ! Tonul popular, se înţelege, nu l-am ales ca să zic aşa, îl am de cînd lumea. Nu suport frazeologia şi mă ridic tăios împotriva oricărei vorbării goale. Asta, ca să zic aşa, izvorăşte din însăşi structura mea ! Sînt, ca să zic aşa, un om obişnuit, din carne, sînge şi lapte, într-un cu— vînt, cum se spune, unul de-ai voştri ! Şi vă rog să mîncaţi fără sfială, dacă aveţi ce, că doar n-o să ne ţinem de formalităţi ! Ştiţi, mie nimic clin ce-i o-menesc nu mi-e străin ! Zău ! Ei, dar asta n-arc nici.

o importanţă, principal e că am reuşit să creez aici o atmosferă prietenească, neoficială, eu, ca să zic aşa, oriunde mă duc, stîrnesc **numaidecât** valuri de veselie ! Dar asta n-are nici o importanţă ! Comitetul de lichidare e o instituţie necesară, cu o amplă şi complexă agendă administrativă. Şi totuşi, din păcate, dumneavoastră alunecaţi uneori, cîte puţin, ea să zic aşa, pe panta birocratismului. Lucrul ăsta l-au şi observat unităţile noastre, s-a dus vestea şi pe sus, iar rezultatul este, într-un fel, chermesa de azi. Nu vă speriaţi, deocamdată puteţi, fi liniştiţi, nu-i vorba de nimic altceva decît să căutaţi să stabiliţi între voi nişte reliaţii umane, calde, frumoase si să vă puneţi cu toţii minţile la contribuţie, să mai faceţi pe acolo niţică aeriseală. Căci, la drept vorbind, măi băieţi, nu ştiu cum să spun, dar voi nu trăiţi ca oamenii, zău 1 Voi ştiţi că femeia poate

ră-mîne gravidă şi în lună ? Dacă pleacă acolo în concediu ! Ce dracu, oare nu sîntem cu toţii, ca să zic aşa, din aceeaşi mamă cehă ? Dar asta n-are nici o importanţă, acu' trebuie să plec, vreau să văd dacă nu cumva lîncezeşte discuţia în grădină. Intre timp, distraţi-vă aici, fără mine.
(Hlzak iese, pauză prelungită.) 3 **Qkj***^
SECRETARUL : Ce se mai aude pe acasă ? Ce fac copiii ? Nebunii, nebunii.
SECRETARA : N-as putea spune, n-am copii, n-am.
SECRETARUL : Cum ? Cum ? Nu sînteţi căsătorită ?
SECRETARA : Nu sînt, nu sînt, dar dumneavoastră ?
SECRETARUL : Nici eu, nici eu...
SECRETARA : Şi copiii ? Copiii ce fac ?
SECRETARUL : Parcă n-aţi şti, nebunii, nebunii. *(Pauză.)*
SECRETARA : Spuneţi, Marele parchet A, dacă-l privim prin detaşarea timpului...
SECRETARUL : Ce anume ? !
SECRETARA : E, într-adevăr, dintr-un anumit punct de vedere... .'SECRETARUL : Ce ?

SECRETARA : Mai mdre decît Micul parchet C... SECRETARUL : în lumina situaţiei istorice, fără doar şi poate !
SECRETARA : Şi acest lucru ni l-au ascuns, nu-i aşa ? SECRETARUL : Da, dar acum nu trebuie să ne maj **fie** teamă să spunem deschis că dacă mutăm distracţia **Icu** recuzită fantezi pe Marele parchet A... SECRETARA : Dăm posibilitatea unui număr cit mai mare de funcţionari să se amuzo cu recuzită îan-tezi ! SECRETARUL : La urma urmei, astăzi nu trebuie să ne mai fie teamă de **cernaitn fantezi** !
SECRETARA : N-o fi asta iarăşi o capcană pentru şoa-

I

reci 7
SECRETARUL : Colego i
SECRETARA : Iertaţi-mâ, Marele parchet A e într-adevăr mare ! Admir curajul cu care acest lucru **ne-a** fost dezvăluit. Şi pe acasă, pe acasă, ce se mai aude ? Copiii ce fac ? Nebunii ? Nebunii ?
HUGO : Nu vă supăraţi, dar de cîte ori e mai mare Marele parchet A decît Micul parchet C, de atîtea ori mai mulţi funcţionari se pot amuza, simultan, cu nasuri caraghioase ! Cine pescuieşte lingă Klatovy nu, trebuie să sară în zmeurişte ! Şah !
SECRETARUL : Ei şi ? Să' spui azi toate astea **nu** e nici o dovadă de erdism ! Nu înţelegeţi că dacă vom impieta la nesfîrşit asupra unui adevăr de mult cucerit, şi anume că Marele parchet A e într-adevăr mare, nu facem prin asta decît să înlocuim o frază ca alta ? Nu, nu ! Astăzi interesează faptele, nicidecum vorbele. SECRETARA : întocmai aşa m-am gîndit de la început — pe cuvînt!
(Intră Plzak.)
PLZAK : Ei ce se mai aude la intrare ? Cum vă distraţi *1* Discuţia nu lîncezeşte, nu ? Serbarea în grădină e a tuturor !
SECRETARA : Vă mulţumim, nu lîncezeşte. SECRETARUL : Nu lîncezeşte...

?i

PLZAK : Ei, asta mă bucura. Cum s-ar zice, v-am cîntat în strună în cuvîntul meu de deschidere ! Nici nu se putea altfel. Ce dracu, doar nu sint un începător în materie.
SECRETARUL : Luaţi des cuvîntul în deschidere ?
PLZAK : Auzi întrebare ! Păi, ca să zic aşa, asta mi-e meseria ! Sînt doar specialist în deschiderea de şezători, conferinţe şi festivităţi. Lucrez la Serviciul de deschidere,

întreprinderea 02 !
•SECRETARUL : Cum aţi luat cuvîntul mi-am şi dat seama că sînteţi specialist, *luat* în sensul adevărat al *cuvîntului!*
PLZAK : Am o practică îndelungată, şi serbările în grădină sînt de fapt specialitatea mea ! Vorbesc în deschidere, se înţelege, ca să zic aşa, dintr-o necesitate omenească, -nu, pur şi simplu, pentru că asta mi-e ocupaţia !
SECRETARA : Şi toţi deschizătorii sînt aşa ca dumneavoastră ?
PLZAK :' Din păcate nu. Serviciul nostru e împărţit în două tabere : vechii frazeologi, dogmatici, şi noi, tinerii, care avem simţul umorului. Precum vedeţi, a-vem şi noi problemele noastre interne ! Şi se mai miră unii că le aveţi dumneavoastră ! Ehei, nici pe departe nu-i fiecare deschizător la nivelul la care ,am vrea să-l avem.
SECRETARUL : Dar dumneavoastră sînteţi la nivelul la care aţi vrea să vă aveţi ?
PLZAK : încerc să-mi ajut colegii mai slabi, să le arăt drumul. De altfel principalul e că, astăzi, ca să zic aşa, luat în ansamblu, Serviciul de deschideri stă în fruntea luptei pentru o nouă atitudine faţă de om !
SECRETARA : Noi avem încă de învăţat de la dumneavoastră mult, mult.
SECRETARUL : Mult !
PLZAK : Mult ! Aţi citit broşura mea : „Pentru un caracter popular al serbărilor în grădină, organizate de instituţiile noastre" ?
SECRETARA : Tocmai mă pregăteam...
24

SECRETARUL : Şi eu...
PLZAK : Păi, vedeţi, măi băieţi, şi pe urmă vă miraţi... lucrurile astea trebuiesc, ca să zic aşa, urmărite, astea nu-s vorbe aruncate în vînt ! în cartea mea am dezvoltat, ca să zic aşa, teza că orice serbare în grădină ar trebui să fie, înainte de toate, o platformă pentru distracţia sănătoasă, populară, şi totodată disciplinată, a tuturor funcţionarilor. De altfel, serbarea dumneavoastră are toate premisele să devină o astfel de platformă ! SECRETARA : Vă mulţumim ! SECRETARUL : Vă mulţumim !
PLZAK : Lucrez cu plăcere pentru dumneavoastră. Nouă, deschizătorilor, ca să zic aşa, ne sînteţi dragi voi, funcţionarii lichidatori, aşa cum, de altfel, e firesc să fie între muncitori !
SECRETARA : Şi nouă, funcţionarilor lichidatori, ne sînteţi dragi, voi, deschizătorii !
PLZAK : Păi vedeţi ! în anumite faze e, într-adevăr, foarte important ca oamenii să-şi spună deschis, fără ocoliş, că sîntem, ca să zic aşa, oameni. Numai că, vedeţi, viaţa nu stă pe loc, şi nici noi nu ne putem opri la nişte proclamaţii abstracte ! Ştiţi, eu întotdeauna spun : Omule, omule, trăieşte ! Şi dumneavoastră — să nu ne fie teamă s-o spunem cu gura plină —, şi dumneavoastră trebuie, ca să zic aşa, să trăiţi ! Viaţa, cum să vă spun, măi băieţi, viaţa e un lucru nespus de frumos ! Nu credeţi ? SECRETARUL : Este... SECRETARA : Nespus...
PLZAK : Şi în definitiv, funcţionarul lichidator are şi el dreptul, ca să zic aşa, la o bucăţică de viaţă adevărată, trăită, ca să zic aşa, din plin ! Şi el, şi el, fiecare trebuie să aibă cîte ceva din cusururile o-rneneşti ; şi ele ţin, mă-nţelegeţi — ele, cusururile —, ţin de el, de om ! Sper că şi dumneavoastră a-veţi, fiecare, cîte un cusur — căci altfel, ca să zic aşa, nu am putea să ne înţelegem ; serios ! Eu, ca să zic aşa, n-am de gînd să lucrez cu nişte hîrţo-gari ; vă rog să mă credeţi pe cuvînt de onoare 1
25
SECRETARA : Eu am cusururi !
SECRETARUL : Şi eu. Eu sînt neobrăzat...
PLZAK : în ce sens ?
SECRETARUL : Am acasă o fotografie obscenă.
PLZAK : Da ? Şi dumneata ?
SECRETARUL : Şi eu.

PLZAK : Prea puţin, băieţi, prea puţin 1 Ştiţi, mie nu-mî plac încuiaţii care îşi bagă capul în nisip în faţa unor astfel de probleme cum ar fi, de pildă, o bucăţică de viaţă afectivă. Ei, fir-ar să fie... Oare dragostea — da, o asemenea dragoste — nu-i un lucru necesar, dacă ştii cum să te ţii de ea ? Surprinderea acestor lucruri ţine doar, într-un **fel,** de munca noastră cu oamenii ! Cum spun şi cei de pe la noi din Podripisek : Prinde iepurele, să-l ai ! Spuneţi şi dumneavoastră...
SECRETARA : Bineînţeles !
SECRETARUL : Prinde iepurele, să-l ai !
PLZAK : Mda, acum trebuie să plec, mă duc să văd dacă în grădină nu Kncezeşte discuţia. între timp, dis-traţi-vă aici, ca să zic aşa, fără mine ! .
(Plzăk iese. Pauză.)
SECRETARUL : Dumneavoastră...
SECRETARA : Poftim...
SECRETARUL : Ia **uitaţi-vă,** o vrabie ! zboară, muşchii înfloresc, luncile susură, natura...
SECRETARA : Poftim ?
SECRETARUL : Spuneam : vrăbiile susură, muşchii înfloresc, luncile zboară...
SECRETARA : A, da, natura !
SECRETARUL : Aşa, aşa. Aveţi un păr frumos, auriu, ca o gălbenarie, pardon, ca o gălbioară, şi nasul, nasul ca un trandafir roşu, respectiv nu-mă-uita, şi sî...
SECRETARA : Ia uitaţi-vă, o vrabie !
SECRETARUL : Cum ?
SECRETARA : Zboară...
SECRETARUL : Şi sînii îi aveţi...
SECRETARA : Da, ştiu că-i am !

SECRETARUL : Ca două... doi... ca două izvoare... *(Pauză.)* Vă rog să mă iertaţi... mingi... ca două mingi, am vrut să spun, iertaţi-mă.
SECRETARA : Asta-i bine !
SECRETARUL : Şi ochii, ochii, ca doi... două... doi... ea . două... două mingi... respectiv gălbioare...
SECRETARA : Dar. pe acasă ? Pe acasă, ce se mai aude ?
SECRETARUL : Ei, parcă n-aţi şti, natura, respectiv nu-mă-uita...
SECRETARA : Şi mingile, mingile ce fac ? Nebunii ? Nebunii ?
SECRETARUL : N-aş putea spune, înfldresc...
SECRETARA : Aha, nu sînteţi căsătorit !
SECRETARUL : Adică da, susură... nu vrăbiile... muşchii... muşchii zboară ca doi... ca două... ca doi cotoi... adică... of, Doamne ! Grozav aş vrea să ştiu cine **a** mai născocit şi această acţiune ! Prinde iepurele, să-l ai. Idiotul !
SECRETARA : Colega ! ! !
SECRETARUL : Pardon, Marele parchet A e într-adevăr mare ! Admir curajul cu care ni s-a dezvăluit acest lucru. Ia uitaţi-vă, o vrabie !
HUGO : Iertaţi-mă, dar dacă acum un ceas distracţia cu recuzita fantezi ar fi fost mutată pe Marele parchet A, coada ar fi putut să fie cu d sută de metri mai scurtă. Dacă vom impieta la nesfirşit asupra unui adevăr de mult cunoscut, şi anume, că Marele parchet A este într-adevăr mare nu vom face altceva decît să înlocuim o frază goală cu alta. Acum e vorba de fapte, nu de vorbe 1 Nu se- recomandă niciodată să tragi cu carabina în urzici ! Şah !
SECRETARA : Protestez cu vehemenţă ! Există **adevăruri** ce nu pot fi niciodată banalizate. Şi nu permit ca nişte adevăruri atît de dragi nouă, tuturor, cum e, de pildă, adevărul că Marele parchet A e într-adevăr mare, să fie bagatelizate printr-o simplă referire la evidenţa lor probabilă ! Nimic nu-i **evident.** atita vreme cit printre noi mai pîndeşte ultimul dintre acei care ar prefera să nu ne mai vadă pe nici un parchet !

SECRETARUL : întocmai aşa gîndeam şi eu, pe cuvînt !

(Intră Plzak cu un nas caraghios de catîr.) PLZAK : Ei, ce se mai aude la intrare ? Cum vă distraţi ? Discuţia nu lîncezeşte ? Serbarea în gradină e a tuturor !
SECRETARUL : Vă mulţumim, nu lâncezeşte..-SECRETARA ; Nu lîncezeşte... PLZAK : Şi mă rog, despre ce vorbiţi ? SECRETARUL : Despre dragoste...
PLZAK : Ei da, asta-i frumos ! Şi dragostea, ca să zic aşa, ţine, într-un fel, de om ! Iar omul de azi e bogaft în sentimente, mai bogat decît oricare dintre predece-sorii săi ! Tocmai de aceea, astăzi, e necesar sâ fim mai atenţi ca oricînd, ca dragostea să nu depăşească o anumită limită optimală a rezistenţei, căci în a-semenea cazuri se poate întîmpla ca dragostea să tre-zească în oameni şi tristeţi vremelnice ! SECRETARA : Şi astea trebuiesc lichidate, radical !
SECRETARUL : Bineînţeles, numai dacă nu-i vorba de tristeţi constructive, căci cunoaştem şi din astea, drept care nu ne este îngăduit să acţionăm mecanic, ca să nu vărsăm odată cu copilul şi apa din copaie.
SECRETARA : Bineînţeles, în măsura în care sub copaia tristeţilor constructive nu se ascund şi tristeţi destruetive...
SECRETARUL : în problema tristeţii... eu sînt. bptirmst ! SECRETARA : Iar eu sînt duşmanul optimismului deplin, de paradă !
PLZAK : Mă bucur că discutaţi! Astăzi trebuie sâ discutăm şi nu trebuie să ne speriem nici de păreri contradictorii ; oricine pune la inimă, cu sinceritate, cauza noastră comună ar trebui să aibă de ia una pînă la trei păreri contradictorii, aşa cum se spune, atît de frumos, în hotărîrea celei de-a treizeci şi doua conferinţe a secţiei de deschidere a şedinţelor. Pe asta o ştiaţi ? Că o femeie poate rămîne gravidă în lună ? SECRETARA : Dacă pleacă acolo în concediu-..
28
PLZAK *(iritat);* Bancuri, bancuri, unde te duci numai bancuri ! De ce nu discutaţi, de pildă, despre artă ? Slavă Domnului, material ar fi destul ! Sau te pomeneşti că în artă încă n-aveţi sacul plin de probleme arzătoare ?
SECRETARA : Tocmai voiam să schimb vorba... pe făgaşul artei.
PLZAK : Arta — asta-i o vorbă aruncată în gol ! Personal, ea să zic aşa, iubesc arta, o consider condimentul vieţii ! Iar epoca noastră reclamă de-a dreptul drame mari cu eroi suculenţi, picturi şi peisaje îndrăzneţe şi cutezătoare, spectatorul contemporan are nevoie de tot mai multe piese contemporane, din ce în ce mai contemporane ! Arta ar trebui să devină o componentă organică a vieţii fiecăruia dintre noi !
SECRETARA : Just ! Chiar la prima consfătuire a subcomisiei pentru delimitare vreau să prezint câteva versuri lirico-epice !
HUGO *(pentru sine):* Versuri lirico-epice... PLZAK : E bine, fără îndoială, că vă preocupă problema artei, dar nu trebuie să supraapreciaţi arta, ca să zic aşa, unilateral, ca să nu alunecaţi pe panta nesănătoasă a estetismului, atît de străin spiritului serbărilor noastre în grădină. Asta e ca şi cînd n-am avea un sac plin de probleme arzătoare, să zicem, în tehnică !
SECRETARUL : Tocmai intenţionam să schimb vorba...
pe "făgaşul tehnicii...
PLZAK : Tehnica — asta-i o vorbă aruncată în gol ! Eu susţin că trăim în secolul tehnicii-magnet-tele-fon magnet, ceea ce nici *Verner* n-a visat ! SECRETARUL : Am citit, nu demult, *Douăzeci de mii de*
leghe sub mări. PLZAK : Iar noi vom dovedi în curînd că sîntem în
stare să citim şi mai adine sub apă !
SECRETARUL : Despre descoperirile căpitanului Nemo-..
PLZAK : Nemo ! Habar n-are acest *Verner* despre-'des-
coperirile căpitanilor ştiinţei noastre ! Tehnica ar tre-
29
bui să devină o componentă organică a vieţii fiecăruia dintre noi...
SECRETARUL : Just ! Chiar la prima consfătuire *a* Sec-, ţiei de lichidare metodologică

voi propune să ne . gîndim din nou la posibilitatea de chimizare a practicii de lichidare ! HUGO *(pentru sine):* Chimizarea practicii de lichidare... PLZAK : Desigur, e bine că vă preocupă problema tehnicii, dar iarăşi nu trebuie să supraapreciaţi tehnica unilateral, ca să zic aşa, să nu alunecaţi pe panta , tehnicismului dăunător, care transformă omul într-un accesoriu mecanic al lumii dezumanizate, al civilizaţiei fără spirit. Asta e ca şi cînd n-am avea, să zicem, în artă, un sac plin de probleme arzătoare ! SECRETARA : Tocmai voiam să aduc vorba despre artă. PLZAK : Arta — asta-i o vorbă aruncată în gol ! Colegii de la cultură ştiu, desigur, de ce intenţionează să emită o decizie cu privire la îndrăzneala artistică ! Va intra în vigoare chiar din trimestrul al doilea ! SECRETARA : Just ! Arta trebuie provocată cu experienţe

formale, îndrăzneţe... impresionismul şi aşa mai... HUGO *(pentru sine):* Impresionismul...
PLZAK : E bine că vă preocupă problema artei ! N-ar trebui să subapreciaţi tehnica !
SECRETARUL : Tocmai voiam să aduc vorba despre tehnică !
PLZAK : Tehnica — asta-i o vorbă aruncată în gol ! Colegii din industrie ştiu, desigur, foarte bine, de ce planifică introducerea maşinilor chiar din trimestrul următor !
SECRETARUL : Just ! Tehnica trebuie să folosească chiar şi cele mai noi descoperiri în domeniul ciberneticii ! Sistemul periodic al elemenţilor...
HUGO *(pentru sine):* Sistemul periodic al elemenţilor...
PLZAK :' E bine că vă preocupă problema tehnicii ! N-ar trebui însă să subapreciaţi arta !
SECRETARA : Arta — asta-i o vorbă aruncată în gol f
PLZAK : E bine că vă preocupă problema artei; !
SECRETARUL : N-ar trebui însă să subapreciaţi tehnica î
SECRETARA : Tehnica —. asta-i o vorbă aruncată în vînt !
SECRETARUL : E bine că vă predeupă problema tehnicii !
SECRETARA : N-ar trebui însă să subapreciaţi arta !
SECRETARUL : Arta — asta-i o vorbă aruncată în gol !
SECRETARA : E bine că vă preocupă problema artei...
PLZAK : Ajunge ! în felul ăsta, ca să zic aşa, nu ne vom mai înţelege niciodată ! Dacă vreţi, sub masca discuţiei libere, să torpilaţi atmosfera prietenească pe care am izbutit s-o creez aici, printre dumneavoastră, şi dacă aveţi intenţia, chiar să condiţionaţi succesul serbării noastre, atunci pentru dumneavoastră nu-i loc în acest colectiv închegat! Eu n-am de gînd să acopăr aici nici un fel de imoralitate,' eu sînt *deschizător* şi nu *acoperitor !* Cine are de gînd să-mi facă pe aicea fisuri, uite, cu labele astea îl răsucesc **şi—l** azvîrl de nu se mai vede ! Să nu vă mai prind în faţa mea pînă cînd nu vă veţi simţi apropiaţi prin afinităţi omeneşti ! Fanfaronilor ! Huliganilor !
(Secretarul şi Secretara'bat în retragere, Hugo murmură în tăcere.)
HUGO *(pentru sine):* Versuri lirico-epice, chimizarea practicii de lichidare, impresionismul, sistemul periodic, versuri lirico-epice, chimizarea... PLZAK : Hei, ascultă, tu ce crezi despre toate astea ? HUGO : Eu ? ! Ei, la început divergenţa a fost interesantă, pe urmă însă au luat-o puţin razna, nu-i aşa ? *(Pauză.)* Desigur, chiar de la început a avut un caracter, cum să zic, nejust, personal, chiar dacă tot timpul a fost , vorba de o problemă interesantă şi actuală, nu-i aşa? *(Pauză.)* Da, ştiu, problema poate fi privită din diferite unghiuri, laturi şi poziţii, întotdeauna însă trebuie să cîntărim fotul — şi pentru, şi contra —, n-am dreptate ? *(Paxiză.)* De fapt, amîndoi au avut un pic de dreptate şi amândoi au greşit un pic, sau, mai bine zis, invers : amîndoi au greşit şi amîndoi au avut dreptate, nu ? Probabil că da, nu ? *(Pauză.)* Da, şi eu cred că nu, chiar dacă

nu cred că da Amîndoi au uitat, ca să zic aşa, că în viitor arta şi tehnica se vor completa, ca să zic aşa, într-un fel armonios, versurile lirico-epice vor ajuta la chimizarea practicii de lichidare, sistemul periodic al elemenţilor va sprijini dezvoltarea impresionismului, pe fiecare produs tehnic va exista o latură specială, anume rezervată pentru o percepţie estetică eficientă, coşurile centralelor atomice vor

fi proiectate de cei mai buni peisagişti, douăzeci de mii de leghe sub apă vor fi accesibile tuturor, ecuaţiile diferenţiale se vor scrie în versuri, pe acoperişurile cicloti anilor vor fi instalate teatrele genului scurt, şi în ele se vor recita ecuaţiile diferenţiale într-un fel, ca să zic aşa, omenesc, nu ?
(Plzak se uită fix la Hugo, acesta, speriat, scoate legitimaţia şi i-o arată. Plzak, de bună seamă, dă gestului o altă interpretare, scoate repede legitimaţia sa şi i-o întinde lui Hugo. In cele din urmă, se liniştesc amîndoi.)
PLZAK : Frumos vorbeşti. Cum să zic, aşa, omeneşte. Şi, în acelaşi timp, eşti la înălţime. îmi placi ! Deschizător înnăscut ! Ei, hai, spune pe şleau, **cînd** ie-ai lăsat de meserie ?
HUGO : întotdeauna am avut afinităţi **cu** deschiderile...
PLZAK : Şi cum de-ai ajuns la lichidare ? Vreo nedreptate din trecut ?
HUGO : Uite aşa îl suflă cîteodată vîntul pe om...
PLZAK : Sau, poate, vreo însărcinare ?
HUGO : Fiecare cu sarcinile lui...
PLZAK ; O misiune specială, pe teren, înţeleg ! Păcat, astăzi n-am fost în formă !
HUGO : N-a fost rău...
PLZAK : Eşti un băiat cumsecade ! Nu că aş vrea să intru în cîrdăşie cu tine, nu-mi **stă** în obicei, dar trebuie să-ţi spun că mi-ai intrat în suflet, ca să zio aşa, pe cuvînt !
HUGO : Şi dumneavoastră mi-aţi intrat...
PLZAK : Uite ce, pe mine să mă tutuieşti, mă **numesc** Ferda Libidi, s-a înţeles ?
32

HUGO : Şi tu mi-ai intrat acolo, Libidino...
PLZAK : Ce-ai zice, motănaşule, dac-am sta de vorbă, să ne spunem, ca să zic aşa, ce-avem pe inimă ?
HUGO : Ca între oameni, Ferda ?
PLZAK : întocmai ! De acord ?
HUGO : Clar ! De cînd sînt aici **îmi** tot spun ce ,bine ar fi să pot sta la un *beşprehung* cu tine, ca să zic aşa, cu inima pe masă ! *(Hugo îi smulge lui Plzak nasul de carton şi şi-l ifixează pe nasul lui.)* Ce mai face **bătrânul** ? Nebunii ? Nebunii ?
PLZAK : Şeriful ? Ei, el are lipsurile lui, dar cel puţin trage ca un nebun. Şi acum îl găseşti la birou !
HUGO : Noaptea ?
PLZAK : în definitiv, tu ce lichidezi ?
HUGO : Asta înseamnă că aş putea să mă reped chiar acum pînă la el ?
PLZAK : Te duci la el ?
HUGO : Sau nu se poate ?
PLZAK : De ce să nu se poată ? Dar ce-ai cu el, ce-ai cu el?
HUGO : Ce să am, ce să am, mai stricăm si noi o vorbă, să mai...
PLZAK : înţeleg, nu vreau să iscodesc...
HUGO ; De ce nu ? Iscodeşte, iscodeşte...
PLZAK : Pot ?
HUGO : Clar !
PLZAK : Şi ce-ai cu el, ce-ai cu el ?
HUGO : Ce să am, ce să am, mai stricăm şi noi o vorbă, să...
PLZAK : înţeleg, nu vreau să te iscodesc.
HUGO : De ce nu ? Iseodeşte-mă !
PLZAK : Pot ?
HUGO : Clar !
PLZAK : Şi ce-ai cu el, ce-ai cu el ?
HUGO : Ce să am, ce să am, mai stricăm şi noi o vorbă...
PLZAK : Ei, s-au făcut, ce-i drept, greşeli şi în sectorul Deschiderilor ! S-au făcut, asta o ştim cu toţii. Important e că toată chestiunea va fi, ca să zic aşa, în mîna unui om de meserie !
HUGO : Ce crezi, n-o să-mi puie beţe-n roate ?
33
PLZAK : Necesitatea istorică e necesitate istorică — asta va trebui să înţeleagă ! Au fost ei şi alţii şi toţi au trebuit să înţeleagă !

HUGO : în esenţă, eu sînt un om cum nu se poate mai obişnuit, din carne, sînge şi lapte, şi tot ce-i omenesc nu mi-e străin !
PLZAK : Cel puţin vei acţiona cu sensibilitate, cu înţelegere pentru oameni, asta-i bine.
HUGO : Nu suport, bineînţeles, frazeologia şi mă ridic cu energie împotriva oricărei vorbării goale !
PLZAK : Asta ţi-o spun absolut sincer, pe cuvînt ! Parcă nu m-ai cunoaşte, motănaşule !
HUGO : Ca **să** nu mai vorbesc de încuiaţii care-şi vîră capul în nisip cînd e vorba de probleme arzătoare !
PLZAK : Mie, niciodată nu mi-a fost teamă de adevăr ! Cînd e vorba de cauză, la o parte cu interesele personale !
HUGO : Cu siguranţă că mă voi- sprijini, doar sîntem cu toţii, ca să zic aşa, din aceeaşi marnă cehă !
PLZAK : Sînt întru totul de acord ! Nu trebuia însă să ne bagi pe toţi, cum se zice, într-o oală ! Chiar şi în acţiunea de lichidare, trebuie să se ţină seama, ca să zic aşa, de anumite diferenţieri ! De pildă, unul ca mine...
HUGO : Ei, dar nu despre asta-i vorba — sînt bucuros că am reuşit să creez aici o atmosferă prietenească, neoficială, acum însă,, chiar că trebuie să plec ! Doar nu ne vedem pentru ultima oară — cine ştie dacă .mîine nu voi fi printre voi acasă !
PLZAK rCu noi termini repede...
HUGO : Aşa, şi-acum distrează-te aici, ca să zic aşa, fără mine...
PLZAK : Te înţeleg ! Vremuri furtunoase... totul e în mişcare...
HUGO : Odihneşte-te !
PLZAK : Totul se desfăşoară cu iuţeală!..
HUGO : Linişteşte-te !
PLZAK : Tot ce-i nou astăzi mîine s-a-nvechit î
HUGO : Descheie-te !
PLZAK : Căutăm drumuri noi !

HUGO : Fă-te comod ! PLZAK : **Deschidem** fereastra ! HUGO : Poţi **să** te si dezbraci ! PLZAK : Gheaţa plesneşte... se **topeşte:** , HUGO : **Descalţă-te** !
PLZAK : Ieri, Serviciul de deschideri a fost în frunte, mîine, va fi în cdadă.
HUGO : Şi **ciilcă-te** liniştit, ce dracu, în definitiv şi deschizătorii sînt într-un fel, ca să zic aşa, oameni i Cum se spune pe la noi prin Podripisek : Prinde iepurele, să-l ai ! Şah ! *(Ca un salut.)*
(Hugo pleacă grăbit, Plzak distrus se aşazn pe un scaun. încet, apar Secretarul şi Secretara. Pauză. Apoi, Secretarul începe să scoată din el, nesigur, un „comunicat",' Plzak stă scîrbit, se uită fix înainte şi nu-i ia în seamă pe cei doi.)
SECRETARUL : Gata, ne-am găsit afinităţi, ne-am apropiat, ne-am spus diverse lucruri din intimitatea noastră, ne-am gîdilat, ne-am împuns cu degetul, ne-am înghesuit unul într-altul, eu am tras-o pe colega secretară lichidatoare de păr, la rîndul ei, colega secretară lichidatoare m-a muşcat, dar în sensul bun ! Pe urmă, ne-am arătat diferitele particularităţi pe care le avem, şi în acest timp ne-am atins fără jenă, ba, pînă la urmă, ne-am şi tutuit de cîteva ori !
PLZAK : Isprăviţi cu asta ! Ei, ce căscaţi gura ? Credeţi că mie îmi pasă de voi ? Ei, aflaţi, **că** nu, nu, nu, nu ! Pentru mine sînteţi aer ! Nu existaţi ! Nici nu vă văd ! Ei, ce mai staţi ? De ce nu plecaţi ? Serviciul de deschideri se lichidează, trebuie să fiţi pe fază, să nu vă scape ceva !
(Plzak iese furios. Secretarul rămîne o clipă nedumerit, apoi înţelege şi începe să zburde pe scenă.)

SECRETARUL :' Isteţi ! Isteţi ! Serviciul de deschideri se lichidează ! *(Tresare.)* Potrivit cărui aliniat ? A sau Be ? *(începe din nou să zburde.)* într-adevăr isteţi ! Bravo !

SECRETARA *(tristă):* Asta-i tot ce-mi spui acum, Pe-piku? . ,:•,.•'•.

SECRETARUL : Fii bucuroasă că iar s-au liniştit lucrurile ! Şi hai să lichidăm, să nu ajungem prea tîrziu !

(Secretara începe să plîngă cu sughiţuri şi pleacă repede. Secretarul priveşte în urma ei cu'un zîm-bet fericit pe buze. Dar pînă să iasă, dă buzna pe scenă Plzak şi le strigă de la obraz.)

PLZAK : Şi dacă vreţi să ştiţi ceva, atunci aflaţi că, pînă să vă apucaţi voi de lichidat, eu voi fi de mult în plat ! în pat ! în pat ! în pat ! *(Plzak le scoate limba.)* . ..

Sjîrşitul actului al doilea

Actul al treilea

în biroul Serviciului de deschideri. La o masă încărcată de hîrţoage stau Directorul şi Secretara care execută lichidarea : preia de la director diverse hîr-tii şi dosare, le înregistrează, le clasifică, le ştampilează şi, în cele din urmă, le depune într-un coş uriaş, aflat ceva mai departe. Convorbirea dintre ei nu tulbură defel desfăşurarea muncii de lichidare.

DIRECTORUL : Colegă secretară lichidatoare !

SECRETARA : Vă rog !

DIRECTORUL : Pot să vă întreb ceva ?

SECRETARA : Bineînţeles !

DIRECTORUL : Cam cît o să dureze lichidarea asta ?
Mult ?

SECRETARA : De ce întrebaţi ?

DIRECTORUL : Dumneavoastră nu vă e- dor de pat ? SECRETARA : Cum adică ? Ce vreţi să spuneţi ? DIRECTORUL : Nimic rău.

SECRETARA : Mult nu poate să dureze, structura organizatorică a Serviciului de deschideri ne permite, ca să zic aşa, să procedăm după o nouă metodă : a-dică, potrivit paragrafului Ce, care este o **combinaţie** între A şi'Be. Eu fac de jos în sus **A-ul,** asta, înseamnă lichidarea prealabilă de înregistrare formală, iar colegul face de sus în jos Be-ul, care este lichidarea propriu-zisă, normal-delimitativă. **într-un** cuvînt, acţionăm faţă în faţă.

DIRECTORUL : Ah, acum înţeleg ! Asta înseamnă că la mijloc vă întîlniţi.

SECRETARA : Nu-i aşa. Potrivit graficului de lichidare, urmează să ne întîlnim la etajul 3, dar nu-i exclus să ajungă înainte colegul, un om vechi, cu experienţă, trage serios.

DIRECTORUL : Un dobitoc, nu-i aşa ?

SECRETARA : Vă rog să nu vorbiţi aşa despre el ! Cel puţin *nu* în faţa mea.

DIRECTORUL : Iertaţi-mă, n-am ştiut.

(Scurtă pauză, după care Secretara explodează.)

SECRETARA : Ei şi, asta-i bună ! Sau **poate vă** închi-. puiţi că eu nu sînt femeie ?

DIRECTORUL : Am spus eu asta ? !

SECRETARA : Atunci iertaţi-mă !

DIRECTORUL : Asta înseamnă că de fapt colegul dumneavoastră poate să apară aici în orice moment !

SECRETARA : Da. Trebuie să ne grăbim. *(între timp Secretara a preluat şi a aruncat în coş toate,* ***hîr****-liile şi acum îi scoate Directorului pardesiul de catifea, îi înregistrează numărul de inventar, îi aplică ştampila şi apoi îl aruncă în coş. In continuarea dialogului, aşa, ca într-o doară, îi lichidează Directorului şi sacoul, cravata, cămaşa, iar în:cele din* ***urmă*** *şi pantalonii, astfel că la sfîrşitul acestei scene şi pină în finalul tabloului, Directorul rămîne numai în maiou şi chiloţi,)* Aveţi o situaţie a formelor de lichidare ?

DIRECTORUL : Da. .

SECRETARA : Şi o situaţie a normelor de delimitare ?.

DIRECTORUL : Pe asta, nu.

SECRETARA : Asta-i măsura cinci ? *(Se referă la pardesiu.)*
DIRECTORUL : Da.
SECRETARA : Dar ştiţi că situaţia formelor de lichidare nu-i valabilă fără situaţia normelor de delimitare !
DIRECTORUL : Şi nu ajunge situaţia normelor de lichidare fundamentată de situaţia normelor de delimitare ?
SECRETARA : Asta ar anula toată lichidarea.
DIRECTORUL : Nu-i asta o normă niţel cam formală ?
SECRETARA : Dimpotrivă, e o formă absolut normală. Cît ? *(Se referă la sacou.)*
DIRECTORUL : Şaizeci în talie şi treizeci în umeri.
SECRETARA : Căptuşeala ruptă.
DIRECTORUL : Nu vreau să contrazic, dar unde...
SECRETARA : La mîneca stingă.
DIRECTORUL : Nu vreau să contrazic, dar unde...
SECRETARA : Aşa se stipulează în colecţia regulilor de lichidare.
DIRECTORUL : Nu vreau să contrazic, dar unde a fost dezbătută această colecţie ?
SECRETARA: în şedinţa activului de lichidare din a-**cest** an.
DIRECTORUL : Şi cînd a fost votată ?
SECRETARA : Anul trecut, de conferinţa comitetului de lichidare.
DIRECTORUL : Şi adoptată ?
SECRETARA : La sesiunea de acum doi ani a comitetului pentru lichidare, pe care dumneavoastră personal aţi deschis-o, de altfel, foarte frumos : aţi **folosit cu** acest prilej cîteva versuri din *Scocul* lui Sramek. Vă amintiţi ? **„Cu** miile am auzit..."
DIRECTORUL : „Viori şi flaute şi era în luna mai..."
SECRETARA : Sau : „în mina dreaptă..."
DIRECTORUL : „Şi-n dreapta o preafrumoasă fată..."
SECRETARA : Sau : „Ascultă-mă trifoi cu patru foi, as-cultă-mă lucerna..."
DIRECTORUL : Acum nu-i mai pot spune, prietenă lanternă...

SECRETARA : Ah, Doamne ! *(Izbucneşte in plîns.)*
DIRECTORUL : Ei, nici aşa, colegă secretară lichidatoare, cu o floare nu se face primăvară, eşti doar femeie, ei hai, îmbărbătează-te !
SECRETARA (se *îmbărbătează, devine numaidecit firească) :* Aşadar, nu cunoaşteţi regula cu privire la situaţia normelor de delimitare ?
DIRECTORUL : Cu miile am auzit, flaute şi viori, şi aşa se face că regula asta mi-a scăpat ! *(Confidenţial.)* Pe atunci, ca să zic aşa, lucram cu capiii în *Nisipuri.*
SECRETARA : Păi, vedeţi ! Dac-ar fi vorba de alt tip de lichidare, aş mai putea să închid şi eu un ochi.
DIRECTORUL : Dar, de fapt, despre care tip de lichidare este vorba ? \
SECRETARA : Lichidarea pe calea delimitării.
DIRECTORUL : Asta înseamnă că vor fi repartizaţi la altă întreprindere ?
SECRETARA : Probabil la tinichigii.
DIRECTORUL : Şi cum vom fi organizaţi acolo ?
SECRETARA : Vor fi întemeiate, probabil, aşa-numi-tele *coltinichi,* adică un fel de colective complexe, formate dintr-un tinichigiu şi opt deschizători. Un tinichigiu — opt deschizători.
DIRECTORUL : Şi *coltinichelele* astea ce vor face ? Deschideri sau tinichigerie ?
SECRETARA : Bineînţeles, tinichigerie ! Gulerul ?
DIRECTORUL : Patruzeci.
SECRETARA ; Mda, şi cu asta, în esenţă, A-ul ar fi gata ! *(îşi strînge hîrtiile şi închide coşul.)* Acu' mă duc cu un etaj mai jos, coşul îl iau la întoarcere. Colegul trebuie să vie din clipă în clipă să facă Be-ul. Ah, Doamne ! Eu nu sînt femeie, sînt un copac !
(Secretara iese plîngînd cu sughiţuri, Directorul se apropie de coş, îl deschide şi o clipă se uită trist în el. Apoi, oftează.) . .
DIRECTORUL : Grele timpuri ! *(După aceea îşi revine, se întoarce la masa lui şi din nou cade în*

visare pînă
39
încep să i se lipească pleoapele. Luptă un timp cu somnul şi se trezeşte.) Ţin-te bine, Iardo !
(Directorul aţipeşte. Intră Hugo — mai poartă şi a-cum nasul de carton.)
HUGO : Bună, şerifule !
DIRECTORUL *(sare imediat) :* Ce ? Cum ? M-da ! Da,
da, eu, eu sînt, ca să zic aşa... HUGO : V-aţi speriat ? DIRECTORUL : Dimpotrivă ! Mulţumesc ! HUGO : Puteţi să vă aşezaţi la loc ! Doar oameni sîntem,
nu ? Ce mai **fac** rinichii ? DIRECTORUL : Mulţumesc ! Ficatul ! HUGO : în definitiv aia e, sîntem, ca să zic aşa, între
noi, nu ? **DIRECTORUL** : Da, fireşte...
(Pauză.)
HUGO : Ei, motănaşule, cum o ducem ? Ce mai facem ? DIRECTORUL : Ei,' parcă nu ştim ! Trăim, deschidem,
ce să facem şi noi, motănaşule... HUGO : Aşa trebuie, e bine că trăim, să trăim !
(Pauză.)
DIRECTORUL : Ca să zicem aşa, cum începem ? HUGO : Ei, asta depinde, ca să zicem aşa, de noi, nu ? DIRECTORUL : Fără îndoială, fără îndoială...
(Pauză.)
HUGO : Care va să zică, noi sîntem aici şerif, iuhu !
DIRECTORUL : Iuhu !
HUGO : Zău, iuhu ?
DIRECTORUL : Dacă n-avem nimic împotrivă, zău, iuhu !
HUGO : Ei, atunci e, într-adevăr, încurajator că sîntem ! Noi ne apreciem ! Socotim, ca să zicem aşa, că avem o funcţie grozav de onorabilă şi de mare răspundere ! **Fumăm** ?
DIRECTORUL : Nu', mulţumim. Ştim că trebuia să venim si ne aşteptam cu bucurie ! Să luăm loc... fumăm ?
40
HUGO : Nu, mulţumim. Ştim... noi, ca să zicem aşa, **înţelegem** importanţa primordială a Serviciului de deschideri în cadrul societăţii noastre... şi importanţa şerifului în cadrul Serviciului de deschideri. Fu-. măm ?
DIRECTORUL : Nu, mulţumim. Ştim, nu că n-am vrea să tinichigim, nici vorbă, nouă ne place să ciocănim, dar... cum să spunem... Fumăm ?
HUGO : Nu, mulţumim. Curînd asta va fi desigur, ca să zicem aşa, al doilea nostru cămin, credem ? Durnnea- ' voastră nu credem ?
DIRECTORUL : Noi sîntem de acord. Fumăm ?
HUGO : Nu fumăm... ştim ?
DIRECTORUL : Executăm !
(Pauză).
HUGO : Dacă permitem, s-o luăm, ca să zic aşa, de la Eva ! de cînd eram mici, deschideam toate jocurile noastre de copii...
DIRECTORUL : Drăguţ...
HUGO : Cînd am mai crescut...
DIRECTORUL : Ca generaţie ?
HUGO : Nu, ca individ. Eu niciodată n-am ridicat baraje artificiale prăpăstiilor dintre generaţii !
DIRECTORUL : Nici eu !
HUGO : în definitiv, toţi oamenii sînt o generaţie, nu ?
DIRECTORUL : Desigur.'
HUGO : Aşadar, cînd am mai crescut, am deschis toate şezătorile şi serbările şcolare.
DIRECTORUL': Frumos ! '
HUGO : Şi nici aici nu las să-mi scape vreun prilej de a deschide !
DIRECTORUL : Meritoriu !
HUGO,: Mersi !
DIRECTORUL : Sînt fericit că tocmai dumneavoastră aţi venit la nai !
HUGO : Sînteţi amabil !

DIRECTORUL : Veţi avea, desigur, înţelegere pentru condiţiile noastre specifice.
HUGO : Mă voi strădui.
41
DIRECTORUL : Munca, la noi, ca să zic aşa, merge strună.
HUGO : Cu siguranţă !
DIRECTORUL : Da ?
HUGO : Da. Am, ca să zic aşa, în materie de deschideri,. o serie întreagă de calităţi şi premise şi cred că înţeleg, într-un fel, sensul şi menirea misiunii de deschizător.
DIRECTORUL : După părerea mea, deschiderea c, ca să zic aşa, o formă specifică a muncii de educaţie. Sau,, poate, nu ?
HUGO : Ba da ! Dar totodată şi metoda ei specifică.
DIRECTORUL : Să ne înţelegem : formă sau metodă ?
HUGO ; Şi una şi alta. Şi tocmai în această unitate specială constă specificitatea ei.
DIRECTORUL : Insufleţitor !
HUGO : Nu-i aşa ?
DIRECTORUL : Bine, bine, dar pe urmă ce rămîne specific pentru conţinutul activităţii de deschidere ?
HUGO : Forma ei specifică.
DIRECTORUL : Insufleţitor !
HUGO : Nu-i aşa ?
DIRECTORUL : Bine, bine, dar pe urmă ce rămîne specific pentru forma deschiderii ?
HUGO : Metoda ei, specifică.
DIRECTORUL : Insufleţitor !
HUGO : Aşa-i ?
DIRECTORUL : Bine, bine, dar pe urmă ce rămîne specific pentru metoda deschiderii ?
HUGO : Conţinutul ei specific.
DIRECTORUL : De trei oii insufleţitor !
HUGO : Asa-i ? Aşa-i ? Aşa-i ?
DIRECTORUL : Da.
HUGO : Da. Şi această corelaţie specifică poate fi denumită triunghiul fundamental al deschiderii.
DIRECTORUL : Da !
HUGO : Da. Iar trăsătura specifică a acestui triunghi este tocmai triunghiularitatea sa.
DIRECTORUL : Da ?
HUGO : Da.
42
DIRECTORUL : Asta e, într-adevăr, o contribuţie însu-fleţitoare la rezolvarea problematicii arzătoare a teoriei deschiderii !
HUGO : Aşa ? Mă bucur că ne înţelegem !
DIRECTORUL : Şi eu mă bucur, tare mult !
HUGO : Eu întotdeauna mă bucur cînd dau de cineva care, ca să zic aşa, are cu mine afinităţi de concepţie şi... afective ! Vă rog, fără nici o jenă, tutuiţi-mă ! Fumezi ?
DIRECTORUL : Nu, mulţumesc, dai- tu ?
HUGO : Nu, mulţumesc, nici eu, dar tu ?
DIRECTORUL : Nu, mulţumesc, dar, tu ?
HUGO : N-ai pentru ce. Ştii, poţi să mă înţelegi, ca să zic aşa, fără nici o jenă, ca pe tatăl tău !
DIRECTORUL : Şi tu pe mine, ca pe mama ta !
HUGO : Mămiţico...
fDintr-un portal apare silueta doamnei Pludkova.)
PLUDKOVA : Ce vrei ?
HUGO : De la tine, nimic ! *(Pludkova dispare.)* Ştii, cu de fapt am venit !
DIRECTORUL : Ştiu, dar nu-ţi fie teamă, am să te ajut ! Eu, unul, mă identific întru totul cu tine, era şi timpul ! Te asigur c-ai să fii mulţumit de mine !
HUGO : Ştii, eu, ca să zic aşa, socotesc că locul meu e, cum să zic, aici, printre voi, zău, tu nu crezi, cum să zic ?
DIRECTORUL : Aşa e !

HUGO : Şi sînt convins că împreună o să ne meargă bine.
DIRECTORUL : Ce mai, sîntem norocoşi. Fumezi ?
HUGO : Nu, dar tu ?
DIRECTORUL : Nu.
HUGO : Ascultă, dar te rog să-mi spui cu mîna pe inimă : nu cumva tu eşti aşa... puţin cam nefumător.
DIRECTORUL : Da de unde !
HUGO : Aha, înţeleg.
DIRECTORUL : Asta n-are nici o importanţă, ei, ce spui, ne apucăm, ce zici ?
43
HUGO : Asta depinde numai **şi** numai de tine ! Aici tu eşti la tine acasă, iar eu acela care deranjează !
DIRECTORUL : Dimpotrivă, eu sînt acela care te reţine de la treabă ! Aşadar, ai putea, ca să zic **aşa, să** deschizi, nu ?
HUGO : Vrei mai întîi să mă pui la încercare, aşa-i ? Şi ce anume să deschid ?
DIRECTORUL : Ei ce ! Lichidarea !
HUGO : Lichidarea ? A cui lichidare ?
DIRECTORUL : Ei, a cui ? ! A serviciului de deschidere, ce naiba !
HUGO : La dracu ! Ce-i drept, însă, frumoasă **născocire** ! Se pare că dumnealui e tare în capcane ! Dar nici eu nu mă las prins !
DIRECTORUL : Nu ?
HUGO : Nu.
DIRECTORUL: Şi-atunci cine.poate **să deschidă?**
HUGO : Cine altcineva decît un deschizător do meserie.
DIRECTORUL : Deschizător de meserie ? Dar bine, deschizătorii nu pot deschide dacă sînt în lichidare !
HUGO : Asta aşa e. De aceea, deschiderea trebuie s-o facă un funcţioînar lichidator de meserie.
DIRECTORUL : Funcţionar lichidator de meserie *1* Dar bine, funcţionarii lichidatori sînt făcuţi să lichideze, nu să deschidă !
HUGO : Asta aşa e ! Şi de aceea^ trebuie neapărat să se organizeze cursuri speciale de deschidere pentru instruirea funcţionarilor lichidatori.
DIRECTORUL : Crezi ?
HUGO : Sau, poate, mai curînd, cursuri de lichidare pentru instruirea deschizătorilor ?
DIRECTORUL : Asta ar trebui s-o ştii tu !
HUGO : Cel mai bine ar fi să se organizeze ambele cursuri paralele : deschizătorii să-i instruiască pe funcţionarii lichidatori şi funcţionarii lichidatori pe deschizători.
DIRECTORUL : Şi deschiderea cine ar urma s-c facă ? Funcţionarul lichidator instruit deschizător, sau deschizătorul instruit lichidator ?
44
HUGO : în cazul ăsta ar trebui să se mai organizeze încă un curs : funcţionarii lichidării instruiţi deschizători i-ar instrui pe deschizătorii instruiţi în lichidare, ' iar deschizătorii instruiţi în lichidare i-ar instrui *pe* funcţionarii lichidatori instruiţi în deschizători.
DIRECTORUL : Asta înseamnă că deschiderea ar face-o " deschizătorul instruit lichidator de către funcţionarul lichidator instruit deschizător în lichidare, sau funcţionarul lichidator, instruit deschizător de deschiză-. torul de meserie ? HUGO : Se înţelege că al doilea !
DIRECTORUL : Cum văd, ai gîndit totul pînă la capăt. **Asta,** teoretic. Practica însă ne pune în faţa necesităţii de a acţiona operativ. Vreau să ajung cît mai repede în pat. De altfel, lichidarea serviciului de deschideri, te rog să mă crezi, nu va constitui nici o problemă ! Hîrtiile le am în ordine şi cu asta e gata A-ul !
HUGO : Cum adică, serviciul de deschideri se lichidează ?
DIRECTORUL : Din păcate.
HUGO *(îşi scoate nasul de carton şi-l pune p-z masă):* Din păcate ? Cum adică, din păcate ? Vrei poate să spui. slavă Domnului, nu ?
DIRECTORUL : Adică, de fapt, slavă Domnului ! De altfel, slavă Domnului am spus !
HUGO : Adevărat, slavă Domnului ai spus ?

DIRECTORUL : Bineînţeles ! Doar nu era să spun din păcate !
HUGO : Te cred c-ai spus slavă Domnului. Noi, ca să zic aşa, trebuie să avem încredere în oameni. Din păcate.
DIRECTORUL : Poate, slavă Domnului, nu ?
HUGO : Bineînţeles că slavă Domnului ! Sau poate, tu crezi din păcate ?
DIRECTORUL : Te rog. Ştim doar cu toţii, foarte bine, că serviciul de deschideri este o rămăşiţă a trecutului ; chiar dacă nu se poate contesta că în perioada luptei împotriva anumitor manifestări ale birocratismului , în activitatea comitetului pentru lichidare,

serviciul de deschideri, datorită anumitor deschizători, care, prin atitudinea lor sănătoasă, neconvenţională şi proaspăt-dinamică faţă de om au ştiut să deschidă drum multor idei valoroase, şi pe acest teren înţelenit a jucat... un incontestabil...
HUGO : Rol pozitiv, totuşi ar aluneca...
DIRECTORUL : Pe panta extremismului liberalist acel care n-ar vedea aceste trăsături pozitive, delimitate în timp, din perspectiva dezvoltării viitoare a serviciului de deschideri.
HUGO : Şi cine n-ar vedea în spatele intenţiei lor, poate subiectivă...
DIRECTORUL : Consecinţa obiectivă, sigur negativa î
DIRECTORUL şi HUGO *(împreună):* Provocată de urmările unei izolări nesănătoase a întregii instituţii, care a făcut ca unele elemente pozitive din activitatea Serviciului de deschideri să fie in mod nescriptic supraapreciate şi, totodată, exagerate, unilateral, anumite elemente negative din activitatea Comitetului pentru lichidare, fapt care, în cele din urmă, a dus la situaţia că, în perioada...
(Directorul nu moi face faţă.)
HUGO : în care o nouă activizare a tuturor forţelor pozitive în cadrul Comitetului pentru lichidare a ridicat din nou Comitetul pentru lichidare în **fruntea** activităţii noastre, ca pe un bastion puternic şi înţelept al unităţii noastre, tocmai serviciul de **deschideri** să fie acela care, din păcate, a cedat...
DIRECTORUL : Atmosferei de isterie a anumitor.... ele- ' mente cu idei neeîntărite-nechibzuite...
HUGO : Strecurate, ce-i drept, cu argumente de efect din arsenalul liberalist al frazeologiei abstract-umaniste, nedepăşind, însă, în realitate, limitele generalizate ale metodelor de muncă convenţionalizate, reflectîndu-se într-o formă tipică, de pildă în...
DIRECTORUL : Aparatul vechi şi nou...
HUGO : Al frazeologiei pseudofamiliare în activitatea de deschideri, ascunzîndu-se în spatele rutinei uma-v nismului profesionist printr-o profundă manevră con- •

cepţională, fapt care a adus, în cele .din urmă, serviciul de deschideri în situaţia de a submina efortul pozitiv de cofnsolidare al Comitetului de lichidare, a cărui expresie istorică absolut necesară este actul înţelept al lichidării sale !
DIRECTORUL : întru totul de acord !
HUGO : Dumneata mereu eşti de acord, şi faptul **mi-a** scăpat ! Nu, nu, în felul ăsta lichidarea n-o mai facem niciodată ! Timpul zboară, aduceţi-mi cafeaua !
DIRECTORUL : Nu vă supăraţi, dar...
HUGO : Zău dacă mai înţeleg despre ce „dar" mai vorbiţi...
DIRECTORUL : Nu vorbesc despre „dar", dar vreau să spun...
HUGO :, Aşadar, dumneata vrei „dar" să spui chiar ?
DIRECTORUL : Nu vreau să spun „dar", dar...
HUGO : Poate că nu vreţi să spuneţi „dar, dar", dar vreţi să spuneţi „dar", şi asta ajunge ! Pe mine, însă, cu nici un „dar" nu mă dăruieşti !
DIRECTORUL : Nu vă supăraţi, dar... cîte bucăţi doriţi ?
HUGO : Douăzeci şi patru. Şi gata, nu mai întindeţi vorba, acum n-avem timp pentru jocuri

de cuvinte !
(Directorul bate speriat, în retragere, Hugo devine stăpîn pe situaţie; se plimbă plin de importanţă pe scenă, cercetează totul cu ochi de specialist; în cele din urmă, deschide coşul şi"începe să arunce din el, cu scîrbă, lucrurile Directorului. Intră Secretarul cu dosarele în braţe. Vine să lichideze.)
SECRETARUL : Bună ziua ! Aşadar, ne apucăm de treabă, nu ?
HUGO : Bineînţeles. Unde ţineţi aici safeul ?
SECRETARUL : Asta trebuie să ştiţi dumneavoastră !
HUGO : Dumneavoastră nu lucraţi aici ? Bună ziua !
SECRETARUL : Eu vreau să lucrez aici.
HUGO : Şi unde lucraţi ?
SECRETARUL : La Comitetul pentru lichidare. *(Ii întinde mîna.)* îmi daţi voie, Iosef Dolezal.
HUGO : Şi vreţi să lucraţi aici ?
47
SECRETARUL : Trebuie !
HUGO : El, Comitetul pentru lichidare, se lichidează ?
(Se recomandă.) Hugo Pludek.
SECRETARUL : Cum adică ? El, Comitetul pentru lichidare, urmează a fi lichidat ? Iosef Dolezal. HUGO *(îi întinde mina):* Hugo Pludek. Sau, poate, dumneavoastră credeţi că n-ar trebui lichidat ? Hugo Pludek.
SECRETARUL : Vă rog ! Doar ştim cu toţii, foarte bine, că Comitetul pentru lichidare este o rămăşiţă a trecutului ! Şi chiar dacă nu SQ, poate contesta că în perioada luptei împotriva anumitor manifestări nechibzuite în activitatea Serviciului de deschideri. Comitetul pentru lichidare a jucat, prin cîteva intervenţii înţelepte, un rol incontestabil pozitiv, totuşi ar aluneca pe panta sentimentalismului... HUGO : Şi a conservatorismului birocratic, acel care... SECRETARUL : N-ar vedea activitatea Comitetului pentru lichidare în perspectiva dezvoltării ei viitoare, cînd, prin numeroase intervenţii nechibzuite, împotriva multor elemente pozitive în munca Serviciului de deschideri...
HUGO : Comitetul pentru lichidare a jucat un rol incontestabil negativ, datorită activităţii necorespunzătoare a anumitor funcţioinari lichidatori... SECRETARUL : Care, treptat, au suprapus... SECRETARUL şi HUGO *(împreună):* Partea administrativă a practicii de lichidarea conţinutului ei social şi, astfel, activitatea Comitetului de lichidare a căpătat un caracter nesănătos, mecanic, deoarece în felul acesta, ea a fost ruptă cu brutalitate de viaţă...
(Secretarul nu mai poate ţine pasul cu Hugo.) HUGO : Şi transferată în apele stătătoare ale birocratismului fosilizat, fapt care în mod necesar a deschis porţile activităţii samavolnice a unui pumn de a r venturieri lichidatori care au abuzat şi profitat... Hugo Pludek. SECRETARUL : De acţiunea înţeleaptă...
48
HUGO : De depăşire a anumitor defecţiuni unilaterale în activitatea Serviciului de deschideri, pentru a a-taca, în mod demagogic, toate forţele sale pozitive, care au depăşit cu succes perioada crizei vremelnice şi, prin noua şi larga lor activizare, au adus din nou Serviciul de deschideri în fruntea efortului nostru de supraapreciere a metodelor greşite, împingînd astfel Comitetul pentru lichidare spre rolul nefast de frînă reală a dezvoltării noastre şi impunînd prin aceasta epocii noastre actul îndrăzneţ al lichidării sale.
SECRETARUL : întru totul de acord ! Iosef Dolezaii.
HUGO : Asta vă şi sfătuiesc ! *(Arată spre lucrurile pe* ***care*** *le-a* ***răvăşit*** *cu puţin înainte.)* Priviţi ce depravare ! Toate astea sînt isprava lor ! Comitetul pentru lichidare e în lichidare, şi dumnealor, fără nici o jenă, continuă să lichideze aici în continuare !
SECRETARUL : Care vasăzică, El, Serviciul de deschideri, tot se lichidează ?
HUGO : închipuiţi-vă ! Chiar şi acum cînd li s-a pus cruce, dumnealor mai fac aici pe

grozavii şi se întind pînă aici ! Nu pot să văd asta ! Mă duc acolo !
(Hugo iese brusc, intră Directorul cu cafeaua; ză-rindu-l pz Secretar, tresare.)
DIRECTORUL : Bună ziua...
SECRETARUL'; Bună ziuă...
DIRECTORUL : Ajutor ?
SECRETARUL : Cui ?
DIRECTORUL : **Ăluia** de lichidează aici !
SECRETARUL : Vă rog ! Doar n-o să-i ajut pe cei ce fac aici,pe grozavii, deşi lor de mult li s-a pus cruce ! *(Directorul scapă ceaşca, stă ca opărit.)* Ştiu doar, că ar fi un simplu nonsens să lichidez într-un moment cînd Comitetul pentru lichidare e în lichidare. De **altfel,** asupra absurdităţii unui asemenea act însuşi Hugo Pludek mi-a atras atenţia.
DIRECTORUL : Cine mai e şi ăsta ?
SECRETARUL : Din păcate, nu ştiu precis, dar, după toate aparenţele, cineva care-i foarte aproape de li-
19
\
chidarea Comitetului pentru lichidare ; cine ştie dacă n-o conduce chiar el, personal ! *(Pauză. Directorul ridică încet ceaşca.)* Dar asta n-are nici o importanţă, eu, ea să zic aşa, am plecat...
DIRECTORUL *(îl bate subit pe Secretar cu palma pe spate.) :* Dar de ce să pleci, băiete ! Ia loc, mai stricăm o vorbă ! Ia spune, de fapt, cum ai ajuns tu aici ? SECRETARUL : Ei, parcă nu ştiţi, am venit şi eu, aşa, să văd, să mai stric o vorbă, dan asta n-are nici o importanţă...
DIRECTORUL *(îl bate din nou, pe umăr) :* Da' de ce să pleci, băiete ! Ia loc — stricăm o vorbă ! Ia spune, de fapt, tu cum ai ajuns aici ?
SECRETARUL : Ei parcă n-aţi şti... am venit şi eu, aşa, să văd... să mai stric o vorbă... dar asta n-are nici o importanţă, acu' plec.
DIRECTORUL *(îl bate din nou pe umăr) :* Dar de ce să pleci, băiete ! Ia loc, stricăm o vorbă ! Ia spune, de fapt, tu cum ai ajuns aici ?
SECRETARUL : Ei, parcă n-aţi şti, am venit şi eu, aşa, să văd, să stric... *(Deodată izbucneşte.)* Of Doamne, ce mare scofală ! Simplu, n-am ştiut şi gata, asta e !
DIRECTORUL *(îl linişteşte):* Of, Doamne, ce mare scofală ! Simplu, n-am ştiut şi gata, asta e !
SECRETARUL *(se linişteşte)* Simplu, n-am ştiut, asta e !
DIRECTORUL : Simplu, n-am ştiut, asta e !
SECRETARUL *(liniştit):* Asta e...
DIRECTORUL : Of,' Doamne ! Doar sîntem prieteni, nu ?
SECRETARUL : Ce ? Ce ?
DIRECTORUL : Sîntem prieteni adevăraţi !
SECRETARUL : Ce tot spui ?
DIRECTORUL : Am spus că sîntem, într-adevăr, prieteni ! Cu toate că !
SECRETARUL : Şi ce-ai vrut să spui cu asta ?
DIRECTORUL : Ei lasă, nu te preface că nu observi i Sau, ce dracu, oare nu sîntem cu toţii, ca să zic aşa, din aceeaşi mamă cehoslovacă ?
SECRETARUL : Sîntem, nu sîntem — în orice caz eu mă duc să lichidez Comitetul pentru lichidare ! Dosvidania, mama ! *(Cîntă.)*
50
(Secretarul pleacă. Directorul îşi roieşte de citeva ***ori*** *privirea conspirativ, apoi scoate, foarte prudent, din sertarul său doi cintezoi împăiaţi şi îi pune pe viasă. Intră Hugo. Directorul, speriat, ascunde păsările la loc în sertar.)*
HUGO : O mai e şi asta ?
DIRECTORUL : Ce să fie ? Lichidez.
HUGO : Ia te uită, ia te uită ! Ce mi-e dat să aud ! Doar n-d-să te apuci, băiete, să lichidezi într-un moment cînd Comitetul pentru lichidare e în lichidare ! Dumneata eşti om mare, ce-ţi veni, pentru Dumnezeu, să te-apuci de asemenea copilării ! Sau poate vrei să mă sileşti să răspîndesc povestea asta pe undev^ pe sus ? Dacă vrei în numele unui fals eroism să-ţi sapi singur groapa — atunci spune, dur în acest caz, să ştii, nu mai garantez de mine !

DIRECTORUL : Lichidarea o lichidez. Lichidarea !
HUGO : Numai să fie aşa ! Dolezal a şi plecat ?
DIRECTORUL : Din păcate i s-a aplecat — dar poate că-l mai prind pe scară, să dau fuga după el ?
HUGO : Mă duc să le dau ghes băieţilor în lichidarea Comisiei pentru lichidare şi-am uitat să întreb cine anume conduce această lichidare ; aş vrea, ca să zic aşa, să mă duc direct la potcovar !
DIRECTORUL : Pludek.
HUGO : Care ?Hugo ?
DIRECTORUL : Ala.
HUGO : Excelent. Mă duc la el ! Sper că n-ai să-mi faci nici un fel de figuri ! în general, îmi placi şi nu mi-ar place să te sucesc ca pe un nasture ! Noroc !
(Hugo porneşte hotărît, apoi se mai întoarce să-şi ia nasul de carton, şi-l lipeşte şi iese. Directorul cască o clipă ochii în urma lui, apoi scoate limba, după care încet, cu băgare de seamă, îşi scoate din nou din sertar cintezoii, îi aşază în linişte pe masă şi, deodată, începe să izbească in ei cu toată puterea.)
SECRETARA : De ce bateţi cintezoii ? DIRECTORUL : Iertaţi-mă... iertaţi-mă...
:

(Directorul încearcă să ascundă repede cintezoii. Secretara îi smulge însă cu energie şi-i aruncă în coş.)
SECRETARA : Mă mir că nu vi-e ruşine ! Credeţi că noi nu sîntem obosiţi ? Dar trebuie să rezistăm cu toţii ! Pepa n-a fost pe aici ?
DIRECTORUL : Dolezal ?
SECRETARA : Da.
DIRECTORUL : Acum o clipă i s-a aplecat.
SECRETARA : Fiţi *fericită,* că sînteţi bărbat ! *(Izbucneşte în plîns şi dă să fugă.)*
DIRECTORUL : Nu mai staţi puţin ? Ca să zic aşa, neoficial ? Ar trebui să vă mai relaxaţi puţin ; în definitiv nu sînteţi decît om !
SECRETARA : Ob'raznicule ! *(Pleacă hotărită.)*
DIRECTORUL : Atîta umblă cu coşul să lichideze, pînă îl uită pe undeva ! Nu-i nimic, cel puţin am unde **să-i** trag un pui de somn.
(Directorul intră în coş, soseşte Secretara.)
SECRETARA : Şuieră zefirul argintiu, cum şuiera odată — DIRECTORUL : Şi dorul vieţii ni-l făgăduieşte !
(Secretara intră în coş ca şi cînd s-ar cufunda în apa unui rîu. Coşul se închide încet, apoi, deodată, începe să mc\argă repede, cu pas mărunt, pînă iese din scenă.)
Sfirşitul actului al treilea

Actul al patrulea

Din nou acasă la familia Pludek. Pe scenă : Pludek şi Pludkova, amîndoi în pijama.
PLUDEK : De altfel, în ceea ce priveşte Japonia o mai fi ceasul ?

cit
PLUDKOVA : Aproape şase. Auzi ?
PLUDEK : Ar fi trebuit să fie aici ! Ce ?
PLUDKOVA : O fi întîrziat puţin. Nu se aud paşi ?
PLUDEK : Cum adică, a întîrziat ? Nu, e vîntul ! De altfel, în ceea ce priveşte Japonia...
PLUDKOVA : Te pomeneşti că s-a îmbătat la Gärden Party! Ai dreptate, e numai vîntul.
PLUDEK : Nu bea decît lapte, şi lapte, cu siguranţă, nu s-a servit acolo ! Nu se aud, totuşi, paşi ? De altfel, în ceea ce priveşte Japonia...
PLUDKOVA : Şi de ce să nu se servească ? Există lac-to-baruri, pot fi şi lacto-garden-party-uri ? Să fie oare, într-adevăr, paşi ?
PLUDEK : La asta nu m-am gîndit, pesemne că s-a ameţit şi a întîrziat ! Cine să ne umble acum prin cămară ? E vîntul."
PLUDKOVA : Zici, în cămară ? Aseară am închis fereastra !
PLUDEK : Atunci, paşi ? Mă duc să văd ! Dar, în definitiv, ce-am vrut să spun despre Japonia ? *(Pludek iese în spatele scenei şi izbeşte cu pumnul intr-o uşă.)* Repet: Cine-i acolo ? Cine-i acolo ?

Repet. : deschideţi imediat ! Deschideţi imediat ! Dumnezeule mare !
(Pludek se retrage, speriat, pe scenă. După el apar, cu un aer de vinovăţie, Amalka şi Petr — ammdoi cu) hainele aruncate pe ei în mare grabă.)
PLUDKOVA : Dumnezeule mare ! Ce faceţi aici ?
AMALKA : Doamnă, v-am adus o telegramă !
PLUDEK : Atunci, citeşte-o, ce stai ?
AMALKA *(citeşte):* DRAGA OLDRICH, AM AFLAT CĂ FIUL TĂU HUGO A FOST ÎNSĂRCINAT CU CONDUCEREA LICHIDĂRII COMISIEI DE LICHIDARE. S-a făcut, Anicko ? La douăsprezece pornim. Nu, nu trebuie, şunca o iau în suc propriu. DORESC PE ACEASTA CALE SĂ-L FELICIT PENTRU ACEST SUCCES. Serios, chiar n-ai mai fost la Nespeky ? Indigourile ? în biroul lui Hirsch. Ah, şi pădurile acelea ! Scrie : AR TREBUI CÎNDVA SA NE VE-

DEM. Nu uita — AL TAU, FRANŢA KALABIS — costumul de baie !
PLUDKOVA : Ai auzit, Oldfich ? Lichidarea Comisiei de lichidare !
PLUDEK : Am auzit, Bozeno. Iaroş a vrut să fie aurar şi aurar a fost. Hugo a stat de vorbă cu el însuşi — şi poftim, frumos succes. De altfel, în ceea ce priveşte Japonia... PLUDKOVA *(Amalkăi) :* Da' în definitiv, ce-aţi făcut
toată noaptea în cămară ? AMALKA : Am triat poşta. Cu bine.
(Amalka şl Petr părăsesc scena, fiecare în altă direcţie.)
PLUDKOVA : Ascultă, Oldfich.
PLUDEK : Ce e ?
PLUDKOVA : Cu Hugo am ieşit bine, n-ar fi cazul să ne îngrijim şi de Petr ? în definitiv, e şi el copilul nostru...
PLUDEK : îl înfigem undeva, într-o redacţie. PLUDKOVA : N-o să-i deranjeze că arată a intelectual burghez ? Cel puţin dacă n-ar purta ochelari ! PLUDEK : Şi-aşa n-au acolo nici un intelectual, aşa că
or să-.şi spună : „mai bine unul burghez decît nici unul, cel puţin ăsta se pricepe în politică". De o-chelari nu se mai ţine seamă aşa mult.! N-a sunat cineva ? PLUDKOVA : Nu.
(Se aude soneria.)
PLUDEK : O fi Hugo !
PLUDKOVA : în sfîrşit! *(Intră Hugo, cu nasul caraghios de carton.)* Ştiam eu că Hugo'şel al nostru nu se pierde !
PLUDEK : Se ciopleşte urechiatul ! N-ar fi cazul să-i pregăteşti ceva de haleală ? '
PLUDKOVA : Ce-o fi vrînd oare ? Lapte ?
PLUDEK : Mai curînd o cafeluţă, sărăcuţul. Cine ştie, toată noaptea,n-a dormit !

PLUDKOVA : N-a dormit, dar a reuşit ! Cine ştie, Oldfich, dac-o să mai stea de vorbă cu noi acum cînd are o poliţie atît de importantă !
HUGO : El ştie să arunce o vorbă prietenească oricui, chiar şi celui mai simplu om ! Pe asta mă bizui şi eu ; am venit să mai schimb o vorbă cu el şi, eventual, să-i dau o mînă de ajutor pe undeva. Mie **îmi** place întotdeauna să mă duc direct la potcovar ! Ce se aude cu cafeluţă ? Vine ?
PLUDKOVA : Vine, vine, numai să vină Hugoşică.
HUGO : Cum, încă nu-i acasă ?
PLUDEK : O fi întîrziat la lichidarea aceea.
PLUDKOVA: Să lichidezi Comisia de lichidare — nu-i glumă !
HUGO : Cum ? Hugo al dumneavoastră lichidează într-un moment cînd Comisia de lichidară este în lichidare ?"
PLUDEK : Nu, n-aţi înţeles, de fapt soţia mea a vrut să spună că Hugo n-ar trebui să facă această lichi-dare.
HUGO : Şi atunci, cine să lichideze Comisia de lichidare ?
PLUDEK': Hugo al nostru.

HUGO : Şi Hugo al dumneavoastră ar lichida într-un moment cînd Comisia de lichidare este în lichidare ?
PLUDKOVA : Nu, n-aţi înţeles, soţul meu a vrut să spună numai că Hugo n-ar trebui să facă această lichidare.
HUGO : Şi atunci cine să lichideze Comisia de lichidare ?
PLUDKOVA : Hugo al nostru.
PLUDEK : Fireşte.
PLUDKOVA : Şi de ce să lichideze Hugo al nostru într-un •moment cînd Comisia de lichidare e în lichidare ?
PLUDEK : Şi atunci, cine să lichideze Co/misia de lichidare ?
PLUDKOVA : Hugo al nostru.
PLUDEK : Şi de ce să lichideze Hugo al nostru într-un moment cînd Comisia de lichidare e în lichidare ?
PLUDKOVA : Şi atunci cine să lichideze Comisia de lichidare ?
PLUDEK : Hugo al nostru.

PLUDKOVA : Asta ar merge !
PLUDEK : Nimeni însă n-ar trebui să afle !
PLUDKOVA : Aşa ceva nu se poate tăinui !
PLUDEK : Hugo n-ar fi trebuit să primească această lichidare !
PLUDKOVA : Dacă n-ar fi primit-o, Comisia de lichidare nu s-ar lichida şi ar continua să' lichideze. Şi, de ce, mă rog, *numai* Hugo n-ar trebui să lichideze. Bine a făcut că n-a refuzat 1
PLUDEK : Dacă n-a refuzat, Comisia de lichidare se lichidează, se termină cu lichidarea şi numai Hugo va continua să mai lichideze. Pînă la urmă, din treaba asta o să aibă alergătură, anchete.
PLUDKOVA : Trebuia să refuze !
PLUDEK : Dimpotrivă, trebuia să nu primească !
PLUDKOVA : Dimpotrivă, trebuia să nu refuze !
PLUDEK : Nu era mai bine să primească şi să nu refuze în acelaşi timp ?
PLUDKOVA : Mai bine să respingă şi să nu primească !
PLUDEK : în cazul ăsta mai bine să nu primească, să nu refuze, să primească şi să refuze I Asta e !
PLUDKOVA : Şi dacă în acelaşi timp ar refuza, n-ar primi, n-ar refuza şi ar primi ?
PLUDEK : Greu de spus. Dumneavoastră ce credeţi ?
HUGO : Eu ? Mda, eu aş spune că trebuie să nu primeas-. că, să nu refuze, să primească şi să refuze şi totodată să refuze, să nu primească, să nu refuze şi să primească, sau invers. N-a sunat cineva ?
PLUDEK : Nu. *(In clipa aceea se aude soneria.)* O fi HUGO !
PLUDKOVA : în sfîrşit.
(Intră Amalka, în urma ei, Petr.)
AMALKA *(citeşte):* DRAGA OLDRICH, TOCMAI AM AFLAT CA SE LICHIDEAZĂ SERVICIUL DE DESCHIDERI ŞI CA SARCINA DE RĂSPUNDERE DE A CONDUCE ACEASTA GREA LICHIDARE ÎI REVINE TOT LUI HUGO AL TAU. Gata Anicka. Ei şi, puţină ploaie la întoarcere, ce mare nenorocire ! Nu, abia la Branik oprim. TRANSMITE-I TE ROG

FELICITĂRILE MELE CELE MAI SINCERE PENTRU ACEST SUCCES. Tocmai de aceea, fetiţo, tocmai de aceea. Şi crezi că eu nu ? De divorţ nici vorbă nu poate fi, nici nu se gîndeşte. OLDRICH, TREBUIE SA NE ÎNTÎLNIM CÎT MAI REPEDE ŞI SA STĂM DE VORBA.
înţelege, fetiţo am copii ! ÎŢI MAI AMINTEŞTI CE FĂCEAM CA BĂIEŢI ? Atenţie, trece Hirsch ! AL TAU, **PRANTISEK.**
PLUDKOVA : Ai auzit, Oldfich ? Lichidarea Serviciului de deschideri !
PLUDEK : Am auzit, Bo'zeno, am auzit. Ce spunea Iaroş ? Viaţa e o carte nescrisă. Hugo a ştiut ce să scrie în ea — şi poftim rezultatul : un succes minunat. De altfel, în ce priveşte Japonia...
PLUDKOVA *(Amalkăi)* : Şi toată noaptea aţi triat poşta aceea ? Pe întuneric ?
AMALKA : Ni s-a spart becul...
PLUDKOVA : Becul ! Ei află că dacă nu-l iei pe Petr...

AMALKA : Noi vrem să nei luăm...
PLUDKOVA : Fetiţă nenorocită, Petr e intelectual burghez !
AMALKA : Petr va studia microbiologia ! Cu bine !
(Amalka şi Petr ies — fiecare în altă parte.)
PLUDKOVA.: Ascultă, Oldfich !
PLUDEK : Ce e ?
PLUDKOVA : Ai auzit ?
HUGO : Aşadar, Hugo al dumneavoastră nu lichidează numai Comisia de lichidare ci şi Serviciul de deschideri ?
PLUDEK : Şi are dreptate ! Ambele instituţii ar trebui lichidate cit mai curînd, pentru că sînt rămăşiţe ale trecutului ! Sau poate nu ? HUGO : Toţi... PLUDKOVA : N-aţi înţeles... soţul meu a vrut să spună că amîndo'uă ar trebui dimpotrivă păstrate, dacă acest lucru se va dovedi din punct de vedere tactic... HUGO : Toţi...
57
PLUDEK : N-aţi înţeles... .soţia mea a vrut să spună că Serviciul de deschideri n-ar trebui lichidat şi Comisia de lichidare păstrată sau Comisia de lichidare lichidată şi Serviciul de deschideri păstrat, dacă acest lucru se va dovedi din punct de vedere strategic...
HUGO : Toţi...
PLUDEK şi PLUDKOVA : N-aţi înţeles !
PLUDEK : Soţia mea n-a vrut sa" spună că ambele instituţii n-ar trebui păstrate într-o măsură **sănătoasă...**
PLUDKOVA : Şi, totodată, lichidate amîndouă într-o măsură sănătoasă...[1]
PLUDEK : Dacă acest lucru se va dovedi din punct de vedere...
PLUDKOVA : Strategico —
PLUDEK : Tactic...
HUGO : Toţi ?
PLUDEK : Ei, ce toţi ?
HUGO : înţelegeţi şi dumneavoastră, toţi în aceste vremuri furtunoase abia căutăm, ca să zic aşa, un punct de vedere propriu. N-a sunat cineva ?
PLUDEK : Nu !
(In aceeaşii clipă se aude soneria.)
O fi Hugo ! PLUDKOVA : în sfîrşit !
(Intră Amalka, apare şi Petr.)
AMALKA *(citeşte):* SCUMPE, PREASCUMPE OLDRICH, NICI NU ŞTII CE SURPRIZA ÎMBUCURĂTOARE A FOST PENTRU MINE ŞTIREA CA FIUL TĂU HUGO... Ieri *încă* aveam sertarul plin de indigouri ... Eu nu le-am înghiţit ! Cum ?! O blană n-aţi vrea ? Scrieţi : I S-A ÎNCREDINŢAT SARCINA DE ONOARE ŞI IMPORTANŢĂ DE A CLÂDI PE RUINELE FOSTULUI COMITET PENTRU LICHIDARE ŞI ALE SERVICIULUI DE- DESCHIDERI DE ODI-NIOARĂ, O COMISIE CENTRALA PENTRU DESCHIDERI ŞI LICHIDARE. Nu suport femeile **piîn-**gînd ! Ce mare nenorocire ! TRANSMITE-I, TE ROG, -
58
SALUTUL MEU FIERBINTE ŞI FRĂŢESC, CU PRILEJUL ACESTUI REMARCABIL SUCCES ! Şi dacă **nu-i** cu ochi ?! Nu vă cred ! Şi dacă-i aşa, atunci **trebuie** scos afară ! MI-E DOR NESPUS ~DE TINE ŞI NU MAI AM RĂBDARE ! De şantajat, n-o să mă şantajaţi, de asta vă asigur ! AL TAU VECHI... Min-**ciooaso** ! CREDINCIOS... Tîrfo ! FRANTISEK. **Stri-cato** !
PLUDKOVA : Ai auzit, Oldfich, ai auzit ? înfiinţarea Linei Comisii Centrale pentru deschidere şi lichidare.
PLUDEK : Am auzit, Bozeno, am auzit ! Iaroş s-a gîndit întotdeauna la viitorul lui, a învăţat, a învăţat şi-a ' învăţat. Hugo s-a gîndit la al său şi, poftim : succes remarcabil. De altfel, în ceea ce priveşte Japonia...
PLUDKOVA (Amalkăi) : Petr şi studiul microbiologici ? Non sens. Un membru al păturilor mijlocii nu se poate ocupa *de<* asemenea meschinării !
AMALKA : Petr mă iubeşte şi eu îl iubesc şi Petr se mută la mine. Mergem, Petr !
PETR : Cu bine !

lAmalkn şi Petr se iau de ***mină şi,*** *cu un aer* ***patetic,*** *ies împreună.)*
PLUDKOVA : Ascultă, Oldfich !
PLUDEK:Ce e ?
PLUDKOVA : Ai auzit cum a deschis **clonţul** la noi ?
PLUDEK": Bojzeno, ceva îmi spune că tocmai în clipa asta noi am pierdut un fiu. Dar altceva mai adaugă la asta, că n« e rău ca nora noastră, să fie fata intendentului, ha, ha.
PLUDKOVA : Intendentul ţine totuşi de clasa aceea muncitoare...
PLUDEK : Chiar direct, nu, dar în orice caz ştie destule despre clasa muncitoare.
PLUDKOVA : Amalka şi microbiologia **au** fost mai puternice decît noi, aşa că singura speranţă reală a familiei rămîne Hugo. Da' în definitiv, ce-ai vrut să spui despre Japotiia ?
PLUDEK *(către Hugo) :* Dar dumneavoastră, de fapt, cine sînteţi ?

HUGO : Cine sînt eu ? Uitaţi-vă, mie nu-mi plac întrebările puse **atît** de unilateral, serios nu ! Oare e cu putinţă să punem întrebări la un mod atît de simplist ! Oricine ar răspunde la asemenea întrebări nu va putea surprinde niciodată întregul adevăr, ci întotdeauna numai o anumită parte din el, limitată j o-mul — omul e ceva atît de bogat, de complex, de schimbător şi multiform, încît nu există cuvînt, frază, carte, nimic care ar putea să-l descrie şi cuprinde în toată amploarea lui. în om nu-i nimic durabil, veşnic, absolut, omul e o schimbare permanentă, o schimbare cu un mîndru ecou, bineînţeles ! Iară astăzi, nu mai e timpul categoriilor statice şi neschimbătoare, cînd A era numai A şi B numai B, azi ştim că, adeseori, A poate fi în acelaşi **timp** şi A şi B, iar B, în acelaşi timp şi A, că B poate fi B şi A şi C ; după cum C poate fi numai C. dar şi A, B şi D ; şi că în anumite împrejurări, chiar F poate fi O, Q, Y eventual şi R ! Singuri simţiţi, desigur,
. că ceea ce simţiţi azi n-aţi simţit ieri şi ceea ce aţi simţit ieri, nu simţiţi azi, dar că veţi simţi iar, de pildă, mîine, în timp ce, ceea ce veţi simţi **poimîine,** n-aţi simţit, poate, niciodată ! Simţiţi asta ? Şi nu e greu de înţeles că acei care azi înţeleg numai azi nu sînt decît o altă ediţie a acelora care ieri au, înţeles numai ieri, în timp ce, aşa cum bine ştim, azi e necesar să înţelegem, ca să zic aşa, şi ce a fost ieri, pentru că nimeni nu ştie, dacă, întîmplător, ceea ce a fost ieri nu vine iarăşi mîino ! Adevărul e,
- oricum, complex şi multiform, ca toate pe lume — magnetul, telefonul, versurile lui'Bronislav. **magnetul** — şi toţi sîntem, aşa puţin, ceea ce am fost ieri şi puţin ceea ce sîntem azi ; şi puţin nu sîntem ; în general, toţi sîntem mereu, aşa puţin, şi mereu puţin nu sîntem ; unii sîntem mai mult şi alţii mai mult nu sîntem ; unii doar sîntem, alţii sîntem doar, iar alţii doar nu sîntem, astfel că nimeni dintre noi nu-i întru totul şi fiecare întru totul nu-i, şi se pune ddar problema, cînd e mai bine să fii mai **mult** şi să nu fii mai puţin, şi, invers, cînd e mai bine să

fii mai puţin şi mai mult să nu fii, de altfel, acela care e prea mult, poate curînd să nu mai fie deloc, iar acela care într-o situaţie dată ştie, într-o anumită măsură, să nu fie, poate cu atît mai bine, în altă situaţie, să fie. Nu ştiu dacă dumneavoastră vreţi mai mult să fiţi, sau mai mult să nu fiţi şi cînd anume vreţi să fiţi şi cînd să nu fiţi, eu însă ştiu că vreau să fiu mereu-şi, de aceea, trebuie ca, mereu, aşa puţin, să nu fiu — căci ştiţi, omul dacă din cînd în cînd nu e, aşa cîte puţin, nu va mai fi deloc ! Şi dacă în acest moment relativ nu sînt, vă asigur că, foarte curînd, voi fi, poate, cu mult mai mult decît am fdst vreodată — şi pe urmă, despre toate astea o să miai putem sta de vorbă încă o dată, dar de pe o platformă oarecum alta !
(Hugo iese.)
PLUDKOVA : Ascultă, Oldfich !
PLUDEK : Ce e ?
PLUDKOVA : N-a vorbit rău, nu-i aşa ?
PLUDEK : A vorbit excelent! Şi ştii'de ce ? PLUDKOVA : De ce ?

j PLUDEK : Pentru că, de bună seamă, are în sînge filozofia sănătoasă a păturilor mijlocii ! Cred şi eu — pînă la Kutna Hora, fără galoşi, nici Iaroş nu a-junge ! Nici vorbă ! *(Cîntă.)* Naţiunea cehă nicicînd nu va pieri, ea toate necazurile lumii să le înfrîngă va şti !
PLUDKOVA : Atîta timp cît nu vin japonezii, nici un cîine nu mai latră după noi. •
..
(în aceeaşi clipă se aude din şifonier un lătrat zgomotos.)
PLUDEK : Bozka, au venit japonezii !
(Din şifonier iese Plzak şi se apropie de marginea rampei.)
PLZAK *(către public):* Şi acum, fără comentarii inutile, ca să zic aşa, împrăştiaţi-vă ! \
Sfîrşit
61

AUDIENŢA

piesă într-un act
Personajele
SLADEK VANEK

Scena înfăţişează biroul lui -Sladek. în stingă, o uşă deasupra căreia atîrnă pe perete un fel de diplomă înrămată; în dreapta, un dulap şi un clasor pe care stă înşirată o colecţie de sticle de bere cu etichete diferite; pe peretele din fund, un tablou mare, pictat cu stîngăcie, înfăţişîndu-l pe Svejk şi pe cîr-ciumarul Palivek (Paliveţ), sub tablou, o inscripţie : „Cu berea pe masă, de nimic nu-mi pasă, berea s-o sorbim, bine să trăim". în centrul scenei, o masă de birou şi trei scaune, pe masă un vraf de hîr,ţoage de tot soiul, sticle şi pahare goale, pe jos, Ungă masă, o navetă de bere. De-a lungul pereţilor şi, îndeosebi, în colţurile încăperii stau înghesuite tot felul de vechituri greu de desluşit, cum ar fi: supape uzate, un aparat de radio de pe vremuri, un cuier stricat, un morman de ziare vechi, cizme de cauciuc ş.a.m.d. La ridicarea cortinei, Sladek, în halat de lucru, stă pe scaun cu capul pe masă şi sforăie zgomotos. Peste cîteva clipe se aude un ciocănit în uşă. Sladek se trezeşte numaidecît.
SLADEK : Intră !
VANEK *(apare îmbrăcat într-o pufoaică de lucru şi cu cizme de cauciuc):* Bună ziua... SLADEK : A, domnul Vanek ! Intră, intră ! Ia]oc ! *(Vanek se aşază cu sfială.) O* bere ? VANEK : Nu, mulţumesc. SLADEK : De ce ? Hai, bea. *(Scoate din navetă o sticlă, o deschide, umple două pahare, împinge unul spre Vanek şi, dintr-o răsuflare, îl dă pe gît pe celălalt.)* VANEK : Mulţumesc frumos. SLADEK *(îşi umple un alt pahar, pauză):* Ei, Vanek, cum merge ? VANEK : Merge, mulţumesc.
SLADEK : Ne descurcăm, nu-i aşa ?
VANEK.: Hm... *(Pauză.)*
SLADEK : Astăzi ce faci ? Rostogoleşti ?
VANEK : Nu, domnule, astăzi balansez.
SLADEK : A' bravo ! E mai bine să balansezi decît să rostogoleşti, nu-i aşa ? VANEK : Aşa e. *(Pauză.)* SLADEK : Şi cine rostogoleşte azi ? VANEK : Serkezy. SLADEK : A venit ? ! VANEK : Da, acum cîteva... SLADEK : E... pilit ? VANSK : Un pic... *(Pauză.)* SLADEK : Hai, bea, de ce nu bei ? VANEK : Vă mulţumesc, dar ştiţi, eu nu sînt deprins cu berea,. SLADEK : Zău ? Nu-i nimic, te învăţăm noi şi o să te deprinzi ! Aici toată lumea bea bere, e, ca să zic aşa, un fel de tradiţie, vezi dumneata ? *(Mai dă pe gît un pahar.)*
VANEK : Da, văd. *(Pauză.)* SLADEK : Şi nu fi trist. VANEK : Nu sînt trist. *(Pauză.)* SLADEK : Şi, în afară de asta ? VANEK : In afară de ce, vă rog ? SLADEK : Aşa, în general... VANEK : Mulţumesc frumos, merge. *(Pauză.)* SLADEK : îţi place la noi ? VANEK : îmi place. SLADEK : Putea fi mai rău, nu-i aşa ? VANEK : Aşa e. SLADEK *(deschide o altă sticlă şi se serveşte)*.- Omul se învaţă cu toate, nu-i aşa ? VANEK : Aşa e. *(Pauză.)* SLADEK : Hai, dă-l gata ! *(Vanek se supune. Sladek îi*

umple la loc paharul.) VANEK : Vă rog, nu mai pot. SLADEK : Asta-i bună... n-ai băut nimic şi nu mai poţi *1*
(Pauză.) Şi cu oamenii... cum te împaci ? VANEK : Bine, mulţumesc,

SLADEK : Dacă-mi îngădui, ţi-aş da un sfat: fii atent, nu te întovărăşi cu ei, eu n-am încredere în nimeni aici. Pricepi dumneata ?... Oamenii sînt porci ! Mari porci ! Poţi să mă crezi ! Dumneata îţi vezi de treabă şi nu stai la taclale cu nimeni — aşa-i mai bine, mai ales în cazul dumitale... Pricepi ?
VANEK : Pricep...
SLADEK *(după un timp):* Iartă-mă că te întreb, dar dumneata... ce scriai ?
VANEK : Piese de teatru.
SLADEK : Piese de teatru ?... hm... şi, astea se jucau într-un teatru ?
VANEK : Da.
SLADEK : Hm..., ia te uită ! Vasăzică, piese de teatru.. în cazul ăsta ar trebui să scrii o piesă şi despre fabrica noastră de bere. De pildă, despre acest Bures. îl cunoşti ?
VANEK : Da.
SLADEK : E o figură, nu-i aşa ?
VANEK : Este. *(Pauză.)*
SLADEK : Şi nu fi trist.
VANEK : Nu sînt trist. *(Pauză.)*
SLADEK : Oricum, nu te-ai gîndit la aşa ceva, nu-i aşa ?
VANEK : La ce să nu mă fi gîndit ?
SLADEK : Că într-o zi o să rostogoleşti butoaie într-o fabrică de bere.
VANEK : Hmm...
SLADEK : Paradoxuri, nu-i aşa ?
VANEK : Hmm...
SLADEK : Da, da, paradoxuri... *(Pauză.)* Ziceai că azi balansezi ?
VANEK : Da...
SLADEK : Dar ieri te-am văzut rostogolind...
VANEK : Ieri nu era Serkezy.
SLADEK : Da, aşa e... *(Pauză.)* Hm... scriitori încă n-am avut pe aici ; şi când mă gîndesc, au fctet aici tot felul de ciudăţenii. De pildă, chiar acest Bures, dumneata ştii ce-a fost el înainte ? Gropar ! Acolo a învăţat să tragă la măsea şi, pe urmă, a ajuns la noi, pri-

cepi ? Ăsta ştie atîtea bancuri, că merită toţi banii.
VANEK : Ştiu...
SLADEK : Şi... piesele dumitale despre ce vorbeau ? VANEK : îndeosebi despre funcţionari. SLADEK : Zău ? Despre funcţionari ?... *(Pauză.)* Hm...
la gustare ai fost ? VANEK : încă nu... SLADEK : Te poţi duce mai tîrziu, la po'artă spui că ai fost la mine. * VANEK : Mulţumesc. SLADEK : Şi nu-mi mai mulţumi atît ! *(Pauză.)* Hm... Oricum, eu te apreciez ! VANEK : Pe mine ? De oe ? SLADEK : Păi, povestea asta trebuie că te-a dat peste cap
— vorba ceea... toată viaţa acăsică... la căldurică... dimineaţa să dormi pînă nu mai poţi şi, deodată nenorocirea asta... *(Pauză.)* Pardon... *(Se ridică şi iese. Vanek toarnă la iuţeală restul de bere din paharul său în paharul lui Sladek. Se aude trasul apei la closet, Sl'adek revine încheindu-şi nasturii la pantaloni, după care se aşază la locul lui.)* Hm... va să-zfcă aşa, piese de teatru... păi, dacă-i aşa, înseamnă că ai cunoscut tot felul de actriţe.
VANEK : Bineînţeles.
SLADEK : Şi pe Bohdalova ?
VANEK : Şi.
SLADEK : Personal?
VANEK : Da...
SLADEK : în cazul ăsta, ai putea s-o inviţi o dată la o bere
— l-am lua cu noi şi pe acest Bures, ca să fie niţică băşcălie, ce zici ?
VANEK : Hm... *(Pauză.)*

SLADEK : Şi nu fi trist !
VANEK : Nu sînt trist *(Pauză.)*
SLADEK *(deschide o altă sticlă şi îşi umple paharul):*
Tînărul ăla de la fermentaţie, ştii dumneata... care... VANEK : Mlynărik ? SLADEK : Să te fereşti de el ! *(Pauză.)* îl cunoşti şi pe
Gott?
68
VANEK : Şi pe el. *(Pauză.)*
SLADEK : Păcat că n-ai fost aici acum cinci ani ! Ai fi văzut ce înseamnă o gaşcă cum scrie la carte, acum, s-a zis — nu mai 'e ce-a fost. Ce băşcălie era a-tunci. Ne adunam în slădărie : eu, unul Kaia Maranek> ăsta nu mai e aici, pe urmă, Honza al lui Peterka şi fetele de la îmbuteliere, şi-o ţineam, măi frate, într-un chef pînă-n zcfri, şi, vezi dumneata, le făceam pe toate, aşa cum se cuvine. Intreabă-l pe Honza al lui Peterka şi-ai să vezi ce-ţi spune...
VANEK : Nu mai e nevoie... Mi-a povestit... *(Pauză.)*
SLADEK : Spune-mi, cam cît **ţi-au** adus piesele alea ?
VANEK : Depinde...
SLADEK : Zece bătrîne pe puţin, nu-i aşa ?
VANEK : Asta depinde de numărul spectacolelor. Uneori te alegi cu mult, alteori cu nimic.
SLADEK : Nimic .? O lună întreagă ?
VANEK : Chiar şi mai multe.
SLADEK : Vasăzică, şi-acolo e cu hoţie — ce mai, oa peste tot, nu-i aşa ?
VANEK : Da.
SLADEK : Păi vezi, paradoxuri — este ?
VANEK : Hm...
SLADEK : Ce să mai spun...*(Pauză.)* Dar, zău, dumneata nu bei deloc.
VANEK : Cum să nu, beau ! *(Soarbe.)*
SLADEK *(Mai deschide o sticlă şi umple ambele pahare. Pauză.):* Am să-ţi spun ceva, dar să rămînă între noi : dacă în locul meu era un altul, dumneata n-ai lucra acum la noi — de asta te asigur.
VANEK : Au fost. complicaţii ?
SLADEK : Şi încă ce complicaţii !
VANEK : Vă sînt foarte îndatorat...
SLADEK : Ştii, nu vreau să fac pe grozavul, dar cînd pot să dau o mînă de ajuto*r, de ce sâ n-o dau ? Asta-i mentalitatea mea chiar şi în ziua de azi ! După mine, oamenii trebuie să se ajute între ei — aşa gîndesc cu, o dată te ajut eu, altă dată mă ajuţi dumneata, este ?
VANEK : Este. *(Pauză.)*
69
SLADEK : Spune-mi, la gustare ai fost ?
VANEK : încă nu.
SLADEK : Te duci mai tîrziu, la poartă spui că ai fost *Va* mine.
VANEK : Mulţumesc.
SLADEK : Şi nu-mi mai mulţumi atît. *(Pauză.)* Da, prietene, azi nimeni nu vrea să-şi pună pielea în saramură, asta-i situaţia...
VANEK : Ştiu... *(Pauză.)*
SLADEK : După mine, important e să tragem — cum se spune — toţi de acelaşi capăt al funiei.
VANEK : Da...
SLADEK : Nu ştiu ce crezi dumneata, dar eu am spus-o si o spun şi acum că baza a fost şi rămîne o gaşcă bună.
VANEK : De acolrd cu dumneavoastră...
SLADEK : Dar de ce nu bei, omule ? Ori dumneata... mai curînd cu vinişorul ?
VANEK : Hmm...
SLADEK : Aici o să te deprinzi cu berea ! Aici toată lumea bea bere ; asta e, că să zic aşa o tradiţie...
VANEK : Ştiu. *(Pauză.)*
SLADEK : Da' ia spune, acest Gott o duce bine acum, nu-i aşa ?
VANEK : Cred că da... *(Pauză.)*
SLADEK : Eşti însurat ?

VANEK : Da.
SLADEK : Copii ?
VANEK : Nu. *(Pauză.)*
SLADEK : Oricum, eu te preţuiesc...
VANEK : Vă rog, nu...
SLADEK : Lasă că ştiu ce spun — neobişnuinţa asta trebuie să fie ceva cumplit. *(Pauză.)* Pardon ! *(Se ridică şi iese, Vanek toarnă la iuţeală restul de bere din paharul* ***său*** *în paharul lui Sladek. Se aude trasul apei la closet. în clipa următoare reapare Sladek încheindu-şi nasturii de la pantaloni. După care se aşază Ha locul lui.)* Spune-mi, cam cîţi ani să aibă ?
VANEK : Cine ?
70
SLADEK : Bohdalova...
VANEK : Vreo patruzeci şi ceva...
SLADEK : Zău ? Nu-i arată... *(Pauză.)* Ţine minte ce-ţi spun, Vanek, totul o să meargă bine, dacă o să ne ajutăm între noii şi o să tragem — cum se spune — de acelaşi capăt al funiei ; cum am spus şi o spun : , temelia a folst şi rămîne o gaşcă bună. *(Mai deschide o sticlă şi îşi umple paharul.)* Păcat că n-ai venit aici cu cinci ani în urmă ! Ai fi văzut atunci ce înseamnă o echipă... Acum însă s-a zis... nu mai e ce-a fost ! Eu, unul, nu am încredere în nimeni aici. *(Pauză.)* Dar ia spune, cine-i de fapt acest KOHQUT ?
VANEK : Care KOHOUT ?
SLADEK : Se vorbeşte că te-a vizitat unul Kohout...
VANEK : A, da, e un confrate...
SLADEK : Şi el scriitor ?...
VANEK : Da, dar de ce ?
SLADEK : Nimic... aşa. *(Pauză.)* Să ştii, Vanek, că am şi eu greutăţile mele...
VANEK: Da ?
SLADEK : De ce-ţi închipui dumneata că zac aici, în văgăuna asta nenorocită ? Dar asta nu te interesează...
VANEK : Ba, mă interesează, domnule Sladek.
SLADEK : Dumneata ştii ce post mă aştepta ?
VANEK : Ce post ?
SLADEK : De meşter berar la Pardubice (ţe).
VANEK : Zău ?!
SLADEK : Şi, precum vezi, sînt aici. Cum ziceam, paradoxuri, nu-i aşa ?
VANEK : Şi de ce nu v-aţi dus acolo ?
SLADEK : Să lăsăm asta... *(Pauză.)* Spune-mi, eşti însurat ?
VANEK : Da.
SLADEK : Copii ?
VANEK : Nu. *(Pauză.)*
SLADEK : Uite ce, pe mine povestea asta nu mă priveşte, habar n-am cine-i acest Holoub...
VANEK : Vă referiţi cumva la confratele meu Kchout ?
SLADEK : Şi ce-am spus ?
71
VANEK : Aţi spus Hololub...
SLADEK : Mda, pe mine povestea asta nu mă priveşte, habar n-am cine-i acest flecar şi nu ştiu ce hram poartă. Tot ce-ţi spun e numai în interesul dumi-tale...
VANEK : Nu vă supăraţi domnule Sladek, dar eu...
SLADEK : Dumneata sugi berea de parcă ar fi coniac.
VANfiK : V-am mai spus că nu sînt deprins.
SLADEK : Astea-s, bancuri !
VANEK : Serios !...
SLADEK : Ori, poate, nu-ţi place tovărăşia mea ?
VANEK :ı Vai, domnule !...'
SLADEK : Păi da, eu nu sînt Karel Gott ! Eu sînt un tembel, un berar amărît...

VANEK : în meseria dumneavoastră sînteţi profesionist, aşa cum e Gott în meseria lui. De ce n-aţi ocupat postul acela la Pardubice (te) ?
SLADEK : Lasă asta... *(Mai deschide* o *sticlă şi îşi umple paharul. Pauză.)* Ţine minte ce-ţi spun, Vanek, totul o să meargă bine, nu trebuie să-ţi fie frică, eu nu te las, pricepi ? Eşti *uri* om liniştit, harnic, îţi vezi de treabă, vii la muncă în fiecare zi, nu umbli cu vorbe cum fac ceilalţi, te mulţumeşti cu salariul care-l ai — aşa că, ţinînd seama de lipsa mîinii de lucru, mă înţelegi, nu-i aşa ?
VANEK : Vă sînt foarte recunoscător...
SLADEK : Şi-apoi, eşti un om cumsecade, de asta sînt sigur, căci, vorba ceea, am un nas care nu mă înşeală. Pe prefăcut îl miros de la distanţă. Ca, de pildă, pe acest Mlynarik, flăcăul de la fermentaţie, îl ştii care...
VANEK : Da.
SLADEK : Pe ăsta cum l-am văzut, am ştiut ce-i poate pielea. Vezi, ai grijă, fereşte-te de el. *(Pauză.)*
VANEK : De ce nu v-aţi dus la Pardubioe ?
SLADEK : Lasă asta... *(Pauză.)* Pe scurt, ca să n-o mai lungim, dumneata poţi conta pe mine ! Eu nu te las în pom... VANEK : Mulţumesc.
72
SLADEK : Dar trebuie să fiu sigur şi eu că pot conta pe sprijinul dumitale... că n-o să-mi pui beţe în roate, pricepi ? Pe scurt, că mă pot bizui pe dumneata...
VANEK : Voi face tot ce-mi stă în putinţă, ca să filţi mulţumit de munca mea.
SLADEK : La urma urmei, eu nu eram obligat să-ţi spun toate astea ! Ba, mai mult, nici nu trebuia să-ţi spun. Altul în locul meu...
VANEK : Vă rog să mă iertaţi, dar ce anume nu trebuia să-mi spuneţi ?
SLADEK : Ei, povestea asta cu HOLOUB.
VANEK : Vreţi să spuneţi KOHOUT.
SLADEK : Mă rog, eu nu ştiu cine-i acest flăcău şi ha-fckr n-am ce hram poartă, de altfel nici nu mă interesează, şi mi se rupe de el. E vorba însă de dumneata, nu-i aşa ? Cinstit vorbind, n-o duci chiar atît de rău aici... Ce mare scofală să rostogoleşti nişte butoaie goale — le rostogoleşti şi eşti lăsat în plata Domnului... Daeă n-aş izbuti să te menţin aici, acest Kohout nu ţi-ar da de lucru. Ori, poate, da ?
VANEK : Cam greu...
SLADEK : Păi vezi. Deci fii deştept, băiete ! *(Pauză.)*
VANEK : Domnule Sladek...
SLADEK : Ce e ?
VANEK : Să nu mi-o luaţi în nume de rău, dar eu...
SLADEK : Ce eu ?...
VANEK : Eu pot, oricum...
SLADEK : Ce poţi ?
VANEK : Vă rog să nu vă supăraţi, dar, oricum, eu pot să mă întîlnesc cu cine vreau...
SLADEK : Şi cine spune altfel ? întîlneşte-te cu cine pofteşti ! E dreptul dumitale de neatins, şi ai datoria să ţi-l aperi... Asta te priveşte direct şi personal !... La urma urmei, eşti bărbat în toată firea, şi nu o zdreanţă... Şi, în fond, e o chestiune de principiu !...
VANEK : Păi, vedeţi...
SLADfiK : Iar acest Kohout va înţelege şi el că ai dreptul să te întîlneşti cu cine vrei ! Ori, poate ? *(Sladek mai deschide o sticlă şi îşi umple paharul. Pauză.)* VANEK : Domnule Sladek.
73
SLAD_EK : Ce e ?
VANEK : Trebuie să plec.
SLADEK : Unde ?

VANEK : Cei din pivniţă or să înceapă să mă caute...
SLADEK : Lasă asta, se descurcă ei ! îl au acolo pe Ser-kezy. Dumneata stai aici şi bea ! *(Pauză.)* Cum văd, nu te interesează de ce nu m-am dus la Pardubice ?
VANEK : Ba da, mă interesează.
SLADEK : Adevărat ?
VANEK : Adevărat ! De ce nu v-aţi dus ?
SLADEK : Ştii ce mi-au făcut ? M-au acuzat că sînt în cîrdăşie cu un cîrciumar şi, chipurile, împreună am fiflat şi am vîndut pe sub mînă cinci sute de hectolitri de Pilsen, care ne prisoseau aici. Frumos, nu-i aşa ? Bineînţeles că n-a fost aşa, ci cu totul altfel, dar acest Mlynarik de la fermentaţie, îl ştii care...
VANEK : Da,
SLADEK : îţi spun asta, numai aşa, ca să-ţi dai seama ce oameni avem aici. Eu, unul, nu mai am încredere în nimeni ! Oamenii sînt porci ! Mari porci. Cre-de-mă ! Dumneata fă-ţi treaba, nu sta cu nimeni la taclale, n-are nici un rost să-ţi pierzi vremea cu ei,, mai ales în cazul dumitale...
VANEK : înţeleg. *(Pauză.)*
SLADEK : La gustare ai fost ?
VANEK : încă nu.
SLADEK : Te poţi duce mai tîrziu, la poartă spui că al fost la mine...
VANEK : Mulţumesc.
SLADEK : Şi nu-mi mai mulţumi atîta ! *(Pauză.)* Pardon ! *(Se ridică şi iese. Vanek goleşte la iuţeală restul de bere din paharul său în paharul lui Sladek. Se aude trasul apei la closet. Sladek revine încheindu-şi nasturii de la pantaloni, apoi se reaşază la locul lui.)* Cînd o aduci ?
VANEK : Pe cine ?
SLADEK : Pe Bohdalova...
VANEK : Am s-0 întreb, cu prima ocazie.
SLADEK : Ce-ai zice, de pildă, sîmbătă ?
VANEK : Sîmbăta ce vine ?
74
SLADEK : Şi de ce nu ?
VANEK : Nu ştiu dacă e liberă...
SLADEK : Pentru dumneata se face ea liberă...
VAINfEK : Actorii au foarte multe angajamente — un program fixat cu mult timp înainte, pe care nu-l pot schimba, cu una, cu două...
SLADEK : Mă rog, dacă dumneata crezi că nu-s de nasul ei, nu-i musai s-o inviţi...
VANEK : Nu cred asta.
SLADEK : Eu nu te silesc... îmi ziceam, doar, că am putea să facem şi noi aici niţică băşcălie... asta-i tot.
VANEK : Hmm... *(Pauză.)*
SLADEK : Şi nu fi trist.
VANEK : Nu sînt trist... *(Pauză.)*
SLADEK : Ascultă-mă, Ferdinand — parcă aşa îţi zice — nu-i aşa ?
VANEK : Da.'
SLADEK : Ascultă, Ferdinand, eu am vrut să stau de vorbă cu dumneata...
VANEK : Ştiu, domnule Sladek. *(Pauză.)*
SLADEK :*De ce nu bei ?
VANEK : V-am mai spus că eu nu sînt băutor de bere...
SLADEK : Aici toţi sîntem băutori de bere...
VANEK : Ştiu. *(Pauză.)*
SLADEK : Ascultă, Ferdinand, pot să-ţi spun aşa ?
VANEK : Bineînţeles...
SLADEK : Ce-ai zice dacă te-aş face aici magazioner, ţi-ar conveni ? N-ar fi rău, nu-i aşa ? La urma urmei, eşti un om învăţat, cinstit, şi-atunci, de ce nu ? Doar n-o să stai să rostogoleşti mereu butoaiele, cu toţi ţiganii ! Ce zici ? Ai sta la căldurică... la amiază, închizi frumuşel „prăvălia", chipurile să faci ordine, şi te apuci în linişte să născoceşti nişte bancuri pentru piesele dumitale de teatru, şi, dacă ai chef — de ce nu ? — îi mai tragi şi un puişor de somn — ce părere ai ?
VANEK : Credeţi că s-ar putea ?

SLADEK : De ce să nu se poată ?
VANEK : Desigur, eu nu sînt în situaţia de a putea a-lege, dar dacă o asemenea posibilitate ar exista cu
75
adevărat, pentru mine ar fi ceva extraordinar. Simţul ordinei cred că-l am — la maşină ştiu să bat,, cunosc un pic şi cîteva limbi străine — şi, ce-i drept,. în pivniţă e destul frig, mai ales cînd nu eşti o-bişnuit...
SLADEK : Păi vezi... Da, ia spune-mi, la evidenţa contabilă te pricepi ?
VANEK : Am făcut patru semestre la Institutul de studii economice.
SLADEK : Zău ?! Şi te pricepi la contabilitate ? !
VANEK : Sînt sigur că m-aş descurci»...
SLADEK : Da, la căldurică... la amiază, dugheana se închide... doar n-o să stai tot timpul să rostogoleşti butoaiele cu toţi ţiganii !
VANEK : Dacă o asemenea posibilitate ar exista... *(Pauză.)*
SLADEK : Nici o grijă, Vanek, pe făţarnic îl miros de la distanţă ! Dumneata eşti om cinstit, eu la fel, aşai că,, nu văd de ce n-am putea trage amîndoi la aceeaşi căruţă ? Ce zici ?
VANfiK : Aveţi dreptate... sigur... .SLADEK : Dumneata eşti pentru ?
VANEK : Bineînţeles.
SLADEK : Dacă nu vrei, spune ! Poate nu-ţi convine să fim împreună, poate ai rezerve faţă de mine ori ştiu eu, ai alte planuri...
VANfiK : N-am nici o rezervă faţă de dumneavoastră — dimpotrivă, aţi făcut multe pentru mine şi vă sînt foarte recunoscător, şi dacă pasienţa cu magazia ar ieşi, se înţelege că voi face totul ca să fiţi mulţumit de munca mea...
SLADEK *(deschide o altă sticlă şi toarnă în ambele pahare) :* Atunci, putem să stropim ?
VANEK : Da... *(Ciocnesc şi beau amîndoi.)*
SLADEK : Pînă la fund ! *(Vanek îşi bea pa.hh.rul cu trudă! Sladek i-l umple repede la loc. Pauză.)* Şi nu fi. trist !
VANEK : Nu sînt trist. *(Pauză.)*
SLADEK : Spune-mi, Ferdinand... VANEK: Ce ?
76
SLADEK : Sîntem prieteni ?
VANEK : Da.
SLADEK : N-o spui numai aşa, de florile mărului ?
VANEK : Nu.
SLADEK : Deci ai încredere în mine ?
VANEK : Bineînţeles că am.
SLADEK : Stai, băiete, nu aşa, mie să mi-o spui sincer, pe şleau : ai încredere în mine ?
VANEK : Am^ încredere în dumneavoastră.
SLADEK : Atunci, ascultă bine ce-ţi spun — dar să ră-mînă între noi, e clar ?
VANEK : E clar.
SLADEK : Pot conta ?
VANEK : Puteţi...
SLADEK : Atunci, fii atent : pe aici vin. să ceară referinţe despre tine...
VANEK : Cine ?
SLADEK : Cum cine ?... Ei...
VANEK : Serios ?
SLADEK : Zău...
VANEK : Şi aveţi impresia... că serviciul meu... aici, în fabrica de bere, ar fi, cumva, în pericol ? *(Pauză.)* Au cerut, cumva... să fiu dat afară ? *(Pauză.)* Ori poate vi se reproşează, că m-aţi angajat ? *(Pauză.)*
SLADEK : Am să-ţi spun ceva, dar să rămînă între noi, e clar ?
VANEK : E clar.
SLADEK : Pot conta ?
VANEK : Puteţi...
SLADEK : Atunci ţine bine minte ce-ţi spun : dacă în locul ăsta nu eram eu, ci un altul, tu n-ai fi lucrat

la noi, de asta te asigur. Iţi ajunge ?
VANEK : Da, bineînţeles, şi vă sînt foarte recunoscător...
SLADEK : Nu-ţi spun asta ca să-mi mulţumeşti...
VANEK : Ştiu că nu...
SLADEK : Ţi-o spun ca să ştii care-i situaţia.
VANEK : Vă mulţumesc. *(Pauză.)*
.SLADEK : Pardon... *(Se ridică anevoie şi iese cu paşi nesiguri. Vanek goleşte la iuţeală restul de bere din*

77

paharul său în paharul lui Sladek. Se aude trasul apei la closet. Sladek revine încheindu-şi nasturii de la pantaloni, apoi se reaşază la locul lui.) Spune-mi... dumneata ai aranjat-o ? VANEK : Pe cine ?
SLADEK : Cum... pe cine ?... pe Bohdalova. VANEK : Eu ? Nu... SLADEK : Vorbeşti serios ? VANEK : Serios...'
SLADEK : Atunci... eşti un fraier fără pereche. *(Pauză* VANEK : Domnule Sladăk... SLADEK: Ce e ? VANEK : Eu... trebuie să plec. SLADEK : Unde să pleci ? VANEK : Or să mă caute cei din pivniţă, şi... SLADEK : Lasă-i că se descurcă ei ! II au acolo pe Serkezy. Tu rămîi aici şi bea ! *(Pauză.)* Ascultă, Ferdinand, parcă aşa-ţi zice, nu-i aşa ? VANEK : Da...
SLADEK : Şi pot să-ţi spun aşa ? VANEK : De ce nu ? Fără grijă.
SLADEK : Ştii, eu mai bine întreb decît să te jignesc... VANEK : Nu văd cu ce m-aţi jigni... SLADEK : Cu tine omul nu ştie niciodată cum stă ; taci, nu scoţi o vorbă. Dumnezeu ştie ce gîndeşti, nu spui decît : „da, domnule Sladek", „mulţumesc, domnule Sladek".
VANEK : Aşa am fost educat. SLADEK : Iar eu sînt un neisprăvit de meşter berar fără educaţie. Asta ai vrut să spui, nu spune că nu... VANEK : Ba spun... SLADEK : Nu aşa, mie să-mi spui pe şleau, ca să ştiu şi eu pe ce lume sînt... VANEK : Nu gîndesc nimic urît despre dumneavoastră» credeţi-mă, dimpotrivă...
SLADEK : Asta înseamnă că sîntem prieteni ? VANEK : Da...
SLADEK : Şi că ai încredere în mine ? VANEK : Da. Am încredere...

78

SLADEK : Bine, atunci ascultă ce-ţi spun : printre ăştia de vin pe aici să se intereseze de tine, e unul pe care-l cunosc încă de pe băncile şcolii, pricepi ? E, ca ca să zic aşa, o cunoştinţă bună de-a mea, un oarecare Tonda Maşek, un băiat serios, care, pe mine cel puţin, mă serveşte...
VANEK : Asta-i bine pentru dumneavoastră...
SLADEK : Nu că ar avea o influenţă foarte mare, nu, asta nu se poate spune, dar mie mi-a pus pînă acum două pile bune, şi, vorba ceea, nu se ştie niciodată...,în afară de asta, cum ţi-am spus, e un băiat serios — aşa că, mă înţelegi, eu n-am putut — ca să zic aşa — să-l las în pom... înţelegi ?
VANEK : înţeleg *(Pauză.)*
SLADEK : Ce te miri aşa ? !
VANEK : Nu mă mir... '
SLADEK : Hai, spune ce gîndeşti ! Spune fără grijă !
VANEK : Nu gîndesc nimic. .
SLADEK : Ce tot spui ? ! Eu ştiu foarte bine ce gîndeşti ! Dar tu, probabil, nu ştii că dacă eu nu le făgăduiam, dumnealor ar fi găsit pe altcineva şi, crede-mă, asta ar fi fost mai rău pentru tine, căci acest cineva nu ar fi fost corect ca mine, de asta poţi fi sigur. Pentru că, spre deosebire de alţii, eu sînt corect. Asta-i, ca să zic aşa, mentalitatea mea, chiar şi în ziua de azi ! Şi, dacă vrei să ştii, asta-i bafta ta ! Oamenii sînt porci ! Mari porci ! îţi închipui, poate, că mai există aici un bou ca mine, care să-ţi toarne toate astea, aşa pe şleau ? Unde-ţi închipui că trăieşti ? Te uiţi la mine ca o cocuţă de doi ani...
VANEK : Preţuiesc mult sinceritatea dumneavoastră... SLADEK : îţi dai seama, măcar, cît risc spunîndu-ţi toate astea ? Dacă mă torni, ce mă fac ? M-am dat cu totul pe mîna ta, pricepi ? VANEK : Nici o grijă. Nu voi sufla o vorbă nimănui...

SLADEK : Atunci o să scrii : strecori povestea într-o piesă de teatru, dumnealor ţi-o confiscă, şi eu sînt distrus... VANEK : Vă repet, puteţi fi liniştit, voi păstra totul pentru mine.
SLADEK : Zău ?
79
VANEK : Zău ! *(Sladek deschide o altă* ***sticlă*** *şi umple paharele. Pauză.)* Domnule Sladek... SLADEK : Hm.. VANEK : Dacă iese povestea cu magazia... ce se întîmplă cu bătrînul Sustr ? SLADEK : Ce să se întîmple ? *(Pauză.)* Paradoxuri, nu-i aşa ?
VANEK : Hmm...
SLADEK : Aşa-* cum îţi spun. *(Pauză.)* VANEK : Domnule Sladek. SLADEK : Hmm... VANEK : Mă gîndesc tot la povestea asta, cu depozitul, dumneavoastră credeţi că vor aproba ? Ei ştiu că acolo aş fi la căldură...
SLADEK : Pe naiba, ştiu... *(Pauză.)* Eşti însurat ? VANEK : Da. SLADEK : Copii ai ? VANEK : Nu. SLADEK : Eu am trei, asta numai aşa, ca să ştii. *(Pauză.)* VANEK : N-aţi putea, eventual, să le argumentaţi că acolo aş fi izolat de ceilalţi ? SLADEK : Ascultă, Ferdinand...
VANEK : In fond pe ei îi interesează să nu vin în contact cu o&menii, nu-i aşa ? SLADEK : Ascultă, Ferdinand...
VANEK : Argumentul ăsta ar putea să aibă efect, nu ? SLADEK : Ascultă, Ferdinand. VANEK: Da !
SLADEK : Tu joci mariaj ? VANEK : Nu. SLADEK : Eu da ! Am avut aici o gaşcă grozavă, ne întîlneam în fiecare joi şi treaba mergea strună, pricepi ? Şi ce crezi ? Din pricina unuia Alois Hlavaty a trebuit să ne lăsăm păgubaşi. VANEK : Hmm... SLADEK : îţi spun asta, numai aşa, ca să ştii că viaţa nu-i uşoară pentru nimeni. *(Pauză.)* Ascultă, Ferdinand... VANEK: Da !
SLADEK : Pe bătrîna mea o cunoşti ? VANEK : Nu. *(Pauză.)* SLADEK : Ascultă, Ferdinand.
80
VANEK : Da !, SLADEK : Totu-i un căcat ! VANEK : Ştiu...
SLADEK : Ştii pe dracu ! Căcănărie, pricepi ? ! Ţie ce-ţî pasă. Scrii piese, rostogoleşti butoaie şi ţi se rupe de ei ! La urma urmei, ce-ţi lipseşte ? Nimic. De fapt lor le e frică de tine, pricepi ?... VANEK : Asta nu cred.
SLADEK : Dacă-ţi spun ! Dar eu, ce... pastele mă-sii ? Despre mine nu trimit nicăieri nici un raport ! La mine pot să zbiere cît vor ! Pe mine mă au la mînă şi mă pot strivi ca pe un vierme, oricînd li se năzare... pricepi ?... oa pe un vierme ! Ţie ce-ţi pasă, tu joci tare. *(Pauză.)* Ascultă, Ferdinand... VANEK: Da ! SLADEK : Pe Bohdalova însă o aduci, nu-i aşa ? Nu laşi povestea baltă ? Nu-i aşa că n-o laşi ? VANfiK : Nici o grijă, chiar azi o chem şi aranjez totul cu ea.
SLADEK : Şi crezi c-o să vină ? VANEK : Voi face tot ce-mi stă în putinţă. SLADEK : Sînteţi doar prieteni ! VANEK : Aşa e...
SLADEK : Stai, ai spus că sînteţi prieteni ? VANEK : Păi. da...
SLADEK : Stai... sînteţi ori nu sînteţi ? VANEK : Sîntem...
SLADEK : Atunci, care-i problema ? *(Pauză.)* Doamne Dumnezeule ! în definitiv se poate vedea cu cine pofteşte, nu ? VANEK :'Desigur... SLADEK : E dreptul ei suveran ! VANEK : Desigur...
SLADEK : E o chestiune de principiu... nu ? *(Pauză.)* Şi-apoi, nu-i musai să se ştie cine a adus-o aici ! Vine şi ea să mai stea de vorbă cu oamenii muncii ? Ce e rău în asta ! ? VANEK : Aşa* gîndesc şi eu. SLADEK : Aşadar, o aduci ? VANEK : Voi face tot ce-mi stă în putinţă, chiar azi o
81
chem, sîntem prieteni, şi nu-i nimic rău în asta *(Pauză.)*
SLADEK : Ascultă Ferdinand... VANEK-: Da !... SLADEK : Dacă ai şti cît mă scoate din răbdări toată povestea asta ! VANEK : Vă înţeleg.
SLADEK : Re naiba, înţelegi ! Ştiu eu ce-ţi spui tu în sinea ta : e prost de dă în gropi, lasă-l să trăncănească...

VANEK : Nu-mi spun aşa ceva... SLADEK : De ce nu bei? VANEK : Beau... uitaţi-vă... SLADEK : La gustare ai fost ? . VANEK : încă nu...
SLADEK : Atunci, dă-o< naibii de gustare... "VANEK : Şi-aşa nu mi-e foame... SLADEK : Prost oi fi eu, dar sînt cinstit. VANEK : Asta... sînteţi. SLADEK : Am vrut să stau de vorbă cu tine. VANEK : Ştiu... SLADEK : Oamenii sînt porci, Ferdinand ! Mari porci !
De ce nu bei ?
"VANEK : Cum nu beau ? Uitaţi-vă. SLADEK : La gustare ai fost ? VANEK : încă nu.
SLADEK : Ţie ce-ţi pasă, tu o duci bine. VANEK : Vă sînt foarte îndatorat !
SLADEK : Căcat ! Toată povestea e un căcat... *(Deschide o altă sticlă şi îşi umple paharul. Pauză.)* Ascultă, Ferdinand... VANEK:Da !
SLADEK : Te deranjează că te tutuiesc 7 VANEK : Nu.
SLADEK : Dacă da, spune... . VANEK : Nu mă deranjează.
SLADEK : Atunci, e bine că, cel puţin, nu te deranjează... VANEK : Dimpotrivă, sînt bucuros că ne-am apropiat... .SLADEK : „Sînt bucuros că ne-am apropiat"... „Apreciez
82
sinceritatea dumneavoastră"... De ce vorbeşti aşa ca.„ ca...
VANEK : Ca din carte.
SLADEK : Da.
VANEK : Dacă asta vă supără, pot...
SLADEK : Nu mă supără nimic... apreciez că ne-am apropiat... ca din cur...
VANEK : Pardon ?
SLADEK : Ca din cur ! *(Pauză.)*
VANEK : Ddmnule Sladek.
SLADEK : Ce e ?
VANEK : Eu trebuie să plec.
SLADEK : Unde să pleci ?
VANEK : Cei din pivniţă or să mă caute...
SLADEK : Se descurcă ei ! Nu se caca în pantaloni. îl au acolo pe Serkezy... Tu stai aici şi bea !
VANEK : Zău, băieţii or să se supere...
SLADEK : Am înţeles, te calc pe nervi... nu-i aşa ? Cu Karel Gott şi cu Bohdalova, îţi petreceai serile mai frumos...
VANEK : Mă simt bine cu dumneavoastră, dar n-aş vrea ca pe chestia asta să ne iasă vorbe fără nici un rost mai ales acum cînd există pentru mine perspective de a lucra la magazie...
SLADEK : *Cinstit,* te simţi bine aici ?
VANEK : *Cinstit...*
SLADEK : N-o spui numai aşa, de florile mărului ?
VANEK : Nu.
SLADEK *(deschide o nouă sticlă şi îşi umple paharul)* .-Ascultă, Ferdinand...
VANEK : Da...
SLADEK : Ştii tu care-i partea cea mai proastă în povestea asta ?
VANEK : Care ?
SLADEK : Faptul că, nici în ruptul capului, nu ştiu ce să le spun ăstora, săptămînă de săptămână, ce ştiu despre tine ? La urma urmei, ce ştiu eu despre tine... Mai nimic... de văzut aproape că nu ne vedem... iar cele cîteva aiureli pe care le prind de la unul, de la altul : că te duci pe la laborator ca să mai tragi niţeî
83
chiulul... că ai fost văzut de cîteva ori în oraş cu Ma-ruska de la îmbuteliere... că băieţii de la întreţinere ţi-au făcut ceva acasă, la instalaţia de încălzire. Ce-s astea ? Prostii... Spune şi tu, cu ce să-i mai îmbrobodesc ? Cu ce ?
VANEK : Nu vă supăraţi, dar în privinţa asta eu nu văd cu ce v-aş putea ajuta...
SLADEK : De putut ai putea, numiai să vrei !
VANEK : Eu ? Cum adică ?
SLADEK : Simplu. Eşti om cu carte, ca să zic aşa, intelectual, nu ?... în politică le vezi, că, vorba ceea, eşti scriitor. Şi-atunci, cine să ştie mai bine ce anume vor dumnealor să ştie, dacă

nu tu ?
VANEK : Iertaţi-mă, dar asta...
ŞîLADEK : Uite ce, Ferdinand... acolo, în depozit, ai avea timp căcălău — ce mare scofală ar fi pentru tine să aşterni o dată pe săptămînă cîteva rânduri... Atîta lucru cred că merit eu de la tine, nu ? O să te ţin sub aripa mea ocrotitoare, iar tu ai s-o duci acolo ca-n sînul lui Avraam ! Şi bere o să ai, după pofta inimii ! Pentru tine e o joacă, nu ? Dolar eşti scriitor ! Şi, zău, acest Tonda Mâşek e un băiat cumsecade, îi trebuie şi lui o acoperire — aşa că, mă înfţelegi, nu putem să-l lăsăm în pom ! Nu ne-am spus c-o să tragem amîndoi de acelaşi capăt al funiei ? Că o să ne ajutăm ? Că sîntem unul pentru altul ? N-am ciocnit pentru asta ? Hai, spune, am ciocnit sau n-am ciocnit ?
VANEK : Bine, dar...
SLADEK : Totul depinde de tine, Ferdinand ! Dacă ne dai la mînă, totul o să meargă bine ! Vorba ceea, o mînă spală pe alta ! Tu m-ajuţi pe mine, eu pe el, el pe mine... eu pe tine, şi nimeni nu rămîne păgubaş. Te-ai prins ? *(Pauză.)* Ce-ai rămas cu gura căscată ? Te miri ?
VANEK : Nu mă mir... *(Pauză.)*
SLADEK : în felul ăsta, tu ai hotărît ce trebuie să ştie dumnealor despre tine — şi asta, crede-mă, nu-i de aruncat. VANEK : Ştiu...

SLADEK : Ga să nu mai spun ce bine ai duce-o acolo,
în depozit ! Căldurică, căldurică, timp căcălău... VANEK : într-adevăr. Ar fi grozav. *(Pauză.)* SLADEK : Şi-atunci, care-i treaba ? *(Pauză.)* VANEK : Domnule Sladek... SLADEK : Ce e ? VANEK : Vă sînt, într-adevăr, foarte recunoscător pentru tot ce-aţi făcut pentru mine, pentru că eu ştiu cel mai bine cât de rară e o asemenea atitudine în ziua de azi ; m-aţi scos, cum s-ar spune, dintr-o mare încurcătură, căci, zău, nu ştiu ce m-aş fi făcut fără sprijinul dumneavoastră. Locul acela, în depozit, ar fi pentru mine o uşurare cum nu vă puteţi închipui... numai că... eu — nu vă supăraţi — eu nu pot să mă autodenunţ.
SLADEK : Ce denunţ ? Cine vorbeşte aici de denunţ ? VANEK : Nu-i vorba de mine, pe mine treaba asta nu mă poate afecta, e vorba însă de un principiu ! Şi, din principiu, eu nu pot să particip la... SLADEK : La ce ? Hai spune ! La ce nu poţi tu să participi ? VANEK : La o practică în dezacord cu convingerile mele
(Scurtă pauză încordată.)
ŞLADEK : Vasăzică, aşa. Tu nu poţi. Ei, bravo ! Acum ţi-ai dat arama pe faţă ! Acum ai arătat ce-ţi poate pielea ! *(Se ridică şi, nervos, începe să bată încăperea în lung şi-n lat.)* Şi cu mine cum rămîne ? Pe mine mă laşi în căcatul ăsta, nu-i aşa ? Eu sînt porc ! Eu pot să mă bălăcesc în mocirla asta... eu nu contez... eu .sînt un prostovan de berar care palate orice, domnul însă nu poate să participe ! Eu pot să mă murdăresc — domnul să rămînă curat ! Pe domn îl interesează principiul ! La ceilalţi nu se mai gîndeşte ! Totul e ca dumnealui să iasă bine ! Pentru dumnealui principiul e mai de preţ decît omul. Sînteţi cu toţii o apă şi-un pămînt ! VANEK : Care toţi ?
SLADEK : Voi, intelectualii ! Domnii ! Vorbele vă ies pe gură cu uşurinţă, voi vă puteţi îngădui orice, pentru că vouă nu vi se poate întîmpla nimic, voi prezentaţi

întotdeauna interes, ştiţi să vă aranjaţi ploile —-sinteţi sus chiar dacă sînteţi jos, în timp ce omul de rînd se speteşte muncind şi nu s-alege cu nimic, şi toţi se caca pe el, şi dau cu el de pămînt, da. şi zbiară la el, şi—1 fac de ocară, de i se face omului lehamite de viaţă, ca pînă la urmă să se găsească nişte domni să-i spună că nu are principii ! Un post bun la căldurică, ai lua de la mine — dar să iei şi un pic din porcăria prin care sînt nevoit să mă strecor din greu în fiecare zi — asta nu ! Sînteţi deştepţi, foarte deştepţi, nimic de zis, vă faceţi foarte bine socotelile, şi vă pricepeţi de minune să vă aranjaţi toate ploile ! Da, aveţi principii ! Principii ! Şi cum să nu vă apăraţi voi principiile voastre, de vreme ce rentează, de vreme ce vă pricepeţi să le vindeţi atît de bine şi să câştigaţi atît de frumos ! Pe voi principiile vă ţin — pe cînd eu, pentru ele mă pot alege cel mult cu şuturi în cur ! Voi aveţi

întotdeauna o şansă — pe cînd eu ce şansă am ? De mine nimeni n-are grijă, nimeni nu se teme, nimeni nu scrie despre mine, nimeni nu mă ajută* pe nimeni nu interesez, eu sînt bun cel mult ca să pregătesc gunoiul din care să crească principiile voastre, să fac rost de camere încălzite pentru actele voastre de vitejie, ca pînă la urmă să mă aleg numai cu batjocura ! Tu o să te întorci odată la actriţele tale — o să te făleşti în faţa lor, nevoie mare, că ai rostogolit butoaie, o să fii erou. pe cînd eu ?... Eu unde să mă întorc ? Cine să mă ia pe mine în seamă ? Cine să-mi aprecieze faptele ? Ce am eu din viaţa asta ? Ce mă aşteaptă ? Ce ? *(Se lasă pe scaun zdrobit, îşi sprijină capul în pieptul lui Vanek şi începe să plîngă zgomotos. După un timp se linişteşte, se uită la Vanek şi rosteşte cu o voce stinsă :)* Ferdinand...

VANfiK : Hmm...

SLADEK : îmi eşti prieten ?

VANEK : Sînt.

SLADEK : Atunci, du-te, te rog, şi ad-o aici — te rog frumos. *(Pauză.)* Spune-i şi tu aşa : Jifinko, am acolo un prieten, un neisprăvit de meşter-berar, dar e băiat

cinstit... corect... şi cumsecade. *(Pauză.)* îţi obţin locul la magazie, nu-ţi cer nici un raport — numai asta te rog... *(Pauză.)* Faci tu asta pentru mine ? Nu-i aşa c-o faci ? Pentru o singură seară... atît... pe urmă o să-mi fie bine... totul o să fie altfel... o să ştiu că. n-am făcut de pomană umbră pămîntului... că viaţa mea căcăcioasă n-a fost chiar atît de căcăcioasă — o aduci ? *(Scurtă pauză, după care îl apucă pe Vanek de guler şi începe să-i strige în obraz)* Dacă n-o aduci, să ştii că eu... nu ştiu ce fac... poate mă... poate...

(începe să plîngă încet şi din nou îşi lasă capul pe pieptul lui Vanek. Pauză ; după un timp plînsul lui se transformă treptat într-un sforăit zgomotos. Vanek aşteaptă cîteva clipe, apoi îi aşază cu grijă capul pe masă, se ridică încet şi se îndreaptă spre uşă. Acolo se opreşte, se întoarce, ezită o clipă, după care îi spune celui adormit)

VANEK : Nu fiţi trist... *(Iese. Se aude trasul apei lia closet şi, îndată după aceea, un ciocănit în uşă. Sladek îşi revine numaidecît. Puiul de somn a avut darul să-l trezească, iar acum se comportă ca la începutul piesei, e limpede că a uitat şi cele petrecute în scena precedentă.)*

SLADEK : Intră ! *(Apare Vanek, încheindu-şi nasturii la pantaloni.)* A, domnul Vanek ! Poftiţi. Luaţi loc... *(Valek se aşază.)* O bere ? *(Vanek dă din cap aprobator, Sladek scoate din navetă o sticlă, o deschide, şi umple două pahare — unul i-l împinge lui Vanek, care-l bea pe loc, dintr-o răsuflare.)* Ei ? Cum merge ?

VANEK : Ce să vă spun : toată povestea e un căcat !

Cortina

LARGO DESOLATO

piesă în şapte tablouri

Personajele

Dr. LEOPOLD KOPftlVA, filosof

OLDA, prietenul lui ZUZANA, concubina lui PRIMUL LADIA

AL DOILEA LADIA LUCY, prietena lui OLBRAM, prietenul lui PRIMUL „FLĂCĂU" (GEALAT) AL DOILEA „PLACAU" (GEALAT). PRIMUL HAIDAMAC AL DOILEA HAIDAMAC MARKETA, studentă în filosofie

Locul de desfăşurare al întregii piese e camera de zi a apartamentului locuit de Leopold şi Zuzana. O încăpere spaţioasă prin care se trece în ' toate camerele. In stingă, uşa principală cu vizetă ; în fund, pe stingă, o uşă cu geam ce dă spre balcon; în mijloc, o uşă cu geam spre bucătărie, iar în dreapta, cîteva trepte spre uşa ce duce in camera Zuzanei; în dreapta — faţă în faţă cu uşa principală — o ***uşă*** *spre baie şi alta spre camera lui Leopold. Peste tot, de-a lungul pereţilor, în locurile libere dintre uşi, biblioteci micuţe şi policioare cu cărţi; în dreptul uşii principale, un cuier. In jumătatea din dreapta a încăperii, o canapea; în faţa ei, o măsuţă joasă cu cîteva scaune în jur. Pe măsuţă, o sticlă mare de rom şi un pahar pe care Leopold şi-l umple pe tot parcursul piesei şi bea. Apartamentul, de dată mai* ***veche*** *şi de o temeinicie burgheză; aranjamentul, însă, trădează că e locuit de un intelectual. Înainte de începerea spectacolelor, în pauzele dintre tablouri şi în final, se aude o muzică simfonică*

maiestuoasă.

Tabloul

(Muzica se stinge şi, în acelaşi timp, se deschide cortina... Pe scenă, Leopold singur : stă pe canapea şi priveşte fix spre uşa principală. După un timp se ridică, se apropie de uşă şi se uită prin vizetă. Apoi îşi lipeşte urechea de uşă şi ascultă concentrat. Pauză mai lungă, după care cortina se lasă brusc şi, în a-celaşi timp, începe muzica...)

Tabloul II

(Muzica se stinge şi, în acelaşi timp, se deschide cortina. Pe scenă, Leopold singur: stă pe canapea şi priveşte fix spre uşa principală. După un timp se ridică, se apropie de uşă şi se uită prin vizetă. Apoi îşi lipeşte urechea de uşă şi ascultă concentrat. Pauză mai lungă, după care cortina se lasă brusc şi, în a-' celaşi timp, începe muzica...)

Tabloul III

(Muzich. se stinge şi, în acelaşi timp, se deschide cortina. Pe scenă, Leopold singur: stă pe canapea şi priveşte fix spre uşa principală. După un timp se ridică, se apropie de uşă şi ascultă concentrat. De bună seamă ceva nu-i place, căci sare brusc într-o parte. în acelaşi timp se aude soneria. Leopold ezită o clipă, după care se apropie iar de uşă şi se uită prin vizetă. Liniştit, deschide. Intră Olda.)

LEOPOLD : In sfîrşit !

OLDA : S-a întîmplat ceva ?

LEOPOLD : Nu.

OLDA : Ţi-a fost urît ?

LEOPOLD : Mâ simt mai bine cînd e cineva aici. Hai, intră... *(Olda intră, Leopold închide în urma lui.)* Cum e afară ?

OLDA : Zăduf...

LEOPOLD : Lume multă ?

OLDA : Ca de obicei... *(Se apropie de uşa ce dă spre balcon.)* Pot să deschid un pic ?

LEOPOLD : Da, desigur... *(Olda deschide larg uşa spre balcon.)* Ce bei ?

OLDA : Mulţam, deocamdată nimic... *(Leopold se aşază pe canapea. Olda pe un scaun. Scurtă pauză* Cum aî dormit ?

LEOPOLD : în principiu, bine, după aprecierea mea, cam şase ore de somn curat. M-am trezit peste noapte de vreo două ori, dar asta fiindcă a trebuit neapărat să urinez...

OLDA : Diaree n-ai avut ? LEOPOLD : Nu. Dimpotrivă... OLDA : Ai visat ceva ?

LEOPOLD : Da, dar probabil n-a fost ceva important sau interesant, fiindcă nu-mi amintesc nimic. *(Pauză.)* Pot să închid ? OLDA : Mai lasă o clipă... *(Pauză.)* Care vasăzică, te simţi bine ?

LEOPOLD : La prima vedere s-ar părea că, pe ziua de azi, n-am de ce să mă plîng. Şi, totuşi, aş minţi dacă aş afirma că sînt în apele mele... OLDA : Eşti nervos ? LEOPOLD : Ca întotdeauna... OLDA : Dar fiorul acela lăuntric, pe care l-ai avut ieri, nu-l mai ai...

LEOPOLD : Din păcate îl am. Ba mai mult, mă scutură în asemenea hal, încît s-ar putea vorbi de friguri... *(Tresare.)* Vine cineva ? *(Ascultă amîndoi în tăcere.)* OLDA : Nu se aude nimic...

LEOPOLD : în plus, e combinat cu alte manifestări, ca, de pildă, o uşoiară ameţeală, o anumită indispoziţie stomacală, o slabă amorţeală a încheieturilor, lipsă de concentrare, de poftă de mîncare şi, pe deasupra, parcă aş fi constipat..-. OLDA : Azi-dimineaţă n-ai avut ?... LEOPOLD : Nu...

OLDA : N-o fi, oare, mahmureala ?...

LEOPOLD : Cu mahmureala, starea mea generală are multe legături, dar acum nu e vorba de mahmureală, pentru simplul fapt că ieri aproape că n-am băut. OLDA : Poate eşti bolnav... LEOPOLD : Mi-e teamă că dimpotrivă... OLDA : Asta-i bine, nu crezi ?

LEOPOLD : Decît sănătos în felul ăstei, mai bine bolnav. Dacă aş avea cel puţin certitudinea că azi n-or să vină... OLDA : La ora asta nu mai pot veni...

LEOPOLD : Crezi ? Ăştia pot veni oricînd : *(In clipa aceea se aude un răsucit de cheie in broască.*

Leopold se sperie. Pe uşa principală intră **Zuzana** *cn* **o** *sacoşă plină de cumpărături.)*
ZUZANA : Ahoi... *(Leopold şi Olda se scoală în picioare.)* LEOPOLD : Ahoi....dă-o încoace... *(îi ia din mină sacoşa*
şi o duce in bucătărie.) ZUZANA : Cum se simte ? OLDA : Ca de obicei... LEOPOLD *(revenind din bucătărie):* Ai făcut rost de
carne ? ,
.ZUZANA : Ficat... LEOPOLD: Nu se poate! *(Zuzana urcă treptele,.îndrep-*
tîndu-se spre camera ei. Leopold se apropie de trepte.)
Zuzana... ,
ZUZANA *(se opreşte la mijlocul scării şi se întoarce spre*
Leopold): Da !
LEOPOLD : Azi, pe la opt, eram în picioare... am vrut să fac ceva — plănuisem) să notez cîteva observaţii... îmi pregătisem hîrtia şi, cînd să mă apuc de scris, n-a mers... cum văd, azi nu sînt în apele mele... mi-a revenit fiorul acela de ieri... aşa că... am dereticat un pic prin casă, am frecat chiuveta la bucătărie... am scos gunoiul... mi-am uscat prosopul... am curăţit pieptănul... La prînz mi-am făcut două ouă moi... , ZUZANA : Şi cu ce le-ai mîncat ? LEOPOLD : Cum cu ce ? Cu linguriţa... ZUZANA : De argint ? LEOPOLD : Nu ştiu... probabil.
ZUZANA : De cîte ori să-ţi mai spun să nu foloseşti la ouă linguriţele de argint, ştii bine că, pe urmă, nu se mai pot spăla...
LEOPOLD : Ah, am uitat, iartă-mă... După masă am încercat să citesc... şi... acum cîteva clipe a venit Olda...
94
ZUZANA : Deci, nimic deosebit... *(Se îndreaptă iar spre*
camera ei.) LEOPOLD : Zuzana... *(Zuzana se întoarce spre el.)* Dacă
tot ai făcut rost de ficat, ce-ar fi să pregătim pentru
azi o cină mai bună ? Eu aş prepara sosul tartai*...
am începe cu un vin bun... vine şi Lucy... Olda ar
rămîne cu siguranţă... simt că asta mi-ar face bine...
ne-am gîndi la altele, ne-am depăna amintirile... şi
eu m-aş mai relaxa un pic... ZUZANA : Nu te superi, dragă Leopold, dar am bilete la
cinema...
LEOPOLD : Atunci, după cinema ?
ZUZANA : Pentru mine e prea tîrziu, ştii doar ce devreme mă scol...
(Pleacă în camera ei. Leopold se uită un timp descumpănit, în urma ei, apoi revine şi se aşază pe locul lui. Pauză mai lungă.)
LEOPOLD : Olda...
OLDA : Da ! ?
LEOPOLD : O să-ţi aduci aminte de mine ?
OLDA : Cînd ?
LEOPOLD : Ei, cînd o să fiu acolo...
OLDA : Nu trebuie să te gîndeşti mereu la asta !
LEOPOLD : Nu mă gîndesc mereu... mi-a venit în minte
acum... iartă-mă...
OLDA : De ce nu ieşi, din cînd în cînd, să te plimbi ? LEOPOLD : Ai înnebunit ? Să ies din casă ?...
OLDA : Şi de ce nu ? LEOPOLD : Ca să fiu tot timpul nervos, neştiind ce se
întîmplă aici ?
OLDA : Aici nu se întîmplă nimic... LEOPOLD : Desigur, dar cum pot să ştiu asta dacă nu
sînt aici ? Ce mă fac dacă vin tocmai atunci ? OLDA : Ei, şi ? Nu te-ar găsi acasă şi basta... LEOPOLD : Asta nu se poate. *(în clipa aceea se aude soneria. Leopold se ridică zăpăcit. Se ridică şi Olda. Leopold se apropie de vizetă, se uită ajară, apoi se întoarce spre Olda. încet.)* Ce ţi-am spus ? OLDA *(încet)*: Ei ? -
95
LEOPOLD *(dă din cap aprobator. Se aude din nou soneria.*
Cu voce şoptită): Să deschid ? OLDA *(la fei):* Trebuie... LEOPOLD *(ezită o clipă, aPoi trage adine aer în piept,*

se apropie de uşă şi o deschide energic. Intră cei doi Ladia).
PRIMUL LADIA : Bună ziua, domnule doctor... LEOPOLD.: Bună ziua... AL DOILEA LADIA : Putem ?...
LEOPOLD : Vă rog... *(Cei doi fac cîţiva paşi înainte. Le-opold închide în urma lor. Stau toţi în picioare şi se privesc descumpciniţi.)*
PRIMUL LADIA : Nu ne mai recunoaşteţi ? LEOPOLD : Acum nu-mi dau seama... PRIMUL LADIA : V-am mai vizitat o dată, acum doi ani. Desigur, nu vă amintiţi... eu sint un oarecare LADIA, şi dînsul... tot LADIA... LEOPOLD : îmi pare bine...
AL DOILEA LADIA : N-o să vă deranjăm prea mult... LEOPOLD *(încurcat):* Atunci, luaţi loc... *(Se asază toţi,*
Leopold pe canapea, ceilalţi pe scaune. Pauză.) PRIMUL LADIA : Se poate fuma ? LEOPOLD : Da, desigur...
PRIMUL LADIA : Ca să mă înţelegeţi : eu nu sînt fumător — întreb din pricina lui Ladia, ăsta duhâneşte ca un coş de fabrică... *(Al doilea Ladia se scotoceşte prin buzunare, dar nu găseşte ţigările. Leopold îi oferă din pachetul lui. Al Doilea Ladia ia o ţigară şi şi-o aprinde. Pauză stînjenitoare.)* N-aveţi nevoie de hîrtie ? LEOPOLD : De scris ?
AL DOILEA LADIA : Dacă aveţi nevoie, vă facem rost... LEOPOLD : Adevărat ?
PRIMUL LADIA : Ştiţi, noi lucrăm la o fabrică de hîrtie... LEOPOLD : Da ?!
AL DOILEA LADIA : Aşa că... n-ar fi nici o problemă... *(Pauză. Zuzana iese din cameta ei şi coboară treptele.)*
LEOPOLD : Uite, Zuzana, dumnealor, sînt de la fabrica de hîrtie... şi spun c-au mai fost cîndva pe la noi...
96
ZUZANA : Bună ziua...
PRIMUL LADIA. : Bună ziua. *(Zuzana îi face un semn lui Olda, aceasta se ridică şi se duce după ea în bucătărie. De-a lungul scenei următoare sînt văzuţi amîn-doi, prin uşa de sticlă., cum scot din sacoşă diverse alimente şi le pun la locul lor şi în acest timp discută aprins, eventual certîndu-se. Pauză, după care Primul Ladia reia.)* Apropo, dacă vă face trebuinţă, să ştiţi că avem de la fabrica de hîrtie o mulţime de materiale interesante — procese-verbale de la şedinţe şi altele asemănătoare... Credem că v-ar interesa...
LEOPOLD : Sigur...
AL DOILEA LADIA : Vi le aducem... *(Pauză.)*
PRIMUL LADIA : Ştim tot...
LEOPOLD : Care tot ? !
PRIMUL LADIA : Despre situaţia dumneavoastră...
LEOPOLD : Aha...
AL DOILEA LADIA : A vrut să spună că vă ţinem pumnii — şi nu numai noi...
LEOPOLD : Mulţumesc...
PRIMUL LADIA : Pentru mulţi sînteţi sprijinul şi sp3-ranţa...
LEOPOLD : Mulţumesc...
AL DOILEA LADIA : Sîntem încredinţaţi că pînă la urmă o să ieşiţi cu bine...
LEOPOLD ': Asta nu ştiu...
PRIMUL LADIA : Principalul e să nu daţi înapoi — avem încredere şi avem nevoie de dumneavoastră..., aşa cum sînteţi...
LEOPOLD : Mulţumesc... *(Pauză.)*
PRIMUL LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu...
PRIMUL LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi-ne şi, fără supărare, noi o luăm din loc.
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi... *(Pauză.)*
PRIMUL LADIA : Ştiţi, eu sînt un om obişnuit, pe scurt, un zero, un nimeni, ca să zic aşa, dar unele treburi le văd şi am despre ele părerea mea, pe care nu mi-o scoate nimeni din cap... Iar eu socot că s-ar putea face destule... categoric mai mult decît se face acum...
97
LEOPOLD : Asta... sigur...

AL DOILEA LADIA : Vrem să spunem că eu şi Ladia socotim — şi, de fapt, pentru asta am şi trecut un pic pe la dumneavoastră — deci, noi socotim că nici pe departe n-au fost epuizate toate posibilităţile. Aş spune chiar, că cele mai mari sînt abia acum în faţa noastră...
LEOPOLD : La ce posibilităţi vă gîndiţi — concret ?...
PRIMUL LADIA : Păi, asta ar însemna o discuţie mai lungă...
LEOPOLD : Sau măcar în oe direcţie socotiţi că s-ar putea face ceva ?
AL DOILEA LADIA: Direcţii ar fi cîteva, cît ai zjce peşte... Dumneavoastră le ştiţi cel mai bine ! Pe scurt, ni se pare că a sosit timpul să se întreprindă ceva care să aibă efect...
LEOPOLD : Eu, unul, nu sîtnt chiar atît de sigur că situaţia s-ar fi schimbat radical... Dar, categoric, nu sînt un adversar apriori al unei acţiuni cu **rost.***
PRIMUL LADIA : Mă bucur că sîntem de acord. Cine altul, dacă nu dumneavoastră, mai poate urni lucrurile din loc ?... Aşa, un pic...
LEOPOLD : Păi, în ceeai ce mă priveşte...
AL DOILEA LADIA : Ştim că acum nu vă e prea uşor. Dar respectul pe care vi l-aţi cucerit, vă angajează...
LEOPOLD : înţeleg...
PRIMUL LADIA : Forma o găsiţi şi singur, sînteţi doar filosof, eu nu sînt decît un om obişnuit, pe scurt, un zero, un nimeni, ca să zic aşa. Fireşte, noi nu vă silim la nimic, n-avem acest drept... şi-apoi nici nu puteţi face totul de unul singur — cu toate acestea socotim, să nu vă supăraţi că *v-o* spun pe şleau, totuşi noi socotim că... dinspre dumneavoastră... s-ar putea face mai mult...
LEOPOLD : O să mă gîndesc...
PRIMUL LADIA : Spunem asta, fiindcă vă ţinem pumnii — şi nu numai noi...
LEOPOLD : Mulţumesc...
AL DOILEA LADIA : Pentru mulţi sînteţi sprijinul şi speranţa...
98
LEOPOLD : Mulţumesc...
PRIMUL LADIA : Principalul e să nu daţi înapoi — avem încredere şi avem nevoie de dumneavoastră...
LEOPOLD : Mulţumesc. *(Pauză.)*
AL DOILEA LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu...
AL DOILEA LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi-ne şi, fără supărare, o luăm din loc...
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi... *(Pauză.)*
AL DOILEA LADIA : Categoric s-ar putea face mai mult — totul e să ştii de unde s-o apuci — şi cine altul, dacă nu dumneavoastră, mai poate urni lucrurile din loc ?... Aşa... un pic...
LEOPOLD : Păi, în ceea ce mă priveşte...
PRIMUL LADIA : Avem încredere...
AL DOILEA LADIA : Şi avem nevoie de dumneavoastră...
LEOPOLD : Mulţumesc...
PRIMUL LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu...
PRIMUL LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi-ne şi, fără supărare, noi o luăm din loc...
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi. Pardon *(Se ridică, se apropie de balcon, închide uşa şi revine la locul lui. Pauză.)*
AL DOILEA LADIA : Principalul e să nu daţi înapoi.
LEOPOLD *(îşi ascute auzul) :* Un moment...
PRIMUL LADIA : S-a întîmplat ceva ?
LEOPOLD : Cred că vine cineva.
AL DOILEA LADIA : Nu aud nimic...
PRIMUL LADIA : Respectul pe care vi l-aţi cucerit, vă angajează... *(în clipa aceea se aude soneria, Leopold se sperie, apoi se ridică brusc, se apropie de uşa principală şi se uită prin vizetă ajară. Liniştit, se întoarce spre cei doi.)*
LEOPOLD : O prietenă... *(Deschide uşa şi intră Lucy.)*
LUCY : Ahoi, Leo...
LEOPOLD: Bună Lucy! *(închide uşa şi o conduce pe Lucy spre masă.)* >

LUCY : Văd că ai musafiri...
99
LEOPOLD : Nişte prieteni de la fabrica de hîrtîe...
LUCY : Bună ziua...
PRIMUL LADIA : Bună ziua, domnişoară...
LEOPOLD : Ia loc, Lucy. *(Aceasta se aşază Ungă el. Pauză mai lungă, stânjenitoare.)* Bei un rom ?
LUCY : Ş,tii doar că rom nu beau... *(Pauză.)*
LEOPOLD : Cum te simţi ?
LUCY : Mi-e urît...
LEOPOLD : De ce ? s
LUCY : De atîta singurătate... *(Pauză.)*
LEOPOLD : Domnii sînt de părere că a sosit momentul pentru o acţiune energică...
LUCY : Cu asta aş fi de acord *(Pauză stînjenitoare.)* Am picat prost ? Eraţi, probabil, într-o discuţie...
LEOPOLD : Nu-i nimic, totul e în ordine.,. *(Pauză stînjenitoare)* Ai cinat ?
LUCY : Nu...
LEOPOLD : Şi pot să te invit ? Am nişte; ficat...
LUCY : Minunat !... *(Pauză stînjenitoare, după care Lucy scoate din poşetă cîteva cutii cu medicamente şi le pune pe masă.)* Azi ţi-am adus vitamine...
LEOPOLD : Tu nu uiţi niciodată... *(Pauză stînjenitoare.)* Mi s-a spus că azi e zăpuşeală mare...
LUCY : Zăpuşeală şi umed. *(Pauză stînjenitoare.)*
LEOPOLD : Olda mi-a deschis uşa spre balcon, dar eu am închis-o la loc... nu-mi place curentul...
LUCY : Olda e aici ?
LEOPOLD : Mda... *(Pauză stînjsnitoare, Leopold e din ce în ce mai nervos din pricina celor doi LADIA, care nu se clintesc din loc; de cîteva ori se pregăteşte să spună ceva, dar de fiecare dată se răzgîndeşte. în cele din urmJă, izbucneşte.)* Ia te uită, s-a şi lăsat înserarea... *(Pe Lucy o pufneşte rîsul; Leopold o strînge de mînă. Pauză descumpănitoare. Cei doi Ladia stau ca încremeniţi.)* Mai am ceva de lucru... LUCY *(o pufneşte iar rîsul — apoi, stăpînindu-se):* Ce ai de lucru *?(Din nou o pufneşte rîsul; Leopold îi trage un şut pe sub masă.)*
LEOPOLD *(se bilbîie):* Am vrut să fac ceva în legătură... să-mi notez ceva, şi, pe urmă... masa... masa de seară...
100
(Pauză îndelungată, sufocantă. Apoi, din bucătărie apare Zuzanai •— şi *Olda în urma ei.)*
ZUZANA : Lucy !
LUCY : Zuzi ! *(Se ridică repede, se apropie de Zuzana şi amîndouă se îmbrăţişează.)* Cum o mai duci, iubiţico ?
ZUZANA : Mereu într-un şvung, fetiţo ! N-am o" clipă de răgaz !
LUCY : Trebuie să stăm de vorbă ! Am atîtea să-ţi spun ! ZUZANA : Şi eu ţie, dar altă dată, da ? Acum sînt tare grăbită...
LUCY : Cum aşa ? ! Tu pleci ? ! ' . ZUZANA : Am bilete la cinema... LUCY : Ce ghinion ! Şi eu care m-am bucurat atît de mult c-o să fim împreună !
(Primul Ladia se plesneşte brusc cu palmele peste genunchi şi se ridică; Al Doilea se ridică- şi el; se ridică şi Leopold.) PRIMUL LADIA : Aşa că... noi o să mai dăm pe aici... curînd...
LEOPOLD : Fain...
AL DOILEA LADIA : Si-o să vă aducem hîrtia de scris... LEOPOLD : Fain...
PRIMUL LADIA : Şi materialele acelea din întreprindere... LEOPOLD : Fain... '
AL DOILEA LADIA : Şi, principalul, capul sus ! LEOPOLD : Mulţumesc... PRIMUL LADIA : Cînd îi aşteptaţi ? LEOPOLD : Tot timpul... AL DOILEA LADIA : Sîntem cu dumneavoastră, fiţi cu noi ! La revedere, cu bine... LEOPOLD : La revedere. LUCY : La revedere...
(Leopold îi conduce pe cei doi spre uşa principală şi le deschide, aceştia pleacă ; Leopold închide în

urma lor şi, istovit, se reazemă cu spatele de uşă.)
LUCY : Cine erau aceşti ?...
LEOPOLD : Nu ştiu... Vor de la mine ceva... nedefinit... Desigur, cu gînduri bune...

ZUZANA : Aşa-i mereu aici ! Dar acum, serios, trebuie să fug... *(Lui Olda.)* Mergem ! *(Luciei.)* Pa, fetiţo... LUCY : Pa, Zuzi... OLDA : Ahoi...
(Zuzana şi Olda pleacă; Lucy şi Leopold rămîn singuri. Lucy îl priveşte citeva clipe, zîmbitoare, apoi îl apucă de mîini şi, lipindu-l de ea, îl sărută.) LUCY : Mă iubeşti'? LEOPOLD : Hm... LUCY : Adevărat ? LEOPOLD : Adevărat... LUCY : Atunci de ce nu-mi spui asta, uneori, aşa, de la tine ? Niciodată nu mi-ai spus-o de la tine ! LEOPOLD : Ştii, doar, că evit formulările prea expre-sive...
LUCY : Cu alte cuvinte, ţi-e ruşine pentru dragostea ta ! LEOPOLD : Fenomenologia m-a învăţat să am în permanenţă grijă ca prin afirmaţiile mele să nu depăşesc cadrul experienţei demonstrabile... Prefer să exprim ' mai puţin decît să risc manifestarea unui lucru pe care nu-l simt... LUCY : Deci, tu nu consideri dragostea ta faţă de mine o experienţă demonstrabilă ?
LEOPOLD : Depinde ce înţelegem prin noţiunea de dragoste. Poate că mie acest cuvînt îmi evocă, un pic, alte conţinuturi, mai tensionate, decît ţie... Un moment ? *(Se desprinde de Lucy, se duce spre uşa principală să se uite prin vizetă.)* LUCY : Ce e ? !
LEOPOLD : Mi s-a părut că vine cineva... LUCY : N-aud nimic...
LEOPOLD *(se retrage de lingă uşă şi se întoarce spre Lucy):* Nu te supăra, Lucy, dar e, oare, neapărat nevoie ca legătura noastră să se întemeieze numai pe reflecţia şi analiza ei neîntreruptă ?
LUCY : Nici mirarea nu te mai poate prinde de vreme ce eşti atît de volatil.
LEOPOLD : Înţeleg că, asemenea tuturor femeilor, tîn-jeşti şi tu după o certitudine... Nu uita însă că ceea

ce pentru femeie e certitudine pentru bărbat e transcendenţă...
LUCY : Am norofc de un amant neobişnuit de transcendent...
LEOPOLD : Puah !
LUCY : Ce e ?
LEOPOLD : Te rog să nu foloseşti cuvîntul amant! Cel puţin nu în legătură cu mine...
LUCY : De ce ?!
LEOPOLD : E obscen...
LUCY : Cum aşa ?
LEOPOLD : Sub el îmi imaginez proprietarul veşnic despuiat... al unei păsări jumulite...
LUCY *(rizînd) :* Puah !
LEOPOLD : Nu stai ? *(Lucy se aşază pe canapea.)* Ce pot să-ţi ofer ?
LUCY :' Un pic de vin ?...
LEOPOLD : Imediat... *(Se duce în bucătărie şi peste cî-teva clipe se întoarce cu o sticlă de vin, un tirbuşon şi două pahare. Desfundă sticla, umple paharele.*
Noroc ! LUCY : Noroc ! *(Beau amîndoi, Leopold se aşază lingă ea. Pauză.)* Hai, povesteşte ceva... LEOPOLD : Despre ce ?
LUCY : Despre cum ţi-ai petrecut ziua de azi. LEOPOLD : Nici eu nu ştiu... LUCY : Ai scris ?
LEOPOLD : Am vrut, dar n-a mers. Nu mi-a fost bine... LUCY : Ai avut iar o; stare depresivă ? LEOPOLD : Şi asta... LUCY : Pînă n-o să începi să scrii, o să te simţi mereu aşa. Toţi aşteaptă noul tău eseu...
LEOPOLD : Asta nu-mi înlesneşte prea mult scrisul... LUCY : Şi aveai totul gîndit, aşa de frumos... LEOPOLD : La ce tei referi ? LUCY : La ce mi-ai povestit... Că dragostea e, de fapt, sursa vie a plenitudinii şi sensului ei... LEOPOLD : Sînt sigur că n-am spus-o la modul ăsta atît de... banal. LUCY : Bineînţeles, tu ai spus-o mai inteligent...

LEOPOLD : E ciudat, dar atunci cînd nu mai am **nici** un
pretext de a amîna scrisul şi mă decid să încep... a-tunci mă,poticnesc de prima banalitate... de pildă, dacă e cazul să scriu cu creionul sau cu tocul... pe ce fel de hîrtie... şi, pe urmă) începe ciclizarea...
LUCY : Ce ? LEOPOLD : Ciclizarea... LUCY : Cum adică... ?
LEOPOLD : Simplu, ideile încep să mi se înlănţuie... LUCY : Hm...
LEOPOLD : Dar trebuie neapărat să vorbim despre mine ? LUCY : Pe cîte ştiu, îţi place să vorbeşti despre tine ! LEOPOLD : Ţi se pare. *(Lucy îşi lasă capul pe umărul lui, el o îmbrăţişează şi amîndoi privesc înainte, îngîndu-raţi. Pauză.)* LUCY': Leopold. LEOPOLD : Da...
LUCY : Eu te scap din povestea asta... LEOPOLD : Cum ?
LUCY : Prin dragoste... tu ai nevoie de o dragoste fascinantă... nebunească... adevărată... nu de aia teoretică, despre care scrii.
LEOPOLD : Sînt bătrîn pentru aşa ceva... LUCY : Nu eşti bătrîn, eşti doar blocat sentimental. Dar eu voi sparge această blocadă...
(îl îmbrăţişează şi începe să-i presare faţa, cu sărutări mărunte. Leopold, descumpănit, are o atitudine pasivă. Se lasă cortina, răsună muzica.)

Tabloul IV

(Muzica se stinge, în timp ce cortina se deschide încet. E seara tîrziu, în spatele uşii ce dă spre balcon, întuneric. Pe scenă se află Olbram, aşezat pe canapea şi Leopold, dare stă Ungă uşa ce dă spre balcon; e îmbrăcat într-un halat de casă, sub care nu ***măi*** *are*

nimic — e un pic ciufulit şi lasă impresia că tremură de frig. Scurtă pauză.)
OLBRAM : Cînd ai ieşit ultima dată din casă ?
LEOPOLD : Nu ştiu — e mult de atunci...
OLBRAM : Tu nu ieşi deloc ?
LEOPOLD : Nu... *(Pauză.)*
OLBRAM : Bei mult ?
LEOPOLD : Ca toţi...
OLBRAM : De dimineaţă ?
LEOPOLD : Depinde *(Pauză.)*
OLBRAM : Cu somnul cum stai ?
LEOPOLD : Depinde...
OLBRAM : Ii visezi eîteodată ?... Sau că ai ajuns acolo ?
LEOPOLD : Uneori... *(Pauză.)*
OLBRAM : Leopold...
LEOPOLD : Da ?
OLBRAM : Nu te îndoieşti, sper, că toţi te iubim...
LEOPOLD : Da, ştiu... *(Pauză.)*
LUCY *(din spatele scenei):* Leopold...
LEOPOLD *(strigă) :* Un moment... *(Pauză. Leopold tremură de frig şi îşi freacă braţele.)*
OLBRAM *(cercetînd medicamentele de pe masă):* Vitamine ?
LEOPOLD : Da...
OLBRAM : în afară de vitamine, mai iei ceva ?
LEOPOLD : Nu prea — dar de ce mă ?...
OLBRAM : Se vorbeşte....
LEOPOLD : Ce se vorbeşte ?
OLBRAM : Să lăsăm asta... *(Pauză.)* Mulţi se plîng că nu le răspunzi la scrisori...
LEOPOLD : Niciodată nu mi-a plăcut să corespondez... OLBRAM : Nu scrie nicăieri că eşti dator s-o faci — e păcat însă că în felul ăsta întreţii, inutil, tot felul de vorbe...
LEOPOLD : Ce vorbe ?
OLBRAM : De pildă, că pe tine nu se poate conta şi... că aşa mai departe...

LEOPOLD : La scrisorile importante reacţionez... s-ar putea ca unora poşta să nu le fi transmis răspunsul meu... *(Pauză.)*
OLBRAM : Ce zici de culegerea aceea ?
LEOPOLD : Ce culegere ?

OLBRAM : Ei, aia pe care ţi-am împrumutat-o nu de mult...
LEOPOLD : Aha...
OLBRAM : Ai citit-o ?
LEOPOLD : Să-ţi spun drept...
OLBRAM : E o lucrare fundamentală...
LEOPOLD : Da, ştiu — şi tocmai de aceea n^m putut s-o expediez aşa, cu una cu două — fiecare text presupune o anumită dispoziţie, specială — eu, pur şi simplu, nu sînt în stare să citesc oricînd orice... *(Pauză.)*
OLBRAM : Leopold...
LEOPOLD : Da !
OLBRAM : Nu te îndoieşti, sper, că toţi te iubim...
LEOPOLD : Da, ştiu... *(Pauză.)*
LUCY *(din spatele scenei):* Leopold !
LEOPOLD *(strigă):* Un moment ! *(Pauză. Leopold tremură de frig şi îşi freacă braţele.)*
OLBRAM : Leopold...
LEOPOLD : Da !
OLBRAM : Desigur, e o chestiune care te priveşte per-sdnal...
LEOPOLD : Ce anume ?
OLBRAM : Nu eşti obligat să-mi răspunzi.
LEOPOLD : La ce ?
OLBRAM : Te întreb ca un vechi prieten...
LEOPOLD : Da, ştiu...
OLBRAM : E adevărat că tu şi Lucy ?...
LEOPOLD : E o chestiune mai complicată...
OLBRAM : Şi cum e cu Zuzana ?
LEOPOLD : Ne înţelegem... *(Pauză.)*
OLBRAM : Leopold...
LEOPOLD : Da !
OLBRAM : Nu te îndoieşti, sper, că toţi iubim...
LEOPOLD : Da, ştiu *(Pauză).*
106
LUCY ***(din** spatele scenei):* Leopold.
LEOPOLD *(strigă):* Un moment... *(Pauză. Leopold tremură de frig şi îşi freacă braţele.)*
OLBRAM : Desigur, e cumplit să trăieşti într-o nesiguranţă atît de enervantă — înţelegem cu toţii acest lucru — nimeni dintre noi nu ştie cum ar putea să suporte o asemenea situaţie... dar tocmai de aceea mulţi oameni îşi fac griji din pricina ta — trebuie să înţelegi, Leopold...
LEOPOLD : înţeleg...
OLBRAM : Nu-ţi spun asta doar în numele meu, de fapt am venit, aşa, un pic, în numele tuturor...
LEOPOLD : Care tuturor ?
OLBRAM : Al tuturor prietenilor...
LEOPOLD : Ca emisar ?
OLBRAM : Dacă vrei...
LEOPOLD : Şi ce anume vă îngrijorează, concret ?...
OLBRAM : Cum să-ţi \ spun ? N-aş vrea să fiu dur şi nici să te rănesc cîtusi de puţin — dar, pe de altă parte, nu ţi-aş fi un bun prieten şi nu te-aş servi dacă ţi-aş ascunde ceva...
LEOPOLD : Şi ce anume vă îngrijorează... concret ?
OLBRAM : Cum să-ţi spun ?... Nu e\ vorba aici numai de interesul general, ci, înainte de toate, de tine...
LEOPOLD : Şi ce anume vă îngrijorează... concret ?
OLBRAM : Cum să-ţi spun ? Pe scurt, se ,înmulţesc unele indicii, care provoacă anumite presupuneri...
LEOPOLD : Ce indicii şi ce presupuneri ?
OLBRAM : Prietenii şi — de ce aş nega — şi eu... de la o anumită vreme — de-ar fi asta doar o temere deşartă ! — cu toţii parcă n-am mai avea certitudinea că vei suporta toate astea... că vei face faţă exigenţelor ce ţi se impun datorită faptelor tale de pînă acum... că vei împlini toate aşteptările, pe

care, nu te supăra, le provoci — pe scurt, ne temem că nu vei fi la înălţimea misiunii tale, adică a îndreptăţi-tului la acele mari angajamente faţă de adevăr, de lume şi de toţi acei pentru care eşti modelul şi speranţa, pe care, nu te supăra, ţi le-ai dăruit ţie însuţi prin opera ta. Pe scurt, începe să. ne fie un pic teamă,

dacă, într-un fel, nu vei dezamăgi şi în acelaşi timp nu-ţi vei pricinui ţie însuţi suferinţe fără margini — ţinînd seama, nu te supăra, de sensibilitatea ta, care nu poate duce la alt sfîrşit... *(Scurtă pauză.)* Nu te superi, sper, că-ţi spun tdate astea, aşa, pe şleau... clar, concis...

LEOPOLD : Nu, dimpotrivă... *(Pauză.)*

LUCY *(clin spatele scenei) :, Leopold...*

LEOPOLD *(strigă):* Un *moment...' (Pauză. Leopold tremură de frig şi îşi freacă braţele.)*

OLBRAM : Desigur, e cumplit să trăieşti într-o nesiguranţă atît de enervantă — înţelegem cu toţii acest lucru nimeni dintre noi nu ştie cum ap suporta o asemenea situaţie... dar tocmai de aceea mulţi îşi fac griji din pricina ta — trebuie să înţelegi, Leopold.

LEOPOLD : înţeleg...

OLBRAM : Cu cît mai mult cred toţi în tine, şi cu cit aşteaptă mai mult de la tine, cu atît mai greu ar suporte dacă într-un fel sau altul n-ai rezista sau ai dezamăgi...

LEOPOLD : Dar oamenii vin mereu la mine — acum cî-teva clipe chiar au fost aici doi băieţi de la fabrica de hîrtie, sigur oameni simpli, muncitori.

OLBRAM : Asta-i foarte bine, minunat — numai că...

LEOPOLD : Ce numai că ?

OLBRAM : Cum să spun...

LEOPOLD : Ce cum să spui ? Ce !

OLBRAM : Numai că... Chiar dacă treaba asta e, în sine, un lucru minunat — se naşte totuşi întrebarea dacă asemenea vizite de la fabrica de hîrtie, nu te supăra, nu sînt pur şi simplu sau nu vor deveni curînd... doar treburi ale unei anumite inerţii, ecoul a ceva ce a fost adevărat, dar nu mai e... Se pune, deci, nu te supăra, întrebarea dacă, pur şi simplu, n-o să-ţi joci acest rol decît numai aşa, pur şi simplu, mecanic şi exterior, numai aşa ca să-ţi confirmi ţie însuţi că eşti mereu *tu* acela căruia, cîndva, pe bună dreptate, îi aparţinuse acest rol. Se pune, pur şi simplu, problema ca între tine şi rolul tău social să nu se deschidă o

prăpastie, iar roiul tău să nu se transforme din amprenta autentică a personalităţii tale într-o simplă cîrjă în care să te sprijini — document înşelător, şi absolut exterior al unei prezumtive continuităţi a personalităţii — un păcălici, o iluzie şi o autoarnă-gire, cu care ai încerca să asiguri lumea şi po tine însuţi, că eşti mereu ceea ce de facto nu mai eşti ; pe scurt, pentru ca din consecinţa firească a atitudinii şi operei tale, rolul tău să nu devină simplul lor înlocuitor şi să nu te cramponezi de el — tu de multă vreme trăind autonom prin automobilitatea ta constantă — ca de unica şi ultima mărturie a existenţei tale morale şi, în felul ăsta, să nu investeşti pînă la urmă identitatea ta umana în mîinile întâmplătoare ale unor muncitori neinformaţi de la o fabrică de hîrtie... *(Scurtă pauză.)* Nu te superi că-ţi spun toate astea aşa, pe şleau ?... simplu, concis... LEOPOLD : : Nu, dimpotrivă... *(Pauză.)* LUCY *(din spatele scenei):* Leopold... LEOPOLD *(strigă):* Un moment... *(Pauză, Leopold tremură de frig şi îşi freacă braţele.)*

OLBRAM : Desigur, e cumplit să trăieşti într-o nesiguranţă atît de enervantă — înţelegem cu toţii acest lucru, nimeni dintre noi nu ştie cum ar suporta o asemenea situaţie... dar tocmai de aceea mulţi îşi fac griji din pricina ta, trebuie să înţelegi, Leopold... LEOPOLD : înţeleg... OLERAM : Şi crede-mă că nu-mi doresc nimic mai mult decît ca aceste griji să fie deşarte... LEOPOLD : Te cred...

OLBRAM : Şi chiar dacă primejdia de care eu şi prietenii mei ne temem ar fi oricît de mică, e de datoria mea — faţă de mine, de tine, de noi toţi — să-ţi împărtăşesc temerile noastre... LEOPOLD : înţeleg...

•OLBRAM : Prin tot ce-ai făcut pînă acum, ţi-ai cucerit respectul şi dragostea, dar totodată ţi-ai pricinuit şi multe suferinţe. E limpede că nu eşti supraom şi că atmosfera sufocantă în care eşti silit să trăieşti de

atîta vreme nu poete să nu lase în tine urme nefaste. Cu toate acestea nu pot scăpa de sentimentul apăsător că în ultima vreme a început *parcă* să se năruie ceva în tine — că deodată a început *parcă* să se frîn-gă în tine un ax care te ţinea întreg — că a început *parcă* să-ţi fugă pămintul de sub picioare — că a înţepenit *parcă* ceva în tine şi tu mai curînd te-ai juca *parcă,* din ce în ce mai clar, pe tine, altfel decît ai fi în realitate. Viaţa ta personală — acest hinterland cel mai important nu e în ordine — îţi lipseşte, nu te supăra, un punct fix din care totul să crească şi să se dezvolte în tine... îţi pierzi puterea şi poate şi voinţa de a-ţi face rînduială în treburile tale — te risipeşti, te laşi scuturat de hazard, te scufunzi undeva într-un abis, şi nu eşti în stare să te mai agăţi de nimic — de fapt, nu fad decît să aştepţi ca să vezi ce se întîmplă şi astfel încetezi să mai fii subiectul conştient al vieţii tale, transformîndu-te doar în obiectul ei pasiv... eşti, de bună seamă, zgîl-ţîit de nişte demoni, numai că aceşti demoni nu te . mînă nicăieri, se învîrtesc *doar în* tine — fiinţa ta a devenit probabil pentru tine *doar* o povară supărătoare, şi tu te limitezi de fapt ascultînd, neputincios, scurgerea timpului;. Unde-i perspectiva ta de odinioară ? Umorul tău ? Rîvna ta şi rezistenţa ? Ascuţişul tăios al formulărilor tale ? Ironia şi autoironia ? Capacitatea de a te însufleţi, de a investi afectiv, de ' ia te dărui şi chiar de a te sacrifica pentru o cauză ? Mi-e teamă pentru tine, Leojpold, mi-e teamă pentru noi ! Avem nevoie de tine, nici nu ştii câtă nevoie avem de tine, avem nevoie de tine, aşa cum erai î De aceea, te conjur, nu te da bătut! Nu bate în re-tragere ! Rezistă ! Dezmeticeşte-te ! Adună-te ! îrn-bărbătează-te ! Leopold !

LEOPOLD : Da !

OLBRAM : Nu te îndoieşti, sper, că toţi te iubim...

LEOPOLD : Da, ştiu...

OLBRAM : De aceea, te rog, să fii iar aeel Leopold sclipitor. Kopfiva (Urzică), pe care toţi l-am stimat atît

de mult! *(Din camera lui Leopold iese încet Lucy, îmbrăcată într-un halat sub care nu mai are nimic.)* LUCY : Olbram... OLBRAM *(se sperie un pic, se ridică repede şi o priveşte cu surprindere) :* Ee... Lucy... LUCY : Nu-l vezi că tremură de frig ? OLBRAM *(năuc):* N-a spus nimic... LUCY : Şi că e tîrziu ? OLBRAM : Da... desigur... iartă-mă... iertaţi-mă... n-am ştiut... am plecat. LEOPOLD : Nu trebuie să te grăbeşti — dacă vrei poţi să înnoptezi aici... OLBRAM : Nu, mulţumesc, ahoi... LUCY : Ahoi, şi IJU te supăra...

OLBRAM : Nu, e în regulă — sînt un necioplit... ahoi... LEOPOLD : Mergi sănătos, şi mai treci pe-aici ! OLBRAM : Cu plăcere... *(Iese pe uşa principală. Leopold închide în urma lui. Scurtă pauză.)* LEOPOLD : Nu era cazul să-l dai afară... LUCY : Ar fi stat aici pînă dimineaţa — şi eu te vreau pentru mine... sîntem atît de puţin împreună... LEOPOLD : Ca să nu mai spun că nu-i chiar atît de bine că te-a văzut aici. LUCY ; De ce ?

LEOPOLD : îţi dai seama ce vorbe o să iasă iar pe chestia asta ?

LUCY : Ei, şi ? Nu cumva ţi-e ruşine cu mine ? LEOPOLD : Nu, asta nu... LUCY : Atunci de ce de faţă cu lumea te porţi cu mine de parcă ţi-aş fi străină ? LEOPOLD : Nu mă port cu tine aşa... LUCY : Ba da ! Aşa te porţi. Nu-mi amintesc să mă fi luat vreodată de mînă, să mă mîngîi, să mă priveşti cu duioşie...

LEOPOLD : N-ar fi mai bine să mergem în pat ? LUCY : Nu... LEOPOLD : De ce ?

LUCY : Vreau şi să stăm de vorbă serios... LEOPOLD : Despre legătura noastră ? LUCY : Da...

111
LEOPOLD : Atunci adu-mi măcar o pătură... LUCY *(se duce **în** camera lui Leopold şi revine numaidecît cu o pătură. Leopold se aşază pe canapea şi se înfăşoară cu pătura. Scurtă pauză.):* Ştiam că n-o să fie uşor cu tine — precum bine ştii, a trebuit să fac destule sacrificii pentru legătura noastră — nu-mi face nici o plăcere s-o spun, dar, din păcate, sînt nevoită s-o fac, desigur, îţi respect particularităţile şi ciudăţeniile...
LEOPOLD : Dacă te referi cumva la cele întâmplate adineauri — mă gîndesc acolo *(arată spre camera lui)* — atunci dă-mi voie să-ţi reamintesc faptul de a-ţi fi spus că *azi,* de cînd m-am sculat, nu mă simt în apele mele.
LUCY : Nu asta-i problema — dar dacă tot a venit vorba despre treburile astea, părerea mea este că pricina îor e, un pic, alta...
LEOPOLD : Care ?
LUCY : Pur şi simplu eşti blocat — te autocenzurezi, ţi-e teamă să te dăruieşti oricărui sentiment sau oricărei experienţe senzuale — mereu te controlezi, te urmăreşti, te cercetezi, te gîndeşti. prea mult la aceste treburi, îneît, pînă la urmă, în loc de bucurie, ele devin o obligaţie — şi sigur că, pe urmă, nu merge... Treaba asta, Insă. las-o pe seama mea... dar nu despre asta am vrut să vorbesc acum...
LEOPOLD : Atunci despre ce ?
LUCY : Tot ce-am făcut pînă acum, pentru amîndoî, am făcut din propria mea voinţă, şi cu plăcere — nu-ţî reproşez nimic, nu vreau nimic de la tine, doar **atît** : să recunoşti, în sfîrşit, că e un fapt...
LEOPOLD : Ce vrei să spui cu asta...
LUCY : Sîntem împreună, sîntem amanţi, ne iubim.
LEOPOLD : Dar bine, eu nu tăgăduiesc lucrul ăsta...
LUCY : în schimb faci totul să nu se cunoască şi sa nu fii nevoit s-o spui cu voce tare şi, nu te supăra, arborezi o/ mină de parcă nimic n-ar fi între noi...
LEOPOLD : Poate că, în unele privinţe sînt, într-adevăr, mai reţinut decît ar trebui să fiu, dar, scuză-mă, un pic eşti şi tu vinovată.
112
LUCY : Eu ? Cum aşa ?
LEOPOLD : Cum să-ţi spun... ştii, mie, de fapt, mi-e frică
de tine...
LUCY : Ds mine ?
LEOPOLD : Strădania ta perseverentă de a legitima legătura noastră şi de a-ţi instituţionaliza poziţia — felul în care îţi aperi teritoriul şi, cu discreţie, dar fără răgaz, încerci să-l extinzi, nevoia ta permanentă de a discuta despre aceste lucruri — ei, bine, toate astea provoacă în mine, In mod absolut logic, un fel de reacţie defensivă : prin reţinere, prin Vigilenţa sporită, şi poate chiar printr-un cinism moderat încerc, *parcă,* • să compensez teama subconştientă, provocată de manipularea ta, dacă nu chiar de colonizarea eului meu. Eu însumi, nu o dată, îmi reproşez cu amărăciune acest comportament, dar, din păcate, nu-l pot stă-pini...
LUCY : Dar eu Iţi cer atît de puţin ! Gîndeşte-te că trăiesc numai pentru tine şi cu tine, şi nu vreau nimic mai mult decît să recunoşti că mă iubeşti... LEOPOLD : Hm...
LUCY : Iar eu cred că mă iubeşti ! Nu cred că nu eşti capabil de dragoste ! Nu cred că dragostea mea **nu-i** îh stare să trezească dragostea ta ! Sînt animată de gîn-durile cele mai bune faţă de tine ! Omul carejTuiu-beşte e_doar_p_e jumătate om ! Prin aproapele~rTosTru "ne dobîndim abia propria noastră identitate — oare n-ai scris tu însuţi asta în „Ontologia eului uman" ? Ai să vezi, după ee vei frînge opreliştile tale ciudate, viaţa se va trezi din nou in tine, şî chiar şi în munca ' ta o să te descurci, disproporţionat, mai bine ? LEOPOLD : Te compătimesc, Lucy... LUCY : De ce ?
LEOPOLD : Nu meriţi un om atît de meschin ca mine. LUCY : Nu-mi place cînd te aud vorbind aşa despre tine. LEOPOLD : Asta-i adevărul, Lucy. Nu pOt scăpa de sentimentul apăsător că în ultima vreme a început să se năruie ceva în mine... parcă s-ar frînge în mine un ax care mă ţinea întreg — pămîntul îmi fuge de sub picioare, ceva înţepeneşte în mine, uneori mi se pare că mai curînd mă joc pe mine însumi, decît aş fî
113
în realitate. îmi lipseşte, pur şi simplu, un punct fix din care totul să crească şi să se dezvolte în mine ; mă risipesc, mă las scuturat de hazard, mă scufund undeva într-un abis şi nu mai sînt

în stare să mă agăţ de nimic ; de fapt nu fac decît să aştept, ca să văd ce se întîmplă, şi, astfel, din subiectul conştient al vieţii mele devin doar obiectul ei pasiv ; uneori am sentimentul că, de fapt, nu fap nimic altceva decît să mă limitez, ascultînd, neputincios, scurgerea tim-' pului. Unde-i perspectiva mea de odinioară ? Umorul meu ? Rîvna şi rezistenţa mea ? Ascuţişul tăios al formulărilor mele ? Ironia şi autoironia ? Capacitatea mea de a mă însufleţi şi de a investi afectiv, de a mă dărui şi chiar de a mă sacrifica pentru; o cauză ? Atmosfera sufocantă în care sînt silit să trăiesc de atîta vreme nu putea să nu lase în mine urmele ei nefaste ! Aparent îmi joc'mîai departe rolul meu ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, dar, în interior, nu mai sînt de mult cel pe care-l ştiai. Acesta-i adevărul crud, şi de vreme ce sînt capabil să-l recunosc eu, cu atît mai mult ar trebui să-l recunoşti şi iu / E înduioşător şi nespus de frumos faptul că nu-ţi pierzi speranţa, că mă socoteşti mai bun decît sînt, dar asta, nu te supăra, e o iluzie. Sîrvfc_~~un om deacom>~~ pus, paralizat, aşa voL-fi de-acurn încolo, şi cel mai bine ar jj_şă_yină, în sfîrşit, să nîâ ridice, iar eu sa arfung~ăcolo unde_nu~ybi mai răspindl alte nenorociri şi nu voi mai pricinuxZăIte_dezamagiri...; *(Liicy se ridică tulburată, se apropie repede de~uşa ce dă spre balcon, o deschide, iese şi priveşte în noapte. Curînd se vede că plînge. Leopold se uită o clipă la ea descumpănit apoi îi vorbeşte.)* Lucy... *(A.ceasta nu reacţionează. Pauză.)* Ei, Lucy, ce-i cu tine ? *(Lucy nu reacţionează; pauză, după care Leopold se ridică şi, înfăşurat în pătură, se îndreaptă încet spre balcon.)* Tu plîngi, Lucy ? *(Pauză.)* De ce plîngi ? *(Pauză.)* Nu plînge ! *(Pauză.)* N-am vrut să te tulbur, Lucy... Nu bănuiam că povestea asta o să te impresioneze în a-semenea măsură. *(S-a apropiat de ea şi-i atinge umărul, cu prudenţă.)*
114
LUCY *(cu faţa plînsă, se întoarce brusc spre el şi strigă) ::* Nu m-atinge !
LEOPOLD *(surprins, bate în retragere. Lucy se întoarce în casă, îşi şterge ochii, şi plînsul ei se stinge printre sughiţuri):* Ce-i cu tine, Lucy, ce s-a întîmplat?
LUCY : Lasă-mă... ' .
LEOPOLD : Ei, hai, Lucy... Spune-mi, ce prostie am mai făcut ?
LUCY : Eşti mai rău decît mi-am închipuit...
LEOPOLD : Cum aşa ?
LUCY : Toate vorbele astea nu-s decît un pretext !... Un subterfugiu ! Cînd m-ai convins pentru prima oară să rărnîn aici, cu tine, ai vorbit cu totul altfel : spuneai că legătura noastră îţi redă ceva din integritatea umană pierdută — că reînnoieşte în tine speranţa, te reconstituie afectiv şi deschide în faţa ta: uşa spre o viaţă nouă ! Spui întotdeauna ee-ţi convine ! Nu, Leopold, tu nu eşti o biată epavă, ci un simplu demagog : te-ai săturat de mine şi acum cauţi cu dibăcie ol portiţă ca să scapi de mine, simujlîh-du-mi aici descompunerea ta, ca să înţeleg că nu mai pot aştepta nimic de la tine, şi, în plus, să te mai şi compătimesc ! Adevărata faţă a descompunerii tale nu e dezvăluită de vorbele tale, ci de ţelul lor necinstit ! Şi eu, gâsculiţa de mine, am crezut că pot trezi în tine dragostea, că-ţi voi reda pofta de viaţă, că-ţi voi fi de ajutor ! Aşa-mi trebuie ! O mare iluzie mai puţin...
LEOPOLD : Mă nedreptăţeşti, Lucy. Crede-mă, sînt într-adevăr în criză... aşa spune şi Olbram... LUCY : încetează, te rog, acum nu mai are nici un rost...
Mă duc să mă îmbrac...
LEOPOLD : Nu te prosti, Lucy ! Doar n-o să ne despărţim aşa... *(încearcă s-o îmbrăţişeze, dar ea se smulge din mîinile lui. In clipa aceea se aude soneria. Speriaţi, se privesc 'zăpăciţi, şi, deodată, uită* de *cearta lor. Leopold aruncă pătura pe canapea, se duce repede la uşă şi se uită prin vizetă afară. Apoi se întdfirce spre ea, îngrozii. Cu vocea sugrumată)* Ei !... *LUCY(încet);* Ce ne facem ?
115
LEOPOLD *(la fel):* Nu ştiu... tu du-te în dormitor, iar
eu.-, le deschid. LUCY : Rămîn cu tine !
(Se aude din nou soneria. Leopold trage aer în piept, îşi aranjează părul, se apropie de uşă şi o

deschide. Apar primul şi al doilea haidamac.)
PRIMUL HAIDAMAC : Bună seara, domnule doctor. LEOPOLD : Bună seara...
PRIMUL HAIDAMAC : Presupun că ştiţi cine sîntem... LEOPOLD : Bănuiesc...
AL DOILEA HAIDAMAC : Nu vă aşteptaţi să mai venim, nu-i aşa ?
LEOPOLD : Ştiu că puteţi veni aricind...
PRIMUL HAIDAMAC : Ne cerem scuze că vă deranjăm... *(Se uită la Lucy.)* Aveaţi, de bună seamă, alte planuri pentru restul zilei. *(Cei doi haidamaci rîd, cu un aer libidinos.)*
LEOPOLD : E treaba mea ce planuri am avut...
AL DOILEA HAIDAMAC : Poate n-o să vă deranjăm prea mult... totul depinde de dumneavoastră...
PRIMUL HAIDAMAC : Ne face plăcere să vă cunoaştem. Colegii ne-au spus că sînteţi un om rezonabil, aşa că există speranţa de a ne înţelege cit mai repede...
LEOPOLD : Nu ştiu despre ce ne-am putea înţelege. Lucrurile personale sînt gata pregătite, rămîne doar să-mi daţi un răgaz să mă îmbrac.
AL DOILEA HAIDAMAC : Ce-i graba asta ? în definitiv, nu-i neapărat să ajungem la partea cea mai rea a lucrurilor...
PRIMUL HAIDAMAC : Pe dofâmna, însă, o rugăm frumos
să plece...
LUCY : Eu rămîn aici ! AL DOILEA HAIDAMAC : Nu. doamnă, nu rămîneţi
(Lucy se lipeşte de Leopold-) LEOPOLD : Prietena mea nu poate pleca acum... PRIMUL HAIDAMAC : De ce ? LEOPOLD : N-are unde. AL DOILEA HAIDAMAC : Zău ? în cazul ăsta avem **noi**
grijă unde să înnopteze... LEOPOLD : Asta n-o s-o faceţi !
116
PRIMUL HAIDAMAC : Credeţi ?
(Deschide uşa şi face un semn spre coridor. Pe neaşteptate apar, energic, primul şi al doilea gealat. Primul haidamac arată cu capul spre Lucy. Cei doi se apropie de ea şi o înşfacă de mîini. Lucy se împo-triveşe , Leopold o strînge în braţe.)
LUCY : Sînteţi dezgustători !
LEOPOLD : Nu vă atingeţi de ea ! *(Cei doi o smulg din braţele lui şi o trag afară. Leopold încearcă să-i împie-, dice, dar ei o împing cu brutalitate.)* LUCY : Ajutor ! *(Cei doi îi astupă gura cu palmele şi o*
îmbrîncesc afară.)
PRIMUL HAIDAMAC *(le dă un fel de ordin mut şi închide uşa în urma lor. Către Leopold):* Spuneţi şi dumneavoastră, a fost nevoie de toată povestea asta ?... LEOPOLD *(tace).*
AL DOILEA HAIDAMAC : Nu trebuie să vă fie teamă
pentru prietena dumneavoastră, nu i se va atinge nici
un fir de păr, şi de îndată ce se va cuminţi o ducem
acasă, că doar n-o s-o lăsăm să alerge pe străzi în
I capot de casă.
PRIMUL HAIDAMAC : Nu sîntem, totuşi, neoameni. *(Leopold închide uşk spre balcon, ia pătura, se înfăşoară în ea şi se aşază pe canapea, revoltat. Scurtă pauză.)* PRIMUL HAIDAMAC : Putem să ne aşezăm şi noi ? *(Leopold strînge din umeri. Cei doi se aşază pe scaune. Pauză.)* Ne pare rău de acest incident, dar nu vă mai gîndiţj la el. Aşa e mai bine. Nici dumneavoastră nu v-ar fi făcut prea multă plăcere prezenţa prietenei la... *(Pauză.)* AL DOILEA HAIDAMAC : Doamna Zuzana nu-i acasă,
nu-i aşa ? *(Leopold strînge din umeri.)* PRIMUL HAIDAMAC : Ştim că s-a dus la cinema. *(Leo-*
pold strînge din umeri.) AL DOILEA HAIDAMAC : 'Nu vreţi să staţi de vorbă cu
noi ? *(Leopold strînge din umeri.)*
PRIMUL HAIDAMAC : Pot să vă întreb ce scrieţi acum ? LEOPOLD : N-are nici o importanţă...
117
PRIMUL HAIDAMAC : De întrebat însă pot sa întreb, nu ? *(Pauză.)*
AL DOILEA HAIDAMAC : Cînd aţi ieşit din casă ultima
o'ară ?
1EOPOLD : Nu ştiu...
PRIMUL HAIDAMAC : E mult de atunci, nu ? LEOPOLD : Hm... *(Pauză. Al doilea haidamac cercetează*

medicamentele de pe masă.) PRIMUL HAIDAMAC : Vitamine ? LEOPOLD : Da...
AL DOILEA- HAIDAMAC : în afară de vitamine — mai luaţi ceva ?
LEOPOLD : Nu prea — dar de ce ?
PRIMUL IiAIDAMAC : Ştiţi, se vorbeşte...
LEOPOLD : Ce se vorbeşte ?
PRIMUL HAIDAMAC : Să lăsăm asta...
AL DOILEA HAIDAMAC : De băut, cît beţi ?
LEOPOLD : Ca toată lumea...
AL DOILEA HAIDAMAC : De dimineaţă ?
LEOPOLD : Depinde... *(Pauză.)*
PRIMUL HAIDAMAC : Domnule doctor, n-are rost s-o întindem aş*a... Am venit la dumneavoastră cu misiunea de a vă face o propunere...
LEOPOLD : O propunere ?
PRIMUL HAIDAMAC : Da. Precum bine ştiţi, vă paşte ceva neplăcut, ceva ce eu personal nu vă doresc cîtuşi de puţin, şi presupun că nici dumneavoastră nu sînteţi prea îneîntat să...
LEOPOLD : într-o anumită privinţă, ar fi poate mai bine aşa decît...
AL DOILEA HAIDAMAC : Nu-l mîniaţi pe Dumnezeu, domnule doctor !
PRIMUL HAIDAMAC : Misiunea noastră, aşa cum vi s-a mai explicat de multe ori, nu e de a împinge lucrurile pe muchia de cuţit ci, dimpotrivă, să evităm confruntarea, spre a nu se ajunge, pe cit e posibil, la partea cea mai gravă...
AL DOILEA HAIDAMAC : Noi nu sîntem interesaţi ca *«acolo* să fieplin... """"* *
118
PRIMUL HAIDAMAC : Iar în unele cazuri cînd nu s-au găsit alte soluţii, mai căutăm procedee noi pentru a-tingerea scopului respectiv, **fără** a fi neapărat nevoie să se realizeze totul pînă la ultimul punct... AL DOILEA HAIDAMAC': Pe scurt, ne străduim întotdeauna să mai dăm o şansă...
PRIMUL HAIDAMAC : Drept care, ne aflăm aici cu împuternicirea de a vă anunţa că, în anumite condiţii, aţi putea fi scutit de ceea ce vă aşteaptă... LEOPOLD : Cum adică scutit ?
AL DOILEA HAIDAMAC ; întreaga poveste poate fi declarată nulă şi neavenită... LEOPOLD : Şi în ce condiţii ?
PRIMUL HAIDAMAC : După cum ştiţi, ceea ce vă aş-, teaptă urmează să vă aştepte pentru faptul că sub numele de ddctor Leopold Kopfiva (Urzică) aţi întocmit, o anumită scriere...
AL DOILEA HAIDAMAC : Un eseu, cum îi spuneţi dumneavoastră...
PRIMUL HAIDAMAC : Ceea ce n-aţi tăgăduit şi, prin asta, aţi înlesnit ca lucrurile să se sfîrşească aşa cum s-au sfîrşit — pe scurt, datorită dumneavoastră, făptaşul a fost depistat...
AL DOILEA HAIDAMAC : Şi ca om cu o anumită pregătire ştiţi, desigur, că atunci cînd făptaşul rămîne necunoscut, nu se poate purcede... ţinînd seama de aşa-numitul principiu al cunoaşterii făptaşului... PRIMUL HAIDAMAC : Ce mai tura-vura ! Pe scurt : dacă ne semnaţi acum, *aici,* o scurtă declaraţie cum că dumneavoastră nu sînteţi doctorul Leopold Kopfiva (Urzică), autorul scrierii în chestiune, întreaga poveste va fi considerată nulă şi neavenită şi, deci, scutită de decizia anterioară.
LEOPOLD : Dacă înţeleg bine, vreţi să declar că eu nu
sînt eu...
PRIMUL HAIDAMAC : Asta e o interpretare demnă de un filosof şi, totuşi din punct de vedere juridic e o absurditate. Nu e vorba aici de o declaraţie că dumneavoastră nu sînteţi dumneavoastră, ci, pur şi simplu, de o declaraţie că nu vă identificaţi cu autorul acelei lucrări... în fond, nu-i decît o formalitate...
119
AL DOILEA HAIDAMAC : Un nume ca oricare altul...
PRIMUL HAIDAMAC : Ori poate socotiţi că tocmai Kopfiva (Urzică) e un nume atît de frumos, încît să nu vă puteţi împăca cu pierderea lui ? Uitaţi-vă' în cartea de telefon şi veţi vedea cîte nume veţi găsi la fel de frumdase...
AL DOILEA HAIDAMAC : Şi. majoritatea, mai frumoase. PRIMUL HAIDAMAC : Şi, majoritatea, *mult* mai frumoase !
LEOPOLD : Asta înseamnă să-mi schimb numele ? !
XL DOILEA HAIDAMAC : Da' de unde ! Nici vorbă de aşa ceva ! Numiţi-vă cum vreţi, în cazul de faţă, cel puţin, povestea asta nu interesează pe nimeni. Important aici e dacă sînteţi ori nu sînteţi acel

Kopfiva care a scris ori n-a scris comedia aceea.
PRIMUL HAIDAMAC": Dacă, din anumite motive sentimentale, ţineţi morţiş la acest nume, puteţi să vi-l păstraţi liniştit !...
AL DOILEA HAIDAMAC : Deşi, de ce am ascundc-o, mai curat ar fi să decideţi altfel...
PRIMUL HAIDAMAC : Mai curat da, dar nu obligatoriu, în definitiv, Leopold Kopfiva (Urzică) pot fi mai mulţi.
AL DOILEA HAIDAMAC : Numai în cartea de telefon sînt trei...
PRIMUL HAIDAMAC : Altfel spus, nu interesează atît dacă sînteţi Kopfiva sau Urbanek, pe cît interesează că nu sînteţi acel Kopfiva care a scris povestea...
AL DOILEA HAIDAMAC : Veţi recunoaşte, desigur, că e o propunere generdasă...
LEOPOLD : Nu înţeleg ce obţineţi prin asta şi, deci. de ce mi-o propuneţi ; pe cîte ştiu nu faceţi niciodată nimic nemotivat,..
PRIMUL HAIDAMAC : Există interesul ca această chestiune neplăcută să dispară de pe birou, iar dumneavoastră să vi se mai dea o şansă.
LEOPOLD : Ce şansă ?
PRIMUL HAIDAMAC : Ca pe viitor să fiţi mai prevăzător şi să vă feriţi...
120
LEOPOLD : Nu prea-mi place povestea asta ..
PRIMUL HAIDAMAC : Dacă vă place sau nu, asta vă priveşte personal ! Nimeni nu vă sileşte la nimic şi nici vă poate sili. în particular însă, Vă spun că aţi greşi dacă n-aţi accepta...
AL DOILEA HAIDAMAC : în fond, nu vă costă nimic !
PRIMUL HAIDAMAC : Nimeni nu va afla ; fireşte, numai dacă dumneavoastră nu veţi ciripi şi, în măsura în care, totuşi, aţi face-o, fiecare' ar înţelege de ce-aţi făcut-o...
AL DOILEA HAIDAMAC : Fiindcă orice om ar face la
fel...
PRIMUL HAIDAMAC : De altfel, mulţi au şi făcut-o —
şi au murit din asta ? N-au murit...
AL DOILEA HAIDAMAC : Iar dacă şovăiţi, eu personal nu-mi pot explica asta decît prin totala dumneavoastră necunoaştere a ceea- ce vă aşteaptă. LEOPOLD : Şi-ar trebui să fac as'ta chiar acum ? PRIMUL HAIDAMAC': Ar fi, desigur, cel mai bine... LEOPOLD : Dar nu se poate — e o treabă atît de serioasă încît trebuie să reflectez asupra ei... AL DOILEA HAIDAMAC : Dacă vreţi să riscaţi... LEOPOLD : Ce să risc ?
PRIMUL HAIDAMAC : Uitaţi-vă, domnule doctor, noi am
fost împuterniciţi să vă transmitem ceea ce v-am
transmis. Noi însă nu decidem în asemenea treburi.
AL DOILEA HAIDAMAC : Pentru asta sîntem prea mici.
PRIMUL HAIDAMAC : Şi, bineînţeles, nu putem **şti** cum
va fi apreciat întregul caz de forurile competente... AL DOILEA HAIDAMAC : Noi putem, cel mult, să predăm cererea dumneavoastră de a vi se aproba un anumit termen de gîndire... LEOPOLD : în definitiv, pentru ei nu poate să conteze
atît de mult dacă asta ar fi azi sau **poimâine...** PRIMUL HAIDAMAC : Nu uitaţi că generozitatea forurilor superioare nu e un manechin pneumatic care poate fi umflat la nesfîrşit...
LEOPOLD : înţeleg... *(Pauză racii lungă. Leopold nu c în •apele lui, în plus, începe iar să-i* ***fie*** *frig, deşi e înfăşurat în pătură.)*
121
AL DOILEA HAIDAMAC *(începe deodată să strige în gura mare):* Aţi înnebunit ? ! Un asemenea prilej de a scăpa printr-o simplă trăsătură de condei de **toată** povara vieţii de pînă acum, de toate aiurelile el, şi să luaţi tctful de la început, nu se iveşte decît o dată în viaţă ! Ce n-aş da eu, de pildă, să mi se ofere aşa ceva, domnule doctor ! *(Scurtă pauză.)*
LEOPOLD *(tremură vizibil, nu se ştie dacă nu mai mult de nervi decît de frig. încet):* Daţi-o încoace... s-o văd..,
(Primul h)aidamac începe să se scotocească prin toate ^buzunarele, pînă cînd în buzunarul de la spate al pantalonilor găseşte o' *hîrtie mototolită. O aşază pe masă şi o netezeşte repede cu podul palmei. Apoi i-o întinde lui Leopolă, care o ţine mult timp în mina tremurîndă şi o citeşte cu atenţie. Pe urmă o depune încet pe masă şi se înfofoleşte şi mai mult în pătura lui. Pauză.)*

PRIMUL HAIDAMAC : Ei, ce ziceţi ? *(Se lasă cortina, începe muzida.)*
PAUZĂ

Tabloul V

*(Muzica se stinge în timp ce cortina se deschide încet. Pe scenă, numai Leopold : umblă nervos de co-lo-colo, aşa cum se plimbă arestaţii în celulă, adică, înainte şi înapoi, pe traseul relativ cel mai lung — aici de la uşa principală spre uşa ce dă în baie şi înapoi. Cînd ajunge pentru a treia oară la uşa principală se opreşte şi se uită prin vizetă. Apoi îşi lipeşte urechea de uşă, ascultă cîteva clipe, concsn-**trat,** după care îşi vede mai departe de mersul lui. Cînd ajunge din nou în faţa uşii principale, tresare,*

122

o *clipă stă pe gînduri, apoi se apropie de una dintre biblioteci, şi din spatele cărţilor scoate o cutie. Se duce la masă, se aşază şi deschide cutia. E plină cu* **medicamente** *de tot,* ***felul.*** *Le* ***cercetează,*** *le triază, se gindeşte, ezită, după care îşi pregăteşte o doză din* **cîteva** *tablete diferite pe care le aruncă în gură şi le înghite cu o duşcă de rom. închide cutia,* **o** *duce la loc de unde a luat-o, după care îşi reia mersul. Cînd, după două drumuri, ajunge în dreptul băii, tresare, se opreşte, o clipă stă pe gînduri, apoi intră în baie, lăsînd uşa deschisă. Din spatele scenei se aude apa* ***curgind*** *şi Leopold icnind —• de bună seamă îşi clăteşte faţa. Peste puţin timpi revine pe scenă,' gata ştersi, închide uşa de la baie şi îşi continuă drumul. Cînd, după trei ture, ajunge la uşa principală, se opreşte şi se uită prin vizetă. Apoi îşi lipeşte urechea de uşă, asad'tă cîteva clipe concentrat, dui^ă care îşi reia mersul obişnuit. Cînd după alte două ture ajunge la uşa principală tresare, se opreşte, o clipă stă pe gînduri, apoi se apropie de locul unde ţine ascunse medicamentele, şi scoate din nou cutia din spatele cărţilor. Se duce la masă, se* ***)p.şază*** *şi deschide cutia. Cercetează şi triază medicamentele, reflectează, ezită, îşi pregăteşte o doză din cîteva tablete diferite pe care le aruncă în gură şi le înghite cu o duscă de rom. închide cutia, o duce de unde a,* ***luat-o,*** *după care* ***îşi*** *continuă* ***drumul*** *obişnuit. Cînd după două ture a-junge în dreptul băii, tresare, se opreşte, o clipă reflectează, apoi intră în baie lăsînd uşa deschisă. Din spatele scr-nei se aude apa curgind şi icnitul lui Leopold : din nou îşi clăteşte faţa. După un timp revine pe scenă, gata uscat, închide uşa şi îşi reia drumul obişnuit. Cînd după trei ture, ajunge la uşa principală, tresare, se opreşte, o clipă stă pe gînduri, apoi* ***se uită*** *prin vizetă după care se duce repede spre locul unde ţine medicamentele, scoate cutia, alege din ea* o *tabletă, o aruncă* ***în*** *gură şi dă fuga în baie lăsînd uşa deschisă. Din spatele scenei se aude apa curgind şi icnitul lui Leopold. Peste cîteva clipe revine pe scenă, închizînd uşa de la baie şi grăbindu-se spre*

123

ia din mină sacoşa, o numaidecît): Ai făcut

uşa principală. Îşi lipeşte urechea de ea, ascultă cîte-va clipe, apoi sare brusc într-o parte. In acelaşi timp se aude un zgomot de chei răsucită în broască şi în pragul uşii îşi face apariţia Zuzana cu o sacoşă plină de cumpărături.)

ZUZANA : Ahoi... LEOPOLD : Ahoi... ZUZANA : Unde-i Olda ? LEOPOLD : încă n-a venit... *(li duce în bucătăria şi revine* rost de ceva legume ? ZUZANA : Conopidă...

LEOPOLD : Nu se poate ! *(Zuzana se îndreaptă spre camera ei. Leopold se apropie de sâară — după o clipă de ezitare)* Zuzana... ZUZANA *(se opreşte la mijlocul scării şi se întoarce spre el)* ; Ce e ?. LEOPOLD : Au fost aici. ZUZANA *(surprinsă) :* Ei ?! ' LEOPOLD : îmhî... ZUZANA : Cînd ? LEOPOLD : în timpul nopţii... ZUZANA : Şi cum de mai eşti aici ? LEOPOLD ; îţi explic totul...' ZUZANA : Le-ai promis ceva ? LEOPOLD : Nu...

ZUZANA : Spune drept, te-ai băgat iar în vreo poveste ? LEOPOLD : Nu, nu m-am băgat../ ZUZANA : Atunci... cum a fost ? LEOPOLD : De îndată ce ai plecat cu Olda la cinema, am pregătit cu Lucy ficatul... ZUZANA : în ce ? LEOPOLD : în tigaie... ZUZANA : în care ? LEOPOLD : în aia nouă.

ZUZANA : îmi închipui cum trebuie să arate... LEOPOLD : Am frecat-o am îndoi... ZUZANA : Cu ce ? LEOPOLD : Cu detergent.

124

ZUZANA : Eram sigură ! Ştii doar că nu trebuie atinsă cu detergent !

LEOPOLD : N-are nimic, poţi să te uiţi... pe urmă am stat un pic de vorbă, după care a venit Olbram în numele mai multor prieteni, zicea el, care îşi fac griji din pricina mea, că nu sînt într-o stare

bună, că hinterlandul meu personal e dezordonat... că sînt volatil... că nu fac nimic. ZUZANA : Asta-ţi spun şi eu, de mult. LEOPOLD : După plecarea lui Olbram m-am certat un
pic cu Lucy... ZUZANA : De "ce ?
LEOPOLD : E o poveste cdmplicată — în esenţă, îmi reproşează că n-o iubesc îndeajuns, că sînt volatil, în societate nu dau îndeajuns la iveală că ţinem unul la altul, şi aşa mai departe... Cînd am încercat să-i explic cu sinceritate anumite lucruri, ea a înţeles că totul nu-i decît un pretext... ZUZANA : Şi te prinde mirarea ? LEOPOLD.: Eu o înţeleg, dar ce pot să fac ? ZUZANA : Tu trebuie să ştii. LEOPOLD : Pînă să apuce să plece, au venit ei, şi fiindcă
a vrut să fie de faţă, au poruncit s-d ridice... . ZUZANA : Şi i-au dat drumul ? LEOPOLD : Probabil... nu ştiu. ZUZANA : Cum nu ştii ? Nu te-ai dus după ea ? LEOPOLD : Să plec de aici ? ! Tocmai acum ! ? ZUZANA : Mda, bineînţeles. Şi ei?
LEOPOLD : Ziceau că nu va trebui să merg *acolo,* dacă declar că nu sînt autorul acelui... Pe scurt, dacă spun
că sînt altul...
ZUZANA : Asta le-ar conveni ! Să renunţi la tine însuţi şi să scuipi pe munca ta !
LEOPOLD : Nu-mi cer nici o judecată de valoare, au nevoie doar de o motivaţie formală ca să poată declara întreaga poveste nulă şi neavenită...
ZUZANA : Tsss !
LEOPOLD : Le e teamă, probabil, că dacă aş fi acolo, asta n-ar face decît să-mi crească prestigiul şi respectul de care mă bucur.
125
ZUZANA : în timp ce o retractare ar face să-ţi pierzi tot respectul ! E limpede că asta ar fi pentru ei **mai** avantajos ! Sper că i-ai dat afară...
LEOPOLD : Le-am cerut un timp de reflecţie.
ZUZANA: Cum ? !
LEOPOLD : Nu văd nimic rău în asta.
ZUZANA: Tu ţi-ai pierdut minţile ! Nu pricepi că în felul **ăsta** dai la iveală că te-au frînt şi acum te vor strînge şi mai mult cu uşa ! ? ? Mi-am dat eu seama pe loc că te-ai băgat într-o aiureală ! Eşti un **papă-**lapte... LEOPOLD : Ţie ţi-e uşor să vorbeşti...
ZUZANA : Dacă ţi-e teamă, trebuia să te laşi păgubaş de la bun început. *(Se întoarce energic şi porneşte spre âamera ei.)* LEOPOLD : Zuzana... ZUZANA *(fără să-şi întoarcă privirea) :* Lasă-mă în pace...
(Se retrage în camera ei. Leopold începe din nou să-umble pe traseul obişnuit. Cînd, după al treilea tur$_y$ ajunge la uşa principală, tresare, se opreşte, apoi se apropie de locul unde-şi 'ascunde medicamentele, trage repede ciitia, scoate din ea o tabletă, o aruncă în gură şi o înghite. Pune cutia la loc, îşi continuă plimbarea şi, cînd ajunge în dreptul băii, tresare, trece repede spre uşa principală, se uită prin vizetă, după care dă. fuga în baie, lăsînd uşa deschisă. Din spatele scenei se aude apa curgînd şi zenitul lui. în clipa aceea ţirîie soneria. Apa curge şi Leopold continuă să icnească — de bună seamă, nu aude soneria. După un timp un nou ţîrîit. Zgomotul apei încetează, Leopold iese din baie şi, ştergîndu-şi părul ud cu prosopul, îşi reia traseul obişnuit. Cînd după al treilea tur, ajunge la uşa principală, se uită prin vizetă. In aceeaşi clipă se aude din nou soneria. Leopold se sperie, sare într-o parte, apoi se apropie de uşă şi se uită prin vizetă. Liniştit, deschide. Intră Olda îmbrăcată în smoking.)
OLDA : în **sfîrşit**!
LEOPOLD : S-a întâmplat ceva ?
126
OLDA : Sun pentru a treia oară...
LEOPOLD : Mi-am dat cu apă... să mă înviorez un pic...
OLDA *(apropiindu-se de uşa ce dă spre balcon):* Pot să
deschid puţin ? LEOPOLD : Desigur...
(Olda deschide şi dă uşa de perete; Leopold, cu prosopul în jurul gîtului, umblă agale prin odaie; Olda se aşaza, pe un scaun. Scurtă pauză.)
OLDA : Mă bucur că eşti acasă...
LEOPOLD : Ai şi aflat?
OLDA : A fost Lucy pe la mine...

LEOPOLD : Deci... e afară...
OLDA : Ce-au vrut ?
LEOPOLD : Să trateze...
OLDA : Le-ai semnat ceva ?
LEOPOLD : Le-am cerut un timp de gîndire...
OLDA : Cînd urmează să vină ?
LEOPOLD : Asta, ei nu spun niciodată...
OLDA : Ar trebui s-o cauţi pe Lucy, nu se simte prea
bine... LEOPOLD : Să plec de aici ? ! ! Tocmai acum ! Nici nu mă
gîndesc !
OLDA : Zuzana e acasă ?
LEOPOLD : Mda, a întrebat de tine... *(Se duce în baie, de unde revine peste un timp, fără prosop şi pieptănat.)* Pot să închid ?
OLDA : Mai lasă o clipă...
LEOPOLD *(se aşază la locul lui. Pauză.):* Ai un costum
frumos... OLDA : Asta-i smoking... mi l-a împrumutat un unchi
de-al meu...
LEOPOLD : Ştiu că e smoking... şi încă unul frumos..-. OLDA : Păi, da, unchiul meu e... *(Pauză.)* Cum ai dormit ? LEOPOLD : Aproape deloc... OLDA : Te-ai gîndit la ei, nu-i aşa ? LEOPOLD : Hm... *(Pauză.)* OLDA : Dimineaţa ai avut ? LEOPOLD : îhîm... OLDA : Tot e ceva...
127
LEOPOLD : N-a fost prea grozav... *(Pauză.)*
OLDA : Ce-ai mîncat ?
LEOPOLD : Nu mi-a fost foame, aşa că, am 'mîncat, ca
să mă calmez, două cepe şi cinci migdale... OLDA : Şi a ajutat ? LEOPOLD : Prea mult nu... *(Pauză.)*
OLDA : Important e că eşti acasă...
LEOPOLD : Decît aşa acasă, mai bine acolo. De ce nu se lămureşte odată viaţa mea? De ce mereu vrea cineva ceva de la mine ? Ce frumos era cînd nu interesam pe nimeni, cînd nimeni nu aştepta nimic de la mine şi la nimic nu mă îndemna — eu bîntuiam anticariatele şi căutam cărţi deştepte, îi studiam în linişte" pe filosofii moderni, noaptea îmi făceam extrase, ziua băteam parcurile oraşului şi **reflectam** la ideile lor; în definitiv de ce n-aş putea să-mi schimb numele în Urbanek, să uit de toate, şi să încep o altă viaţă ? OLDA : Poate c-ar fi bine să iei o tabletă... LEOPOLD : Mă înviorez cu apă rece, nu vreau tablete, mi-e teamă de urmări, să nu ajung tributar... *(Întrerupere. Devine atent, îşi ascute auzul.)* OLDA : Nu se aude nimic *(in clipa aceea se aude soneria. Leopold sare de pe canapea zăpăcit; se ridică şi Olda. Lecpold se duce la uşă, se uită prin vizetă, sare într-o parte, străbate repede încăperea şi dispare în baie lăsînd uşa deschisă. Se aude din nou apa curgînd. Olda e descumpănit, se apropie de baie — apoi, încet, din spatele scenei):* Ei, Leopold. ce-i cu tine... *(Scurtă pauză. Zgomotul apei, apoi, încet, din spatele scenei.)* Nu te prosti, Leopold, **fii** bărbat ! *(Scurtă pauză, zgomotul apei — apoi încet din spatele scenei.)* Dacă vrei, le spun că nu eşti acasă, dar mai bine ar fi dacă ai termina odată cu povestea asta. *(Scurtă pauză, zgomotul apei, apoi se aude din nou ţîrîitul soneriei. Olda nu ştie ce să facă, apoi, deodată, se decide, se apropie energic de uşa principală, o deschide larg şi rămîne cu gură căscată : intră cei doi Ladia, fiecare cu cîte o valiză mare pe care le lasă din mînă.)*
PRIMUL LADIA : **Bună** ziua...
128
OLDA : Bună ziua..i
PRIMUL LADIA : Domnul doctor nu-i acasă ?
(Olda e în încurcătură, în cele din urmă dă din cap afirmativ, închide încet uşa principală, se duce în baie lăsînd uşa întredeschisă. Scurtă pauză. Zgomotul apei încetează brusc şi multă vreme se aude din spatele scenei un şuşotit neinteligibil. Cei doi Ladia stau neclintiţi Ungă valizele lor. în sfîrşit, din baie iese Leopold cu părul ud, pieptănat lins, în urma lui apare Olda.care închide uşa dinspre baie.)
LEOPOLD : Bună ziua...
AL DOILEA LADIA : Precum vedeţi, aici sîntem, domnule
doctor.
LEOPOLD : Bravo, fain... PRIMUL LADIA : V-am adus... LEOPOLD : Ce ?

(Cei doi apucă fiecare valiza lui, le aşază pe ?năsuţă şi le deschide. Amîndouă sînt pline cu iot felul de hîrtii.)
PRIMUL LADIA *(arătînd spre prima valiză):* Asta-i hîr-tie curată, normală, de birou ; aici aveţi foiţe pentru
copii, aici foi de indigo, iar aici tot felul de **plicuri,** dosare şi aşa mai departe.
LEOPOLD: Toate aştea-s pentru mine ?
PRIMUL LADIA : Bineînţeles...
LEOPOLD : Şi cît vă datorez...
PRIMUL LADIA : Se poate domnule doctor, drept cine ne luaţi ?
LEOPOLD : Mă rog, atunci vă mulţumesc mult de tot, — cred că asta o să-mi ajungă multă vreme...
AL DOILEA LADIA : Ne bucurăm şi abia aşteptăm să citim cc-o să scrieţi pe ele...
PRIMUL LADIA *(arătînd spre a doua valiză)*; Iar aici sînt materialele acelea din întreprinderea noastră — astea-s dări de seamă de la şedinţele direcţiei., aici tot felul de procese-verbale, dispoziţii interne, comunicate pentru salariaţi, situaţii de ore suplimentare, iar astea — vă atrag în mod deosebit atenţia — sînt

de la serviciul personal : scrisori ale salariaţilor, diferite plîngeri, rapoarte, denunţuri...
AL DOILEA LADIA : Cred că asta o să fie pentru dumneavoastră o lectură pe cinste...
PRIMUL LADIA : Folosiţi-le cum credeţi de cuviinţă.:.
AL DOILEA : Dacă le prelucraţi în vreun fel, o să fie cu siguranţă o bombă...
PRIMUL LADIA : Garantat...
LEOPOLD : Vă mulţumesc !
PRIMUL LADIA *(scoate dintr-o valiză un vraf de hîrtii şi se uită în jurul lui):* Unde le putem pune ?
LEOPOLD *(se uită şi el în jurul lui):* Unde ? Să zicem, *aici. (Arată spre colţul din stînga al încăperii. Cei doi Ladia scot pe rlnd vrafuri de hîrtii din ambele valize şi le pun în colţul sting din faţă, unde le aranjează pe jos. După un timp li se alătură, pe rînd, Leopold şi Olda. După ce conţinutul valizelor ajunge la locul indicat, Al doilea Ladia închide valizele şi le duce Ungă uşa principală. Pe urmă cei doi Ladia se aşază* ?a *masă. Leopold se aşază pe canapea, Olda rămîne în picioare, mai retras. Pauză mai lungă, stîn-jenitoare.)* Da' aţi adus, nu glumă...
AL DOILEA LADIA : Pentru dumneavoastră am fura şi toată fabrica...
LEOPOLD : Vă mulţumesc. *(Pauză stînjenitoare.)* Nu vă aşteptam atît de curînd.
PRIMUL LADIA : Noi, Ladia şi cu mine, sîntem învăţaţi să batem fierul cît e cald...
LEOPOLD : Frumoasă însuşire... *(Pauză stînjenitoare.)* Nu ştiu cum o să mă revanşez...
AL DOILEA LADIA : Ce să vă revanşaţi ? V-am spus doar că vă ţinem pumnii — şi nu numai noi...
PRIMUL LADIA : Pentru mulţi oameni sînteţi sprijin şi speranţă.
LEOPOLD : Vă mulţumesc... *(Pauză stînjenitoare.)* Nu vă aşteptam atît de curînd...
AL DOILEA LADIA : Noi, Ladia şi cu mine, sîntem învăţaţi să batem fierul cît e cald...
LEOPOLD :. Frumoasă însuşire... *(Pauză siînjenitoare.)* Nu ştiu cum o să mă revanşez... : • .

PRIMUL LADIA : Ce să vă revanşaţi, v-am spus doar că vă ţinem pumnii...
PRIMUL LADIA : Şi nu numai noi...
LEOPOLD : Pardon. *(Se apropie de uşa ce dă spre balcon, o închide, apoi se aşază din nou la locul lui.)*
AL DOILEA LADIA (Se *scotoceşte prin buzunare. Leopold îi oferă o ţigară):* Azi am.. *(Găseşte în sfîrşit pachetul şi îşi aprinde o ţigară).* V-aş ruga însă, dacă se poate altceva...
LEOPOLD : Vă rog...
AL DOILEA LADIA : N-ar fi pe aici un păhărel cu rom ?
LEOPOLD : Cum să nu, cu plăcere...
AL DOILEA LADIA : Că să mă înţelegeţi — eu personal, sînt abstinent -—Întrebarea e pentru Ladia — că ştiţi, ăsta suge de stinge — ca lin curcubeu... *(Leopold se ridică, se duce în bucătărie, de unde revine numaidecît cu un pahar. îl uviple cu rom din sticla lui şi i-l întinde Primului Ladia.)*
PRIMUL LADIA : Mulţam. Şi, noroc şi sănătate ! *(Dă paharul pe gît, după care rîgîie satisfăcut. Leopold i-l umple din nou.)* Mulţam ! Şi... noroc si sănătate !... (Dă din nou paharul pe gît şi rîgîie satisfăcut. *Leopold i-l umple din nou.)* Mulţam ! Şi... noroc şi sănătate !... *(Dă paharul pe gît. şi rîgîie*

satisfăcut. Din camera ei apare Zuzana intr-o rochie lungă de bal şi începe să coboare treptele.)
LEOPOLD : Zuzana, uite cîtă hîrtie şi cîte materiale interesante mi-au adus domnii de la fabrica de hîrtie.
ZUZANA : Şi unde-o să pui toate astea ?
LEOPOLD : Mă descurc eu... Ce rochie frumoasă ai...
(Zuzana îi face un semn lui Olda care o însoţeşte în bucătărie. De-a lungul scenei ce urmează amândoi sînt văzuţi prin uşa de sticlă scoţînd din sacoşă diferite alimente pe care le pun la locul lor şi, in acelaşi timp, au o discuţie vie, ba, poate, se şi ceartă. Leopold observă paharul gol al Primului Ladia şi i-l umple din nou.)
PRIMUL LADIA : Mulţam ! Şi... noroc şi sănătate ! (Dă *paharul pe gît şi rîgîie satisfăcut. Leopold îl umple*

din nou.) Mulţam ! Şi,., nor.oc şi sănătate ! *(Dă paharul pe gît şi rigîie satisfăcut. Leopold i-l umple din nou.)* Mulţam ! Şi... noroc şi sănătate ! *(Dă paharul pe gît şi rîgîie satisfăcut. Leopold* i4 *umple din nou. Ladia ia paharul, şi, cînd să-l dea peste cap, îl pune înapoi pe masă.)* Cineva trebuie totuşi să fie cumpătat... *(Scurtă pauză.)* , , . .
AL DOILEA LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu, deloc...
PRIMUL LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi şi, fără su-. parare, noi o ştergem.
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi. Pardon... *(Se ridică, se duce la locul unde îşi ţine medicamentele, se întoarce cu spatele ca să nu se vadă ce face, scoate repede cutia şi alege din ea o tabletă, o aruncă în gură şi o înghite, după care ascunde din nou cutia şi revine la locul lui. Pauză.)*
AL DOILEA LADIA : V-aţi gîndit, domnule doctor ?
LEOPOLD : La ce anume ?
PRIMUL LADIA : Păi, la ce vorbirăm ieri... că ar trebui să se facă ceva...
LEOPOLD : Aha — aha, deocamdată n-am apucat...
AL DOILEA LADIA : Păcat. Ştiţi, eu sînt un om obişnuit, ce mai, un zero, un nimeni cum s-ar zice, dar unele treburi le văd şi am despre *ele propria mea părere pe care nimeni nu mi-o poate lua. Şi cred că, într-adevăr, s-ar putea face ceva — categoric, mai mult decît se face acum.
PRIMUL LADIA : Totul e s-o apuci de unde trebuie !
AL DOILEA LADIA : Şi cine altul, decît dumneavoastră ar putea să urnească lucrurile din loc ? Aşa un pic. *(Leopold dă semne de nervozitate, se uită, cu discre-' ţie, la ceas.)*
PRIMUL LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu...
AL DOILEA LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi şi, fără supărare, noi o ştergem...
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi. Pardon... *(Se ridică şi se duce în baie lăsînd uşa deschisă. Din spatele scenei se aude*

apa c'urgînd şi icnitul lui. Zgomotul apei încetează şi în clipa următoare Ledpold revine şi se aşază.) PRIMUL LADIA :' Ce-aţi scris dumneavoastră — chiar dacă noi nu înţelegem întru totul... AL DOILEA LADIA : Smtem oameni simpli. PRIMUL LADIA : Şi faptul că susţineţi cu tărie ce-aţi scris. •••'.
AL DOILEA LADIA : Fără a ţine seama de urmări... PRIMUL LADIA : 'Trezeşte speranţa că veţi face şi acel ultim'pas...
LEOPOLD : Care ultim pas ? AL DOILEA LADIA *:* Eu nu prea ştiu să mă exprim, dar aş spune aşa : că ceea ce veţi scrie veţi transforma, cum'Să zic:.. în ceva care să aibă efect.:. PRIMUL LADIA : Pe-scurt, că veţi pune adevăratul punct pe i-ul filosofiei dumneavoastră. LEOPOLD : Partea proastă e că fiecare are altă imagine despre acest punct.
AL DOILEA LADIA : Forma o găsiţi singur... PRIMUL LADIA : Cine altul, dacă nu dumneavoastră, ar mai putea urni lucrurile din loc, aşa un pic ? AL DOILEA LADIA : Ba, eu aş spune pe şleau că tocmai

asta se aşteaptă de la dumneavoastră... LEOPOLD : Cine aşteaptă ? PRIMUL LADIA : Toţi. LEOPOLD : E cam exagerat, nu credeţi ? AL DOILEA LADIA : Nu vă supăraţi, dar, pesemne, dum--neavoastră nu vă daţi seama... LEOPOLD : De ce, anume, nu-mi dau seama ? PRIMUL LADIA : De răspunderea dumneavoastră. LEOPOLD : Răspundere ? Pentru ce ? AL DOILEA LADIA : Pentru tot...
(Leopold dă semne de nervozitate, se uită la ceas.)
AMBII LADIA : Nu vă deranjăm ?
LEOPOLD : Nu...
AMBII LADIA : Adevărat ? Dacă da, spuneţi şi, fără supărare, noi o ştergem...
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi. Pardon... *(Se ridică şi se duce în baie de unde revine curînd cu o farfurioară*

cu două cepe şi cinci migdale, pe care le consumă in decursul scenei următoare.)
AL DOILEA LADIA : Noi, Ladia şi cu mine, ne-am gîndit un pic la toate astea...
PRIMUL LADIA : Şi avem o idee...
LEOPOLD : Ce idee ?
AL DOILEA LADIA : Care ni se pare destul de bună...
LEOPOLD : Ce idee ?
PRIMUL LADIA : După noi, ar putea fi tocmai gasul acela pe care toţi îl aşteaptă de la dumneavoastră...
LEOPOLD : Ce idee ?'
AL DOILEA LADIA : Să scrieţi o declaraţie...
LEOPOLD : Ce declaraţie ?
PRIMUL LADIA : Aşa, un fel de declaraţie generală, care să cuprindă toate elementele de bază...
AL DOILEA LADIA : Să fie, fireşte, ceva scurt şi pe înţelesul...
PRIMUL LADIA : Pe scurt, ar trebui să vă jucaţi un pic... Să...
AL DOILEA LADIA : Că slavă Domnului, hîrtie aveţi acum...
LEOPOLD *(se ridică iritat, umblă un timp prin încăpere,* ***după*** *care se întoarce spre ambii Ladia):* Nu vă supăraţi-, domnilor, dar mie nu mi-e clar... *(In clipa aceea din bucătărie avar Zuzana şi Olda. Se uită la ei cu mirare. ZuzaneiJ* Pleci undeva .? !
ZUZANA : De ce ?
LEOPOLD : Credeam că azi — dacă tot ai făcut rost de , conopida aia, am putea: să analizăm totul în linişte — as avea nevoie de un pic de linişte — da, să a-nalizăm, să ne sfătuim...
ZUZANA : **Nu** te supăra, Leopold, dar am bilete la bal...
le-am cumpărat mai demult şi... LEOPOLD : Aha, aha...
ZUZANA : E primul meu bal, pe anul ăsta... LEOPOLD : înţeleg, înţeleg...
ZUZANA : De altfel, nici nu văd ce ai vrea să mai
discuţi cu mine — părerea mea ţi-am spus-o. LEOPOLD : Da, ştiu — am crezut şi eu aşa — dar de fapt e totuna...

ZUZANA : Atunci... ahoi...
OLDA : Ahoi, Leopold, si du-te devreme la culcare, să te odihneşti niţel.
(Zuzana şi Olda ies, Leopold se uită în urma lor descumpănit. Pauză.)
PRIMUL LADIA : Ce nu vă este clar ?
LEOPOLD *(întorcindu-şi privirea):* Poftim ?
AL DOILEA LADIA : Spuneaţi că ceva nu vă este clar...
LEOPOLD : Mie ? Aha... da... nu vă supăraţi, domnilor,
dar, într-adevăr, ceva nu mi-e destul de clar ? PRIMUL LADIA : Ce ? LEOPOLD : Ce anume vreţi de la mine...
(Primul Ladia dă peste cap paharul cu rom, pe care n-apucase să-l bea, apoi se ridică. Al Doilea se ridică şi el şi se apropie amîndoi de Leopold.)
PRIMUL LADIA : Se poate, domnule doctor ? De bună seamă, nu ne-aţi înţeles, noi nu vrem nimic de la dumneavoastră...
AL DOILEA LADIA : Ne-am îngăduit doar să vă sugerăm o idee de-a noastră, domnule doctor.

PRIMUL LADIA : Ideea unor oameni simpli...
AL DOILEA LADIA : A multor oameni obişnuiţi...
PRIMUL LADIA : Pe scurt, am vrut să vă facem doar o propunere...
AL DOILEA LADIA : Cu gîndul cel mai bun.
PRIMUL LADIA : Nu sîntem de vină că nu ştim să ne exprimăm cu atîta precizie...
AL DOILEA LADIA : Nu sîntem filosofi.
PRIMUL LADIA : Credeam că părerea noastră ar putea, eventual, să vă intereseze...
AL DOILEA LADIA : Ca o părere a unor oaimeni simpli...
LEOPOLD : Dar bine, eu nu v-ara spus că părerea voastră nu mă interesează...
PRIMUL LADIA : Atunci de ce ne daţi a înţelege că ne exprimăm confuz ?
LEOPOLD : Dar bine, eu nu vă dau a înţelege aşa ceva.
AL DOILEA LADIA : Aţi spus că nu vă e clar ce vrem de la dumneavoastră...
LEOPOLD : Nu mai ştiu exact ce-am spus...
135
PRIMUL LADIA : Dar noi ştim.
(în clipa aceea se deschide uşa de la baie şi în pragul ei apare Olbram care se întoarce spre Leopold.)
OLBRAM : N-aş **vrea** să fiu dur şi să te rănesc cumva, dar, pe de altă parte, nu ţi-aş fi bun prieten şi nici nu te-aş servi prea mult, dacă ţi-aş ascunde ceva.
(In clipa aceea se deschide uşa bucătăriei şi în prag apare Olda care se întoarce spre Leopold.)
OLDA : Ţi-a fost urît ?
(în clipa aceea se deschide uşa de la camera Zuzanei si în prag apare Zuzana, care se întoarce spre Leopold.)
ZUZANA : Spune drept... iar te-ai băgat în vreo aiureală... OLBRAM : Nu-ţi spun asta doar în numele meu, mă aflu
aici, aşa, un pic, în numele tuturor... OLDA : Ar fi bine, poate, să iei o tabletă...
(In clipa aceea se deschide uşa dinspre balcon şi în prag apare Lucy în capot de casă şi se întoarce spre Leopold.)
LL'CY : Cînd m-ai convins să rămîn aici, cu tine, pentru
prima oară, ai vorbit cu totul altfel... OLDA : Ar fi cazul s-o cauţi pe Lucy, nu se simte prea
bine... PRIMUL LADIA : Aş spune, pe şleau, că asta se aşteaptă
de la dumneavoastră.
AL DOILEA LADIA : **Forma** o găsiţi singur... ZUZANA : La ce vrei să reflectezi ? Prin asta nu faci
decît să le arăţi că te-au frînt — şi cu atît mai mult
or să te strîngă cu uşa... OLBRAM : Şi cum e cu Zuzana ?
LUCY : Te-ai săturat de mine şi acum încerci, cu dibăcie, să scapi de mine ! OLDA : **Le-ai** semnat ceva ? PRIMUL LADIA : Ne-am îngăduit doar să vă sugerăm
o idee de-a noastră, domnule doctor... AL DOILEA LADIA : Ideea unor oameni simpli.
136
PRIMUL LADIA : A multor oameni simpli...
OLDA : Ţi-a fost urît ?
LUCY : Te-ai săturat de mine şi acum încerci, cu dibăcie, să scapi de mine...
ZUZANA : Eşti un papă-lapte !
OLBRAM : E părerea unor oameni simpli.
OLDA : Le-ai semnat ceva ?
PRIMUL LADIA : Te-ai săturat de mine şi acum încerci, cu dibăcie, să scapi de mine...
AL DOILEA LADIA : Eşti un papă-lapte !
LUCY : E părerea unor oameni simpli.
ZUZANA : Ţi-a fost urît ?
OLBRAM : Te-ai săturat de mine şi acum încerci, cu dibăcie, să scapi de mine...
OLDA : Eşti un papă-lapte !
ZUZANA : E părerea unor oameni simpli...
AL DOILEA LADIA : Le-ai semnat ceva ?
(Suita acestor replici s-a accelerat treptat. în acest timp Leopold s-a întors, din ce în ce mai descumpănit, cînd la unul cînd la I *altul şi acum izbucneşte subit.)* LEOPOLD : Ajunge !

(O clipă de linişte mormîntală, după care se aude soneria. Leopold porneşte grăbit spre baie, Olbram îi face loc să treacă — Leopold dispare în baie şi numai-decît se aude apa curgînd. Toţi dispar pe uşile prin care au apărut. Cei doi Ladia ies cu valizele lor pe uşa principală. Nu se aude decît zgomotul apei, căruia i se adaugă icnitul lui Leopold. Un nou ţîrîit de sonerie. Se lasă cortina, începe muzica.)

Tabloul VI

(Muzica se stinge odată cu ridicarea lentă a cortinei. Pe scenă nu e nimeni, uşa spre baie e deschisă, din spatele scenei se aude apa curgînd şi icnitul lui

137

Leopold. Scurtă pauză. Apoi ţîrîitul soneriei. Zgomotul apei încetează şi din baie apare grăbit Leopold. E limpede că a făcut un duş: e ud şi are pe el doar un prosop înfăşurat în jurul taliei. Dă fuga spre uşa ***principală,*** *se uită prin vizetă, tresare, o clipă ezită, apoi deschide. Intră Marketa.)*

MARKETA : Bună seara.

LEOPOLD *(înmărmurit):* Bună seara. *(Scurtă pauză.)*

MARKETA : Domnul doctor Kopfiva ?

LEOPOLD : Da. *(Scurtă pauză.)*

MARKETA : Iertaţi-mă că vă deranjez...

LEOPOLD : Nu mă deranjaţi...

MARKETA : Nu vă reţin mult...

LEOPOLD : Am timp. *(Scurtă pauză.)*

MARKETA : Mă numesc Marketa şi studiez filosof ia...

LEOPOLD : La universitate sau în particular ?

MARKETA : Şi una şi alta...

LEOPOLD : Poftiţi, vă rog... *(Marketa se duce in mijlocul încăperii, se uită încurcată în jurul ei. Leopold închide uşa principală. Scurtă pauză.)* Luaţi loc...

MARKETA : Mulţumesc... *(Se aşază sfielnică pe marginea canapelei.)*

LEOPOLD : Pot să vă ofer un pahar de rom ?

MARKETA : Nu, mulţumesc, nu sînt învăţată cu romul...

LEOPOLD : Un păhărel nu vă face rău...*(Umple cu rom paharul rămas pe masă.)*

MARKETA : Atunci, mulţumesc. *(Soarbe puţin şi se cu~ tremură.)*

LEOPOLD : Aşa-i că merge ?

MARKETA : Da... *(Pauză* ***stînjenitoare.)*** O să răciţi...

LEOPOLD : A, nu, dar sigur... *(Se duce grăbit în baie, de unde se întoarce într-un halat de casă sub care nu mai are nimic.* Se' *aşază pe canapea lingă Marketa şi-i zîmbeşte. Zîmbeşte şi ea. Pauză viai lungă, stînje-nitoare.)*

MARKETA : Cunosc textele dumneavoastră !

LEOPOLD : Adevărat ? Şi care anume ?

MARKETA : „Fenomenologia responsabilităţii" ; „Dragostea şi neantul" ; „Ontologia eului uman".

138

LEOPOLD : Aţi citit toate astea ?

MARKETA : De cîteva ori...

LEOPOLD : O, în cazul ăsta sînteţi de admirat... *(Pauză.)*

MAHKETA : Am auzit că din pricina „Ontologiei eului uman" aveţi nişte necazuri.

LEOPOLD : Mda, urmează să mă duc *acolo.*

MARKETA : Direct acolo ? Cum aşa ?

LEOPOLD: Paragraful 511'— turbulenţă intelectuală.

MARKETA : Dar asta-i cumplit !

LEOPOLD : Asta-i lumea în care trăim acum !

MARKETA : Pentru idei atît de frumoase ? !

LEOPOLD : Probabil că unora nu li se par **atît** de frumoase...

MARKETA : Şi... e sigur că trebuie să ?...

LEOPOLD : Aş putea să scap dacă aş tăgădui că le-am scris...

MARKETA : V-au propus acest tîrg ?

LEOPOLD : Da...

MARKETA : Sînt dezgustători ! *(Pauză. Marketa mai soarbe un pic şi se cutremură. Leopold îi umple*

paharul negolit.) Eseurile dumneavoastră m-au ajutat enorm...
LEOPOLD : Da ? Asta mă bucură nespus.
MARKETA : De fapt, lor le datorez interesul meu pentru filosofie...
LEOPOLD : Serios ?
MARKETA : Mi-au deschis, ca să zic aşa, ochii...
LEOPOLD : Exageraţi !
MARKETA : Deloc, aşa este...
LEOPOLD : Mai beţi, vă rog... *(Marketa bea şi se cutremură. El se grăbeşte să-i toarne. Pauză stînjenitoare.)*
MARKETA : Scrieţi ceva ?
LEOPOLD : încerc...
MARKETA : Şi aş putea să ştiu — iertaţi-mi curiozitatea — despre ce anume ?
LEOPOLD : As vrea să meditez asupra iubirii ca dimensiune vitală a fiinţei...
MARKETA : Subiectul ăsta l-aţi atins un pic în capitolul al doilea din „Dragostea şi neantul".
139
LEOPOLD : Exact... *(Pauză stînjenitoare.)*
MARKETA : Domnule doctor... . ,<l
LEOPOLD: Da, Marketa...
MARKETA : N-aş fi îndrăznit să vă deranjez...
LEOPOLD : Nu mă deranjaţi deloc ! Dimpotrivă, sînt
bucuros că v-am cunoscut... MARKETA : ...Dacă n-aş fi fost convinsă că sînteţi sin-r
gurul om care mă poate ajuta... *(Pauză.)* LEOPOLD : Da' ce vi s-a întîmplat ? MARKETA ; O să vi se pară stupid... LEOPOLD : Hai, spuneţi., liniştită ! MARKETA : M-a cuprins, deodată, o asemenea sfială,
încît... LEOPOLD : Dar de ce ?...
(Marketa bea uri pic şi se cutremură. Leopold se grăbeşte să-i tdarne din nou. Scurtă pauză.)
MARKETA : Cum să încep ?... Eu, pur si simplu, nu mai ştiu ce să fac... cum să continui...
LEOPOLD : Studiul ?
MARKETA : Viaţa...
LEOPOLD : Viaţa ? !
MARKETA : Da, totul a început să mă sufoce în chip ciudat — feţele deznădăjduite din tramvai, mutrele strîmbe din birourile autorităţilor, toată pustietatea vieţii — iert.aţi-mă, ştiu, e penibil, în fond nu mă **cunoaşteţi,** dar, zău, n-am ştiut la cine altul aş fi putut să mă duc...
LEOPOLD : încrederea dumneavoastră mă bucură...
MARKETA : Cu părinţii nu mă înţeleg — sînt nişte mici-burghezi care tot timpul se uită la televizor ; un prieten nu am, colegii de şcoală mi se par de o superficialitate cumplită...
LEOPOLD : Vă înţeleg...
MARKETA : Nu vă supăraţi ?
LEOPOLD : De ce vă tot scuzaţi ? îşi poate oare imagina un filosof o mai mare satisfacţie decît aceea că vine la el un cititor de-al lui, într-un moment de criză legat de sensul vieţii ?
140
MARKETA : Ştiu că situaţia mea n-o veţi soluţiona dumneavoastră în locul meu...
LEOPOLD: într-o privinţă aveţi dreptate, şi anume, că sensul vieţii nu e ceva ce poate fi, într-un fel sau altul, tematizat sau verbalizat, ca pe urmă să fie predat sub forma unei simple informaţii — pe scurt, nu e ceva obiectiv, ci, mai curînd, o stare volatilă a spiritului, cu atît mai volatilă, cu cît mai adîncă e nevoie de ea...
MARKETA : Da; într-adevăr, aşa e...
LEOPOLD : Pe de altă parte, însă, e adevărat — aşa cum, de altfel, am încercat să demonstrez în „Ontologia eului uman" — că există un anumit spaţiu neverbal al interexistenţialului, în care — şi numai în care — prin prezenţa trăirii altuia se poate atinge ceva ce...
MARKETA : Iertaţi-mă că vă întrerup, dar tocmai acest pasaj din capitolul patru a decis, în cele din urmă, prezenţa mea aici !
LEOPOLD : Vedeţi ! N-aş vrea, însă, să stîrnesc în dumneavoastră o speranţă nepotrivită : faptul că reflectez asupra acestui lucru nu înseamnă încă, în mod automat, că sînt capabil să şi creez acel spaţiu !

MARKETA : îl creaţi de mult... prin aceea că staţi de vorbă cu mine, că mă înţelegeţi, scuzaţi-mă, am început, probabil, să bat oîmpii...
LEOPOLD : Da de unde ! Deloc ! Mai beţi un pic... *(Marketa bea şi se cutremură; Leopold se grăbeşte să-i toarne.)* Am să vă spun ceva, Marketa... sinceritate pentru sinceritate : dacă vă înţeleg, asta se datorează, în primul rînd, faptului că mă aflu într-o situaţie asemănătoare cu a dumneavoastră, ba po'ate chiar mai rea...
MARKETA : Dumneavoastră ? Nu cred ! Ştiţi doar atît de multe — aţi făcut atîtea — sînteţi atît de înţelept...
LEOPOLD : Asta nu garantează nimic.
MARKETA : Eu nu sînt decît o fată proastă, dar dumneavoastră...
LEOPOLD : Nu sînteţi proastă...
MARKETA : Sînt, ştiu bine că sînt...
141
LEOPOLD : Sînteţi deşteaptă — şi, în plus **frumoasă,** Marketa.
MARKETA : Eu ? Vă rog...
LEOPOLD : Vă vorbesc foarte deschis, domnişoară Marketa : o duc rău de tot...
MARKETA : Ştiu că aveţi o viaţă grea, dar, lăsaţi **impresia** unui om foarte echilibrat...
LEOPOLD : Din păcate e numai o aparenţă, în realitate însă am de mai multă vreme sentimentul că se năruie ceva în mine, de parcă s-ar frînge înlăunţrul meu un ax care mă ţinea integru, că-mi fuge pămîntuî de sub picioare — pe scurt, că-mi lipseşte un punct fix din care totul să crească şi să se dezvolte în mine — că din subiectul conştient al vieţii mele devin doar obiectul meu pasiv — unedri mi se pare că, de fapt, nu mai fac nimic altceva decît să ascult neputincios scurgerea timpului. Unde-i perspectiva *mea* de odinioară, umorul meu, rîvna şi rezistenţa, ascuţişul tăios-al formulărilor mele...
MARKETA : Dar vă exprimaţi atît de frumos !
LEOPOLD : Puteţi afirma asta fiindcă nu m-aţi cunoscut înainte. Da' de unde, s-a zis cu ironia şi autoironia mea, cu capacitatea mea de a mă însufleţi, de a investi afectiv, de a mă dărui şi eventual de a mă sacrifica pentru o cauză. S-ar putea, Marketa, să vă furnizez o mare decepţie, dar eu nu mai sînt nici pe departe cel pe care, probabil, mă socotiţi. Sînt, în esenţă, un om obosit, frînt, epuizat...
MARKETA : N-aveţi voie să vorbiţi aşa, domnule doctor ! Sînteţi prea severi cu dumneavoastră ! De altfel, chiar dacă ar fi adevărat tot ce spuneţi, însuşi faptul că reflectaţi asupra stării dumneavoastră demonstrează cu prisosinţă că nu sînteţi nici pe departe pierdut !
LEOPOLD : Sînteţi bună ! Şi, vă rog, nu-mi mai spuneţi „domnule doctor", sună atît de oficial... De ce nu beţi ?
(Marketa bea un pic şi se cutremură. Leopold se grăbeşte să-i umple paharul. Scurtă pauză.)
MARKETA : Atîţia oameni vă stimează şi vă preţuiesc.
142
Oare asta nu e pentru dumneavoastră un puternic reconfortant ?
LEOPOLD : Dimpotrivă ! Adeseori îmi spun : Ce frumos era cînd nu interesam pa nimeni, cînd nimeni nu aştepta nimic de la mine şi nu mă îndemna la nimic
— cînd bîntuiam anticariatele şi căutam cărţi bune
— cînd îi studiam în linişte pe filosofii moderni şi noaptea îmi făceam din ei extrase, iar ziua băteam parcurile oraşului şi reflectam la ideile lor.
MARKETA : Dar tocmai datorită acestor lucruri sînteţi astăzi cine sînteţi !
LEOPOLD : Asta, ce-i drept, e adevărat, dar la fel de adevărat e că mi-am asumat, se pare, o povară mai mare decît sînt în stare să duc...
MARKETA : Sînt încredinţată, Leopoid, că veţi ieşi cu bine din această poveste !
LEOPOLD : Sentimentul meu e că unica ieşire pentru mine ar fi să accept şederea *acolo,* undeva departe de toţi apropiaţii mei — cu umilă încredere într-o voinţă superioară, care, prin mijlocirea acestei încercări, îmi dă prilejul să-mi ispăşesc toate greşelile --de la indiferenţă pînă la trufie — şi, ca un şurubel fără nume al unui mecanism gigantic, să-mi schimb destinul într-o baie purificatoare, singura care — dacă voi reuşi să-mi beau cupa, cu demnitate, pînă la fund — îmi poate reda, eventual — odată — ceva din integritatea mea umană, să mă ajute să renască în mine speranţa, să mă reconstitui afectiv, să deschid uşa spre o viaţă nouă...
MARKETA *(exclamă):* Leopold !
LEOPOLD : Da !

MARKETA *(tulburată):* Pedeapsa asta e profund nedreaptă, Leopold ! Şi dacă vă supuneţi acestei pedepse — oricît de nobilă ar fi intenţia de a-i insufla un sens purificator, nu faceţi de fapt decît s-o confirmaţi fără voia dumneavoastră, ceea ce, indirect, înseamnă o capitulare în faţa ei ! Şi nu numai atît : prin construirea acelui sens prezumtiv al pedepsei, vă ascundeţi dum-
143
neavoastră înşivă faptul că vă agăţaţi de ea ca de o scăpare din propria viaţă şi din dilemele ei ! Numai că, vedeţi, ceea ce nu soluţionaţi singur înlăuntrul dumneavoastră, indiferent unde — aici sau acolo — nu soluţionează nici o pedeapsă, oricît de departe aţi ispăsi-o ! Oare nu înţelegeţi că n-aţi săvîrşit nimic şi că n-aveţi nimic de ispăşit ? Sînteţi nevinovat !
LEOPOLD : Ah, Marketa, de ce nu v-am cunoscut mai demult... *(îi cuprinde mîinile şi i le sărută, Marketa e descumpănită. Leopold continuă să-i ţină miinile. Ea se uită în jos. Pauză lungă.)*
MARKETA *(încet);* Leopold...
LEOPOLD : Da !
MARKETA : Iubiţi pe cineva ?
LEOPOLD : Ah, copilă dragă, cinstit vorbind, nici nu ştiu dacă sînt în stare să iubesc...
MARKETA : Să nu spuneţi că n-aţi simţit niciodată nimic faţă de o femeie...
LEOPOLD : Cu una am fost mai nervos, cu alta mai puţin...
MARKETA : Aveţi nevoie de dragoste. Da, de o dragoste fascinantă, nebunească, de o dragoste adevărată ! Oare nu dumneavoastră aţi scris în ,.Fenomenologia responsabilităţii" că cine nu iubeşte nu există ? Numai dragostea o să vă dea puterea de a suporta propriul destin !
LEOPOLD : Dumitale ţi-e uşor să vorbeşti, Marketa. Dar unde să găsesc această dragoste ?
MARKETA *(bea repede, se cutremură, şi izbucneşte cu o voce sugrumată):* La mine !
LEOPOLD : Cum ? Dumneata ?
MARKETA *(tulburată):* Da ! Dumneavoastră mi-aţi redat acum sensul vieţii : el va consta în aceea de a reda, la rîndul meu, sensul vieţii dumneavoastră şi de a vă salva !
LEOPOLD *(mîngîindu-i părul):* Eşti minunată', Marketa ! Dar eu nu pot accepta să-ţi distrugi viaţa cu un om de nimic !
144
MARKETA : Dimpotrivă, prin asta nu fac decîî să-mi împlinesc viaţa !
LEOPOLD : Ca să nu mai spun, că sînt bătrin...
MARKETA : Asta-i o prostie ! Eu m-am hotărît...
LEOPOLD : Dacă aş fi bănuit asta, nu ţi-aş fi vorbit niciodată despre starea mea...
MARKETA : Ba e foarte bine că mi-aţi spus. O să vă redau puterea, curajul, conştiinţa propriei valori, bucuria, pofta de viaţă ! O să fac să reînvie inima dumneavoastră apatică ! Ştiu că sînteţi în stare să iubiţi *t* Altfel n-aţi fi putut să scrieţi ce-aţi scris. O să vă redau vieţii şi în felul ăsta şi filosofici ! *(Leopold îi cuprinde braţele, o priveşte un timp, de aproape, drept în ochi, apoi începe să-i sărute precipitat obrajii şi gîtul.)* Ah, Leotpold, te iubesc, te iubesc, întotdeauna te-am iubit, te-am iubit pentru gîndurile şi cuvintele tale — de mult ai trezit în mine dragostea fără să ştii, fără să ştiu, iar acum o trezesc eu In tine î
(In clipa aceea se aude soneria.)
LEOPOLD *(sare ca fript. încet) :* Repede — pe balcon î
MARKETA *(încet): De ce ?*
LEOPOLD *(incetj :* Vrei să te ridice ! (O *apucă de mină şi aleargă cu ea spre balcon. Deschide uşa,* o *împinge pe Marketa afară, închide uşa şi fuge în baie, lăsînd uşa deschisă. Pauză. AU ţîrîit de sonerie. Pauză, după care iese din baie cu pas grav Leopolă, îmbrăcat în costum de stradă şi pardesiu, duclnd în vrană* o *lădiţă mică de militar. Ajunge la uşa principală şi* o *deschide cu un aer solemn. în încăpere pătrund cei doi haidamaci. Leopold închide în urma lor.)*
PRIMUL HAIDAMAC : Singurel pe ziua de azi ?
LEOPOLD *(grav):* Domnilor, făceţi-vă datoria ! Sînt gata pregătit !
AL DOILEA HAIDAMAC : Ce-i graba asta ? In **definitiv,** nu-i neapărat nevoie să ajungem imediat la partea cea mai rea...
145
PRIMUL HAIDAMAC *(apropiindu-se de uşa balconului pe care o deschide):* Hai, micuţo... *(Marketa intră agale.)*
LEOPOLD : Să nu îndrăzniţi să-i faceţi ceva ! Dacă o

ridicaţi, atunci...
.AL DOILEA HAIDAMAC : Atunci ce ? LEOPOLD : Atunci... atunci. PRIMUL HAIDAMx-\C : Nu vă fie teamă, nu trebuie să
meargă nicăieri. De altfel, azi n-ar mai avea nici un
rost...
LEOPOLD : în privinţa asta sîntem de acord. Putem pleca. După cum aţi înţeles, hîrtia aceea nu v-o semnez. Mai bine mor decît să renunţ la mine însumi ! Identitatea mea umană e tot ce am !
AL DOLEA HAIDAMAC : Dar de ce vorbele astea atît de violente, domnule doctor ! ? ! Nu mergeţi nicăieri...
" LEOPOLD : Cum aşa ? V-am spus doar limpede că nu semnez nimic ! Eu sînt nevinovat !
PRIMUL HAIDAMAC : Dar cine v-a spus că trebuie să semnaţi ceva ! Aveţi amînare pînă la o dată neho-tărîtă...
AL DOILEA HAIDAMAC : Şi fără semnătură !
LEOPOLD : Cum ? Amînare ? !...
PRIMUL HAIDAMAC : Aşa cum aţi auzit : *amînare !*
LEOPOLD : Aşadar... nici semnătură — nici *acolo ?*
AL DOILEA HAIDAMAC : Deocamdată, mă rog frumos, deocamdată...
LEOPOLD : Nu pricep ce înseamnă asta... de ce nu mai vreţi semnătura aceea ?
PRIMUL HAIDAMAC : La ce bun asemenea formalităţi ? Şi fără ele e limpede acum că în cazul dumneavoastră decizia a fost, probabil, nulă şi neavenită...
LEOPOLD : Vreţi poate să spuneţi, prin asta, că eu nu mai sînt eu ?
AL DOILEA HAIDAMAC : Dumneavoastră aţi spus-o, nu
noi ! *(Scurtă.pauză.)* LEOPOLD *(se holbează la cei doi, apoi izbucneşte)* • Nu
vreau nici o amînare ! Vreau acolo ! *(Cade brusc în*
146
genunchi la picioarele lor şi începe să ***pllngă.j*** Vă
duceţi-mă — vă rog **stăruitor** — aşa nu mai pot să
trăiesc...
PRIMUL HAIDAMAC : Se pare că va **trebui...** MARKETA *(izbucneşte):* Ridică-te, Leopold ! Doar n-o să
te umileşti, milogindu-te în faţa lor ! LEOPOLD ***(se** răsteşte la ea):* Lasă-mă în pace ! Lăsaţi-mă
cu toţii în plata Domnului ! *(Se prăbuşeşte şi începe*
să izbească cn pumnii în podea. Se lasă cortina, începe
muzica.)

Tabloul VII

***(Muzica** se .stinge odată cu deschiderea lentă a cortinei. Pe scena, numai Leopold: stă pe canapea cu privirea ^aţintită spre uşa principală. După un timp se ridică, se apropie de uşă şi se uită prin vizetă. Pe urmă îşi lipeşte urechea de uşă şi ascultă concentrat... Luminile în sală se aprind încet şi muzica începe din nou să se audă. Leopold se ridică încet, se duce la rampă şi face o plecăciune. Pe toate uşile apar, concomitent, alte personaje, care-l înconjoară pe Leopold şi fac şi ele plecăciuni. Se lasă cortina.)*

VERNISAJUL

piesă într-Un act

Personajele

VERA

MICHAL **BEDftICH**

Scena înfăţişează apartamentul soţilor Vera şi Michal : o cameră de zi spaţioasă, în jundul căreia, ***la*** *un nivel mai ridicai, se vede* o *mică sufragerie, comunicînd, printr-o ferestruică de servit, cu o bucătărie imaginară.* ***în stingă,*** *o uşa care dă spre coridor ; în dreapta, un şemineu mare, în mijloc, o măsuţă veche înconjurată de fotolii moderne. încăperea* **e** *decorată din belşug cu tot felul de antichităţi şi cu cîteva obiecte interesante : se distinge, de pildă, o placă de firmă,* ***stil*** *secesion, un vas chinezesc, un îngeraş baroc din gresie, un scrin cu intarsii, un mic tablou pe sticlă, pictat în stil popular, o icoană rusească, piuliţe, mojare şi rîşniţe vechi ş.a.m.d.; într-o firidă, o statuie gotică a Madonei, sculptată în lemn ; pe şemineu, un ceas cu muzică stil rococo, deasupra căruia atîrnă un*

iatagan turcesc; minisufrageria e mobilată în stil rustic, cu o roată de căruţă ţărănească atîrnată în perete, ***parchetul*** *camerei de zi e aşternut cu un covor gros din* ***lină*** *deasă, peste care sînt* **întinse** *cîteva covoare persane, in apropierea şemineului, o blană de urs cu cap cu* **tot**; *în prim-plan, în l stingă, un confesional sculptat* **în** *lemn. Camera e prevăzută cu o instalaţie de pick-up stereo; în vecinătatea fotoliilor, o măsuţă de servit cu rotile, pe care se află sticle cu diferite băuturi alcoolice,* **pahare, un** *vas cu cuburi de gheaţă şi un platou încărcat cu scoici. La ridicarea cortinei, Bedfich, care tocmai a sosit, stă în picioare nu departe de uşă, în faţa lui, tot în picioare, Vera şi Michal. Bedfich ţine la spate un buchet de flori.*
VERA : Ce bine ne pare c-ai venit ! MICHAL : Ne era teamă că nu mai vii. VERA : Te-am aşteptat cu atîta nerăbdare ! MICHAL : Ce bei ? Un whisky ?

BEDRICH : Eventual. *(Michal se apropie de masa cu rotile şi pregăteşte trei pahare. După o scurtă ezitare Bedfich oferă buchetul Verei.)*
VERA : Vai, ce frumoase ! *(Ia buchetul si-l cercetează.)* Tu nu uiţi niciodată ! *(Miroase florile.)* Şi ce miros superb. îţi mulţumesc, Bedfich. *(Se duce spre fundul încăperii să aranjeze florile într-o vază; Bedfich se uită în jurul lui, plin de curiozitate. Scurtă pauză.)*
BEDRICH : Am impresia că s-a schimbat ceva pe-aici.
VERA : Ei, da, dar pentru asta Michal s-a spetit muncind, îl ştii doar, pînă nu-i totul aşa cum **şi-a** visat, nu se lasă nici mort.
MICHAL : Alaltăieri am terminat. Tu eşti primul venit, - aşa că astă seară avem, de fapt, un mic vernisaj. Gheaţă ?
BEDRICH : Eventual. *(Vera revine şi se aşază. Bedfich, cu acelaşi aer uimit, continuă să cerceteze în jurul lui.)* Unde-ai dibuit toate astea ?
MICHAL : îţi dai seama că n-a fost uşor. Aveam eu nişte legături printre anticari şi colecţionari, dar a trebuit să mai înnod şi altele. Important e să nu te dai bătut atunci cînd nu găseşti imediat.
VERA : Dar a reuşit, nu crezi ? "
BEDRICH : îmhî. " *
VERA : Cinstit vorbind, eu una nu mi-aş fi închipuit că o să iasă atît de bine. Dacă vrei să dai viaţă căminului tău, ca să aibă un chichirez nu-i de-ajuns să-ţi placă antichităţile, trebuie să te pricepi să cumperi, să ai simţul punerii în valoare a fiecărui obiect, să ştii să-l combini cu mobilierul modern, iar Michal s-a dovedit un adevărat expert în materie... De aceea, oricît vei căuta, nu vei găsi aici nici un chix.
MICHAL *(Le oferă celor doi cîte un pahar, apoi, ridicînd paharul, se întoarce spre Bedfich):* Bine-ai venit sub acoperişul nostru, scumpe Bedfich.
VERA : Ne-a fost tare dor de tine.
MICHAL : în timp ce amenajam acest colţişor, mă gîn-deam adeseori la tine şi mă întrebam : Oare ce vei spune cînd vei vedea,toate astea...
BEDRICH : Noroc ! *(Beau toţi trei. Scurtă pauză.)*
MICHAL : Fără sprijinul Verei n-o scoatem la capăt. De altfel, n-a fost vorba doar de un sprijin moral şi de înţelegere, ci de o participare directă ! Uite, de piLdă, acest iatagan turcesc, ce părere ai ?
BEDRICH : Frumos...
MICHAL : Şi cum se integrează ?
BEDRICH : **Bine...**
MICHAL : Află atunci că Vera l-a **achiziţionat** din proprie iniţiativă şi tot ea l-a atîrnat în acest loc, fără să ştie că exact aşa ceva îmi doream, deasupra şemineului J Uluitor, nu-i aşa ?
BEDRICH : Grozav. *(Scurtă pauză stînjenitoare.)*
VERA : Ia loc. *(Se instalează toţi trei in fotolii. Scurtă pauză. Bedfich începe iar să cerceteze apartamentul. Vera şi Michal îl urmăresc cu satisfacţie. In cele din urmă îşi fixează privirea asupra confesionalului.)*
BEDRICH : Ăsta ce-i ?
MICHAL : Ce să fie, vezi, doar, un confesional.
BEDRICH : De unde l-ai luat ?
MICHAL : închipuieşte-ţi ce baftă ! Aflu, întîmplător, de lichidarea unei biserici, mă reped imediat la

faţa locului şi iată rezultatul : paracliserul mi l-a pasat pentru trei sutare.
BEDRICH : Numai atît ? !
MICHAL : Chilipir, nu-i aşa ? Baroc pur, băiete !
BEDRICH : Şi ce-o să faceţi cu el ?
MICHAL : Cum adică ce-o să facem ? Nu cumva nu-ţi place ?
BEDRICH : Ba da, îmi place.
MICHAL : E o piesă rară, de-a dreptul fantastică, şi nouă ne face o mare bucurie, nu-i aşa, Vera ?
VfiRA : E, într-adevăr, o lucrătură superbă şi cred că Michal a făcut o achiziţie formidabilă *(Scurtă pauză.)* Dar ce zici de sufragerie ?
BEDRICH *(după ce s-a răsucit ca să-şi arunce o privire):* Plăcută, intimă...

152

153

VERA : A fost o idee bună s-o amenajăm simplu, în stil rustic, nu-i aşa ?
BEDRICH : îmhî.' *(Scurtă pauză.)* MICHAL : Dar **ştii;** tu ce mă bucură pe mine cel mai mult ?
BEDRICH : Ce ? MICHAL : Această Madonă gotică ! îmi trebuia una exact pe măsura acestei firide şi, ca un făcut, peste **tot** n-aveau decît ori prea mari, ori prea mici ! BEDRICH : Şi nu se putea mări firida ? MICHAL : Tocmai asta nu voiam, convins fiind că numai astea sînt dimensiunile corecte. VERA : Asta-i Michal ! Mai bine îşi omoară picioarele decît să mărească firida ! *(Pauză)* MICHAL *(după o pauză):* Şi voi ? Cînd aveţi de gînd să vă apucaţi ?
BEDRICH : De ce să ne apucăm ? MICHAL : Cum de ce ? De aranjatul casei... BEDRICH : Nu ştiu. MICHAL : Ar fi totuşi cazul să faceţi ceva ! Doar *n-o* s_ă **trăiţi** mereu în acest cumplit provizorat. BEDRICH : Drept să spun, eu nu mai am nici un chef... MICHAL : Dacă tu n-ai chef, de ce nu se ocupă Eva ?
Că timp, slavă Domnului, are destul... VERA : Cred că Evei i-ar face bine o asemenea treabă şi i-ar ajuta foarte mult să se pună pe picioare... MICHAL : Şi-apoi, mai sîntem şi noi aici... dacă, întîm-plător, ar avea nevoie de un sfat... VERA : Da, Michal are acum o experienţă imensă şi ar putea să-i dea sfaturi cum să procedeze, de unde să înceapă, ce să cumpere... MICHAL : I-aş spune ce şi unde se găseşte — cu cine să ia legătura. \
VERA : Sincer, Bedfich, de ce nu vrei să-i încredinţezi^
Evei această muncă ? BEDRICH : Nu e Eva pentru aşa ceva... VERA : Asta ştim, dar dacă ai putea, într-un fel, să-i **stîr-neşti** interesul... MICHAL : Gîndeşte-te, Bedfich, ceva trebuie, totuşi, să faci pentru casa voastră...

154

VERA : Ştii, Michal şi cu mine socotim că omul se aseamănă cu bîrlogul lui. Dacă-ţi aranjezi ceea ce noi numim o casă cu chichirez, dintr-odată viaţa ta capătă şi ea, vrei nu vrei, un haz anume, ca să zic aşa, o nouă dimensiune, un alt ritm, un alt conţinut, o nouă ordine. N-am dreptate, Michal ?
MICHAL : Categoric, Bedfich ! Aşa cum omului nu trebuie să-i fie indiferent ce mănîncă, nu trebuie să-i fie indiferent nici cu ce şi din ce mănîncă, cu ce prosop se şterge, cu ce se îmbracă în ce se spală şi pe ce doarme. Şi, de îndată ce te apuci de Una, constaţi că trebuie să te apuci şi de alta, şi dintr-una într-alta se naşte o reacţie în lanţ — şi, dacă porneşti pe calea asta, nu faci altceva decît să-ţi ridici viaţa pe o platformă de civilizaţie superioară, ridi-cîndu-te de fapt, pe tine însuţi spre o armonie lă-untrică superioară — şi în felul ăsta se schimbă, în cele din urmă, şi atitudinea ta faţă de oameni. Ce zici, Vera ? !
VERA : Aşa e, dragă Bedfich ! Dac-aţi ajunge şi voi să vă îngrijiţi un pic mai mult de modul **vostru** de viaţă, cu siguranţă că treburile ar începe să meargă mai bine între voi.
BEDRICH : Dar între noi, treburile merg...
VERA : Bedfich !
BEDRICH : Serios...

VERA : Ştiu că nu-ţi place să vorbeşti despre asta. Dar înţelege, Michal şi cu mine ne-am gîndit la voi mult de tot în ultima vreme, şi crede-ne, nu ne este deloc indiferent cum trăiţi...
MICHAL : Noi nu-ţi vrem decît binele, Bedfich...
VERA : Eşti prietenul nostru cel mai bun, te iubim nespus de mult şi nici nu ştii cît am dori ca, în sfîrşit, situaţia ţa să fie într-un fel lămurită...
BEDRICH : Ce să se lămurească ?...
VERA : Hai să lăsăm asta... Spune-mi, vrei să aprind focul în şemineu ?
BEDRICH : Pentru mine nu-i nevoie să te deranjezi...
MICHAL : Atunci, puţină muzică ? Ce zici ?
155
YERA : Michal a adus din Elveţia o mulţime de discuri
noi. •
BEDfilCH : Poate mai tîrziu...
(Pauză, după care ceasul de pe şemineu începe să cînte o melodie de epocă. Bedfich se sperie. Peste cîteva clipe muzica încetează. Pauză.)
VERA : Spune-mi ce se întîmplă cu tine ?...
BEDRICH : Ceea ce ştii, nici o schimbare — mereu acelaşi lucru.
VERA : E adevărat că lucrezi într-o fabrică de bere ?
BEDRICH : Da.
V£RA : Asta-i cumplit ! *(Pauză. Arătînd spre măsuţa, de servit.)* Michal, te rog.
MICHAL : Aha... *(Ia de pe măsuţă platoul cu scoici şi-l aşază în faţa lui Bedfich.)* Te rog, serveşte-te.
BEDRICH : Ce-i asta?
MICHAL : O specialitate de-a Verei : *groombles* prăjiţi.
BEDRICH : Groombles ? Nu cunosc...
VERA : în ultima vreme ne desfătăm cu ei. De data asta Michal a adus din Elveţia o cutie întreagă...
MICHAL : Fiindcă Vera se pricepe să-i prepare ca **nimeni** altul.
VERA : Totul e să surprinzi cu precizie momentul în care încetează să se mai umfle şi nu încep să se lase...
MICHAL : Hai, gustă !
(Bedfich < ia o scoică şi, concentrat, consumă conţinutul folosind o linguriţă. Cei doi îl urmăresc cu încordare.)
MICHAL : Ei, ce zici ? BEDRICH : Mda... e bun... MICHAL : Păi vezi !
BEDRICH *(Verei):* Pentru mine te-ai obosit atît de mult ? VERA : Ţi-am spus doar că azi e vernisajul nostru !... BEDRICH : Parcă ar avea un uşor gust de mure. VERA : Poate fiindcă pun peste ei cîteva picături de woodpeak...
156
BEDRICH : Ce anume ?
MICHAL : Woodpeak.
VERA : Ideea îmi aparţine.
BEDBICH : Zău ? !
MICHAL : Excelentă idee, nu-i aşa ? După mine, Vera e un adevărat cordon bleu ! Nu-i săptămînă să nu vină cu ceva nou, marcat de fantezia ei. Sîmbăta trecută de pildă, ce-a fost ?... A, da, ficat cu migdale... Un deliciu ! Spune drept, ţie ţi-ar fi dat prin minte să asezonezi *groombles* cu *woodpeak ?*
BEDRICH : Nu...
MICHAL : Păi vezi ?
(Bedfich lasă în farfurie scoica golită şi îşi şterge mîinile cu un şerveţel.)
A : Să gătesc pentru Michal e o adevărată plăcere ! Pînă şi ideea cea mai modestă ştie s-o aprecieze şi s-o laude, şi, cînd îmi reuşeşte ceva, se bucură ca un copil. Dacă ar înfuleca mecanic, fără să ştie ce mănîncă, n-aş mai avea, probabil, nici o plăcere să gătesc...
BEDRICH : Te înţeleg.
MICHAL : Da, dar subiectul ăsta mai are şi alte aspecte : Cînd ştii că acasă t» -oo4"*aptă de fiecare dată o cină neobişnuită/ . ._i, O mică surpriză gastronomică, cu atîleTMone fenrte bucuri să ajungi la cuibul tău, şi cu atît iTMmof:ine sînt motivele de a cutreiera cîrciumile cu prj^nii... Ţi se pare, poate, un lucru lipsit de importantă, dar sînt convins că treburile astea au şi ele darul să cimenteze legăturile de familie şi ajută la înfiriparea acelui minunat sentiment

că ai acasă un adevărat hinterland. Nu crezi ?
BEDRICH : Ba da, desigur. *(Pauză.)*
VERA : Dar Eva ?... a învăţat cît de cît să gătească ?
BEDRICH : Eva găteşte de cînd o ştiu.
VERA : Da, dar cum ?
BEDRICH : Eu sînt mulţumit.
VERA : Pentru tine a devenit o obişnuinţă. Dar, nu te supăra, vrăbioarele acelea, de pildă, pe care ni le-a
157
servit atunci Înainte de Crăciun ? Dacă nu mă înşel.,, înainte de Crăciun **au fofet,** nu-i aşa ? BEDRICH : Da.
VERA : Nu te supăra, dar erau îngrozitoare, pur şi simplu, de nemîncat ! îţi aminteşti, Michal ? '
MICHAL : Cum să nu !
BEDRICH : în seara aceea **Eva** stătea prost cu nervii. YERA : Iartă-mă, dar unei gospodine nu i se poate în-
tîmpla aşa ceva ! De obicei ce-ţi găteşte ? BEDRICH : Seara, de cele mai multe ori, luăm o masă rece.
VERA : Chiar şi sâmbăta ?
BEDRICH : Uneori avem şi ceva cald, de pildă **şniţel.** . MICHAL : Ascultă, Bedfich, eu n-aş vrea să mă **amestec** în treburile voastre, dar te întreb : de ce n-o **trimiţi** pe Eva să facă un curs de gastronomie ? Că timp, are destul. VERA : Ştii că-mi placi, Michal ? O vezi tu pe Eva *£ă-*
cînd aşa ceva ? MICHAL : Mda, de fapt...
VfiRA : Sigur, dacă ar învăţa să gătească, pe loc *i-ar* spori încrederea în sine. Dar e ea în stare să înţeleagă aşa ceva ? Cînd umblă cu capul în nori ?... BEDRICH : Mie îmi ajunge & VERA : Bedfich !... BEDRICH : Serios... MICHAL : Ştiu că nu-ţi place s. , orbeşti despre **asta,** dar înţelege, Vera şi cu minff'rîe-am gîndit mult la voi în ultima vreme. Am discutat, şi, sincer îţi spun, nouă nu ne este indiferent cum trăiţi ! VERA : Noi nu-ţi vrem decît binele, Bedfich... MICHAL : Eşti prietenul nostru cel mai bun, te iubim nespus de mult şi nici nu ştii cît de mult dorfm ca, în sfîrşit, situaţia ta să se lămurească... BEDRICH : Ce să se lămurească ? MICHAL : Hai să lăsăm asta... Spune-mi, vrei să a-
prind focul în şemineu ? BEDRICH : Pentru mine nu-i nevoie să te deranjezi.
158
\ cu precizie m ">. si nu în<-
VERA : Atunci, puţină muzică ? Michal a adus din Elveţia o mulţime de discuri noi. BEDRICH : Poate, un pic mai tîrziu.
(Pauză, peste care ceasul de pe şemineu cîntă, brusc, o melodie de epocă. Bedfich se sperie. Peste cîteva clipe muzica încetează. Pauză.)
MICHAL : De fapt ce faci tu la fabrica aia de bere ?
BEDRICH : Trag berea...
MICHAL : In butoaie ?...
BEDRICH : Da.
MICHAL : Grea corvoadă, nu-i aşa ?!
BEDRICH : Nu prea... *(Pauză.)*
MICHAL *(Verei):* l-l arătăm pe micuţul nostru Petia, ce zici ?
VERA : Mai tîrziu, Michal, acum l-am trezi şi ar fi păcat...
BEDRICH : Cum îi merge puştiului ?
MICHAL : E un copil colosal. N-am lipsit decît zece zile, cît am stat în Elveţia, dar la întoarcere abia l-am recunoscut — un asemenea salt a făcut în a-cest răstimp !...
VERA : E însetat de cunoaştere !
MICHAL : Deştept !
VERA : Receptiv !
MICHAL : Cu o memorie fenomenală !
VERA : Şi e atît de frumos !
MICHAL : Şi ce să-ţi mai spun — uite, de pildă, azi dimineaţă ştii ce m-a întrebat ? *(Verei.)* De fapt

nici ţie n-am apucat să-ţi spun ! Aşa, ca din senin, se apropie de mine şi-mi zice : Tăticule, o broască se poate îneca ?... Ce spui de asta ? Uimitor, nu-i aşa ?
VERA : Glumeşti, Michal... Chiar aşa te-a întrebat ? Dacă o broască se poate îneca ?
MICHAL : închipuieşte-ţi !
VERA : Nemaipomenit ! Cui i-ar mai da prin minte una ca asta : dacă o broască se poate îneca ? într-adevăr, nemaipomenit !
MICHAL : Ştii, Bedfich, de cînd cu puştiul ăsta, nu o dată **îmi** spun că singurul lucru care contează în

viaţă e să ai şi să creşti un copil ! E un fel de confruntare uriaşă cu misterul vieţii — o şcoală a respectului faţă de viaţă, faţă de .semenii tăi. Cine n-a trecut prin ea nu va înţelege asta niciodată...
V£RA : Da, Bedfich, într-adevăr, e o experienţă uriaşă şi nespus de frumoasă : într-o bună zi apare un puişor şi tu ştii că e al tău, că fără tine n-ar fi că tu l-ai făcut şi el e aicii. Şi îşi trăieşte viaţa lui şî creşte sub ochii tăi* pe urmă începe să meargă, să bîiguie, să gîndească, să pună întrebări... spune şi ' tu, nu e un adevărat miracol ?
BEDRICH : Bineînţeles.
MICHAL : Un copil te schimbă enorm, nici nu ştii cînd... deodată începi să priveşti cu totul altfel viaţa, oamenii, natura, şi, pe neaşteptate — vrei nu vrei — .existenţa ta capătă o nouă dimensiune, un alt ritm, un alt conţinut, o altă ordine — nu-i aşa, Vera ?
VERA : întocmai ! Gîndeşte-te numai la responsabilitatea cc-ţi revine pe neaşteptate : de tine depinde cum se va dezvolta acest omuleţ -— cum va simţi, cum va gîndi, cum va trăi...
MICHAL : Dar nu numai **atît** : însuşi faptul că tu l-ai adus pe această lume pe care i-ai dat-o în folosinţă, că tu îi îndrumi paşii în această lume te face deodată să simţi o responsabilitate mult mai mare, **mereu** crescîndă faţă de această lume care-l înconjoară pe acest copil, înţelegi ?
BEDRICH : îmhî.
MICHAL : Niciodată n-am crezut acest lucru, dar acum văd cum acest copil îţi dă o perspectivă cu totul nouă, o altă scară a valorilor si, deodată, începi să-ţi dai seama că, dintre toate, cel mai important e ceea ce faci pentru acest coţpil, ce cămin îi fău--reşti, ce pornire îi asiguri, ce posibilităţi, şi In lumina acestei imense responsabilităţi îţi apare nimicnicia majorităţii lucrurilor cărora înainte le airi-buiai Dumnezeu ştie ce semnificaţie primordială.
VERA : Cum ziceai că a întrebat ? Dacă o brotiseă so poate îneca ? într-adevăr fantastic ! îţi dai tu seama ce se petrece în căpsorul lui ?

BEDRICH : îmhî. *(Pauză.)*
MICHAL : Şi voi ?
BEDRICH : Ce ? Noi,...
MICHAL : De ce n-aveţi un copil ?
BEDRICH : Nu ştiu...
VERA : Eva nu vrea ?
BEDRICH : Vrea, dar...
VERA : Zău dacă o înţeleg ! Să-i fie oare teamă de grijile pe care le aduce un copil ? Dacă l-ar fi dorit, cu adevărat, de mult l-aţi fi avut!
MICHAL : De fapt, sînteţi împotriva voastră nefăcînd nimic în această privinţă, căci tocmai pentru voi, copilul ar fi cea mai bună soluţie ! Iar pe tine te-ar ajuta să vezi o mulţime de lucruri mult mai raţional, mai realist, mai înţelept...
VERA : Legătura voastră s-ar pune iar pe picioare, pentru că existenţa copilului v-ar da vieţii un sens comun.
MICHAL : Ca să nu mai spun ce bine i.-ar face Evei !
VERA : Ai vedea ce schimbare s-ar produce în felul ei de a fi.

MICHAL : Cum s-ar trezi din nou în ea femeia !
VERA : Şi cum ar învăţa să aibă grijă de gospodărie...
MICHAL': De curăţenie...'
VERA : De ordine...
MICHAL : De tine...
VERA : De ea...
MICHAL : Serios, Bedfich, ar trebui să aveţi un copil, crede-ne !
VERA : Nici nu ştii cît de mult ne dorim acest lucru.,.
MICHAL : Crede-ne, Bedfich.
BEDRICH : Vă cred. *(Pouză.)*
VERA : Desigur, există şi femei asupra cărora nici asta nu are efect — în ademenea cazuri îi deplîmg pe bieţii copii.
MICHAL : Desigur ! Dar pe de altă parte, nici să te bizui că acest copil ar fi un remediu general, care rezolvă totul în locul nostru n-ar fi corect — anumite condiţii trebuie, totuşi, să existe...
161
VERA : Aşa e ! Uite, Michal, de pildă, e, de-a dreptul, tipul tatălui ideal : la birou se istoveşte muncind, de mă doare uneori sufletul de mila lui, dar face asta numai ca să aducă acasă un ban în plus... şi, totuşi, asta nu-l împiedică să-şi dedice mai tot timpul liber familiei **şi** căminului ! Ia, de pildă, numai această locuinţă — venea de la birou şi, în loc să se întindă niţel, se apuca din nou să trudească, şi toate astea numai pentru ca micuţul nostru să crească din primii ani într-un mediu plăcut, să înveţe să preţu-iască obiectele frumoase ! Şi ca şi cînd asta n-ar fi fost destul, îşi mai găsea timp să se ocupe şi de e-ducaţia copilului...
MICHAL : Da, dar să nu uităm că şi Vera e colosală ! Iţi dai seama ce înseamnă să alergi după cumpărături, să te îngrijeşti de băiat, să găteşti, să faci curăţenie, să speli rufe... şi toate astea, pînă mai ieri, într-o casă întoarsă pe dos !... Şi, totuşi uite cum arată ! Asta nu-i un fleac ! îţi mărturisesc cu toată sinceritatea că eu o admir din ce în ce mai, mult...
VERA : La asta, fireşte, contribuie faptul că avem o căsnicie reuşită...
MICHAL : Asta, categoric ! Ne înţelegem perfect! Nu-mi amintesc să fi survenit între noi vreo ceartă mai serioasă... în ultima vreme.
VERA : Ne interesăm, fireşte, unul de celălalt, dar asta nu înseamnă că ne îngrădim prea mult...
MICHAL : Sîntem drăguţi şi atenţi unul cu altul, fără însă a ne obosi cu insistenţe cicălitoare.
VERA : Avem întotdeauna ceva să ne spunem pentru că, spre norocul nostru, avem amîndoi acelaşi gen de umor.
MICHAL : Aceeaşi concepţie despre fericire...
VERA : Aceleaşi preferinţe...
MICHAL : Acelaşi gust...
VERA : Aceleaşi idei despre viaţa de familie...
MICHAL : Şi un lucru extrem de important : o perfectă înţelegere din punct de vedere fizic...
162
\
VERA : într-adevăr, extrem de important ! în privmţa asta, Michal e... de-a dreptul uluitor — ştie să fie şi sălbatic, şi duios, să-şi satisfacă plăcerea egoistă, dar în acelaşi timp, e plin de atenţie şi de un spirit de abnegaţie nemaipomenit, de o inventivitatp spontană, pătimaşă, cu rafinamente delicioase.
MICHAL : Da, dar meritul e în primul **rînd** al Verei, care ştie să-şi menţină arta de a mă excita şi de a mă seduce...
VfiRA : Ai rămîne uimit, dragă Bedfich, dacă ai **şti** cit de des facem noi amoir ! Nici nu ţi-ar veni a crede. Şi asta numai datorită faptului că ştim să dăm de fiecare dată o nouă formă

actului dăruirii. Pentru noi... fiecare dată e o premieră unică, de neuitat, în care ne angajăm total ; de aceea **îmbrăţişările** noastre nu pot deveni niciodată o simplă chestiune de rutină plicticoasă şi stereotipă...
MICHAL : Pentru Vera conceptul de a fi o bună soţie nu se limitează, cîtuşi de puţin, la gospodina perfectă şi la mama devotată, ea simte că, înainte de toate, asta înseamnă a fi o amantă perfectă ! 'De aceea se şi îngrijeşte atît de mult de persoana eî, îneît, în ciuda obositoarelor obligaţii de gospodină, ştie să-şi păstreze nealterat sex-appeal-ul !
VERÂ : îţi aminteşti, Michal, cum a fost alaltăieri, cînd cu, în genunchi, frecam de zor duşumeaua, şi tu ai venit de la birou mai devreme ca de obicei...
MICHAL : Cum să nu — a fost frumos, nu-i aşa ?
VfiRA : De ce crezi tu că Michal nu se duce la altele ?! Pentru că ştie că are acasă o femeie, nu o spălătorească lălîie şi şleampătă, ci o femeie adevărată, care ştie să ia şi să dea...
MICHAL : într-adevăr, Vera e mereu la **fel** de frumoasă, ba, aş spune că, de la venirea lui Petia, s-a mai copt un pic. Are acum un trup atît de proaspăt şi atît de tineresc — dar, mai bine, priveşte... *(Descoperă pieptul Verel) Ce* zici, frumos, nu-i aşa?
BEDRICH : Da, fain.
MICHAL : Ştii cum îi fac ?
163
BEDRlCH : Nu ştiu... . ..,..;... ;
MICHAL : încep s-o* pup mărunt cînd pe ureche, .cînd pe gît, şi aşa mai departe. Ea ,adoră'aceste atingeri şi mie îmi plac nespus de mult. JJite-aşa ! *(Se execută.)*
VERA *(gemînd de plăcere):* Nu, iubitule,, nu* te rog, stai puţin, mai tîrziu, te implor, nu, nu mai pot.
MICHAL *(se opreşte):* Ai dreptate, scumpa: mea,să mai stăm niţel de vorbă, pe urmă îi arătăm o gama întreagă de rafinamente... .,
BEDRICH : Prezenţa mea n-o să vă.deranjeze.?
VERA : Prostuţule ! Cum să,ne deranjeze! eşti doar prietenul nostru cel mai bun !... .
MICHAL : Şi ne bucurăm că putem să-ţi arătăm toţt ce se poate face în această *direaţie... (Pauză.)*
VERA : Dar la voi... la voi cum merge ?
BEDRICH : Ce vrei să **spui** ? •*'•,,..,.
VERA : Vă mai culcaţi împreună ?
BEDRICH : Da... din cînd în cînd.
VERA : Rareori, nu-i aşa ?
BEDRICH : Depinde...
VERA : Şi... cum e ?
BEDRICH : Cum să fie ? Normal..,
MICHAL : Adică hop-hop, de mîntuîală, ca să scăpaţi de-o obligaţie...
BEDRICH : Facem şi noi cum ştim...
VERA : Zău dacă o îniţeleg pe fata asta! Nici măcar în pat nu vrea să-şi dea puţină osteneală *11*...
MICHAL : Vorbesc serios : n-ai putea s-o faci să se angajeze un **pic** ?
BEDRICH : Pe noi nu ne preocupă atît de mult povestea asta. . . . .
VERA : Păi vezi, aici e greşeala. Neglijaţi un lucru atît de important ! De aia aţi ajuns unde aţi ajuns ! Şi cînd te gîndeşti că o nimica toată ar fi destul pentru salvarea relaţiilor voastre conjugale... MICHAL : Pentru Eva ar fi o adevărată binefacere ! S-ar transforma şi s-ar pune pe picioare văzînd cu ochii ! VfiRA : S-ar trezi din nou în ea femeia ! MICHAL : Şi ar învăţa să aibă grijă de gospodărie... VERA : Şi de tine.
164
MICHAL : Şi de ea. '
VERA : Şi ce-ar însemna toate astea pentru tine ! Ima-gineâză-ţi că deodată n-ai mai avea nici un motiv să baţi cîfc'iumiîe cit 'această gaşcă, despre care pretinzi că sînt prietenii tăi.
MICHAL : Şi n-ai mai avea nevoie să agăţi chelneriţele !
VERA : Nici să bei !

BEDRICH : Eu nu agăţ chelneriţele.
VERA : Bedfich !... ,
BEDRICH : Serios...
VERA : Ştiu'Că nu-ţi place să vorbeşti despre asta, dar trebuie să ne înţelegi : Michal şi cu mine ne-am gîndit mult la voi în ultima vreme, am discutat şi te rog să ne crezi că nu ne este indiferent cum trăiţi.
MICHAL : Ndi nu-ţi vrem decît binele, Bedfich...
VERA : Eşti prietenul nostru cel mai bun, ne eşti tare drag, şi nici.nu ştii cit de mult dorim ca, în sfîr-şît, situaţia ta să se lămurească...
BEDRICH : Ce să se lămurească ?
VERA : Să lăsăm asta. Vrei să aprind focul în **şemîneii** ?
BEDRICH : Pentru mine nu-i nevoie să te deranjezi.
MICHAL : Atunci, puţină muzică ?
VERA : Ştii, Michal a adus din Elveţia o mulţime de discuri noi. •
BEDRICH : Poate mai tîrziu.
(Pauză, întreruptă pe neaşteptate de melodia de e-pocă, ce răsună din ceasul de pe şemineu. Bedfich se sperie. Muzica încetează. Pauză.)
MICHAL : Orice-ai spune, e o capodoperă...
BEDRICH : Ce ?
MICHAL : Madona asta.
BEDRICH : îmhî. '
MICHAL : îţi dai seama ce tensiune dramatică se naşte
între statuie şi acest iatagan ? BEDRICH : îmhî *(Pauză.)*
165
VERA : Voi, probabil, nu folosiţi *ivoodpeak-vH,* nu-i aşa ?
BEDRICH : Ştiu eu...
VERA : Dacă vrei, Michal vă poate aduce din Elveţia...
BEDRICH : Da ?
MICHAL : Mai încape vorbă ? Ştii doar că pentru mine asta-i un fleac... *(Pauză.)*
VERA : Mai ia.
BEDRICH : Mulţumesc, nu mai iau. *(Pauză.)*
MICHAL : Cum se face că ai venit fără Eva ?
BEDRICH : Nu prea e în apele ei...
MICHAL : Nu vreau să mă amestec în treburile voastre, dar cred că, din cînd în cînd, ar trebui s-o mai scoţi puţin în lume, printre oameni... în felul ăsta ar avea cel puţin un motiv să se îmbrace mai bine, să se fardeze şi **să-şi** mai pieptene un pic părul...
BEDRICH : Şi-l piaptănă...
MICHAL : Redfich !
BEDRICH : Serios...
MICHAL : Ştiu că nu-ţi place să vorbeşti despre asta. Dar noi nu-ţi vrem decît binele.
VERA : Şi ne eşti tare drag !
MICHAL : Eşti prietenul nostru cel mai bun.
BEDRICH : Ştiu...
(Pauză şi din nou melodia ceasului.)
MICHAL : Ai primit ilustrata mea din Elveţia ? BEDRICH : De la tine era ?! MICHAL : Nu ţi-ai dat seama ?
BEDRICH : într-adevăr, putea să-mi dea prin minte... *(Pauză.)*
VERA *(lui MicHal):* Cum era întrebarea lui Petia ?
Dacă o broască se poate îneca ? MICHAL : Da, închipuieşte-ţi ! VERA : Nemaipomenit ! Nemaipomenit ! MICHAL *(lui Bedvich):* Mai iu... i
BEDRICH : Mulţumesc, nu mai iau. *(Pauză.)* VERA : Ghici unde am început iar să mergem ?
1GG
BEDRICH : Unde ?
VERA : La saună.
BEDRICH : Da ?!
VERA : Ne ducem acolo o dată pe săptămînă, şi nici nu

ţi-ar veni a crede ce bine ne face. îndeosebi pentru nervi...
MICHAL : Nu vrei să ne însoţeşti ? BEDRICH : Nu ştiu... VERA : De ce nu ?
BEDRICH : în primul rînd, n-am timp. MICHAL : Nu te supăra Bedfich, dar faci o mare greşeală. Sauna ţi-ar ajuta să te refaci din punct de vedere psihic, nervos şi fizic, şi oricum, ţi-ar răpi mai puţin timp decît veşnica flecăreală prin cîrciumi, cu prietenii tăi unşi cu toate alifiile... BEDRICH : La cine te referi ? MICHAL : La gaşca aceea de rataţi, *Landovsky and corn-pany...*
BEDRICH : După mine nu sînt nişte rataţi... VERA : Bedfich !... BEDRICH : Serios... VERA : Ştiu că nu-ţi place să vorbeşti despre asta. Dar, crede-ne, noi nu-ţi vrem decît binele... MICHAL : Şi te iubim nespus de mult... VERA : Eşti prietenul nostru cel mai bun. BEDRICH : Ştiu...
(Pauză. Din nou melodia ceasului de pe şemineu.) MICHAL : Ştii ce mi-a promis Vera ? BEDRICH : Ce ?
MICHAL : Să-mi mai dăruiască un copil peste un an. BEDRICH : Grozav... VERA : îl merită — spun asta cu toată convingerea.
(Pauză.) Ştii ce cadou mi-a adus din Elveţia ? BEDRICH : Ce ?
VERA : Un spărgător de migdale, electric ! MICHAL : Trebuie să-l vezi, e un obiect superb ! VERA : Şi practic !

MICHAL : Cum Vera foloseşte mult migdalele la asezonatul mîncărurilor, instrumentul ăsta îi face o mare economie de timp. :
BEDRICH : Cred. *(Pauză.)* . • .
VERA : Mai ia...
BEDRICH : Mulţumesc, nu mai iau. *(Pauză.)* MICHAL : Ascultă, Bedfich... BEDRICH : Ce e ?
MICHAL : Spune drept, tu mai scrii ceva ? BEDRICH : Acum, nu prea... MICHAL : Ne-am închipuit. BEDRICH : Dacă merg la lucru n-am timp de aşa ceva...
şi nici să mă concentrez nu pot... MICHAL : Dar, pe cîte ştiu, nici înainte de a te duoe acolo nu scriai prea mult... BEDRICH : Prea mult nu...
VERA : Spune drept, nu te-ai dus acolo ca să ai. aşa, un pic, o justificare faţă de tine că nu mai scrii ? BEDRICH : Asta nu...
MICHAL : Atunci, care-i de fapt adevărul că scrii atît de puţin. Nu-ţi merge ? Ori poate eşti într-o criză de creaţie ?
BEDRICH : Greu de spus — ştii, vremurile astea, tot ce se petrece în jur, îi dau omului sentimentul zădărniciei...
MICHAL : Nu te supăra, Bedfich, dar eu am impresia că şi vremurile astea sînt pentru tine o justificare, ca • şi fabrica de bere, şi că adevărata cauză e numai şi numai în tine ! Eşti, pur şi simplu, descompus, ai abdicat de la toate, n-ai nici un chef şi te plictiseşte să faci un cît de mic efort, să lupţi, să te iei la trîntă cu greutăţile... . VERA : Michal are dreptate, Bedfich.. Ar fi cazul,
în sfirşit, să prinzi curaj şi să te hotărăşti... MICHAL : Să-ţi rezolvi acasă problemele cu Eva. VERA : Să-ţi întemeiezi o familie. MICHAL : Să dai casei un haz. VERA : Să înveţi să-ţi organizezi timpul. ;•... MICHAL : Să te **laşi** de chefuri...

VERA : Să mergi iar la sauna...
MICHAL : Pe scurt, să duci o viaţă ordonată, sănătoasă, raţională... BEDRICH : Dar eu n-am sentimentul că aş face ceva iraţional.

MICHAL : Bedfich ! BEDRICH : Serios!... MICHAL : Ştiu că nu-ţi place să vorbeşti despre asta.
Dar noi nu-ţi vrem decît binele. VERA : Şi te iubim nespus de mult... MICHAL : Eşti prietenul nostrv, cel mai bun. VERA : Şi nici nu ştii cît de mult dorim ca, în sfîrşit,
situaţia ta să se lămurească ! MICHAL : Vrei să aprind focul în şemineu ? BEDRICH : Pentru mine nu-i nevoie... VERA : Atunci, puţină muzică, vrei ? Michal a adus din
Elveţia o mulţime de discuri noi. BEDRICH : Poate mai tîrziu, da ?
(Pauză, ceasul cîntă aceeaşi melodie de epocă.)
MICHAL : Bedfich...   „
BEDRICH : Ce e ?
MICHAL : Spune-mi, Bedfich, dar de data asta cu toată sinceritatea : tu chiar iei în serios povestea cu fabrica de bere ?
BEDRICH : Nu te înţeleg...
MICHAL : Nu te supăra, dar noi, pur şi simplu, nu pricepem ce rost au toate astea. *
VERA : Să te omori în halul ăsta... să te îngropi undeva, într-o fabrică de bere... să-ţi distrugi sănătatea !...
MICHAL : Astea-s gesturi care n-au nici un rost ! Ce vrei să demonstrezi cu asta ? Aşa ceva nu mai impresii onează pe nimeni, de multă vreme...
BEDRICH : Îmi pare rău, dar în situaţia mea a fost unica soluţie...
MICHAL : Uite ce, Bedfich ! Să nu-mi spui mie că nu s-ar fi putut găsi o soluţie mai bună — numai să fi vrut, da, să fi făcut un mic efort în acest sens. Eu sînt convins că un pic de oboseală şi puţin sacrificiu din partea ta ar fi fost de-aj uns ca să obţii de mult un loc într-o redacţie...
169
VERA : Eşti, în esenţă, un om deştept şi harnic, ai talent — lucru dovedit cu claritate de scrierile tale anterioare ; şi-atunci, de ce ţi-e teamă, aşa deodată, să te lupţi cu viaţa ?
MICHAL : Viaţa e grea şi lumea e împărţită, şi toţi ne-au trecut la index, şi nimeni nu ne ajută — soarta noastră e grea şi va fi din ce în ce mai grea, şi tu n-aî s-o schimbi ! Şi-atunci, te întreb : la ce bun să intrăm cu capul în zid şi să ne aruncăm cu pieptul deschis înaintea baionetelor ?...
VERA : Nu înţeleg cum ai putut să te încurci cu aceşti comunişti...
BEDRICH : Cu care comunişti ? !...
VERA : Cu acest Kohout şi alţii ca el — ce ai tu comun cu aceşti indivizi ? Nu fi nătăfleţ, lasă-i baltă şi mergi pe drumul tău.
MICHAL : Nu pretind că va fi uşor să ieşi din acest cerc vicios, dar asta e unica ta şansă, şi nimeni n-o va face în locul tău. în privinţa asta, fiecare joacă de unul singur, dar tu eşti destul de tare ca să suporţs această izolare.
VERA : Ia exemplul nostru. Ai putea să fii la fel de fericit...
MICHAL : Să ai şi tu o casă cu haz....
VERA : Cu lucruri frumoase şi armonie familială.
MICHAL : O soţie îngrijită şi, chiar, elegantă.
VERA : Un copil deştept...
MICHAL : O ocupaţie mai potrivită aptitudinilor tale..,.
VERA : Bani...
MICHAL : Cu timpul, călătorii în Elveţia...
VERA : Mîncăruri alese...
MICHAL : îmbrăcăminte mai şic...
VERA : Sauna...
MICHAL : Din cînd în cînd aţi putea să invitaţi acasă nişte prieteni.
VERA : Să le arătaţi apartamentul...
MICHAL : Copilul...
VERA : Să le puneţi discuri... MICHAL : Să le faceţi *groombles*...
VERA : Pe scurt, să trăiţi şi voi ca oamenii...

{Bedfich s-a ridicat încet din fotoliu şi, descumpănit, a în-ceput să se apropie de uşă mergînd de-a-ndoase-Ica. Cînd Vera şi Michal îşi dau seama de acest lucru se ridică şi ei uimiţi.)
MICHAL : Bedfich ?
BEDRICH : Hmm...
MICHAL : Ce-i cu tine ?
BEDRICH : Ce să fie ?
VERA : Unde te dud ? BEDRICH : E timpul să plec...
MICHAL : Unde ?
BEDRICH : Acasă !
MICHAL : Acasă ? ! Cum aşa ? De ce ?
BEDRICH : E tîrziu... dimineaţa mă scol devreme.
MICHAL : Nu poţi să ne faci una ca asta î
BEDRICH : Trebuie, zău...
VfiRA : Nu înţeleg ! Ştii doar că în seara asta avem vernisajul nostru !
MICHAL : Voiam să te conducem prin toată casa...
VfiRA : Să-ţi arătăm tot ce avem...
MICHAL : Ne-am zis c-o să bei toată sticla !
VfiRA : C-o să mănînci toţi grooblesii...
MICHAL : C-o să-l vezi pe Petia...
VERA : Michal voia să-ţi povestească despre Elveţia...
MICHAL : Vera vo^ia să aprindă focul în şemineu...
VERA : Michal voia să-ţi pună discurile alea noi...
MICHAL : Am contat că rămîi aici toată noaptea...
'VERA : ... să vezi cum facem dragoste...
MICHAL : Să-ţi oferim un pic din căldura căminului care acasă îţi lipseşte.
VERA : Să te facem să-ţi schimbi gîndurile... MICHAL : Să te scoatem niţel din marasmul în care tră-ieşti... VERA : Să te punem pe picioarele tale.
MICHAL : Să-ţi dăm diferite îndemnuri ca să poţi ieşi din
situaţia în care te afli. VERA : Să-ţi arătăm ce-i fericirea... MICHAL : Dragostea... VERA : Armonia conjugală... MICHAL : O viaţă plină de sens...
171
VERA : Ştii doar că nu-ţi vrem decît binele...
MICHAL : Că te iubim...
VERA : Că eşti prietenul nostru cel mai bun...
MICHAL : Nu poţi fi atît de ingrat!
VERA : După atîtea cîte facem pentru tine — nu merităm să te porţi aşa !
MICHAL : Pentru cine crezi că a stat Vera şi a prăjit toată după-amiaza aceşti groombelşi ?
VERA : Pentru cine crezi că a cumpărat Michal whls-ky-ul?
MICHAL : Cui crezi tu că voiam să-i punem discurile astea pentru care am aruncat pa fereastră valuta ca apoi să mă trambalez cu ele prin toată Europa ?
VfiRA : De ce crezi că m-am făcut frumoasă ? Că m-am fardat, m-am parfumat şi m-am coafat ?
MICHAL : De ce crezi că am aranjat noi acest apartament ? ! Pentru cine crezi tu că facem toate acestea ? Pentru noi ?
BEDRICH *(care acum a ajuns lingă uşă):* Nu vă supăraţi, dar eu trebuie să plec.
VERA : Nu ne lăsa aşa, Bedfich ! Nu poţi să ne faci una ca asta ! Să ne părăseşti ! Mai avem atîtea să-ţi spunem ! Ce ne facem aici singuri, fără tine ! ? Oare nu înţelegi nimic? Rămîi !... Te implor, rămîi cu noi!
MICHAL : Nici spărgătorul de migdale electric nu I-ai văzut!
BEDRICH : Ahoi ! Şi mersi pentru groombleşi..
(Bedfich iese, dar înainte de a apuca să închidă uşa în urma lui, Vera izbucneşte într-un hohot de plîns isteric. Bedfich tresare brusc şi se uită la ea, desr-cumpănit.)
VERA : Eşti un egoist ! Da, un egoist, lipsit de sensibilitate şi omenie ! Un ingrat ! Un ignorant! Un trădător ! Te urăsc... nici nu ştii cît te urăsc... Hai, du-te, pleacă ! *(Apucă buchetul de flori oferit de Bedfich şi, furioasă, îl aruncă asupra lui.)*
MICHAL : Uite ce-ai făcut! Mă mir că nu ţi-e ruşine !

(Bedfich stă o clipă descumpănit, apoi adună florile şi, ezitînd, se duce şi le pune înapoi în vas; revine
172
încet spre fotoliul său, şi se aşază şovăitor. Încordaţi la maximum, Vera şi Michal îi urmăresc comportamentul şi, de îndată ce Bedfich şi-a recuperat locul in fotoliu, cei doi îşi recapătă subit atitudinea nor-vială şi, stilizatori, se aşază şi ei. Scurtă j^uză.)

VERA : Michal, un pio de muzică pentru Bedfich, ce zici ? MICHAL : Da, sigur...

(Se apropie de pick-up, apasă pe un buton şi din toate difuzoarele ţîşneşte o muzică puternică, de preferinţă un hit bine cunoscut, interpretat de Karel Gott — de *pildă, SUGAR BABY LOVE. Se lasă cortina, dar muzica bubuitoare se aude pînă cînd* ***ultimul*** *spectator părăseşte sala.)*

ASANAREA

piesă în cinci acte

Personajele

ZDENEK BERGMAN, proiectant şef, circa 50 ani

LUlSA, arhitectă, circa 40 ani ALBERT, arhitect, circa 45 ani KUZMA PLEHANOV, arhitect ULC, arhitect MACOURKOVA, arhitectă RENATA, secretară, circa 20 ani SECRETARUL PRIMUL INSPECTOR AL DOILEA INSPECTOR PRIMUL DELEGAT AL DOILEA DELEGAT PRIMA FEMEIE A DOUA FEMEIE

Locul

de desfăşurare a întregii acţiuni este holul mare de la intrarea într-o cetate medievală, care, în mod firesc» e totodată locul de întîlnire a angajaţilor unui instig tut de proiectare, instalat temporar în această cetate cu misiunea de a pregăti proiectul de asanare ***a*** *subcetăţii, respectiv a unui vechi orăşel ce înconjoară poalele cetăţii. în încăperile cetăţii sînt instalate birourile angajaţilor, care, tot aici, sînt cazaţi pe întreaga durată a activităţii lor. Holul e* o *încăpere spaţioasă cu despărţituri. In dreapta e intrarea de afară (în continuare „uşa din dreapta"), spre care se coboară din hol pe trei trepte ; de-a lungul peretelui din stingă se află o scară cu balustradă, întreruptă* la circa un metru deasupra duşumelei, de un palier ce permite intrarea pe uşa peretului din stînga (în continuare „uşa din stînga"). De aici scara înaintează spre o galerie ce se întinde de-a lungul întregului perete din fundul holului, alcătuind, de fapt, al doilea etaj al acestuia. In această galerie dau două rîn-duri de uşi (în continuare „uşa din stînga-sus" şi „uşa din dreapta-sus*[w]*). Sub galerie, în peretele din fund, alte două uşi („uşa din stînga-fund" şi „uşa din dreapta-fund"). în total, deci, şase uşi, dintre care una dă afară şi cinci în alte încăperi ale cetăţii. în mijlocul holului se află — paralel cu rampa scenei — o masă lungă în stil gotic, înconjurată de opt scaune înalte, de acelaşi stil. De-a lungul pereţilor şi în colţurile holului pot fi alte scaune sau fotolii, eventual măsuţe şi comode. Ornamentaţia încăperii e alcătuită dintr-un amestec de portrete vechi şi de tot felul de planuri, schiţe şi fotografii arhitectonice. In mijlocul mesei se află o machetă mare din polis-****Mi***

tiren, înfăţişînd o colină, la poalele şi pe povîrnişurile •căreia se întinde o aşezare contemporană, ia?-*pe culmea ei e o cetate gotică.*

Actul întîi

(Cînd în sală se sting luminile, în spatele cortinei o vioară începe să cînte cunoscuta melodie rusească Oci ciornîie. *După un timp cortina se ridică şi noi îl surprindem pe interpret: Plehanov. E singur pe scenă, îmbrăcat într-un halat de casă în care va rămîne de-a lungul întregului spectacol; e cufundat total în interpretarea tristei melodii. Peste puţin timp pe uşa* din stînga *apare Renata şi se opreşte pe palier; Plehanov n-o vede. Pauză.)*

RENATA : Domnule arhitect. *(Plehanov nu aude, cîntă mai departe; pauză. Strigă.)* Domnule arhitect ! *(Plehanov încetează să mai cînte şi îşi întoarce privirea spre Renata.)*

PLEHANOV : Cu mine vorbiţi ?

RENATA : Da.

PLEHANOV : S-a întîmplat ceva ?

RENATA : Domnul proiectant-şef vă roagă să nu mai cîntaţi. Sau cel puţin să nu cîntaţi o melodie atît de tristă.

(Plehanov dă din cap aprobativ şi lasă vioara din mînă. în uşa din dreapta-sus apare Ulc îmbrăcat în-tr-un halat alb, în care va rămîne tot timpul spectacolului. Renata vrea să plece pe uşa din stînga.)

ULC : Renata ! *(Renata tresare, şovăie o clipă, apoi se*

întoarce spre Ulc-) RENATA : Doriţi ceva ? ULC : Aţi avea timp, cîteva clipe ? RENATA : Nu vă supăraţi, dar...
178
ULC : E ceva important.
RENATA : Am de lucru...
ULC : Toţi avem. Vă rog.
RENATA : Credeţi-mă, acum nu pot...
(Renala se răsuceşte brusc şi iese pe uşa din stînga. Ul€ se uită în urma ei; scurtă pauză.)
PLEHANOV *(pentru sine) :* Hidra !
(Ulc *dispare înapoi prin uşa din dreapta-sus. In acelaşi timp pe uşa din stînga-sus păfrunde Luisa, se apropie de balustradă şi priveşte în jos, spre Plehanov.)*
LUISA : De ce nu cînţi, Kuzma ?
PLEHANOV : Şeful nu doreşte.
LUISA *(coborind scara încet):* Vasăzică, iar l-a apucat...
PLEHANOV : Şi-ţi faci griji din pricina asta, nu-i aşa ?
LUISA : Hm...
PLEHANOV : Ce-ar fi să-l determini să aibă nişte preocupări afective ? Încearcă...
LUISA : Cum ?
PLEHANOV : Simulînd infidelitatea, sau, dimpotrivă, gelozia, explozii de duioşie, sau, dimpotrivă, dezgust.
(în clipa aceea, în spatele scenei se aude un lătrat de cline. Plehanov şi Luisa îşi îndreaptă privirile spre uşa din dreapta. După cîteva clipe lătratul se stinge şi cineva bate la uşă.)
LUISA : Intră.
(Pe uşa din dreapta pătrund Primul şi al Doilea Delegat. Al Doilea Delegat e un negru. Coboară trep-tele şi se opresc.)
PRIMUL DELEGAT : Bună ziua.
LUISA : Bună ziua... *(Scurtă pauză.)*
PRIMUL DELEGAT : Am putea vorbi cu domnul proiectant-şef ?
LUISA : Să văd dacă are timp... *(înaintează pe scară spre uşa din stînga. Pe palier se opreşte şi se întoarce spre Delegaţi) ;* Pe cine sâ anunţ ?
179
PRIMUL DELEGAT : Sîntem reprezentanţii cetăţenilor...
(Luisa şi Plehanov fac un schimb de priviri întrebătoare. Apoi Luisa iese pe uşa din stingă; Plehanov îşi ia vioara şi cu pas tîrît porneşte spre uşa din dreapta-fund, şi de aici se uită o clipă cercetător la cei doi Delegaţi, apoi iese. Pauză. Delegaţii îşi rotesc privirile prin încăpere. Pe uşa din stînga intră Albert şi coboară grăbit.)
PRIMUL DELEGAT : Bună ziua...
ALBERT : Bună ziua.
PRIMUL DELEGAT: Domnule proiectant-şef, noi am venit...
ALBERT : Eu nu sînt proiectantul-şef...
PRIMUL DELEGAT : Vă rog să mă' iertaţi.
ALBERT : Nu face nimic... *(Iese repede pe uşa din stîn-ga-fund. Pauză. Delegaţii îşi rotesc privirile. Peste cîteva clipe apare pe uşa din stînga Bergman şi coboară încet spre Delegaţi.)*
PRIMUL DELEGAT : Bună'ziua.
BERGMAN : Bună ziua. *(Se apropie de Delegaţi şi le întinde imîna. Pe urmă le face semn să ia loc, iar el se aşază în capul din stînga al mesei. Delegaţii rămîn în picioare.)* Ia s-auzim, ce vînt vă aduce la noi ?
PRIMUL DELEGAT : Dumneavoastră sînteţi domnul proiectant-şef ?
BERGMAN : Da...
PRIMUL DELEGAT : Venim în numele a două sute şaisprezece cetăţeni care au semnat aici. *(îi dă un ghiont discret celuilalt Delegat, care scoate din buzunar o hîrtie împăturită, o desface şi începe s-o citească.)*
AL' DOILEA DELEGAT *(citeşte):* In calitate de cetăţeni de lungă durată ai acestui orăşel, monument istoric şi arhitectonic unic, aflat la poalele acestei cetăţi, ne exprimăm prin prezenta dezacordul nostru faţă de plănuita sa asanare. înţelegem că sensul ei este îmbunătăţirea condiţiilor noastre de locuit şl de

igienă, dar preţul pe care ar trebui să-l plătim pentru asta — adică, acceptarea mai mulţi ani a unor locuinţe de schimb, ca apoi să revenim într-un mediu ce nu va avea nimic comun cu căminul nostru iniţial — e

pentru noi un preţ mult prea mare. De multe decenii trăim aici mulţumiţi în mediul specific, plin de pi-toresc, al subcetăţii, ne-am obişnuit cu atmosfera ei de neînlocuit, pe care o iubim şi de care nu vrem să fim păgubiţi. Dacă ne luaţi actualul cămin, ne faceţi nefericiţi. Semnează două sute şaisprezece cetăţeni. *(Pauză mai îndelungată.)*

BERGMAN : într-adevăr e o chestiune serioasă.

PRIMUL DELEGAT : Da.

BERGMAN : Şi înţeleg punctul dumneavoastră de vedere.

PRIMUL DELEGAT : Asta ne bucură.

BERGMAN: Da, din punctul dumneavoastră de vedere e cît se poate de firesc.

PRIMUL DELEGAT : Şi noi gîndim la fel...

BERGMAN : Numai că nu înţeleg de ce aţi venit cu povestea asta la mine.

PRIMUL DELEGAT : Păi, dumneavoastră conduceţi acest atelier de proiectare, nu ?

BERGMAN : Da, de condus, ce-i drept, îl conduc, dar nu-i în căderea mea să judec misiunea ce ne-a fost dată,, şi cu atît mai puţin s-o schimb din proprie voinţă. Sarcina mea e s-o îndeplinim cît mai bine... în condiţiile existente.

(Pe uşa din stînga-sus intră Secretarul, coboară repede scările şi se apropie de al Doilea Delegat.)

SECRETARUL : Permiteţi ? *(ti smulge din *mînă Mrtia Delegatului 2, o citeşte, o cercetează întorcind-o pe-o parte şi pe alta. Apoi se uită iscoditor la Primul Delegat.)* Cine v-a scris-o ? PRIMUL DELEGAT : Noi singuri. SECRETARUL : Mă rog. Prea multe nu spuneţi. *(Pauză.)*

Ei, hai ? Cine ?

PRIMUL DELEGAT : Noi am scris-o. SECRETARUL : Care noi ? Toţi la un loc ? Serios !?! PRIMUL DELEGAT : Toţi cei semnaţi o susţin. SECRETARUL : Asta o să vedem. Acum, însă, nu întreb cine o susţine. Acum întreb cine a scris-o. *(Pauză.)* Mă rog, nu spuneţi — nu spuneţi !! *(Cu Mrtia în mînă ocoleşte viasa, îngîndurat, apoi se aşază cu o fesă pe un colţ al mesei în apropierea delegaţilor, şi* o *clipă*

Ii *ţintuieşte cu privirea.):* Pe cîte ştiu, aici trăiesc două mii de oameni. Da, două mii de oameni înghesuiţi în cîteva zeci de căsuţe pipernicite, întunecate, umede i şi reci, cu un număr absolut insuficient de closete şi cu un şi mai mic număr de băi. E o moştenire tristă a unor vechi relaţii sociale, ce se remarcă printr-un zguduitor contrast între condiţiile în care trăiau stă-pînii acestei cetăţi şi supuşii lor de jos, din subce-tate. Această relicvă a trecutului e astăzi doar o sursă de mizerie, de suferinţă şi infecţie. Asanarea nu e deci o acţiune doar de interes general, ci, în primul rînd, de interes vital pentru voi toţi ! *(Pauză.)* Aşadar ? PRIMUL DELEGAT : Aşadar, ce ? SECRETARUL *(arătînd hîrtia) :* O retrageţi ? PRIMUL DELEGAT : N-avem acest drept.',. SECRETARUL : Mă rog, cum credeţi. *(Se ridică în picioare, împătureşte hîrtia şi o strecoară în buzunar, ocoleşte masa îngîndurat şi, în cele din urmă, se opreşte din nou in faţa Delegaţilor.)* Cîţi spuneaţi că au semnat-o ?

PRIMUL DELEGAT : Două sute şaisprezece... SECRETARUL : Deci, cam zece la sută ! Şi cum rămîne cu restul de 90 la sută ! I-aţi întrebat ce părere au ? PRIMUL DELEGAT : Printre semnatari sînt oameni de • diferite convingeri, de diferite poziţii sociale şi diferite rase. Toţi simt la fel.

SECRETARUL : Şi-atunci de ce n-au semnat cu toţii ? Nu, domnilor, nu, pentru mine povestea asta nu-i decît presiunea minorităţii, care se dă drept ecoul majorităţii ! Aşadar, n-o retrageţi ?! PRIMUL DELEGAT : Nu.

SECRETARUL : Greşiţi, dar asta vă priveşte ! *(Se întoarce, merge grăbit spre uşa din stingă şi iese. Pauză mai lungă, stînjenitoare-)* PRIMUL DELEGAT : Cine era ? BERGMAN : Domnul secretar... *(Pauză.)*

PRIMUL DELEGAT : Nu ne rămîne, deci, decît să plecăm.

BERGMAN : Staţi.

PRIMUL DELEGAT : Vă rog...

BERGMAN : Nu ştiu dacă asta va avea darul să vă liniştească, dar, personal, v-aş spune două lucruri. Unu : deocamdată pentru treaba asta nu există capacitate de construcţie, şi cu greu va fi în viitorul

apropiat. Noi nu facem decît nişte simple studii. Cu alte cuvinte, socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg. Doi : nu sîntem barbari ; în reflecţiile noastre de-arhitecţi ne străduim, întotdeauna, să ţinem seama de spiritul şi specificul aşezării respective. In definitiv, am fi putut desena totul acasă fără să mai dăm pe aici, aşa cum, de altfel, se procedează în mod curent în ziua de azi — dar noi înşine am cerut instalarea temporară a atelierului nostru aici, în mijlocul vostru, pentru ca în decursul lucrărilor să putem inspira atmosfera locului, să vă cunoaştem cît mai bine-preferinţele, obiceiurile, rădăcinile şi legăturile — căminul vostru — străduţele întortocheate, grădiniţele cu flori, prispele şi vechile fîntîni — pe scurt,, să trăim cu voi, printre voi, viaţa voastră, şi, pe fundalul acestei experienţe, să depunem efortul de a obţine un asemenea rezultat care să nu sacrifice trecutul vostru pe altarul viitorului vostru. PRIMUL DELEGAT :Vă mulţumim. BERGMAN : N-aveţi pentru ce.

(Pe uşa din stînga-fund, intră Albert şi se îndreaptă grăbit spre scară.)

PRIMUL DELEGAT : Deci, cu bine, şi la revedere. ALBERT : La revedere. BERGMAN : La revedere.

(Delegaţii ies pe uşa din dreapta; în acelaşi timp,, pe uşa din stingă intră Luisa aducînd în fiecare 'mină cîte o ceaşcă de cafea. Albert, care a şi ajuns pe scară se opreşte,'tresare şi se dă înapoi făcîndu-i loc Luisei. Aceasta, cînd trece prin dreptul lui, îi zîmbeşte; Albert rămîne o clipă descumpănit, apoi aleargă repede pe scară în sus şi iese pe uşa din stînga-sus.. Luisa aşază ceştile pe masă, una în faţa lui Bergman^ iar pe cealaltă în faţa scaunului în care se instalează..

Amîndoi amestecă încet cafeaua din care vor sorbi, din cînd în clnd, în timpul scenei următoare. Pauză.)

LUISA : Cum te simţi ?

BERGMAN : Termin cu...

LUISA : Cu ce ?

BERGAN : Cu toate.

LUISA : Vorbeşte-mi serios, Zdenek !

BERGMAN : Vorbesc al dracului de serios.

LUISA : S-a întîmplat ceva ?

BERGMAN : Nimic. Pur şi simplu, nu mă iubesc, îmi **sînt** antipatic, mă urăsc.

LUISA : Asta nu e totuşi un motiv !... Şi mie mi se **întâmplă** uneori să-mi fiu antipatică.

BERGMAN : Dezgustul meu faţă de viaţă merge pînă acolo, încît mă duc la culcare înainte de a-mi fi somn, iar dimineaţa îmi prelungesc somnul, artificial, fiindcă a ajuns să fie pentru mine un fel de înlocuitor al nefiinţei în care aş vrea atît de mult să mă întorc. Dorinţa mea cea mai mare, înainte de a adormi, e să nu mă mai trezesc ,a doua zi şi totul să se sfîrşească !

LUISA : în felul ăsta n-ai voie să vorbeşti !

BERGMAN : Oare tu nu observi la mine că, de fapt, nu mai sînt în stare să mă bucur de nimic ? Totul pentru mine nu-i decît o obligaţie extenuantă şi o sursă de chinuri nesfîrşite cu care îi mai chinui şi pe alţii — şi, în primul rînd, pe tine. Ce sens mai are o asemenea viaţă ? Şi ce sens mai are să trăieşti o viaţă care şi-a pierdut sensul ? întuneric, linişte, o linişte eternă, absolută...

LUISA *(izbucneşte):* Gata, ajunge ! Ştii ce eşti ? Un *poseur,* asta eşti !

BERGMAN : Iţi spun asta cu toată sinceritatea.

LUISA : O spui fiindcă simţi nevoia să te compătimească cineva, să te flateze, să-i fie teamă pentru soarta ta, să deznădăjduiască pentru tine. Iţi cîştigi prin asta atenţia celor din jur, pe care-i ocupi cu propria ta persoană, ca să-ţi găseşti în grijile şi necazurile lor autoconfirmarea, respectiv un fel de amprentă obiectivă sau o probă materială a existenţei tale. Şi, de

fapt, prin asta nu faci decît să-i şantajezi în permanenţă pe cei din jurul tău ! Pe scurt, te porţi ca un copil răsfăţat ! *(Pauză.)*

BERGMAN : Luisa...

LUISA : Ce e ?

BERGMAN : Eşti frumoasă... dornică... bună... ai putea atît de uşor să-ţi găseşti fericirea lîngă cineva pe care nu l-ai dispreţui în asemenea hal ! De ce n-o faci ?
LUISA : Poftim ! Exact ce...
BERGMAN : Exact ce ?
LUISA : Exact ce spuneam ! Pînă şi asta mi-o spui ca să cad la picioarele tale şi, plîngînd, să strig că fără tine nu pot trăi.
BERGMAN : Doar nu-ţi închipui că mi-aş putea dori o scenă de un asemenea prost gust !
LUISA : Ai accepta şi una de şi mai proastă calitate !
BERGMAN : As fi fericit dacă interpretările tale adleriene ar explica starea mea ! Din păcate, lucrurile stau mai prost. Nu e vorba, cîtuşi de puţin, de o problemă de ordin psihologic : n-am nevoie de o autoconfirmare ! E vorba de o problemă metafizică : îmi trebuie un sens î Insişti mereu asupra diagnosticului tău primitiv, pentru că el îţi permite un tratament primitiv : adică, a nu lua povestea asta în serios ! *(Pauză, apoi cu voce scăzută) :* Luisa.
LUISA : Mhm.
BERGMAN : Spune-mi, ţi-e milă... uneori... de mine... măcar un pic ?
LUISA : Uneori... un pic.
(Bergman cade la picioarele Luisei, îi cuprinde genunchii şi îşi lasă capul în poalele ei. Luisa îi mîn-gîie părul, îngîndurată. Pe uşa din stînga intră Re-nata, se opreşte pe palier, priveşte în jos, e limpede că vrea să spună ceva dar, zărindu-l pe Bergman la picioarele Luisei, tresare descumpănită, o clipă şovăie, apoi se răsuceşte cu gîndul să se retragă. între timp, însă, în uşa din dreapta-sus apare Vlc.
185
ULC : Renata.
(Renata înmărmureşte, ezită un timp, apoi se întoarce spre Ulc. Bergman, tulburat de Ulc, se ridică repede şi îşi aranjează ţinuta.)
RENATA : Doriţi ceva ?
ULC : Aţi avea timp, cîteva clipe ?
RENATA : Am de lucru...
ULC : Toţi avem. Vă rog.
RENATA : Acum nu se poate, credeţi-mă... *(Se întoarce şi iese repede pe uşa din stînga. Ulc se uită, în urma ei; în uşa din dreapta-fund îşi face apariţia Plehanov cu vioara în mină, se opreşte în prag şi începe să cînte o melodie lirică.)* ULC *(pentru sine):* Hidra !
(Se lasă cortina, în spatele căreia sunetele viorii continuă de-a lungul pauzei.)

Actul al doilea

(La ridicarea cortinei, scena e pustie, din culise se aud sunetele viorii. Curînd acestea se sting şi după puţin timp îşi fac apariţia, pe uşa din stînga-fund, Renata şi Luisa. Renata aduce şapte farfurii; Luisa şerveţelele şi tacimurile. Se apropie de masă şi încep s-o aranjeze.)
RENATA : Credeţi că se poate ?
LUISA : Povestea asta se manifestă la fiecare diferit. Şi mai depinde de o sumedenie de împrejurări. Dacă, de pildă, iubeşti pe cineva acum e, desigur, mai greu să te culci cu altul, decît atunci cînd eşti singură sau trăieşti cu cineva de mai multă vreme. Fireşte, mai uşor ţi se poate întîmpla asta cu un om care te atrage, decît cu unul care te dezgustă. Un rol important în povestea asta îl joacă forţa şi categoria principiilor
186
morale si, în general, întreaga atitudine pe care fiecare dintre noi o are faţă de această problemă : în timp ce pentru una nu-i decît o simplă necesitate fiziologică, pentru alta poate fi o chestiune de viaţă şi de moarte. Pe scurt, e o treabă complicată.
RENATA : Eu una n-aş fi în stare să fac asta cu cineva pe care nu l-aş iubi !
LUISA : Ce ştii tu ? Eu însă ţi-aş dori-o ! In felul ăsta ai avea, categoric, mai puţine probleme în viaţă.
(Renata şi Luisa au pus masa şi ies pe uşa din stînga-fund. în uşa din dreapta-sus apare Ulc, se uită în jur şi, nevăzînd pe nimeni, se retrage. Pe uşa din stînga-fund revin Renata şi Luisa; Renata aduce pe

braţe cîteva sticle de bere, Luisa o tavă cu pahare şi deschizătoare de bere. Se apropie arnîndouă de masă şi continuă s-o aranjeze.)
RENATA : E adevărat că atunci cînd se întîmpla ceva între doi care nu se iubesc, e mai probabil ca ea să se îndrăgostească de el, decît el de ea ?
LUISA : Asta cam aşa e — femeia tînjeşte întotdeauna mai mult după certitudine — vrea să aibă ceva sigur şi durabil — pe scurt e orientată mai mult spre lăuntru, spre familie şi căsnicie şi de aceea are tendinţa să facă imediat din toate o relaţie...
RENATA : Eu una cred că n-aş fi în stare să fac asta nici măcar cu cineva pe care l-aş iubi !
LUISA : Eşti într-adevăr superbă în inocenţa ta, dragă Renata ! Te asigur însă că atunci cînd vei cunoaşte cu adevărat marea dragoste, treaba asta se va întîmpla, fără să ştii cum ! Ţi se va părea deodată un lucru foarte firesc, foarte simplu şi foarte pur.
(Renata şi Luisa au distribuit pe masă paharele şi sticlele de bere şi ies din nou pe uşa din stînga-fund. în uşa din dreapta-sus apare Ulc, se uită în jurul lui şi, nezărind pe nimeni, se retrage. Pe uşa din stînga-fund reapar Renata şi Luisa : Renata aduce castronul cu gulaş şi polonicul; Luisa, coşuleţul cu pîine.)
LUISA *(strigă):* La cină !

(Cele două femei se apropie de masă şi aşază pe ea castronul şi coşuleţul, apoi Renata îi întinde Luisei farfurie după farfurie iar aceasta le umple cu gulaş. încet, încet, se adună ceilalţi: primul, pe uşa din dreapta-sus, pătrunde Ulc; apoi pe uşa din dreapta-fund Plehanov cu vioara pe care o depune undeva, pe urmă, pe uşa din stînga-fund apare Albert şi, în sfîrşit, pe uşa din stingă intră Bergman, care se aşază la locul lui, în capul din stînga al mesei, după el se aşază şi ceilalţi. Renata deschide sticlele de bere şi le umple tuturor paharele. După ce au terminat cu servitul, cele două femei se aşază şi ele. Pauză; toţi ***se uită*** *la Bergman, care e cu gîndul în altă parte. Se trezeşte abia atunci cînd îşi dă seama că e aşteptat.)*
BERGMAN : Deci, poftă bună ! TOŢI : Poftă bună.
(încep să mănînce. Pauză. Apoi, pe uşa din stînga-fund, intră Macourkova, îndreptîndu-se grăbită spre locul unde se află ultima farfurie cu gulaş dinainte pregătită.. Se aşază repede şi începe şi ea să mănînce.
Pauză.)
PLEHANOV : Ştiaţi că de cetatea asta e legată o legendă interesantă ? Am descoperit-o azi, uitîndu-mă prin bibliotecă.
LUISA : Măcar e cu fantome ?
PLEHANOV : O contesă, soţia unuia dintre **stăpînii** de odinioară ai cetăţii, a cedat dragostei fierbinţi a grăj-darului ei, şi se spune că de-atunci spiritul contelui se răzbună pe toţi bărbaţii îndrăgostiţi care vin pe-aici.
LUISA : Şi cum se răzbună ?
PLEHANOV : Aruncîndu-i din turn, în şanţul ce înconjoară cetatea.
ULC : Nimic deosebit. Alte cetăţi au istorii mai frumoase.
PLEHANOV : Fapt e că ultimul conte a fost găsit într-adevăr mort în şanţul cetăţii. Dar, întrucît povestea s-a petrecut cu o zi înainte de a fi nevoit să se mute de aici, ar mai fi şi alte explicaţii. Bătrinii îşi aduc şi acum aminte de acest eveniment.

ULC : Cînd şanţul cetăţii va fi transformat în ştrand, s-a
•• zis cu stafia ! PLEHANOV : Eu unul nu prea cred în legende, dar vă
mărturisesc că aici am uneori nişte senzaţii destul de
apăsătoare. LUISA : Nu băga spaima în noi, Kuzma ! Tu ai senzaţiile
astea apăsătoare oriunde !
ULC : Mi-a venit o idee. Ştiţi ce-am putea face în con- strucţia „duplex" din zona a doua a înzestrării civice
de lîngă locurile de joacă pentru copii ? O expoziţie
permanentă a superstiţiilor şi prejudecăţilor ! In felul
ăsta copiii ar putea fi călăuziţi neforţat, din fragedă
pruncie, spre o gîndire ştiinţifică.
(Pauză prelungită, stînjenitoare. Apoi, pe uşa din dreapta-sus pătrunde Secretarul, străbate balustra-

da şi coboară în hol.)
MACOURKOVA : Bună seara, domnule secretar.
SECRETARUL : Bună seara.
MACOURKOVA : De ce nu luaţi cîteodată cina cu noi ?
Atmosfera ar fi pe loc mai veselă. SECRETARUL : Credeţi ? *(Străbate scena şi iese pe uşa din dreapta. Pauză.)*
ALBERT *(lui Bergman) :* Domnule şef... BERGMAN : Ce e ? ALBERT : Ce-au vrut ? BERGMAN : Cine ? ALBERT : Ştiţi, cei de jos. BERGMAN : Ce să vrea — nu-s de acord cu asanarea, cred că vrem să le luăm căminul. ULC : Aşa spun pretutindeni unde urmează a se construi ceva ! Dacă s-ar ţine seama de asta nu s-ar mai clădi nimic şi n-am urni din loc nimic pentru civilizaţie !
(Scurtă pauză.)
ALBERT *(lui Bergman):* Şi ce le-aţi spus ? BERGMAN : Ce puteam să le spun eu ? A stat de vorbă cu ei domnul secretar şi dumnealui a numit asta presiune sau... *(Scurtă pauză.)* ULC : Părerea mea e că lucrăm în prostie ! BERGMAN : Cum adică, lucrăm în prostie ?
189
ULC : Stăm închişi, aici, sus, desenăm ceva, nimeni nu ştie ce — iar jos se nasc tot felul de imagini primitive.
BERGMAN : Şi, după dumneata, ce-ar trebui să facem ? Să alergăm cu fiecare schiţă în piaţa satului ?!
ULC : Nu, asta nu. Dar am putea, de pildă, să organizăm o serie de conferinţe în care să le spunem acestor oameni, într-o formă populară, că unicul nostru ţel este să-i facem să trăiască mai bine. Dacă li se va explica, pe înţelesul lor, cu cît le va fi viaţa mai uşoară dacă vor avea aici termoficare, o casă de cultură ca lumea, o spălătorie centrală cu uscătorie, un loc special amenajat pentru depozitarea gunoaielor, cu siguranţă vor pricepe şi ne vor sprijini. In definitiv, s-ar putea ca ei să nici nu ştie că mai trăiesc şi acum în secolul trecut !
ALBERT : Nu vă supăraţi, domnule coleg, dar eu...
ULC : Nu sînteţi de acord ?
ALBERT : Eu aş zice că-i socotiţi pe aceşti oameni mai proşti decît sînt. Vă închipuiţi, oare, că n-au văzut încă o aşezare contemporană ?
ULC : Sînt sigur că au văzut.
ALBERT : Şi vă mai miră faptul că-i îngrozim ? Pe mine nu !
ULC : îmi dau seama că, pe baza aspectului cîtorva aşezări făcute de mîntuială în împrejurimea imediată, un ţăran neinformat poate condamna întreaga arhitectură modernă. Dar, după cîte ştiu, dumneavoastră sînteţi arhitect diplomat...
LUISA : în definitiv, el n-a spus că e de acord. A spus doar că nu se miră de aceşti oameni !
ULC : E acelaşi lucru !
ALBERT : Fireşte, nu afirm că n-ar trebui să se construiască.
ULC : Şi, după dumneata, cum ar trebui să se construiască ? Ca în evul mediu ?
ALBERT-: Aşa ceva nici n-am şti !
ULC : Ştim, din fericire, alte lucruri — fireşte, nu mă gîndesc numai la prefabricatele uşoare sau la materialul plastic.
ALBERT : Atunci, la ce ?
199
ULC : Dumneavoastră, la şcoală, nu vi s-a spus că au mai fost pe aici generaţii întregi de excelenţi arhitecţi avangardişti, care pe fundalul a tot ce cunoaşte omenirea în perspectivele ei au ştiut să mediteze cu profunzime asupra felului cum ar trebui să arate oraşul viitorului ? Dacă sîntem în stare, azi, să legăm în mod eficient, şi totodată estetic, noile oraşe de mijloacele rapide de comunicaţie, de reţelele comerciale moderne, de zonele verzi pentru odihnă şi distracţie, de ce-ar trebui să-i lăsăm pe oameni să trăiască în bîrloguri ? Din respect pentru trecut ?

.ALBERT : Tocmai de aceea, domnule coleg, fiindcă ni s-au predat la şcoală toate astea, îi înţeleg pe cei de jos !
ULC : Nu pricep !
ALBERT : Aceşti oameni simt mai bine decît dumneavoastră cît de complicate sînt lucrurile cu această viaţă mai bună*— şi că, pur şi simplu, nu-i de-ajuns ca această viaţă să le fie planificată !
ULC : Cu alte cuvinte, după dumneata urbanismul e o prostie.
ALBERT : Nicidecum ! Vreau doar să spun că oraşele — acelea în care se poate trăi — au apărut de-a lungul secolelor ca o parte a naturii ; ele sînt opera multor generaţii, a unor experienţe acumulate şi moştenite, e un lucru — cum să spun ? — e simţirea în desfăşurarea istorică a multor oameni, adeseori absolut anonimi, umili faţă de tot ce-i depăşeşte.
ULC : Concret, vă rog, faţă de ce ?
ALBERT : Mă gîndesc la respectul faţă de caracterul peisajului, faţă de rînduiala naturii, faţă de moştenirea străbunilor, faţă de acel gen de frumuseţe ce naşte şi se dezvoltă din convieţuiri îndelungate a multor indivizi diferenţiaţi.
ULC : Ei, drăcie, dar noi...
PLEHANOV : Domnule coleg, lăsaţi-l, totuşi, să-şi rostească gîndul pînă la capăt ! *(Lui Albert)* Continuaţi.
ALBERT : De fapt, am terminat. Am vrut doar să spun că toate astea nu pot fi măturate aşa, printr-o simplă fluturare a mîinii, ca nişte vechituri, şi înlocuite cu născocirea unui singur creier ; nimeni dintre noi

nu deţine reţeta fericirii generale, şi nici dreptul, potrivit căruia să poată organiza viaţa oamenilor în complexitatea ei.
ULC : Cine a fost primul care a propus să mergem jos, printre oameni, şi să ţinem acolo un ciclu de conferinţe, urmate de discuţii ?
ALBERT : La ce v-ar folosi discuţiile, de vreme ce aveţi dinainte certitudinea că aceşti oameni nu au dreptate. Eu, unul, nu mi-aş da aere de superioritate în faţa lor ! Căci, de fapt, aşezările urîte pe care ei le cunosc — şi peisajul distrus din jurul lor — nu-s doar nişte simple scăpări, ci, în felul lor, un produs cît se poate de logic al înfumurării arhitecţilor care şi-au închipuit că au înţeles cum funcţionează viaţa. După părerea mea, nu e deloc întîmplător faptul că din visul despre idealul oraş al viitorului n-a rămas pînă la urmă decît o poiată ideală !
ULC : Toate astea, domnule coleg, sînt cancanuri banale de cafenea, ce-i drept, azi foarte la modă, dar ele nu constituie nici o noutate ! întoarcerea spre trecut, respectul faţă de tradiţie etc, etc. —• idei învechite ale tuturor conservatorilor şi retrograzilor ! Faţă în faţă
: cu gradul atins de progresul ştiinţific şi tehnic, faţă în faţă cu actuala explozie demografică, în era sondelor şi rachetelor cosmice, faţă în faţă cu această primă şi autentică civilizaţie globală şi cu complexitatea uriaşelor probleme pe care această civilizaţie ni le incumbă — dumneata, pur şi simplu, ne sfătuieşti să dăm bir cu fugiţii şi să lăsăm totul în voia soartei !
ALBERT : Eu nu fac decît să atrag atenţia asupra certitudinii înfumurate, potrivit căreia mintea noastră se poate descurca în toate ! Nu poate ! Şi tocmai lumea de azi — pe care aţi înfăţişat-o aici în culori atît de vii — demonstrează acest lucru, cu claritate ! Viaţa n-o îmbunătăţim manipulînd-o ! Menirea noastră nu este aceea de a semna, în numele unui viitor mai bun, nimicnicia şi moartea !
ULC : Nu înţeleg. De fapt, dumneata ce ne recomanzi ! ? !
ALBERT : E cît se poate de limpede : Măsura — măsura omenească — modestia, respectul faţă de viaţă aşa

cum e, faţă de pitorescul ei neplanificabil, faţă de tainele ei ! *(Scurtă pauză, încordată, după*

care toţi se întorc, curioşi, spre Bergman.)
BERGMAN : îmi place, prieteni, că ascuţiţi punctele voastre de vedere —• în felul ăsta dezbaterea e mai vie, şi din ea se naşte, mai curînd, ceva interesant. Mie, personal, discuţia de azi mi-a dat serios de gîn-dit, în urma ei îmi dau seama, cu mai multă insistenţă, că menirea noastră nu este să impunem oamenilor cu forţa o anume utopie megalomană — ce ne aparţine, de altfel ; pentru aşa ceva, azi nici n-am avea, din fericire, posibilităţile de realizare, şi cu atît mai puţin **sîntem** îndreptăţiţi să renunţăm la propria inteligenţă, bizuindu-ne pe faptul că tradiţia şi creativitatea spontană a unor persoane anonime vor rezolva în locul nostru complexele probleme urbanistice ale prezentului. Nu ne rămîne, deci, decît să căutăm, cu sensibilitate, asemenea soluţii arhitecturale care să fie în concordanţă atît cu exigenţele, sarcinile şi posibilităţile epocii, cît şi cu varietatea firească şi neplanificabilă a vieţii. Sînt pentru progres, dar pentru un progres cu faţă umană. *(Către Macourkova)* Ce părere aveţi, colegă Macourkova ?
(Macowkova ridică din umeri nesigură. Bergman se ridică, le face un semn din cap celor prezenţi, după care porneşte încet pe scară, îndreptîndu-se spre uşa din stingă, pe unde iese. Se ridică şi ceilalţi; Renata şi Luisa încep să strîngă de pe masă ; Ulc urcă scara spre galerie ; Plehanov apucă vioara şi-l bate pe Al-bert prieteneşte pe umăr.)
PLEHANOV : Bine ! Foarte bine !
(Albert e descumpănit; Plehanov iese pe uşa din dreapta-jund. In acelaşi timp, pe uşa din stînga-jund, intră Secretarul şi se îndreaptă spre scară.)
MACOURKOVA : Domnule secretar...
SECRETARUL : Poftim ?
MACOURKOVA ; Ar trebui să vă culcaţi, să vă odihniţi.
SECRETARUL : N-aveţi grijă.
193
MACOURKOVA : Vă doresc vise frumoase.
(Secretarul dă din cap, înaintează pe scară spre uşa din stingă şi iese. Renata şi Luisa scot o parte din vase, ieşind pe uşa din stînga-jund. în urma lor, pe aceeaşi uşă, iese Macourkova. Ulc se opreşte la marginea galeriei de unde se apleacă în jos spre Albert.)
ULC : Nu pricep de ce, cu asemenea idei, te-ai apucat tocmai de această meserie !
ALBERT : Ca să apăr viaţa acolo unde voi o ameninţaţi ! ULC : Nu aperi viaţa, ci nişte închipuiri.
(Ulc iese pe uşa din dreapta-sus. Pe uşa din sîînga- fund se întorc Renata şi Luisa. Renata se uită pe furiş la Albert, care însă o priveşte pe Luisa. Renata şi Luisa strîng restul de vase.)
ALBERT : Nu vreţi să vă ajut ?
LUISA : Mulţumesc, Albert, ne descurcăm...
(Renata şi Luisa scot restul de vase, ieşind pe uşa din stînga-fund. în acelaşi timp pe uşa din stînga-sus intră Secretarul. Coboară scara şi se îndreaptă spre uşa din dreapta-fund.)
ALBERT : Domnule secretar...
SECRETARUL *(se opreşte) :* Ce s-a-ntîrnplat ?
ALBERT : Unde sînt ?
SECRETARUL : Cine ?
ALBERT : Cei doi reprezentanţi ai cetăţenilor.
SECRETARUL : De ce vă interesează ?
ALBERT : Aşa...
SECRETARUL : Sînt la păstrare.
ALBERT : Adică în carcera foamei ?
SECRETARUL : Nu vă fie teamă, acolo nu mor ei de foame. Dar dacă tot vorbiţi despre ei, v-aş întreba şi eu ceva.
ALBERT : Vă rog... SECRETARUL : Nu ştiţi, cumva, cine le-a scris povestea aceea ?
ALBERT : Nu ştiu.

SECRETARUL : Chiar nu ştiţi ? Amintiţi-vă bine ? ALBERT : Într-adevăr, nu ştiu !
194
SECRETARUL : Mă rog, vedem noi.
***(Secretarul** iese pe uşa din dreapta-fund. Albert umblă prin încăpere, îngîndurat, apoi se lasă, greu, pe un scaun. Pe uşa din stînga-fund intră Renata şi Luisa.)*
LUISA : Noapte bună, Renata ! Şi mersi pentru ajutor.
RENATA : Noapte bimă. *(înaintează pe scara spre uşa din sţînga — pe palier se opreşte şi se uită pe furiş la Albert, care însă nu-i înregistrează privirea. Luisa se apropie de Albert, îl mîngîie pe păr şi se aşază Ungă el.)*
LUISA : Te-ai dezlănţuit. :
ALBERT : Întotdeauna mă las furat aşa, prosteşte.
LLTISA : Asta-i bine ! Măcar unul spune aici ceea ce gîn-deşte.
ALBERT : S-ar putea ivi pe chestia asta vreo complicaţie ?
LUISA : Dacă te ameninţă ceva, Zdenek restabileşte adevărul, de asta am eu grijă.
ALBERT : Mulţumesc. *(Pauză)*
LUISA : Sînt un pic invidioasă pe tine !
ALBERT : Pe mine ? Pentru ce ?
LUISA : Pentru tinereţea ta.
ALBERT : Dar nu sînteţi bătrină !
LUISA : Pentru puritatea ta, în aceste vremuri...
ALBERT : Nici impură nu sînteţi!
LUISA : Lingă tine aşa mă simt. Cîndva ţineam şi eu asemenea discursuri — toţi le ţineam.
ALBERT : Chiar şi colegul Ulc ?
LUISA : Asta ţinea tot din astea de-ale lui ! Dar cu mai multă înflăcărare. *(Pauză.)*
ALBERT : Ce trebuie să fac ?
LUISA : Să rămîi aşa cum eşti!
ALBERT : Ştiu, mie toată povestea asta mi se pare un pic ireală — cetatea, asanarea, aceşti oameni care parcă nici n-ar trăi, amintindu-mi mai curînd de personajele unei piese de teatru schematice — ştii dinainte ce vor spune şi cum vor acţiona.
LUISA : Cînd viaţa te va învăţa să fii mai prudent, vei învăţa că trebuie să fii mai prudent şi în judecarea
195
oamenilor. Acum, însă, această duritate ţi se potriveşte şi e bine că ne vezi aşa cum ne vezi.
ALBERT : Dumneavoastră nu intraţi în povestea asta !
LUISA : Eu nu ! De ce ?
ALBERT : Nu ştiu... emană din dumneavoastră ceva aparte, simt că dacă m-ar lovi vreun necaz aţi fi alături de mine.
LUISA : Ca o mamă ?
ALBERT : O, nu, aşa ceva nici prin gînd nu mi-a trecut !...
LUISA : Nu trebuie să te scuzi. *(Pauză.)*
ALBERT : închipuiţi-vă că i-au azvîrlit în carcera foamea.
LUISA : Era de aşteptat.
ALBERT : Nu s-ar putea face ceva pentru ei ?
LUISA : Să-l întreb pe Zdenek. *(în uşa din dreapta-fund apare Plehanov ţinînd în mînă vioara pe care şi-o lipeşte de obraz; Luisa şi Albert nu-l văd* — se *ridică pe rînd.)* Du-te la culcare, Albert, şi nu te mai **fră-**mînta !
ALBERT : Mulţumesc. *(Luisa îl sărută pe frunte; uşor încurcat Albert se retrage de-a-ndoaselea spre uşa din stînga-fund; Luisa îi zîmbeşte, îşi fac din cap semne de încuviinţare, în cele din urmă Albert iese de-a-ndoaselea pe uşa din stînga-fund. Plehanov, începe să cînte o melodie lirică : Luisa se uită spre el.)*
LUISA : Biyi băiat, nu-i aşa ?
PLEHANOV : Şi te iubeşte.
LUIZA : Crezi ?
PLEHANOV : în treburi din astea nu mă înşel. *(Cîntă mai tare. Se lasă cortina, în spatele ei vioara răsună pe tot parcursul pauzei.)*

Actul al treilea

(La ridicarea cortinei pe scenă se află Plehanov şi Albert. Plehanov mai cîntă un timp, apoi lasă vioara din mînă. Scurtă pauză.)

196

ALBERT : Imaginaţi-vă, • de pildă, o asemenea situaţie : vă aflaţi în faţa unei decizii importante, ştiţi că pentru dumneavoastră ar fi mai avantajos să faceţi lucrarea A, dar, în acelaşi timp, o voce, nu ştiu de unde, vă spune că ar fi mai drept să faceţi lucrarea B... *(Pe uşa din stingă* ***intră Renata, purtînd*** *o tavă cu două cafele. Porneşte încet pe scară în sus dar, cînd aude despre ce vorbeşte Albert, devine atentă, se opreşte şi ascultă.)* Vocea aceea pe care, ce-i drept, o auziţi numai înlăuntrul dumneavoastră, dar în a-celaşi timp aveţi senzaţia că sînteţi mai curînd destinatarul decît autorul ei, începe, deodată, în chip misterios, să vă intereseze, şi aţi fi bucuros să faceţi ce vă cere, iar în măsura în care pînă la urmă vă decideţi totuşi să n-o faceţi, încercaţi măcar să-i daţi o explicaţie, să vă apăraţi în faţa ei — să-i cîştigaţi asentimentul. Nu se poate să nu cunoaşteţi o asemenea situaţie.

(Renaia iese repede cu cafelele pe uşa din stînga-sus. Prin una din dreapta-sus, Ulc o surprinde pe Renata, dar n-o mai vede, drept care dispare din iiou în spatele uşii.)

PLEHANOV : Bine — şi, mai departe ?

ALBERT : Ce altceva e această voce misterioasă din dum-, neavoastră, al cărei dezacord cu greu îl suportaţi şi de a cărei aprobare vă bucuraţi atît de mult... ce altceva decît EL ?

PLEHANOV : Mi-aş permite să spun, domnule coleg, că povestea asta e niţel mai complicată.

(Pe uşa din stînga-sus intră Renata cu tava goală. Coboară scara, pe palier însă se opreşte iar, şi ascultă.)

ALBERT : E mai complicată, bineînţeles, dar eu, personal, văd în aceste lucruri o temelie. Cum am putea şti că un lucru e bine făcut, dacă n-am simţi, deasupra noastră sau în afara noastră, o măsură ? Nimic

4 din ce-i bun în noi, nu e, totuşi, numai din noi. E

197

îmbinarea noastră armonioasă cu ceva ce a fost aici ., înaintea noastră şi va fi şi după noi, aş spune dintot-

i deauna şi pentru totdeauna, pe scurt, cu ceva ce ne depăşeşte considerabil. Nu mă pricep să vorbesc mult despre aceste lucruri, dar totul mi se pare atît de firesc...

RENATA *(izbucneşte brusc) :* Şi mie ! *(Se sperie de ea însăşi şi, în culmea descumpănirii fuge pe uşa din stînga. Albert se uită uimit în urma ei. Scurtă pauză.)*

PLEHANOV : Te iubeşte.

ALBERT : Pe mine ! Prostie !

PLEHANOV : în treburi din astea nu mă înşel ! Dar să revenim la discursul dumitale : vocea' aceea despre care vorbeşti e, din păcate, la cei mai mulţi dintre noi doar un glăscior muribund căruia i se ia uşor piuitul. Aş dori ca al dumitale să reziste. Viaţa, ce-i drept, nu-ţi va înlesni prea mult acest lucru, dar poate nu e total lipsit de semnificaţie pentru dumneata că aici se află o ciudăţenie de om cu o vioară, pe care numai rezistenţa dumitale îl salvează de certitudinea definitivă că totul e o cacariseală definitivă, *(Apucă vioara, îl bate pe Albert prieteneşte pe umăr şi iese pe uşa din dreapta-fund. Albert se uită în urma lui, uşor surprins. Pe uşa din stînga apar Bergman şi Luisa, şi pornesc pe scară în jos.)*

BERGMAN : Noroc, prietene... Ce se mai aude ?

ALBERT : Bună dimineaţa. La ce vă gîndiţi ?

BERGMAN : Sper că te-ai răcorit.

ALBERT : Vă cer scuze, dacă socotiţi că ieri v-am... aşa puţin...

BERGMAN : Nu te mai scuza — eu nu sînt supărat pe dumneata. Te-aş sfătui însă, aşa, prieteneşte ca, măcar de faţă cu unii colegi — să te exprimi, totuşi, un pic mai prudent. Ştii, de spus se pot spune multe — eu, personal, salut chiar momentele în care bate pe aici, din cînd în cînd, cîte o adiere uşoară de aer mai proaspăt — se pune doar chestiunea formei. Un plus de tact n-ar fi numai în interesul dumitale, ci, pînă la urmă, chiar în interesul cauzei pe care o susţii. Mă înţelegi, nu-i aşa...

198

ALBERT : Da, desigur.

(Pauză mai lungă, sttnjenitoare; Albert se uită la Luisa, Luisa îi zîmbeşte. Albert îşi pleacă privirea şi iese de-a-ndoaselea pe uşa din stînga-jund. Bergman şi Luisa se aşază.)

BERGMAN : Cu băiatul ăsta o să mai fie complicaţii.
LUISA : Sper să te descurci.
BERGMAN : Adică... să-l menţin aici ? !
LUISA : îhîm.
BERGMAN : Să perii, să netezesc, să aranjez, să apăr, să explic, să manevrez — şi în loc de recunoştinţă să mă aleg cu bătaia de joc ! Crezi că asta mă amuză ? Nici nu ştii cu cîtă bucurie aş face schimb cu băiatul ăsta ! Să spui orice, fără perdea, şi să te bizui că se găseşte întotdeauna un nătărău bătrîn care te scoate din belea — spune şi tu, n-ar fi frumos ?
LUISA : Fii bucuros că ai aici un asemenea om !
BERGMAN : îţi place, nu-i aşa ?
LUISA : E sincer.
BERGMAN : Şi bine făcut.
LUISA : Şi asta.
BERGMAN : Te înţeleg. De altfel... numai un ignorant nu s-ar aştepta de la o doamnă de vîrsta şi factura ta la o receptivitate sporită în acest sens.
LUISA : Şi un şi mai mare ignorant ar putea să se aş- tepte de la un domn de vîrsta şi factura ta la o altă interpretare a cuvintelor mele, decît la una de o obscenitate unidimensională ! *(Pauză.)* Cum te simţi ? BERGMAN : într-o anumită privinţă, mai bine... LUISA : în ce privinţă ?
BERGMAN : Azi dimineaţă am fost în turn... LUISA : Să meditezi ?
BERGMAN : Şi asta. Dar, mai cu seamă, am privit în jos — povestea asta m-a interesat în legătură cu legenda despre care ne-a vorbit ieri Plehanov... ;
LUISA : Şi ce-ai constatat ?
BERGMAN : Că ar fi uşor şi sigur. Şi că aş fi în stare.
199
(Pe uşa din dreapta-sus, pătrunde Secretarul, trece repede palierul, aleargă spre uşa din stînga şi iese. Scurtă pauză.)
LUISA : Vorbeşti cu el ?
BERGMAN : Despre ce ?
LUISA: Cum despre ce? Despre cei doi... din carcera foamei...
BERGMAN : Aştept un moment mai prielnic. Acum pare zorit de alte treburi... *(Pauză.)* Pe tine nu te interesează ?
LUISA : Ce anume ?
BERGMAN : Spuneam ceva despre turn...
LUISA : M-am gîndit din nou la toate astea...
BERGMAN : Şi ?
LUISA : Am ajuns la concluzia că, într-adevăr, treaba asta e, probabil, mai complicată decît mi-am imaginat...
BERGMAN : în sfîrşit !
LUISA : Nu ştiu în ce măsură poate fi vorba de o chestiune de ordin metafizic, dar, categoric, nu e numai o chestiune de ordin psihologic. Aş spune că-i, mai cu-rînd, de ordin existenţial. în aparenţă, îţi joci destul de bine rolul de apărător înţelept al atelierului nostru in faţa lumii tumultuoase, dar, undeva în adîncul tău, bănuiesti că acest rol nu-i decît o mască impunătoare în spatele căreia se ascunde o eschivare cît se poate de obişnuită a unui conformist cît se poate de obişnuit. Această îndoială asupra propriului rol e însă şi o îndoială asupra propriei identităţi şi prin asta a existenţei însăşi : dacă simţi că întreaga ta misiune de extremă importanţă e doar o iluzie, atunci, în mod necesar, trebuie să te cuprindă groaza că tu însuţi nu eşti decît o simplă iluzie ! *(Pe uşa din dreap-ta-fund intră Secretarul, străbate repzde încăperea, aleargă pe scară şi iese pe uşa din stinga-sus.)* Fireşte, cu o asemenea conştiinţă e greu să trăieşti. Iar tu ai fost nevoit să-ţi găseşti un procedeu compensator prin care să te asiguri că exişti, că eşti o realitate, că eşti om. Şi unde decît în viaţa ta intimă îl puteai găsi, de vreme ce în sectorul public ai dat greş. Adică : prin anxietăţile tale particulare, prin

stările depresive şi gîndul la moarte nu faci decît să-ţi demonstrezi, încă o dată şi încă o dată, că eşti om şi nu ficţiune ; fascinaţia ta, platonică, a nefiinţei, nu-i pentru tine decît un document al propriei tale existenţe, iar cu ideea morţii nu faci decît să-ţi confirmi că trăieşti...

(Pe uşa din stînga intră Secretarul, aleargă în jos îndreptînău-se grăbit spre uşa din stînga-fund.)

BERGMAN *(Secretarului):* Se întîmplă ceva ?

SECRETARUL : Deocamdată nu...

LUISA : Nenorocirea constă în faptul că e vorba doar de o compensaţie, că întreaga poveste e înlocuibilă, 'că prin această exhibiţie pe tărîmul depresiunilor personale îţi suplineşti, în mod artificial, inexistenţa pe tărîmul curajului public. în felul acesta săvîrşeşti, de facto, un nou act de înşelăciune faţă de tine însuţi, evadînd doar într-o nouă iluzie, ca să scapi de o belea pentru a cădea în alta, practicînd principiul : cui pe cui se scoate. Mai devreme sau mai tîrziu vei înţelege acest lucru şi-ţi vei da seama că, de fapt, eşti alcătuit, în întregime, numai din iluzii, compensaţii şi împrumuturi şi că alte cuie nu mai sînt. Abia în clipa aceea te va cuprinde adevărata disperare şi adevărata dorinţă de a muri ! Şi tot în clipa aceea va începe abia să-mi fie şi mie teamă, cu seriozitate, pentru soarta ta...

(Scurtă pauză. Apoi, deodată, Bergman izbucneşte într-un hohot de plîns cu sughiţuri, ca un copil. Un timp Luisa îl priveşte descumpănită, după care se apropie de el şi începe să-i sărute cu gingăşie ochii înlăcrimaţi.)

LUISA : Ei, hai, fii bărbat, n-am vrut să-ţi fac rău, dimpotrivă, am vrut să te ajut...

(Pe uşa din stînga-fund intră Secretarul. Luisa se desprinde de Bergman, care-şi şterge repede ochii plînşi.)

201

SECRETARUL *(lui Bergman)* ; Spuneţi-mi, arhitecţii se
află cu toţii In incintă ? BERGMAN : Da...

SECRETARUL : Atunci, convocaţi-i pe toţi imediat ! BERGMAN : Se întîmplă ceva ? SECRETARUL : Veţi vedea îndată. *(Iese repede pe uşa*
din dreapta.) BERGMAN *(se apropie de scară şi strigă spre uşa din*
stînga).- Renata ! *(Aceasta intră şi se opreşte pe palier)* Convoacă-i, te rog, pe toţi. RENATA : Pe loc ? BERGMAN : Da... *(Renata aleargă pe scară în jos şi se*
îndreaptă spre uşa din stînga-fund. In uşa din dreap-
ta-sus apare pe galerie Ulc.)

ULC *(Renatei):* Trebuie să stăm de vorbă, Renata ! RENATA : Acum n-am timp. De altfel, nici dumneata»
Aveţi şedinţă... ULC : Atunci după şedinţă, bine ?

(Renata iese pe uşa din stînga-fund. ***Ulc*** *coboară scara, agale. Pe uşa din stînga-fund intră Albert ; în urma lui vine Renata, care trece spre uşa din dreapta-fund şi iese. In clipa aceea în spatele scenei* ***izbucneşte*** *un lătrat de cline furios. Cei prezenţi stau în picioare şi privesc curioşi spre uşa din dreapta. Pe uşa din dreapta-fund revine Renata; în spatele ei îşi tîrîie picioarele Plehanov cu vioara, pe care o lasă undeva; se opresc amîndoi şi se uită şi ei spre uşa din dreapta. După un timp lătratul se stinge. Scurtă pauză încordată.)*

SECRETARUL *(din spatele scenei):* Noroc !

PRIMUL INSPECTOR *(din spatele scenei):* Ceao, Misa ! I-ai adunat pe toţi ?

SECRETARUL *(din spatele scenei):* Claro ! !

(Pe uşa din stînga-fund dă buzna, cu sufletul la gură, Macourkova. Curînd după aceea, pe uşa din dreapta intră Primul Inspector. Un negru. In urma lui vine Secretarul, care închide uşa. Se opresc amîndoi pe

202

trepte. Primul Inspector îi priveşte, zîmbitor pe cei prezenţi, aceştia sînt uşor descumpăniţi.)

PRIMUL INSPECTOR : Ceao !

BERGMAN *(nesigur)*; Ceao... *(Scurtă pauză.)*

SECRETARUL : îmi revine plăcuta îndatorire de a vi-l prezenta pe noul nostru inspector, *care-l* înlocuieşte pe fostul inspector, *care* a plecat la odihna *pe care o* merita. Colegul nou-inspector a venit

să vă cunoască şi să vă spună în cîteva cuvinte cum vede el lucrurile...
PRIMUL INSPECTOR : în primul rînd luaţi loc ! *(Se aşază toţi în jurul mesei, descumpăniţi: Primul Inspector se aşază pe treptele de lingă uşa din dreapta. Secretarul, alături de el.)* în al doilea rînd, să nu aşteptaţi de la mine o cuvîntare lungă, plictisitoare. La chestii din astea eu nu ţin. De trăncăneală am avut parte pînă acum din belşug şi... m-am săturat. *(Toţi zîmbesc politicos.)* în al treilea rînd, daţi frica uitării. Dacă o să ne temem mereu unul de altul, n-o să ieşim niciodată din căcănăria asta.
MACOURKOVA : Iertaţi-mă, domnule inspector, aş avea o observaţie concretă : nu doriţi o cafea ?
PRIMUL INSPECTOR : Las-o baltă, cafea cum am băut azi-dimineaţă, tot nu-mi faci... *(Toţirîd politicos.)* Sînt nou, ce-i drept, dar tîmpit de-a binelea nu sînt. Ştiu cum mergeau treburile înainte. Vi se poruncea ce aveţi de făcut şi voi trebuia să vă ţineţi fleanca, de . vă plăcea ori nu. Şi dacă totuşi o deschideaţi, dădeau cu voi de pămînt. N-am dreptate ? *(Toţi dau din cap aprobator, vizibil stînjeniţi.)* Gata, schimbăm macazul. Ce naiba, sînteţi ditamai arhitecţi, deci, oameni de meserie, şi nu se poate ca în munca voastră să-şi bage rîtul cineva care habar n-are de aşa ceva. între noi fie vorba, toată asanarea asta a fost o idee destul de tîmpită. O ştiţi şi voi, o ştiu şi eu, o ştiu şi oamenii de colea, de jos. Locuinţe mai bune — da ! Apă curentă — da ! Canalizare — da ! Dar asta nu înseamnă că totul trebuie planificat şi porcăit cu nişte prefabricate nenorocite. Mă rog, aşa ar fi mai

simplu, nimic de zis. Dar şi mai nasol! Ori nu ? *(Toţi dau din cap aprobator, vizibil stânjeniţi.)* Ca să
i nu mai vorbim că fiecare om e altfel şi vrea să trăiască în legea lui şi într-ale lui. Unul îşi are aici hulubăria, altul crescătoria de iepuri — de ce pastele mă-sii să le-o luăm ? Ştiţi, eu sînt de-acilea şi ştiu ce spun. Dar, ca să n-o lungesc prea mult, pe scurt: nu se face nici o asanare ! Asta nu înseamnă, însă, că vă aflaţi aici de pomană ! Dimpotrivă : sîntem bucuroşi că vă avem aici, şi-ar fi fain de tot dacă aţi mai rămîne. Hotărîţi singuri ce veţi face. Nişte studii, cum să facem, cu băgare de seamă, ca să fie
' aici mai bine şi mai frumos, nişte cercetări, experimente şi, ce mai, n-o să mă apuc acum să-mi dau cu presupusul ce şi cum — am încredere în vai, sînt sigur că n-o să tăiaţi frunze la cîini şi-o să născociţi ceva frumos. Nu musai pentru aici, eventual pentru alte locuri, ce ştiu eu ! Iar altul, din altă parte, să vină cu o idee care pentru noi ar cădea mănuşă ! Precum vedeţi sînt eu de aici, dar tîmpit de-a binelea nu sînt ! Ei, ce ziceţi ? Ne înţelegem ?
BERGMAN : Cred că vorbesc nu doar în numele meu, ci şi al tuturor colegilor...
PRIMUL INSPECTOR : Iartă-mă, dar tu cine eşti ?
BERGMAN : Mă numesc Zdenek Bergman şi sînt şeful proiectant.
PRIMUL INSPECTOR : Cum s-ar zice, tu conduci aici ?
BERGMAN : Da, dar dacă nu vreţi, nu-i neapărat...
PRIMUL INSPECTOR : Nu de mine-i vorba ! *(Arată spre cei prezenţi.)* De ei e vorba ! Să rămînă ? *(Toţi dau din cap, aprobator.)* Bine, atunci dă-i drumul ! Dar cum am spus : fără pălăvrăgeli de prisos...
BERGMAN : Cred că vorbesc nu doar în numele meu» ci şi al tuturor colegilor mei, afirmînd că am aşteptat această clipă de ani şi ani de zile. Căci arhitectura are nevoie de libertate, aşa cum are nevoie de aer !
PRIMUL INSPECTOR : Vorbele mele ! Dacă s-ar ivi vreo problemă, ajunge să-mi daţi de veste — cel mai bine prin Misa, aici de faţă. *(Arată spre Secretar, apoi se*

ridică ; Secretarul imediat după el, în clipa următoare se ridică şi ceilalţi-) Aşa. Iar eu vă ţin pumnu !
ALBERT : Iertaţi-mă, domnule inspector...
PRIMUL INSPECTOR : Ce mai e ?
ALBERT : Nu ştiu dacă ştiţi, dar încă pe vremea cînd se planifica asanarea, unii cetăţeni au avut observaţii critice, drept care doi au fost internaţi în temniţa foamei a acestei cetăţi. N-ar putea fi reparată acum această nedreptate ?
PRIMUL INSPECTOR *(Secretarului) :* Dă-le drumul. Misa.

SECRETARUL : La amîndoi ?
PRIMUL INSPECTOR : Clar ! *(Spre Ceilalţi.)* Ceao !
TOŢI : Ceao.
(Primul Inspector le flutură din mină şi, însoţit de Secretar, iese pe uşa din dreapta. Scurtă pauză, în care ceilalţi, uluiţi, se uită în urma lor.)
ALBERT *(exclamă):* Libertate ! *(Toţi îşi revin, încep să rîdă de bucurie, se felicită, se îmbrăţişează.)*
PLEHANOV : Sînt învăţat cu multe, dar că voi apuca aşa ceva nu mi-am închipuit niciodată ! *(Lui Bergman)* Tu da, Zdenek ?
BERGMAN : Nu ! Niciodată !
LUISA : N-o fi povestea asta doar o simplă halucinaţie ?
ALBERT : Clipa asta a trebuit să vină ! Viaţa nu poate fi înăbuşită la nesfîrşit !
PLEHANOV : Totul e să ţină !
BERGMAN : Trebuie să ţină !
ALBERT : Acum nu mai avem nici un pretext să fim defetişti !
BERGMAN : Cu o asemenea clipă omul se întîlneşte în viaţă o singură dată !
(Incet-încet se liniştesc cu toţii — unii se aşază la masă; Renata stă mai retrasă. Scurtă pauză.)
ULC : Nu ştiu dacă spusele mele se vor bucura acum de
popularitate...
LUISA : Să nu spui că nu te bucuri şi dumneata ! ULC : Ba da, bineînţeles că da... Mi-e teamă numai ca o-
dată cu apa să nu aruncăm djn copaie şi copilul.

BERGMAN : Nu te înţeleg.
ULC : Despărţirea de conducerea necalificată a construcţiilor e una — şi alta-i renunţarea la gîndirea urbanistică raţională. ,
LUISA : E vorba, oare, să renunţe cineva aici la ceva ?.
ULC : Deocamdată nu, dar cu siguranţă mulţi vor fi atraşi în această direcţie. în ceea ce mă priveşte, o spun pe şleau că voi refuza participarea la orice acţiune ce ar avea ca urmare întoarcerea arhitecturii urbane la construcţia stihică, haotică, în consecinţă asocia-lă, a secolului trecut.
BERGMAN : Dar bine, aşa ceva nimeni nu vrea ! Cred, domnule coleg, că dumneata cobeşti fără nici un rost.
ULC : Aş fi bucuros să fie numai cobeală. De spus- însă a trebuit s-o spun. Dintre toate, lucrul cel mai important acum, cel puţin, după părerea mea, e ca rezistenţa împotriva centralismului să nu degenereze într-o rezistenţă împotriva spiritului conceptual în genere.
PLEHANOV : Dumneata vezi mereu doar două posibilităţi : ordinea asanării şi a cartierelor-satelit —-sau harababura !
ALBERT : întocmai ! Cine promovează diversitatea împotriva uniformităţii nu promovează haosul împotriva spiritului conceptual, ci viaţa împotriva morţii !
ULC : Eu nu am nimic împotriva diversităţii ! Atrag doar atenţia că libertatea nu înseamnă lipsă de răspundere !
BERGMAN : De acord ! Şi tocmai de aceea nu socotesc această clipă o chemare la lipsă de răspundere, cir dimpotrivă, un prilej de a ne pune, în sfîrşit, în valoare, şi *din plin,* propria noastră responsabilitate creatoare. Aceasta e, înainte de toate, o misiune morală — trebuie să ridicăm adevărul împotriva minciunii, curajul împotriva conformismului, libertatea împotriva opresiunii. Cu cît mai neînfricaţi vom fi ca oameni, cu atît mai buni vom fi ca arhitecţi. Oare n-am construit pînă acum atît de prost mai cu seamă datorită faptului că n-am fost

în stare să ne menţinem pe poziţie ? Desigur : unii vom tinde întotdeauna mai curînd spre o

soluţie globală, alţii, dimpotrivă, spre detaliile originale şi elementele atipice. Dar important e că vom face toţi ceea ce vrem, şi nu ceea ce ni se impune. Din clipa aceasta proiectele noastre ar trebui să ia naştere în atmosfera discuţiei libere a toleranţei, a bunăvoinţei şi a colaborării laborioase. Depinde numai de noi crearea unui asemenea climat, pe care, eventual, să ştim să-l şi apărăm !

PLEHANOV : De-acum încolo nu trebuie să mai existe nici un tabu...

ALBERT : Frica nu mai trebuie să triumfe asupra adevărului... i

BERGMAN : Nici obedienţa asupra responsabilităţii...

LUISA : Nici prostia asupra libertăţii !

BERGMAN *(spre Macourkova):* Dumneata ce părere ai, colegă Macaroukova ?

(Macaroukova ridică din umeri, nehotărîtă. Scurtă pauză.)

LUISA : Putem veni cu şampania ?

(Bergman zîmbeşte, dînd din cap aprobator; Luisa îi face un semn Renatei şi amîndouă ies grăbite pe uşa din stînga-fund. Pe uşa din dreapta-fund intră, in acelaşi timp Secretarul urmat de Primul şi al Doilea Delegat.)

BERGMAN *(strigă spre Delegaţi):* Vă salut în libertate, prieteni ! Nu v-am spus eu ? Socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg ! Acum nu trebuie să vă mai fie teamă că vă distrugem căminele !

PRIMUL DELEGAT : Vă mulţumim...

BERGMAN : Noi vă mulţumim ! Cauza pe care aţi cîşti-gat-o prin atitudinea voastră neînfricată e şi cauza noastră. Salutaţi-i din partea noastră pe toţi cei de jos !

PRIMUL DELEGAT : Să ne vedem cu bine.

(Cei doi Delegaţi, urmăriţi de Secretar, se îndreaptă spre uşa din dreapta.)

207

MACOURKOVA : Domnule Secretar *(Cei doi Delegaţi ies pe uşa din dreapta; Secretarul se opreşte în prag.)*

SECRETARUL : Ce e ?

MACOURKOVA : Nu ciocniţi cu noi un pahar de şampanie ?

SECRETARUL : Nu pot, eu sînt abstinent. Ceao...

MACOURKOVA : Ceao...

(Secretarul iese pe uşa din dreapta. In acelaşi timp pe uşa din stînga-fund apar Luisa şi Renata; Luisa cu o tavă cu pahare, Renata cu patru sticle de şampanie. Luisa împarte paharele. Bergman şi Plehanov o despovărează pe Renata de două sticle : celelalte două le ia Renata şi le depune pe masă. Bergman şi Plehanov desfundă sticlele' şi după explozia cuvenită umplu repede paharele întinse.)

BERGMAN *(ridicînd paharul):* Pentru libera dezvoltare
a arhitecturii şi urbanismului ! TOŢI *(ciocnind):* Ura ! *(Sorb cu toţii paharele pînă la
fund; Bergman şi Plehanov le umplu din nou.)* PLEHANOV *(ridicînd paharul):* Pentru ca niciodată să nu mai ciopîrţim oraşele şi să nu sluţim peisajul! TOŢI *(ciocnesc şi strigă):* Ura ! *(Sorb paharele pînă la
fund; Bergman şi Plehanov le umplu din nou.)* LUISA *(ridică paharul):* Pentru ca niciodată să nu ne mai
fie teamă ! TOŢI *(ciocnesc şi strigă):* Ura ! *(Îşi sorb paharele pînă
la fund; Bergman şi Plehanov le umplu din nou.)* ALBERT *(ridică paharul):* Să piară asanarea ! Glorie
vieţii! TOŢI *(ciocnesc şi strigă):* Glorie !

(Îşi sorb paharele. Plehanov apucă vioara şi începe să cînte „Dunărea albastră". Bergman o cuprinde pe Luisa, Ulc pe Renata şi Albert pe Macourkova, şi toţi încep să danseze. După un timp, bărbaţii schimbă între ei partenerele: Bergman dansează acum cu Macourkova, Ulc cu Luisa şi Albert cu Renata. Plehanov accelerează ritmul, dansul e mai îndrăcit şi mai bogat în figuri. După un timp, bărbaţii schimbă

20S

iar partenerele : Bergman dansează acum cu Renata, Ulc cu Macourkova şi Albert cu Luisa. Plehanov accelerează şi mai mult ritmul, dansul e şi mai îndrăcit, şi mult mai bogat în figuri. După un timp mai

îndelungat, cînd sînt vizibil epuizaţi şi datorită şampaniei dansatorii încep să se cam împleticească, se întorc pe rînd la masă şi cu sufletul la gură se aşază pe scaune. Plehanov încetează să mai cînte şi depune vioara undeva. Scurtă pauză. Apoi Luisa înşfacă ultimele două sticle şi le întinde lui Bergman şi lui Plehanov. Aceştia le desfundă imediat şi umplu din nou paharele tuturor.)

ALBERT *(ridicînd paharul):* Arhitecţi din toată lumea, uniţi-vă !

TOŢI *(în cor)*; Ura ! *(Îşi sorb paharele pînă la fund; Plehanov şi Bergman le umplu din nou.)*

ULC *(ridicînd paharul):* Secretari din toate ţările, plecaţi în alte ţări !

TOŢI *(în cor):* Ura ! *(Îşi sorb paharele, Bergman şi Plehanov le umplu din nou.)*

LUISA *(ridicînd paharul):* Oameni din toate ţările, iubiţi ţările voastre !

TOŢI *(în cor):* Ura !

(îşi sorb paharele, Plehanov ia din nou vioara şi începe să cînte un ceardaş îndrăcit. Luisa sare pe masă şi începe să danseze. Ulc se prăbuşeşte pe podea, Macourkova îl înşfacă de picioare şi, împleticindu-se, îl trage spre uşa din stînga-fund, pe unde, în cele din urmă, izbuteşte să-l scoată afară. între timp, Bergman s-a ridicat de pe scaun, a apucat sticla şi, turnîndu-şi în cap restul de şampanie, porneşte spre scara clătinîndu-se. Ajuns acolo, se poticneşte de prima treaptă şi cade grămadă. Renata care, de bună seamă, a băut cel mai puţin, încearcă să-l pună pe picioare, ceea ce, pînă la urmă, reuşeşte, cel puţin în asemenea măsură incit să-i ducă braţele în jurul gîtului ei şi în felul ăsta să-l tragă pe trepte în sus, pînă la uşa din stînga pe care apoi îl scoate afară. Luisa dansează pe masă din ce în ce mai pătimaşă

209

şi *mai provocatoare; Albert stă la masă şi o urmăreşte fascinat. Muzica se opreşte brusc într-un acord nearmonios. Lui Plehanov i-a alunecat vioara din mină, căci şi el şi-a pierdut stăpînirea de sine; cu capul lăsat în piept, a adormit imediat şi a început să sforăie. Luisa încetează să mai danseze, ride, se aşază pe masă în apropierea lui Albert şi se întoarce spre el.)* XUISA : Ahoi !

,ALBERT : Eşti minunată... *(Luisa ride în hohote, înşfacă macheta de pdliester a cetăţii şi subcetăţii aflată pe masă, şi-o trage în cap ca pe o pălărie extravagantă de odinioară, apoi îşi petrece, provocator, picior peste picior, arborînd un aer de curtezană. Albert nu reacţionează la provocarea ei, o apucă de mînă şi începe să vorbească repede, neţinînd seama de sforăitul lui Plehanov, sforăit care în continuare va constitui fondul sonor al discursului său.j* Ştii, Luisa, dumneata, probabil, te amuzi cu mine, dar eu vorbesc foarte serios : te iubesc ! Te iubesc la nebunie ! Desigur, e o prostie, o nesăbuinţă, ştiu că nu am nici o speranţă, nu vreau nimic de la dumneata, absolut nimic, mi-am interzis să vreau ceva, toată povestea asta e o problemă a mea, cu care nu am dreptul să te plictisesc, mă mulţumesc să te văd, din cînd în cînd, după şedinţe sau în timpul cinei; respect legătura dumitale cu şeful şi mai bine aş pleca de aici, decît să-ţi pricinuiesc cea mai neînsemnată complicaţie. îţi vorbesc despre asta pentru prima şi ultima oară, îţi promit, aşa ceva nu mi s-a mai întîmplat niciodată, nu înţeleg şi mă blestem pentru asta, dar e ceva mai tare ca mine, probabil n-aş fi îndrăznit să-ţi spun toate astea, dacă n-ar fi fost şampania asta nefericită, dumneata eşti soarele meu şi eu nu doresc din el nimic mai mult decît măcar o rază care să ajungă pînă la mine de departe, asta ar fi tot ce-mi doresc în viaţă ; n-am bănuit ce-i dragostea : e un abis în care omul zboară, fără să aibă cea mai mică influenţă asupra zborului său... inima mea o ia razna ori de cîte ori te zăresc, mă port ca un licean — şi-acum vorbesc ca un licean

210

— te rog, ajută-mă într-un fel, distruge în mine a-ceastă nebunie, calc-o în picioare, striveşte-o, batjoco-reşte-mă, spune-i povestea asta şefului, tuturor, povesteşte-o ca pe o anecdota bizară, mereu şi pretutindeni nu te văd decît pe dumneata, de cîteva zile n-am mai tras o linie pe planşetă, noapte de noapte sînt torturat de vise cumplite. Ieri, de pildă, am fost cu dumneata să culegem ciuperci la Machonini, ăştia-s colegii mei de facultate, mi-e ciudă şi mă urăsc că nu-s în stare să stăpînesc şi să înăbuş în mine această nebunie, am crezut că sînt bărbat, şi eram mîndru de voinţa mea fermă şi, deodată, mă zvîrcolesc în nişte sentimente pe care eu însumi nu le înţeleg ca lumea... de fapt, nu-i cuvîntul potrivit, nu sînt sentimente, e

ceva mai mult, ceva din afara mea, un demon care mă posedă, dumneata eşti unicul punct solid al universului, axa în jurul căreia se învîrteşte sursa realităţii şi a sensului acestui univers — nu înţeleg de ce mă încearcă Dumnezeu în felul asta...

{în timpul declaraţiei lui Albert, Luisa şi-a scos pe îndelete „pălăria", a devenit gravă, s-a dezmeticit, apoi a început să lăcrimeze, iar acum l-a întrerupt pe Albert cu un hohot de plîns zgomotos. Stă pe masă ghemuită şi îşi ascunde chipul cu palmele, Albert se ridică descumpănit, nu ştie ce să facă, apoi se a-propie cu prudenţă de Luisa şi-o mîngîie cu gingă-şie pe păr. Ea se întoarce brusc spre el şi, contînuînd să plîngă, îl trage la pieptul ei, îl sărută, apoi îl împinge cu delicateţe. în fine, îşi stăpîneşte plinsul, îşi şterge ochii şi se străduieşte să zîmbeascS.)

LUISA : Iartă-mă, sîntem doi nebuni, da, doi nebuni a-meţiţi de băutură.

ALBERT : V-am făcut vreun rău ?

LUISA : O, nu...

ALBERT : De ce plîngeţi...

LUISA : Tu n-ai putea să înţelegi... de ce...

ALBERT : Vă rog, spuneţi-mi!

LUISA : Plîng de mila mea... *(Se uită la Albert cu un zîmbet trist, se ridică şi, apropiindu-se de* el, îl *îm~*

211

brăţişează şi începe să-l sărute cu duioşie. Albert, cu ochii închişi, stă ca fascinat. Pe uşa din stingă a-pare Renata. Zărind-o pe Luisa şi pe Albert în braţele ei, cascâ gura înspăimîntată. Luisa îl mai sărută o dată pe Albert, se desprinde de el şi-l priveşte zîmbitoare. Albert e mereu cu ochii închişi.) Albert... *(Albert deschide ochii.)* Sînt o fetiţă înţelegătoare, iar tu trebuie să fii un băieţel înţelegător : promi-te-mi că o să fii un băieţel înţelegător...

(Albert dă din cap aprobativ, cu o mişcare aproape imperceptibilă. Renata izbucneşte într-un plîns în-fundat, în clipa aceea, uşa din stînga-fund e dată brusc de perete şi pe scenă dă buzna Ulc în cămaşă şi chiloţi. In urma lui zboară pantalonii şi halatul său alb.)

ULC *(se opreşte, îşi roteşte privirea în jurul lui şi, zărind-o pe Renata, strigă spre ea);* Şi eu am instinct sexual !

RENATA *(stăpînindu-şi sughiţul de plîns) :* Ştiu că aveţi...

(Plehanov se trezeşte din somn, speriat: de bună seamă a visat ceva cumplit. Se uită cîteva clipe bui-mac înaintea lui, apoi de bine, de rău îşi revine, apucă vioara şi începe să cînte din nou „Dunărea albastră". Cortina se lasă încet, muzica slăbeşte, pînă se stinge.)

Actul al patrulea

(La stingerea luminilor în sală, din spatele cortinei se aude din nou vioara intonînd melodia cîntecului „Oci ciorniîie". Peste cîteva ***clips*** *cortina se ridica. Pe scenă se află Plehanov şi Albert. Plehanov, cu o batistă legată în jurul capului, continuă să cînte. Peste puţin timp, pe uşa din stînga intră Renata şi se opreşte pe palier, cei doi n-o văd.)*

212

RENATA *(spre Plehanov):* Domnule arhitect! *(Acesta n-o aude, continuă să cînte; pauză, apoi, mai tare)* Domnule arhitect... fAcesta *nu aude, continuă să cînte; pauză ; strigă.)* Domnule arhitect ! *(Acesta încetează să mai cînte şi îşi întoarce privirea spre Renata.)*

PLEHANOV : Mie-mi'vorbiţi ?

RENATA : Da...

PLEHANOV : S-a întîmplat ceva ?

RENATA : Domnul proiectant-şef întreabă dacă aţi putea să-i mai daţi o tabletă...

PLEHANOV : îmi pare rău, dar ultima i-am dat-o cu o clipă în urmă colegului Ulc.

RENATA : Am să-i comunic... *(Iese pe uşa din stînga.)*

PLEHANOV *(lăsînd vioara din mînă):* Ar trebui să stai puţin de vorbă cu ea. Vezi doar în ce hal se chinuieşte...

ALBERT : Din pricina mea ?

PLEHANOV : Fireşte...

ALBERT : îmi pare rău.

PLEHANOV : îmi dau seama că acum nu ţi-e gîndul la aşa ceva — acum douăzeci de ani am trecut şi eu prin asta, dar, oricum, ai putea...
ALBERT : Eu nu ştiu prin ce aţi trecut acum douăzeci de ani şi nici dumneavoastră nu ştiţi prin ce trec eu acum...
PLEHANOV : Ba ştiu. La fel ca mine, atunci. Am studiat împreună şi eu eram în aceeaşi situaţie ca dumneata, acum. Singura diferenţă e că ea era atunci cu douăzeci de ani mai tînără.
ALBERT : Vorbiţi despre...
PLEHANOV : Fireşte...
ALBERT : V-a spus ceva ?
PLEHANOV : Despre ce ?
ALBERT : Despre cele petrecute ieri...
PLEHANOV : Eu nu ştiu ce s-a petrecut ieri, dar ştiu
ce se petrece în dumneata...
ALBERT : De ştiut puteţi să ştiţi, dar de înţeles cu greu aţi putea...
213
PLEHANOV : Dimpotrivă : numai eu pot să înţeleg. Ui-tîndu-mă acum la dumneata, am impresia că mă văd pe mine mai tînăr. Şi-ţi spun sincer, mi-e teamă pentru soarta dumitale...
ALBERT : De ce ?
PLEHAxNOV : Dumneata nu-ţi dai seama în ce aventuri te avînţi. Nu e în obiceiul meu să mă amestec în treburi care nu mă privesc, dar cel puţin asta am ţinut să-ţi spun.
ALBERT : Dacă tot aţi început, vă rog să continuaţi...
PLEHANOV : Dragostea dumitale, prietene, o ispiteşte şi o tulbură, de aceea nu-i în stare s-o curme sau să i se împotrivească. Dar totodată nu-i în stare să facă acel ultim pas nebunesc, care ar întoarce totul în favoarea dumitale. De aceea va continua să alimenteze în permanenţă această dragoste şi, în acelaşi timp, va face totul să n-o împlinească. Mai devreme sau mai tîrziu povestea asta te va scoate din minţi şi, pe urmă, deznodămîntul va depinde de nişte îm-prejurări absolut întîmplătoare. Crede-mă, ştiu ce vorbesc...
ALBERT : La dumneavoastră a fost un deznodămînt tragic ?
PLEHANOV : Asta n-are importanţă, acum nu e vorba de mine, ci de dumneata. Dacă nu ucizi imediat în dumneata această poveste, n-o mai ucizi niciodată, decît dacă ai merge la sinucidere, ceea ce, sper din toată inima, nu e în intenţia dumitale. Unele boli, de ia un anumit stadiu, devin, pur şi simplu, incurabile...
ALBERT : Dar bine, dragostea nu e totuşi o boală. Mai cu seamă faţă de o asemenea fiinţă — ori poate dumneavoastră credeţi că e rea ? !...
PLEHANOV : O, nu, nicidecum ! Dar tocmai asta e cauza eşecului ! Dacă tot jocul acesta al promisiunilor neclare şi al refuzurilor incomplete, al aluziilor excitante ale dorinţei şi în cele din urmă al stăpînirii de sine mereu triumfătoare, al manifestărilor de apropiere şi totodată al semnalelor inaccesibilitătii — dacă toate astea ar fi rodul unui calcul făcut cu sînge rece, al unui capriciu sau al unei banale iresponsa-
214
..bilităţi, ar fi bine. Partea cea mai rea e că distrugerea pe care o răspîndeşte nu e o consecinţă a răutăţii ci a felului ei de a fi. Cer iertare pentru această predică, dar m-a silit s-o fac tocmai acea voce despre care nu demult ai vorbit aici atît de frumos... *(Pauză.}*
ALBERT : Ce ciudat...
PLEHANOV : Ce e ciudat ?
ALBERT : Dumneavoastră aţi vrut să mă avertizaţi şi aţi realizat tocmai contrariul : acum încep să înţeleg tristeţea aceea aparte din ochii ei.
PLEHANOV : Şi asta ţi-o apropie şi mai mult.. .
ALBERT : Da. '
PLEHANOV : Şi sporeşte dorinţa dumitale de a o ajuta...
ALBERT : Da..!

PLEHANOV : Şi ai sentimentul că sacrificiul dezinteresat, al dragostei dumitale e, în această lume total neînţelegătoare, singurul lucru care o poate feri de nenorocirea pe care şi-o pricinuieşte *neintenţionat* prin aceea că, *neintenţionat,* o pricinuieşte altora...
ALBERT : Da...
PLEHANOV : Bănuiam că aşa se va întîmpla. Nu-mi ră-mîne, deci, nimic de făcut, decît ceea ce trebuia să fac de la bun început : să tac şi să sper — în linişte — în cartea dumitale cea bună...
(Pe uşa clin stînga intră Renata ducînd pe o tavă două ceşti cu cafea. înaintează, încet, pe scară în sus. Plehanov îl înghionteşte pe Albert şi cu privirea îl îndeamnă să se adreseze Renatei.)
ALBERT : Renata.
RENATA *(tresare, apoi rosteşte cu voce scăzută, jără să, se întoarcă spre Albert):* Doriţi ceva ?
ALBERT : Aţi avea timp, cîteva clipe ?
RENATA : Nu vă supăraţi, dar...
ALBERT : E ceva important...
RENATA : Am de lucru...
ALBERT : Toţi avem de lucru. Vă rog...
RENATA • Acum nu se poate. *(Iese repede cu cafeaua pe uşa din stînga-sus. Albert se uită întrebător ia Plehanov.)*
215
PLEHANOV : Se ruşinează. Fugi după ea...
(îl împinge uşor pe Albert, care porneşte încet spre scară şi începe să urce agale. Cînd ajunge la a treia sau a patra treaptă, se deschide uşa din stingă pe care pătrunde, cu prudenţă, Luisa, ducînd în fiecare mină cîte o ceaşcă de cafea. Uşa rămîne deschisă. Albert tresare şi coboară repede treptele ca să-i elibereze drumul.)
ALBERT *(vizibil descumpănit. încet) :* Bună dimineaţa. LUISA *(cu un zîmbet vesel):* Ahoi, Albert. *(Se îndreaptă cu ceştile spre masă; Plehanov apucă vioara. Zărin-du-l cu compresa pe cap, Luisa începe să rîdă.)* Cum văd, Kuzma, nici tu nu mai ţii la băutură cum ţineai odată...
» *(Plehanov rînjeşte şi se îndreaptă cu pas tîrşit spre uşa din dreapta-fund. Luisa aşază cafelele pe masă, una la locul unde de obicei stă Bergman, cealaltă la locul ei. Se aşază, începe să amestece cafeaua, apoi se uită la Albert, care continuă să stea descumpănit în dreptul scării, li zîmbeşte. Pauză.)*
ALBERT *(încet):* Iertaţi-mă...
(Pe uşa din stînga-sus, pătrunde Renata cu tava goală. Coboară pe palier, se uită la Albert şi Luisa, apoi iese repede pe uşa din stingă.)
LUISA : Nu ştiu ce... ALBERT : Pentru ziua de ieri ! LUISA : Prostuţule !
(Pe uşa din stînga apare Bergman, şi el cu o batistă legată în jurul capului.)
ALBERT *(spre Bergman):* Bună ziua...
(Bergman răspunde dînd doar din cap şi se îndreaptă spre locul său din capul mesei. Albert uită că a vrut să se ducă după Renata, cîteva clipe bate pasul pe loc descumpănit, apoi se retrage de-a-ndoaselea şi iese pe uşa din stînga-fund.)
216
BERGMAN *(între timp s-a aşezat la masă şi îşi amestecă şi el cafeaua. Pauză):* Ce face ăsta din tine ?
LUISA : Ce **vrei...** glacială cu greu **tnâ** poate lăsa...
BERGMAN : înţeleg : iubirea inductor de iubire...
LUISA : Nu mă refeream la iubire...
BERGMAN : Desigur, ai dori să începi ceva cu el !
LUISA : Eventual, dar nu se poate...
BERGMAN : De ce ?
LUISA : Tot n-ai înţelege...
BERGMAN : Bineînţeles. Cum aş putea eu, cunoscut ca inimă de piatră, să înţeleg asemenea lucruri ! Sentimentele sînt domeniul tău, în exclusivitate...

LUISA : Datorită cinismului tău...
BERGMAN : Şi de ce, mă rog, nu se poate ?
LUISA : Fiindcă-i un lucru mult *prea serios* ca să am dreptul să mă amuz cu el. Poate încă n-ai observat, dar, din cînd în cînd, domeniul meu e şi responsabilitatea.
BERGMAN ; Ai spus *mult prea serios.* Hm. Ce-i drept, nu ştiu ce poate fi de o seriozitate atît de cumplită şi inaccesibilă creierului meu, cînd un băieţel, în genere respectabil şi sensibil, e zăpăcit de cap de o femeie de patruzeci de ani, experimentată. Totuşi, dacă e, într-adevăr, o poveste serioasă, ea nu poate decît să mă flateze : a te lăsa fermecat de o asemenea doamnă echivalează cu aplauze indirecte adresate partenerului ei de viaţă, respectiv a alegerii lui în viaţă...
LUISA : Păi, vezi, ceva tot eşti în stare să-ţi însuşeşti din povestea asta ! Dar ce-ar fi să încercăm, măcar cîteva clipe, să discutăm despre lucrurile serioase cu seriozitate ?
BERGMAN : Pentru toată lumea sînt un experiment... LUISA : în primul rînd n-ar trebui să arunci întotdeauna vina asupra mea. Eu n-am sucit capul nimănui. Surpriza a fost pentru mine ca şi pentru tine. în al doilea rînd, nu e vorba aici de nici o privire pierdută în gol sau, ştiu eu, de poftele obişnuite, aşa cum ne-am deprins să le cunoaştem în jurul nostru. Povestea asta are nişte adîncuri pe care noi de mult nu le mai

cunoaştem, fireşte, dacă le-am cunoscut vreodată, iar aceste adîncuri sînt mult prea periculoase...
BERGMAN : Pentru cine ?
LUISA : Mai cu seamă pentru el, bineînţeles. Dar poate un pic şi pentru mine...
BERGMAN : Adîncurile atrag...
LUISA : Corectă observaţie...
BERGMAN : Şi înspăimîiită...
LUISA : Exact.
BERGMAN : Deci, ţi-e frică ! ; r
LUISA : într-un anume sens, da...
BERGMAN : Şi tu ai privit în aceste adîncuri ? !
LUISA : Un pic...
BERGMAN : Sper că nu în patul meu...
LUISA : Dacă ţi-ai propus să fii dezgustător, nu mai discut cu tine !
BERGMAN : Iartă-mă. Şi-atunci, cum ai privit în...
LUISA : Mi-a spus nişte lucruri îngrozitoare. Frumoase, dar îngrozitoare...
BERGMAN : De pildă ?
LUISA : Că sînt soare şi nu doreşte nimic mai mult de-cît măcar o rază de-a mea care să ajungă pînă la el, din depărtare...
BERGMAN : Şi, mai departe.
LUISA : Că inima i-o ia razna ori de cîte ori mă zăreşte...
BERGMAN : Şi, mai departe ?
LUISA : Se simte stăpînit de un demon, iar eu sînt axa universului său şi unica sursă a realităţii şi sensului său...
(Pe uşa din stingă intră Secretarul, aleargă repede pe scară, străbate galeria şi iese pe uşa din dreapta-sus.}
BERGMAN : Hm. Interesant...
LUISA : Ce-i interesant ?
BERGMAN : Că tocmai pe tine — cunoscută critică a tot ce-i banal — deodată nu te mai deranjează banalitatea !
LUISA : Dacă ai şti ceva, cît de puţin, despre dragoste, ai mai şti că sentimentul cu cît e mai adînc cu atît mai greu se vorbeşte. despre el, şi că, adeseori,, sen-
timentul cel mai adînc nu e în stare să se exprime pe sine decît prin cuvintele cele mai şterse.
BERGMAN : Mă rog... Dar să revenim ia responsabilitatea ta...
LUISA : Ce-i cu ea ?

BERGMAN : M-ar interesa dacă în această poveste joacă vreun rol şi responsabilitatea în ceea ce mă priveşte...
LUISA : Ţi-ar părea rău dacă n-ar juca ?
BERGMAN : Mă interesează doar...
LUISA: Dar pe mine mă interesează dacă ţi-ar părea
rău. BERGMAN : Asta nu trebuie să te mai intereseze...
LUISA : Ce vrei să spui ?
BERGMAN : Mai rău decît îmi e, oricum, nu poate să-mi
mai fie !
(Pe uşa din dreapta-jund intră. Secretarul, îndreptîn-du-se grăbit spre scară.)
BERGMAN *(Secretarului):* Se întîmplă ceva ? SECRETARUL : Deocamdată, nu... *(Aleargă pe scară şi iese*
pe uşa din stînga-sus.) LUISA : Vasăzică, asta ai urmărit. BERGMAN : Ce anume ?
LUISA : Să aduci vorba pe făgaşul temei tale preferate ! Nu ţi se pare povestea asta oarecum stereotipă ? Eşti ca un personaj previzibil pînă la capăt, dintr-o piesă tot atît de previzibilă de la un cap la altul ! Numai că, după ce m-am lăsat din nou păcălită ultima dată de lacrimile tale false, m-am decis, pur şi simplu, să nu mai reacţionez la acest joc. Fără spectatori nici teatrul nu e posibil. Stau şi mă întreb cum de nu mi-a dat prin minte mai demult un lucru atît de simplu. Sînt probabil tipul de spectator capabil să înţeleagă o piesă abia la al cincizecelea spectacol.
BERGMAN *(se ridică de pe scaun, cu semnificaţie, porneşte agale spre scară şi urcă încet treptele. Pe palier se opreşte şi se întoarce spre Luisa):* Sînt piese, Luisa, pe care, de bună seamă, nu le înţelegi pînă nu sînt scoase definitiv din repertoriu. Ceea ce va fi, curînd, şi cazul nostru. Teatrul nostru se termină, draga

mea ! Dar nu pentru că şi-a pierdut spectatorul. Lucrurile stau cu totul altfel : spectatorul rămîne fără teatru ! Cu bine... *(Se răsuceşte în loc şi, încet, ba chiar solemn, continuă să urce scara.)*
LUISA *(se uită o clipă la el nedumerită, apoi, deodată, sare de pe scaun şi strigă):* Zdenek.
BERGMAN *(fără să se oprească sau să-şi întoarcă privirea) :* Ce e ?
LUISA : Unde te duci ?
BERGMAN : In turn... *(Acum e la marginea galeriei şi se îndreaptă spre uşa din dreapta-sus.)*
LUISA *(fugind după el pe scară):* Ai înnebunit ? Stai *l (L-a ajuns pe Bergman şi i-a tăiat calea. Bergman o împinge într-o parte; ea îl prinde şi-l slrînge cu putere ; el încearcă să scape; se naşte o încăierare).*
BERGMAN : Lasă-mă ! Dă-mi drumu' !
LUISA : Vrei să fac scandal ? Să ne facem de rîs ?
BERGMAN : Puţin îmi pasă. S-a sfîrşit ! Nu înţelegi ? Totul s-a sfîrşit !
(Zgomotul i-a atras pe ceilalţi; în uşa din dreapta-sus apare Ulc, şi el cu capul înfăşurat cu batista; în uşa din stînga, Renata; în uşa din stînga-fund, Albert, iar în uşa din dreapta-fund, Plehanov, cu vioara şi cu capul mereu înfăşurat cu batista.)
ULC : Ce se întîmplă ?
LUISA : Opriţi-l !
(Ulc se luptă, în faţa uşii din dreapta-sus, cu Bergman, care voia să forţeze ieşirea. Legaţi la cap amintesc de doi luptători japonezi. Plehanov depune vioara şi aleargă şi el spre galerie; Albert îl urmează.)
PLEHANOV : Unde vrea să ?...
LUISA : Lasă întrebările ! Prinde-l...
(Plehanov, Ulc şi Albert îl ţin cu putere pe Bergman, care se mai zbate puţin, apoi se dă bătut.)
BERGMAN : Astîmpăraţi-vă... *(Cei trei îl lasă din strîn-soare, cu prudenţă. Bergman face cale-întoarsă, stră-bătînd agale galeria. Cînd trece prin preajma Luisei, scrîşneşte printre dinţi.)* Oricum am s-o fac !

(Cu o clipă înainte de a ajunge Bergman în dreptul uşii din stînga-sus, dă buzna pe ea Secretarul, nu bagă în seamă pe nimeni şi gonind pe scară în jos, străbate repede încăperea şi iese pe uşa din dreapta, pe care o lasă deschisă. Bergman şi, în urma lui, ceilalţi coboară scara încet. Se opresc în jurul mesei şi rămîn în picioare uitîndu-se, stînjeniţi, unul la altul. Pauză.) PLEHANOV : Ce te-a apucat ?... Tocmai acum... cînd, în

sfîrşit, totul începe să se îndrepte spre mai bine... ULC : De vină s-ar putea să fie intoxicaţia alcoolică. Unii oameni fac mai urît la mahmureală decît la beţie ! ALBERT : Eu sînt vinovat de toată povestea asta... PLEHANOV : Prostii !

ALBERT : Ştiu asta şi nimeni n-o să mi-o scoată din cap ! LUISA : Astea-s nerozii...

BERGMATNT *(îi cercetează pe toţi cu o anumită semnificaţie — aceştia se uită la el; după o scurtă pauză):* N-am de gînd să vă dau nici o explicaţie, pentru că tot n-aţi putea să înţelegeţi. Povestea asta n-a avut nici o legătură cu atelierul nostru, şi cu atît mai puţin cu dumneata, Albert. Dacă simţiţi nevoia să reflectaţi asupra acestei chestiuni, atunci vă propun să luaţi în considerare intoxicaţia alcoolică. Dar şi mai bucuros aş fi dacă, pur şi simplu, aţi da totul uitării...

(în clipa aceea, din spatele scenei se aude un lătrat de cîine. Toţi se uită, curioşi, spre uşa din dreapta. După un timp lătratul slăbeşte. Pe uşa din stînga-fund dă buzna, cu sufletul la gură, Macourkova. La puţin timp după aceea, intră pe uşa din dreapta Al Doilea Inspector. In urma lui vine Secretarul, care trage uşa după el. Bergman, Plehanov şi Ulc îşi trag repede batistele de pe cap şi le vîră în buzunar. Al Doilea Inspector şi Secretarul străbat, plini de importanţă, încăperea şi, urmăriţi cu încordare de toţi cei prezenţi, pornesc, cu gravitate, pe scară în sus, ca în cele din urmă să se oprească în mijlocul galer-riei. Al Doilea Inspector scoate din buzunar o hîr-tiuţă, o desface, tuşeşte să-şi dreagă glasul şi începe

să *citească. Secretarul stă in spatele lui, şi, peste umăr, trage cu ochiul la hîrtie.)*

AL DOILEA INSPECTOR *(citeşte)*: Din cînd în rind, prieteni, e nevoie să muşti şi dintr-un măr acru. Şi; tot din cînd în cînd, e nevoie chiar, în interesul sănătăţii omului, să pui mîna pe bisturiu şi să tai buboiul. Doare un timp, dar pe urmă tot corpul se simte uşurat. S-ar putea ca unora dintre dumneavoastră sâ nu]e fie uşor să se împace imediat, fără probleme sau fără temeri, cu ceea ce vă voi spune acum. în cele din urmă, însă, vă veţi împăca, fiindcă veţi înţelege că bisturiul a fost singura posibilitate de a salva organismul. *(Macourkova iese, pe vîrjuri, pe uşa din stînga-fund.)* Predecesorul meu, cu care nu demult v-aţi întîlnit aici, nu era un om rău. Dar, din păcate, din punct de vedere intelectual, ca temperament şi calificare, nu era la nivelul situaţiei respective. Cu siguranţă că şi dumneavoastră aţi sesizat acest lucru, în timpul acelei scurte întîlniri... *(Maco-2irkova revine pe uşa din stînga-fund, aducînd un pahar cu apă — tot pe vîrjuri străbate încăperea şi urcă scara oprindu-se în faţa Inspectorului. Aşază paharul înaintea lui, pe balustrada galeriei, face o plecăciune, apoi, grăbită, coboară şi se alătură celorlalţi. Inspectorul Doi soarbe şi continuă.)* în felul lui era un personaj tragic : un om simplu, din popor,, originar de aici, sensibil la toanele oamenilor de jos şi animat de bune intenţii, dar lipsit de experienţă în munca de conducere, slab în atitudinea faţă de oameni şi fără fermitate în păreri. Curînd lucrurile au început să-i scape din mînă şi să-l depăşească. N-a sesizat clipa în care libertatea se transformă în anarhie, şi n-a ştiut să-i desluşească pe cei cu gînduri cinstite de cei cu gînduri necinstite. Aşa se face că, în atmosfera isterică a unei discuţii ne-îndrumate, buna intenţie de a întări autono-mia atelierului vostru, de a ţine seama maî mult de părerile oamenilor şi în felul ăsta de a îmbunătăţi calitatea muncii voastre în general a degenerat exact în contrariul ei — s-a răspîndit haosul

•şi, pînă la urmă, aici nu s-a mai lucrat deloc... *(Se opreşte din lectură, se uită în jos la cei prezenţi, după care începe să improvizeze.)* Şi cine nu munceşte ?... Nu mănîncă ! Cine vrea să mănînce trebuie să tragă ! Asta-i valabil pentru oricine ! Aşa spuneau şi bunicile noastre ! Aşa stau lucrurile. Şi, ce mai, aşa merg treburile. Asta e. Dacă unul nu pricepe, atunci ?...

Plăteşte ! *(Secretarul îl înghionteşte cu discreţie şi Inspectorul înţelege pe loc ca trebuie să revină la textul scris — citeşte.)* Abia după insistenţele îndelungate ale multor oameni cinstiţi am acceptat sarcina ingrată de a reînnoi aici ordinea şi disciplina. N-am venit să arunc din copaie, odată cu apa, si copilul. Dimpotrivă, vreau să scot copilul din copaie, să-l şterg şi să-l îngrijesc, ca să poată trăi mai departe sănătos şi să se facă frumos. Dar, ca să nu las impresia că sînt omul vechilor relaţii şi deci şi sclavul preferinţelor acestora pentru discursurile nesfîr-şite, fără conţinut, adică a frazelor goale, voi trece acum direct la chestiune : decizia pripită şi nesocotită de a se renunţa la asanarea planificată a fost o decizie necalificată, iresponsabilă şi a adus multe pagube, în esenţă, a fost o dare înapoi de la însăşi semnificaţia muncii voastre, care este aceea de a crea oamenilor, după principii moderne şi într-adevăr conceptuale, condiţii demne de viaţă. Aşadar, pregătirea asanării va continua normal. Ba, mai mult : va dobîndi o nouă dinamică ! Nu e vorba de nici o întoarcere la vechea şi pe drept condamnata metodă de îndrumare a activităţii voastre, aşa cum, desigur, se vor strădui unii să ne bage în cap. Dimpotrivă : e vorba de o reînnoire radicală a semnificaţiei sale iniţiale şi de purificarea ei radicală, pe de-o parte, de toate deformările anterioare care au provocat o critică justificată, iar pe de alta, de toate extravaganţele ulterioare, în care această critică a culminat. Sper că şi în rîndurile voastre raţiunea va triumfa asupra emoţiilor, că şi voi veţi înţelege urgenţa îndeplinirii amintitei incizii, că o veţi accepta cu recunoştinţă şi veţi porni cu un nou elan în muncă

i pentru a recupera întîrzierea inutilă ce a adus prejudicii oamenilor de jos, din subcetate, care, pe bună dreptate, sînt neliniştiţi din pricina acestei întârzieri. Vă urez mult succes ! *(împătureşte hîrtia, o strecoară în buzunar, dar e limpede că nu-i vine să părăsească „tribuna", drept care începe iar să improvizeze.)* Oamenii vor closete noi şi plăci de faianţă în băi. Toţi ! Albii — iar azi şi negrii. Asta-i situaţia. Asta-i realitatea. Numai că cineva trebuie să ce ?... Ei, da, să construiască ! Şi cineva trebuie mai întîi, ce ? Păi, da, să proiecteze! Să deseneze ! Aşa a fost şi aşa va fi ! Pretutindeni ! Iar cel ce nu va înţelege, aceia va fi... *(Secretarul se apleacă şi-i şopteşte ceva la ureche, în timp ce se uită la ceas, arătîndu-i cit e ora. Inspectorul dă din cap aprobator, trage o duşcă de apă, după care coboară scara însoţit .de Secretar, şi se îndreaptă amîndoi spre uşa din, dreapta. Din mers)* La revedere...

BERGMAN *(încet):* La revedere...

(Inspectorul Doi şi Secretarul ies pe uşa din dreapta. Toţi stau nemişcaţi şi, cu o privire oarecum nătîngă, se holbează în urma lor. Pauză mai lungă.)

PLEHANOV : Şi cu asta basta ! *(Pauză.)*

LUISA : Prea mult nu ne-am bucurat de această libertate... *(Pauză.)*

ULC : Mie mi-a fost limpede de la bun început că nu se poate sfîrşi altfel ! Omul acela era, totuşi, un amator absolut... *(Pauză.)*

LUISA : Ce-i drept, prea deştept nu era, dar, pe de altă parte, mă întreb dacă s-ar fi putut găsi pe acolo un altul mai deştept... *(Pauză.)*

ULC : Eu am spus că odată cu apa nu trebuie vărsat din copaie şi copilul. Atunci aţi rîs toţi de mine — şi-acum, vedeţi ! ? ! *(Pauză.)*

PLEHANOV : Oricum, a fost o perioadă frumoasă...

LUISA : Ca un vis, nu-i aşa ?

PLEHANOV : Mai frumoasă !

LUISA : Cel puţin am dansat şi noi aici măcar o dată \

PLEHANOV : Mda, numai să nu înceapă abia acum dansul cel mare...

LUISA : Oricum, eu una tot nu pricep cum de ne-am
putut lăsa păcăliţi atît de uşor ! PLEHANOV : Numai mortul nu se lasă niciodată păcălit
de nimic.

(Pauză stînjenitoare, apoi toţi se întorc spre Bergman.)

BERGMAN : Eu, prieteni, nu l-aş vedea pe dracu chiar atît de negru ! Ştiţi doar ce spun eu întotdeauna : Socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg. Ce s-a întîmplat o dată nu mai poate fi dat înapoi. Dacă aţi ascultat cu atenţie, atunci aţi sesizat cu siguranţă că nu totul trebuie dat înapoi. Nu chiar to-
i tul. Vom avea un spaţiu de manevră ceva mai re-strîns, asta e clar. Dar asta se va întîmpla din cind în cînd. Un timp va trebui să aşteptăm şi să nu atragem inutil atenţia asupra noastră. într-o situaţie nouă, lucrul cel mai important e, întotdeauna, să ştii să te orientezi. Am trecut doar prin atîtea — cel puţin noi, ăştia mai în vîrstă — şi atîta minte şi experienţă sper că mai avem, ca să ne descurcăm şi cu povestea asta. Eu, personal, n-am crezut niciodată în pasiunile prea mari. Repede se aprind, repede se sting. Munca măruntă dar susţinută are mai multă valoare decît tot felul de manifeste şi declaraţii ostentative. Manifestele n-au clădit pînă acum nici o căsuţă ! Trebuie să vedem ce se poate face în momentul de faţă şi la ce ne putem aştepta. Probabil că am vrut prea multe deodată. Şi am rostit de prisos — aici, fireşte, mă includ şi pe mine — prea multe vorbe mari. Omul nu trebuie să se angajeze niciodată la ceva ce nu e sigur că poate realiza. Ni|ri o arhitectură nu e, totuşi, absolut liberă — fiecare e implantată, întotdeauna, în contextul societăţii pe care o slujeşte, iar acest context, într-un fel, trebuie respectat. Prin asta nu vreau să spun că n-ar trebui să fim curajoşi. In unele treburi e nevoie pur şi simplu — chiar şi acum — s-o ţinem fiecare pe a noastră, pe multe chestiuni să ne şi certăm, asta-i situaţia şi n-avem încotro ! Toţi arhitecţii, din toate timpurile, au trebuit să ştie să deosebească între ceea ce pot sau sînt nevoiţi să

cedeze şi ceea ce, pur şi simplu, nu pot să cedeze ! *(Către Macourkova)*; Dumneata, ce părere ai în privinţa asta, colegă Macourkova ? *(Aceasta ridică, nesigură, din umeri.)*
ALBERT *(care tot timpul a ascultat cu încordare, izbucneşte brusc):* Eu unul mă retrag !
BERGMAN : Ce vrei să spui ?
ALBERT : Vreau să plec ! Mi-e greaţă de toate, de-mi vine să vomit ! • • .
BERGMAN : De care toate ?!
ALBERT : Nu ştiu ! Nu mai înţeleg nimic ! Pur şi simplu nu mai...
BERGMAN : înţeleg, pentru dumneata povestea asta trebuie că a fost un duş prea rece, dar dacă mi-ai îngădui, ţi-aş da un sfat : în momentele afective nu lua niciodată o hotărîre mai importantă !
ALBERT : Cînd mă gîndesc că ieri încă vă mai în-treceaţi cu toţii în jurăminte şi pariuri că de-acum încolo nu veţi mai fi *niciodată* subordonaţi, că nu vă veţi vinde nimănui, că obedienţa şi supunerea nu trebuie să mai triumfe niciodată asupra adevărului şi imbecilitatea asupra libertăţii — etcetera ! etcetera ! Şl e de-ajuns o fluturare din mînă ca totul să fie dat uitării şi voi să staţi acum aici ca opăriţi — cu capetele goale şi pantalonii plini — şi singurul lucru de care sînteţi capabili sînt speculaţiile cum să vă fofilaţi iar prin toată povestea asta. E normal ? Aşa se întîmplă peste tot ? Să fie omul, într-adevăr, doar o simplă obială ? Sînt nebun eu, sau voi ?...
LUISA *(se apropie de Albert şi îşi lasă mina, mîngîietor, pe braţul lui):* Te înţeleg, Albert, te înţeleg al dracu-cului de bine ! Dar înţelege şi tu cît de mult vom avea nevoie de tine aici, tocmai de tine şi tocmai acum ! Promite-mi că vei fi înţelept !
ALBERT : Nu vă supăraţi, dar asta nu vă pot promite...
BERGMAN : Cît priveşte jurămintele noastre, nimeni n-a declarat pînă acum că le retractează ! Trebuiau schimbate doar procedeele îndeplinirii lor. Atîta tot. Şi dacă au fost prea patetice şi noi înşine roşim din pricina lor, asta trebuia pus pe seama acelei perioade

agitate şi pline de emoţii : în fiecare dintre noi a explodat, pe neaşteptate, atîta bucurie eliberatoare, în-cît ar fi fost aproape nefiresc, dacă, din cînd în cînd n-am fi sărit un pic peste

cal şi nu ne-ar fi luat gura pe dinainte...
ALBERT : Eu n-am sărit peste cal, şi tot ce-am spus susţin din plin în continuare şi public !
BERGMAN : Dumneata eşti un emfatic şi dacă nu vei coborî cu picioarele pe pămînt, curînd o să ajungi de rîsul tuturor...
ALBERT : Puţin îmi pasă. Respectul de sine e pentru mine mai important decît rîsul vostru ! *(Pauză.)*
BERGMAN : Cum văd, te-ai decis să joci aici rolul unicului personaj care judecă drept. Mă rog, faci cum vrei ! îţi atrag atenţia că eu personal nu te mai scot din nici o belea ! Dacă ai chef să te pui singur în primejdie n-ai decît, pune-te ! Pe noi însă n-ai să ne pui !
PLEHANOV : Pe noi nu ne pune în nici o primejdie, dragă Zdenek !
BERGMAN : O face aici pe bărbatul numai aşa, fiindcă ştie bine cît mai. are pînă să ajungă un bărbat adevărat !
ALBERT : Ce vreţi să spuneţi ?
BERGMAN : Aţi auzit vreodată ca unui bărbat în toată firea să i-o ia inima razna, ori de cîte ori zăreşte o femeie seducătoare de vîrstă mijlocie ?
LUISA *(izbucneşte):* Bergman !
BERGMAN : Nu-mi place să-mi dea lecţii despre semnificaţia onoarei un adolescent, pentru, care femeia e soarele fără ale cărei raze nu poate trăi, ba chiar axa universului !
LUISA *(ţiplnd):* Eşti dezgustător ! *(Îşi acoperă faţa cu pahnele şi începe să plîngă. Albert se uită, cu disperare, întîi la ea, apoi la Bergman şi din nou la Luisa, Stă ca un cîine opărit. Un timp rămîne aşa, apoi, pe neaşteptate, o rupe la fugă şi porneşte pe scară în sus. Pe uşa din stlnga-sus intră Secretarul şi-i laie drumul. O clipă stau amîndoi faţă în faţă.)*
SECRETARUL : încotro, domnule arhitect ? *(Scurtă pauză.)* Ei, ce s-a întîmplat ? V-a pierit, cumva, graiul. Acum

citeva clipe l-aţi mai avut şi încă într-o situaţie în care ar fi fost mai înţelept să-i ascultaţi în tăcere pe alţii, mai înţelepţi. *(Albert îl îmbrînceşte pe Secretar şi încearcă să înainteze pe galerie. Cu o mişcare iscusită, Secretarul îi apucă mina şi i-o răsuceşte. Albert se zbate de durere.)* Ei, ce ziceţi ? O să fim cuminţi ?
ALBERT : Ce vreţi ?
SECRETARUL *(îi dă drumul şi rîde satisfăcut. Albert îşi freacă braţul):* De întrebat o să te întreb eu pe dumneata, domnule arhitect...
ALBERT : Mă rog, asta puteţi, dar eu n-o să vă răspund...
SECRETARUL : Ba da, ai să răspunzi ! Gata ? *(îl înşfacă pe Albert de mînă şi îl trage In jos pe scară, ca pe un elev neastîmpărat. Toţi urmăresc, cu încordare, această scenă, apoi fac un culoar ca să le elibereze celor doi calea spre uşa din dreapta-fund.)*
BERGMAN : Mi-e îngăduit să aflu ce înseamnă această...
SECRETARUL : Un timp va trebui să vă descurcaţi aici fără sfaturile lui. Dumnealui le va gîndi, ca să zic aşa, în altă parte...
LUISA : Vă rog, nu-l duceţi în temniţa foamei ! Ştiţi doar că are febră...
SECRETARUL : Nu vă fie teamă, acolo se răcoreşte nu-maidecît...
iMACOURKOVA : Domnule secretar...
SECRETARUL : Ce e ?
MACOURKOVA : N-aveţi nevoie să vi se deretice prin odaie ? Să vi se facă patul sau...
SECRETARUL : Nu... *(Deschide uşa din dreapta-sus şi-l împinge pe Albert.)*
RENATA *(ţipă) :* Albert ! *(Secretarul şi Albert, amîndoi acum din pragul uşii, se uită la ea.)* Cu bine, Albert...
ALBERT : Cu bine, Renata...
(Secretarul îl scoate de tot şi pleacă cu el. Renata fuge pe uşa din stînga-fund şi o lasă deschisă; o închide Macourkova care iese tot pe acolo. Pauză mai lungă, înăbuşitoare).
PLEHANOV : Vasăzică, începe povestea...

BERGMAN : Eu l-am avertizat...

ULC : Eu, ce-i drept, n-am fost de acord cu el, dar aşa
ceva nu-i doresc... BERGMAN : Acolo, cel puţin, o să se şlefuiască niţel şi
pe urmă n-o să mai facă atîta pe grozavul... PLEHANOV : Ai fost aspru cu el, fără nici un rost... BERGMAN : Nu sînt decît om, dragă Kuzma ! PLEHANOV : Şi el nu e ? BERGMAN *(se apropie de Luisa şi o apucă de mînă):*
Pentru indiscreţiile acelea îmi cer scuze... LUISA : Nu te atinge de mine ! *(Bergman îi lasă mina şi, încurcat, bate în retragere. Pauză.)* PLEHANOV : Cum văd, azi nu se lasă cu şampanie... *(Scurtă pauză, apoi, deodată, Luisa îşi ascute atenţia şi începe să adulmece în jurul ei; ceilalţi o privesc nedumeriţi. Scurtă pauză.)* Ce s-a întîmplat ? LUISA : Simt miros de gaze... *(Toţi încep să umble prin încăpere şi să adulmece. Luisa se apropie de uşa din stînga-fund, adulmecă, apoi, deodată, înţelege ceva şi iese fuga lăsînd uşa deschisă în urma ei. Peste cîteva clipe se aude din spatele scenei strigătul ei de spaimă.):* Alăâu ! *(Toţi aleargă spre uşa din stînga-fund şi ies buluc. Scena rămîne pustie, uşa deschisă. Din spatele scenei auzim diferite sunete şi voci tulburate.) :* De aici apuc-o, de aici. PLEHANOV : Stai, nu aşa... lăsaţi-mă pe mine... LUISA : Trebuia să-mi dea prin minte imediat... Sărăcuţa
de ea... mititica...
BERGMAN : Numai asta ne mai lipsea ! PLEHANOV : îndată o să-şi... stai să văd... da, aşa... aşa... LUISA : Să-i dăm un păhărel... e pe-aici, pe undeva, un păhărel ?
(Vocile din spatele scenei slăbesc. Cortina se lasă încet, de data asta într-o linişte desăvîrşită. Abia după cîteva clipe de la căderea ei, vioara începe să cînte o melodie lirică.)

Actul al cincilea

(La ridicarea cortinei, pe scenă se află Plehanov şi Luisa. Plehanov cîntă la vioară. Luisa ascultă cu interes. După un timp Plehanov lasă vioara din mină.)
LUISA : Ce-a fost ?
PLEHANOV : Nu ştii ?
LUISA : Mi-e foarte cunoscut...
PLEHANOV : îţi cîntam asta în fiecare seară, înainte de culcare, în timpul unei excursii cam aiurite, cu gaşca noastră de la facultate...
LUISA : Aşa e... cînd înnoptam, de fiecare dată, în altă sură părăsită !
PLEHANOV : Exact...
LUISA *(cu gîndurile rătăcite; pauză):* Ce ciudat, dragă Kuzma ! Ştiu că toate astea au fost, îmi amintesc de ele — şi, totuşi, în mod straniu, mă desparte de ele un fel de prăpastie metafizică ! Aşa simt. De parcă toate s-ar fi petrecut într-o viaţă prea interioară. Curn am putut să mă schimb în halul ăsta ? Atît de bătrînă sper că nu sînt ca să dau o explicaţie legată de vîrstă ?...
PLEHANOV : Mie îmi pari mereu aceeaşi...
LUISA : Prostie ! Eram, totuşi, o nebunatică, de o sminteală frumoasă ! Ştiam să trăiesc, într-adevăr, din plin, fără rezerve, speculaţii sau portiţe de scăpare ! Cînd mă entuziasmam pentru ceva, eram în stare să renunţ la toate şi să mă avînt hotărît cu capul î-rtainte ! Pe scurt, o aventurieră care bîntuie prin viaţă ca un taifun...
PLEHANOV : De altfel, nu puţini au fost băieţii zguduiţi în lege de acest taifun...
LUISA : Cînd s-au frînt toate acestea ? Şi de ce ? Astăzi nu mai sînt deloc în stare să fiu fericită ! Trenul în care călătoresc, ce-i drept, nu-mi place, dar nu am curajul să sar din el. De fapt, ce mă înfricoşează ?
PLEHANOV : Poate părerea de rău...
LUISA : Pentru ce ?
PLEHANOV : Pentru un alt urcior pe care l-ai sparge...
LUISA : Poate. Deşi ştiu bine că acest urcior e, oricum, crăpat de multă vreme !
PLEHANOV : Şi care de fapt nu mai există ! Cel mult unul visat....
LUISA : La început toate au fost visate...
PLEHANOV : Eu, unul, încerc să rezolv treburile astea cu aşa-zisa putere a voinţei : dacă nu-

s în stare să fiu fericit, încerc măcar să nu fiu nefericit, şi dacă tot nu mai sînt în stare să semăn în jurul meu mai multă fericire decît ceilalţi, mă străduiesc măcar să nu semăn mai multă nefericire...
LUISA : Şi cum e cu asanarea ?...
PLEHANOV : Din păcate, şi asta intră în acest context : noi, ce-i drept, pregătim nefericirea celor de jos, dar ei, la rîndul lor, sînt indirect vinovaţi de nefericirea noastră ; nu degeaba se spune că arhitectura nu-i decît o oglindă a societăţii ! Aşa că, în esenţă, nu depăşim cadrul uzanţelor contemporane în domeniul schimbului general de nefericire...
LUISA : Nu s-ar putea spune că asta ar fi un motiv de mîndrie... . ;
PLEHANOV : Mi-e teamă că singurul nostru motiv de mîndrie se află momentan în temniţa foamei...
LUISA : O mîndrie prin delegaţie... restrînsă...
PLEHANOV : Mai bine prin delegaţie, decît deloc...
(In clipa aceea din spatele scenei se aude un lătrat de ciine. Cei doi se uită spre uşa din dreapta, după un timp lătratul slăbeşte şi cineva bate la uşă.)
LUISA : Intră...
(Pe uşa din dreapta pătrunde Prima şi A Doua Femeie : A Doua e negresă. Fiecare tins în mină o sacoşă cu trei mere. Coboară treptele şi se opresc.)
PRIMA FEMEIE : Bună ziua... LUISA : Bună ziua... *(Scurtă pauză.)*
PRIMA FEMEIE : Am putea vorbi cu domnul proiectant principal ?

LUISA : Să văd dacă are timp... PRIMA FEMEIE : Vă mulţumim...
(Luisa urcă scara- spre uşa din stingă. Pînă să ajungă acolo, apare în prag Bergman.)
BERGMAN : Ge se întîmplă ? LUISA : Eşti solicitat...
(Bergman coboară repede treptele; Luisa se opreşte, ezită o clipă, apoi se întoarce încet. Plehanov îşi ia vioara, se îndreaptă tîrîş spre uşa din dreapta-fund, de acolo se uită cercetător la Femei, apoi iese.)
PRIMA FEMEIE *(lui Bergman):* Bună ziua... BERGMAN : Bună ziua *(Se apropie de Femei şi le întinde mina. Apoi le face semn să ia loc şi el se aşază pe scaunul său obişnuit. Femeile rămîn în picioare ; Luisa stă mai retrasă în stingă lor. Scurtă pauză.)* Ia s-auzim, ce vînt vă aduce pe la noi ?
PRIMA FEMEIE : Ştiţi, noi sîntem soţiile celor doi reprezentanţi ai cetăţenilor care cu cîtva timp în urmă au venit la dumneavoastră cu o petiţie...
BERGMAN : A, da, îmi aduc aminte...
PRIMA FEMEIE : Şi-acum am vrea să vă întrebăm dacă ' putem să le dăm nişte fructe...
BERGMAN : Dar, bine, oamenii ăştia au fost eliberaţi ! *(în clipa aceea, pe uşa din stînga-fund pătrunde Secretarul şi se apropie de Femei.)*
SECRETARUL : Permiteţi *(Trage sacoşele din mîinile celor două FeTnei şi răstoarnă merele pe masă. Apoi scutură şi cercetează temeinic sacoşele, le pune deoparte ; apoi scoate din buzunar un briceag, îl deschide şi începe să taie merele, felii, felii. Scurtă pauză, toţi cei de faţă îl urmăresc cu atenţie.)*
PRIMA FEMEIE : Iertaţi-ne, dar astea nu-s pentru dumneavoastră *(Scurtă pauză. Secretarul taie mai departe.)* De ce le tăiaţi ?
SECRETARUL : Aşa-i regulamentul. Dacă-i în ele vreun mesaj ? *(A terminat de tăiat toate merele şi le cercetează temeinic, bucăţică cu bucăţică. Apoi le depune înapoi în sacoşă.)* în regulă !

PRIMA FEMEIE : Deci, o să le daţi...
SECRETARUL : Dacă nu vor zădărnici cercetările.
PRIMA FEMEIE : Şi cînd o să le capete ?
SECRETARUL : La termenul de predare a fructelor.
PRIMA FEMEIE : Şi cînd asta ?
SECRETARUL : Nu vă supăraţi, doamnă, dar eu nu pot să le ţin minte pe toate.
PRIMA FEMEIE : Măcar aşa, cu aproximaţie...
SECRETARUL : Să zicem... pînă într-o lună...

PRIMA FEMEIE : Dar bine, pînă atunci putrezesc !
SECRETARUL : Asta nu mi-o spuneţi mie, nu eu am introdus în natură procesul putrezirii ! *(Ia sacoşele cu mere şi porneşte pe scară în sus. Cînd ajunge la mijlocul scării se aude A Doua Femeie.)*
A DOUA FEMEIE : Domnule...
SECRETARUL *(se opreşte şi se întoarce spre ea)*; Ce e ?
A DOUA FEMEIE : Am vrut să mai întreb ceva...
SECRETARUL : Mă rog.
A DOUA FEMEIE : De ce sînt iar acolo, de vreme ce au fost eliberaţi ?
SECRETARUL : Există bănuiala că sînt iniţiatorii acelei acţiuni şi, deci, au ştiut totul...
A DOUA FEMEIE : Ce totul ?
SECRETARUL : Despre adevărata ei semnificaţie...
A DOUA FEMEIE : Adevărata semnificaţie era în ce scria acolo...
SECRETARUL : Aşa am crezut şi noi, pînă nu demult...
A DOUA FEMEIE : Şi acum ce credeţi ?
SECRETARUL : Acum ies la iveală nişte lucruri că v-ar cuprinde mirarea !
A DOUA FEMEIE : Ce lucruri ! E dreptul nostru să ştim !
SECRETARUL : Dreptul ăsta nu-l aveţi, dar eu vi le spun : din cercetări reiese că n-a fost vorba de o petiţie nevinovată a cetăţenilor —• împotriva acesteia, se înţelege, nimeni n-ar fi avut nimic, ci de un semnal bine gîndit, bine pus la punct pentru declanşarea unei atmosfere de isterie, ale cărei urmări tragice le cunoaşteţi. Veţi înţelege, desigur, că,dacă vrem să nu se mai repete niciodată aşa ceva, trebuie să dezvăluim întregul adevăr şi să tragem din el învăţăminte temeinice.
233
Aveţi copii ?
A DOUA FEMEIE : Opt.
SECRETARUL : Păi, vedeţi ? ! ! *(Străbate repede galeria şi iese pe uşa din dreapta-sus. Pauză apăsătoare. A-poi Luisa se uită în sus să vadă dacă Secretarul a dispărut cu adevărat, cercetează şi celelalte uşi, după care scoate la iuţeală, de undeva, portmoneul, trage din el o bancnotă, fuge spre Femei şi începe s-o îndese cînd în palma uneia, cînd în a celeilalte, în timp ce Femeile se împotrivesc.)*
A DOUA FEMEIE : Nu, zău, nu...
PRIMA FEMEIE : Sînteţi bună, dar asta, zău, nu se poate...
LUISA : Vă rog... *(Urmează o scurtă tocmeală stînjeru-toare, în timpul căreia bancnota cade pe jos. în timp ce se apleacă s-o ridice, Luisa şi Prima Femeie se ciocnesc cap în cap. După care Luisa reuşeşte să introducă bancnota în decolteul celeilalte Femei.)*
A DOUA FEMEIE : Atunci... vă mulţumim...
PRIMA FEMEIE : Şi s-auzim de bine...
(Femeile, încurcate, se retrag şi ies de-a-ndoaselea pe uşa din dreapta. Luisa răsuflă uşurată şi îşi şterge fruntea nădușită.)
BERGMAN : Ai înnebunit ? îţi dai seama ce-ar putea să
iasă din povestea asta ? LUISA : Ştii ce, lasă-mă în pace ! *(Se apropie încet de
scară şi începe să urce.)* BERGMAN *(uitîndu-se după ea):* Luisa !
(Luisa nu reacţionează şi merge mai departe. Scurtă pauză, după care Bergman fuge după ea, o ajunge şi o apucă de mînă.)
LUISA *(încercînd să se smulgă din strînsoarea lui) :* Lasă-mă !
BERGMAN : Pricepe că mi-e teamă pentru tine ! E ceva omenesc, nu crezi ?
LUISA : Dă-mi drumul ! De nu, încep să strig !
BERGMAN : Vrei să faci scene pentru o prostie ca asta ?
234
IAJISA : Pentru mine asta nu e o prostie, ci o chestiune de principiu ! Şi-apoi, mai e vorba şi de altceva.
BERGMAN : De ce anume ?
LUISA : De grosolănia de ieri !
BERGMAN : Ce grosolănie ?
LUISA : Eşti în stare, măcar, să înţelegi ce şoc a fost pentru el cînd ai început să-i citezi de faţă cu toţi declaraţia lui amoroasă ? Că eştKlipsit de orice sentiment ştiam, dar la o asemenea bădărănie nu mă aşteptam din partea ta ! îţi poţi imagina, măcar, în ce hal se simte el acum în temniţa foamei ? Eram

singura, aici, in care avea încredere. Acum lumea lui s-a năruit.
BERGMAN *(îi dă drumul, amîndoi coboară încet scara, indreptîndu-se spre masă. Pauză):* Recunosc că a fost o prostie. Dar s-a întîmplat într-un moment de tulburare afectivă... Ştii doar că, în general, stau prost cu nervii. Pur şi simplu, era prea mult pentru mine. Nu uita ce s-a întîmplat cu cîteva minute înainte, cînd n-a lipsit mult ca eu să ajung în şanţul cetăţii. Crezi că o asemenea poveste nu-l zguduie pe om ?
LUISA : N-ai fi sărit...
BERGMAN : Şi-atunci de ce-ai făcut atîta tapaj şi i-ai alarmat pe toţi ?
LUISA : De ce ? Pentru că sînt o gîscă proastă care se lasă mereu păcălită de tine...
BERGMAN : Fii pe pace, de mine n-o să mai fii păcălită...
LUISA : Sper...
BERGMAN : Vreau să spun că n-o să mai ai asemenea prilejuri ! După cele ce mi-ai spus ieri, despre piesa aceea previzibilă şi despre numărul spectacolelor, ra-am decis să nu mai discut niciodată cu tine această chestiune iar treaba aceea o s-o fac în aşa fel, încît să nu bănuieşti nimic, eventual noaptea...
LUISA : Dacă te-ai fi decis, într-adevăr, să nu mai discuţi cu mine despre povestea asta, n-ai vorbi nici acum !...
SBRGMAÎSf : într-o bună dimineaţă mă vor găsi acolo —
se vor sfătui între ei cine să te anunţe. Misiunea asta
şi-o va asuma, desigur, Kuzma Plehanov, da, el o

să-ţi spună, tu o să plîngi, o să-ţi reproşezi de cîteva ori că ai privit totul cu prea multă uşurinţă, de cîteva ori o să-ţi aduci aminte de nişte clipe mai fericite pe care le-am trăit amîndoi, eventual de cele cînd am stat împreună toată noaptea pe digul acela
— cred că era acum şapte ani — şi ne-am povestit unul altuia despre viaţa noastră, am băut-un muscat, pe urmă ne-am iubit acolo pe dig, după care ne-am aruncat amîndoi — buf — în mare ; sau and am fost împreună la congresul acela internaţional de arhitectură postmodernă şi în fiecare seară, după ce toţi se duceau să se culce, noi ne plimbam singuri prin crîngurile acelea de palmieri, dar, pînă la urmă, o să-ţi impui să nu te mai gîndeşti mereu la toate astea
— o să mai plîngi un pic la înmormîntare — dar un lucru te-aş ruga : să-mi cînte atunci Plehanov la vioară, aia a lui... ah, cum naiba-i spune ? Are el una tristă... Apoi, cu timpul, viaţa ta va intra iar pe făgaşul normal — mai devreme sau mai tîrziu Albert se va întoarce din temniţa foamei, o să vorbiţi despre mine în lungile voastre plimbări nostalgice, cînd nu va îndrăzni nici măcar să te atingă, dar cu atît mai mult te va înduioşa devoţiunea lui plină de abnegaţie, ca, în cele din urmă, compasiunea ta să treacă de la cel dispărut, care nu mai are nevoie de ea, la cel în viaţă — şi, în sfîrşit, vei spune : întotdeauna şi-a dorit liniştea, liniştea veşnică, definitivă, absolută — acum o are... Şi dacă dragostea lui Albert va rezista — şi eu m-aş mira să nu reziste, căci e, într-adevăr, un om profund, şi dacă uneori i-am ironizat, oarecum, sentimentele, am făcut-o numai pentru" că ele îmi stîrneau o nespusă tulburare erotică, văzînd cum ţi se roşeau întotdeauna obrăjorii şi te înfuriai spunîndu-mi că sînt în el nişte adîncuri pe care un *necioplit* ca mine nu le va înţelege niciodată —, aşadar, dacă dragostea lui va rezista şi în tine va spori înduioşarea faţă de devoţiunea lui care, firesc, se va transforma în unica şi ultima ta certitudine de viaţă, pe urmă, într-o zi, se va întîmpla ce trebuie să se întîmple — nici nu veţi şti cum — şi o să vi

se pară deodată atît de firesc, atît de simplu şi atît de pur, da, şi atunci va începe acea perioadă minunată de cunoaştere mai adîncă, acea fermecare pricinuită de cea mai mică particularitate descoperită de unul la celălalt — un pistrui pe buric, un mic neg pe lobul urechii, felul de a tremura din tot corpul cînd îşi spală dinţii dimineaţa, o unghie dublă la picior, şi pe urmă vine clipa cînd vei uita de mine de-a binelea, cînd mă voi evapora şi mă voi risipi din tine ca aburul, şi, odată cu mine şi toate clipele noastre vesele, triste şi absurde, toate vor pieri într-o văgăună neagră, undeva departe, în neant, şi asta va fi a doua mea moarte, cu adevărat ultima

şi I definitivă...

(Luisa copleşită de duioşie cade la picioarele lui Berg-man, le îmbrăţişează şi, lăsîndu-şi capul pe genunchii lui, începe să plîngă în hohote. Bergman îi viîn-gîie părul cu duioşie, apoi, ridicînd-o cu grijă, îi sărută ochii înlăcrimaţi. In cele din urmă îşi zîmbesc.)

BERGMAN *(se ridică şi o ia de mină; încet) :* Hai..

LUISA : Unde ? i

BERGMAN : Ştii tu... '" *

LUISA : Acum ?

BERGMAN : Şi de ce nu ? *(O conduce spre scară, urcă amîndoi şi cînd sînt gata să iasă pe uşa din stînga, . în spatele scenei se aude un lătrat furios. In acelaşi timp, pe uşa din dreapta-sus, dă buzna Secretarul şi, străbătînd în goană galeria, porneşte pe scară în jos. Bergman şi Luisa se opresc şi se holbează la el plini de mirare.)*

SECRETARUL *(după ce trece prin faţa lor, strigă):* Che-maţi-i pe toţi ! *(Coboară scara, se duce în grabă spre uşa din dreapta şi iese glonţ lăsînd uşa deschisă. In uşa din dreapta-sus apare Ulc, iar în uşa din dreapta-fund apare Plehanov cu vioara, stau pe loc şi se uită curioşi să vadă ce se întîmpla. După un timp lătratul slăbeşte, se stinge. Din spatele scenei)* Noroc.

AL DOILEA INSPECTOR *(din spatele scenei);* Ceao, Misa ! I-ai adunat pe toţi ?

SECRETARUL : Clar.

(Bergman, Luisa şi Ulc coboară; Plehanov depune vioara. Se ***uită toţi*** *spre uşa din dreapta. Pe uşa din fttînga-fund dă buzna, cu sufletul la gură, Macour-kova. îndată după aceea intră pe uşa din dreapta Al Doilea Inspector, urmat de Secretar, care închide uşa în urma lui. Amindoi se opresc pe trepte. Al Doilea Inspector îi priveşte zîmbind pe cei prezenţi care sînt un pic descumpăniţi.)*

AL DOILEA INSPECTOR : Ceao !

BERGMAN *(nesigur):* Ceao... -

AL DOILEA INSPECTOR : Luaţi loc... *(Toţi se aşază, în jurul mesei. Al Doilea Inspector se aşază pe trepte lingă uşa din dreapta, Secretarul Hngă el. Al Doilea Inspector scoate din buzunar o hîrtie, o desface şi începe să citească, în timp ce Secretarul se uită peste umărul lui)* Desigur, sîntaţi de acord' cu mine că am făcut împreună o treabă serioasă. Ideile pozitive din care s-a născut critica deformaţiilor anterioare a strategiei noastre de modernizare a condiţiilor de locuit, pe care se întemeiază proiectul de asanare locală,, le-am purificat de dezinterpretările ulterioare, ceea ce ne-a permis să purificăm şi strategia noastră de deformările ei anterioare. N-a fost uşor, dar azi putem declara, cu mîndrie, că am reuşit. Totuşi, nu ne este îngăduit să ne culcăm pe lauri. Dimpotrivă : succesele dobândite ne obligă să recunoaştem deschis că- drumul nostru ne poate duce la ţintă numai atunci cînd vom înlătura din el bolovanul stagnării pe care ni l-a rostogolit în cale timpul... *(Se opreşte din citit şi începe să improvizeze.)* Asta-i situaţia. Timpul lucrează ! Asta-i valabil oriunde în lume ! *(Secretarul îl înghionteşte cu discreţie, Inspectorul înţelege imediat şi revine la textul scris.)* Pentru asta, însă, e nevoie de noi toţi. De aceea s-a luat hotărîrea ca, in concordanţă cu gradul de cunoaştere a posibilităţilor noastre de realizare, lucrările de proiectare a asanării să fie deocamdată oprite, iar forţele eliberate în acest fel să fie angajate neîntîrziat într-o discuţie

principială cu privire la alternativele optime ale evoluţiei viitoare. Asta, presupune, desigur, să ne debarasăm de teamă şi conformism, să depăşim comoditatea şi indiferenţa, să nu ne fie frică de adevăr, si să dăm dovadă de curaj. Aruncaţi fără teamă la coş tot ce ştiţi că nu mai corespunde epocii, şi căutaţi, fără oprelişti, procedee noi şi neconvenţionale, în privinţa asta aveţi sprijinul meu deplin ! *(împătureşte hîrtia, o strecoară în buzunar şi se ridică. Secretarul se ridică şi el. Al Doilea Inspector începe din nou să improvizeze.)* Ce mai, fără libertate nu merge, ne place, nu ne place, asta e ! Uitaţi-vă, Misa gîndeş-te la fel ca mine. Şi au spus-o şi bunicile noastre — a mea şi a lui Misa. Şi nu numai ele. Toate. Albe şi negre ! *(Secretarul se*

apleacă spre Inspector şi-i şopteşte ceva la ureche, arătîndu-i, în acelaşi timp, ceasul. Inspectorul dă din cap aprobator.)
MACOURKOVA : Trebuie să vă cruţaţi, domnule inspector, ca să rezistaţi multă vreme alături de noi, spre binele nostru ! *
AL DOILEA INSPECTOR *(se apropie de Macourkova îşi sprijină inîinile în umerii ei şi o priveşte drept în ochi):* Nu-ţi fie teamă ! Ceao !
MACOURKOVA : Ceao !
(Inspectorul şi Secretarul ies pe uşa din dreapta. Scurtă pauză, după care Luisa se apropie de Macourkova şi-i şopteşte ceva. Aceasta dă din cap, ies împreună pe uşa din stînga-fund. Ceilalţi se aşază pe îndelete în jurul mesei, la locurile lor obişnuite. Pauză mai lungă, apăsătoare.)
PLEHANOV : Ştiaţi, prieteni, că în turn ni s-a instalat o barză ?
ULC: într-adevăr? *(Pauză mai lungă, apăsătoare.)*
BERGMAN : Mai rău e că avem o spărtură în gard şi iepurii se înfruptă din varza noastră.
TJLC : De mult am tot vrut s-o astup, dar mereu a survenit cîte ceva şi...
PLEHANOV : O astup eu mîine... *(Pauză mai lungă, apăsătoare.)* .
239
ULC : In parc au şi înflorit magnoliile... PLEHANOV : Afară de două, dar astea înfloresc totdeauna mai tîrziu.
(Pauză. Pe uşa din stînga-jund, intră Luisa şi Maco-urkova: prima aduce pe o tavă cinci farfurii cu mîn-care, şi tacîmuri, cealaltă, tot pe o tavă, o cană mare cu bere, şi cinci pahare. Distribuie totul pe masă, după care se aşază şi ele pe locurile lor. Pauza. Toţi se uită la Bergman, care e cu gîndul in altă parte. Se dezmeticeşte abia atunci cînd îşi dă seama că e aşteptat.)
BERGMAN : Poftă bună !
TOŢI : Poftă bună... *(Încep să mănînce. Pauză mai lungă, apăsătoare.)*
PLEHANOV : Cum se simte Renata ? LUISA : Mai e un pic slăbită. Mîine, probabil, se dă jos din pat.
(Pauză mai,lungă, apăsătoare.)
BERGMAN *(mestecînd):* Ai pus şi mentă, nu-i aşa ? LUISA : Da, un pic, ştii, creşte chiar în grădina noastră... BERGMAN : Zău ? Unde ? LUISA : Tocmai în fund, lîngă lada de gunoi *(Pauză mai lungă, apăsătoare.)* ULC : în adolescenţă cîntam şi eu la vioară *(Lui Pleha— nov.)* într-o zi trebuie să mi-o împrumutaţi... PLEHANOV : Cu plăcere, mie nu mi-e teamă pentru ea. *(Pauză.)* SECRETARUL *(intră pe uşa din dreapta-fund):* Ei, cum merge discuţia ? Ce-aţi analizat ? *(Pauză stînjenitoare.)* BERGMAN : Deocamdată, nimic esenţial... SECRETARUL : Atunci meditaţi ! Şi tăiaţi, tăiaţi în carne vie ! Fără frică ! *(Iese pe uşa din stînga-ţund. Pauză mai lungă, apăsătoare.)* PLEHANOV : Nu ştiu de ce, dar azi abia aştept să mă văd în pat... BERGMAN : Eu aştept asta în fiecare zi... *(Pauză lungă, apăsătoare.)* ULC : Oricum, din cauza lui şi-a făcut-o !
240
PLEHANOV : Doar nu dintr-a noastră !
LUISA : Principalul e că a scăpat, sărăcuţa. *(Pauză mai lungă, apăsătoare.)*
BERGMAN : Pentru mîine ce ne pregătiţi ? V-aţi gîndit ?
LUISA : Am obţinut nişte carne tocată. O să fac, probabil, o ruladă...
ULC : Ador rulada ! Dar cu garnitură de varză...
LUISA : Nu ştiu dac-o mai fi rămas ceva prin grădină... Ne-o cam mănîncă iepurii... *(Pauză.)*
SECRETARUL *(intră pe uşa din stînga-sus şi coboară scara):* Ei, ce se-aude ? Sînt sigur că acum ideile curg gîrlă... *(Pauză stînjenitoare.)*
BERGMAN : Ideile noi ne vin, de obicei, dimineaţa.
SECRETARUL : înţeleg, dar eu, unul, n-aş amîna prea mult povestea asta. Situaţia' e gravă şi cu cît mai repede venim cu o idee, cu atît mai bine. (Se *îndreaptă spre uşa din dreapta-fund.)*
LUISA : Domnule secretar...

SECRETARUL *(se opreşte);* Aţi dorit ceva ?
LUISA : N-ar putea fi eliberat Albert din temniţa foamei ? Acum, imediat...
SECRETARUL : Să întreb... *(Iese pe uşa din dreapta-fund. Pauză.)*
BERGMAN (Luisei) : Nu crezi că a fost o lipsă de tact ?...
LUISA : Dacă ai fi spus-o tu ar fi avut, probabil, mai multă greutate...
BERGMAN : Am vrut să discut problema, bineînţeles că am vrut, — dar aşteptam un moment mai prielnic... să fiu cu el între patru ochi. *(Pauză mai lungă, apăsătoare.)*
PLEHANOV : Acum cred că ştiu pe unde trecea galeria aceea secretă...
ULC : Nu cred că a existat vreuna ! .
PLEHANOV : în cronica oraşului e pomenită de cîteva ori...
ULC : Asta nu înseamnă nimic...
PLEHANOV : în pivniţa de la ultimul subsol, respectiv în dreapta ei, în cămăruţa aceea, aflată chiar sub temniţa foamei, se vede într-un loc anume, pe zi-

dul din fund, un contur clar de zidărie mai proaspătă...
(Pauză. Apoi, pe uşa din dreapta-fund intră Secretarul şi Albert. Ultimul arată prost, e palid şi cu privirea stinsă).
SECRETARUL : Iată-l. LUISA *(exclamă) :* Albert !
(Secretarul iese pe uşa din stînga-fund. Luisa se repede la Albert, îl îmbrăţişează, îl sărută. Albert e total indiferent. Uimită, Luisa dă înapoi. Se ridică şi Plehanov, se apropie de Albert şi-l bate prieteneşte pe umăr. Albert nu reacţionează. Plehanov înmărmureşte şi, descumpănit, se întoarce la locul lui. Pauză.)
BERGMAN : Hai, vino şi te aşază. *(Albert păşeşte mecanic spre masă şi ia loc fără să scoată o vorbă. Pauză.)*
ULC : A fost 'rău de tot ? *(Albert ridică doar din umeri. Pauză.)*
BERGMAN : E doar un pic năucit ! Oricare dintre noi ar fi, probabil, la fel...
ULC : In cîteva zile îşi revine...
LUISA *(lui Albert)* Nu ţi-e foame ? *(Albert întoarce capul. Pauză.)*
ULC : Ai aflat ce figură ne-a făcut Renata ? *(Albert întoarce capul. Pauză.)*
LUISA : Tu n-ai nici o vină, şi nici n-a fost ceva grav... Mîine va fi pe picioare... *(Albert dă din cap aprobator- Pauză.)*
PLEHANOV : Cu cei doi, de jos, ce se aude ? I-au eliberat ? *(Albert răsuceşte din cap. Pauză.)*
LUISA : Dar merele, cel puţin le-au căpătat ? *(Albert întoarce capul. Pauză.)*
BERGMAN : Acum, cel mai bun lucru ar fi să te odihneşti, să-ţi aduni gîndurile, să-ţi echilibrezi simţămintele[1], să te orientezi în noua situaţie... *(Scurtă pauză. După care Albert se ridică încet şi cu pas uşor de somnambul se îndreaptă spre scară. Ceilalţi îl urmăresc Vn tăcere. Albert urcă agale, străbate galeria şi iese pe uşa din dreapta-sus)* Nu mă aşteptam să-l doboare în halul ăsta...
ULC : L-a doborît, nu glumă !
LUISA : E sensibil şi cine ştie ce i-au făcut...
BERGMAN : Poate că acum o să fie mai atent la ce... *(Scurtă pauză. Apoi Plehanov se ridică îngîndurat şi se îndreaptă şi el spre scară-)*
LUISA : Kuzma... *(Plehanov nu reacţionează.)* Tu crezi că ar putea să... *(Plehanov nu reacţionează, urcă, străbate galeria, şi iese pe uşa din dreapta-sus. Pe uşa din stingă sus intră Secretarul şi coboară pe palier, unde se opreşte şi* se *întoarce cu faţa spre cei de jos.)*
SECRETARUL : Abia aştept ideile voastre matinale ! E-poca e exigentă ! Avem încă multe, multe de învăţat...
MACOURKOVA : Nu staţi un pic cu noi la taclale ?
SECRETARUL : Nu vă supăraţi, dar trebuie să mă duc să învăţ. *(Iese pe uşa din stînga. Pauză foarte lungă, apăsătoare. Apoi, pe neaşteptate, în spatele scenei se aud nişte lovituri zgomotoase, ca şi cînd, de undeva de sus, s-ar prăbuşi ceva ce se izbeşte în drumul lui de diferite oprelişti. Sunetele culminează cu o bufnitură puternică, surdă. Se aşterne o linişte mor-mîntală ; cei prezenţi se privesc înmărmuriţi.)*
LUISA *(izbucneşte brusc):* Pentru numele **lui** Dumnezeu !
(In clipa aceea înţeleg cu toţii ce s-a întîmplat, sar ca fripţi de pe scaunele lor şi aleargă spre uşile din

fund. Bergman şi Luisa o zbughesc pe uşa din stînga. Ulc şi Macourkova pe cea din dreapta, ambele uşi rămîn deschise. Scena e pustie. După un timp se întorc concomitent Ulc şi Macourkova pe uşa din stînga, Bergman şi Luisa pe cea din dreapta. Mohorîţi, înaintează toţi cu pas lent şi grav, aşa cum se merge în urma sicriului, îndreptîndu-se spre mijlocul încăperii unde alcătuiesc un semicerc în preajma mesei. . Pe *uşa din stînga intră Secretarul, dar se opreşte pe palier. Din semicercul de jos iese Bergman, se apropie încet de scară, urcă pe palier şi se întoarce spre*

242

243

cei de jos ca un vorbitor la o înmormîntare. Secreta-rul stă în spatele lui.)

BERGMAN : Sîntem cu toţii profund zguduiţi de ceea ce s-a întîmplat acum. Nu numai pentru faptul că ne-a părăsit un bun coleg şi prieten, pe care l-am iubit cu toţii pentru caracterul său ales. Sîntem zguduiţi, în primul rînd, fiindcă faţă în faţă cu moartea lui ne dăm seama că purtăm şi noi partea noastră de vină pentru această moarte. Da, sîntem şi noi, ca să zic aşa, răspunzători de înfăţişarea tristă a acestei lumi şi de faptul că pe cei mai sensibili şi mai delicaţi dintre noi îi expediază dincolo de hotarele fiinţei. Sîntem apatici, indiferenţi şi surzi la glasul aproapelui, şi orbi la durerile lui. Această conştiinţă amară a vinovăţiei noastre are însă şi o parte a ei mai bună : ea ne arată că numai de noi va depinde dacă moartea prietenului nostru a fost inutilă, sau dimpotrivă. Ca să zic aşa, numai noi îi putem insufla un sens, prin aceea că o înţelegem ca pe o chemare. O chemare la încercarea de a face această lume mai suportabilă şi mai locuibilă. De aceea să ne făgăduim, în această clipă grea, că nu vom mai îngădui niciodată apatiei să domnească şi să răspîndească nimicnicia. Să ne făgăduim că niciodată de-acum încolo nu vom mai permite să ni se asaneze sufletele şi niciodată nu le vom asana pe ale altora. Menirea noastră nu e să dansăm după bagheta capricioasă a unui dirijor incompetent ! Să ne ţinem, deci, de adevărul dobîndit şi să continuăm cu spirit de răspundere opera începută ! Numai aşa vom fi credincioşi poruncii morale, ascunse în această moarte pe cît de cumplită pe atît de neaşteptată. Numai aşa vom răspunde cu demnitate la chemarea prevenitoare ce răzbate acum stăruitor, din adîncul şanţului cetăţii. Numai aşa vom dovedi că auzim glasul dojenitor al dispărutului şi că-l înţelegem ! *(Părăseşte „tribuna", coboară treptele, ia vioara lui Plehanov, o depune ceremonios pe masă, şi se postează solemn în spatele ei : spre vioară.):* îţi făgăduim, dragă Kuzma, că nu te vom uita ! *(Scoate din buzunarul de la piept o floare, o aşază pe vioară, şi* ***rămîne*** *încremenit într-o pioasă postură. în aceeaşi clipă se deschid concomitent uşile din stînga şi dreapta-sus. Pe cea din stingă pătrunde Renata în cămaşă de noapte, pe cea din dreapta Al-bert. Se opresc amîndoi la marginea galeriei. Scurtă pauză.)*

ALBERT : Ştiaţi, prieteni, că în turnul cetăţii s-a cuibărit o barză ? *(Scurtă pauză.)*

RENATA *(exclamă):* Şi eu am instinct sexual !

(Scurtă pauză. După care Luisa începe să plîrîgă zgomotos şi, printre sughiţuri de plîns, se repede spre masă, înşfacă macheta cetăţii cu anexa subcetăţii, şi, ridieînd-o sus de tot, o înfige, cu o mişcare violentă, în capul lui Bergman, cu atîta temeinicie, incit întreaga sa figură rămîne îngropată în măruntaiele machetei. Bergman stă neclintit, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Ceilalţi se întorc cu faţa spre sală, fixînd diferiţi spectatori cu privirea lor stăruitoare. Din amplificatoare răsună încet melodia „Oci cior-nîie", de data asta însă intonată de o întreagă orchestră. Sunetele se intensifică, scena se întunecă, în sală se aprind luminile, cortina se lasă incet. La căderea ei acordurile orchestrei culminează, deve- nind aproape asurzitoare. Apoi, muzica se stinge brusc şi după cîteva clipe de tăcere se aude din nou — de data asta cu o intensitate suportabilă — valsul „Dunărea albastră", care va răsuna pînă la ieşirea din sală a ultimului spectator.)

244

PROTESTUL

piesă într-un act

(Scena : biroul lui Stane.k. în stingă, o masă de scris din lemn masiv; pe ea, o maşină de scris, telefonul, ochelarii şi vrafuri de cărţi şi hîrtie; în spatele mesei, o fereastră mare cu vederea spre grădină. în dreapta, două fotolii şi între ele o măsuţă. Peretele din fund e acoperit în întregime de o bibliotecă în care e închis un bar. Pe unul din rafturi e instalat un magnetofon. în colţul din dreapta-fund — o uşă; *pe peretele din dreapta atîrnă un tablou mare, suprarealist. La ridicarea cortinei, pe scenă se află Stanek şi Vanek: Stanek, în picioare,* **la masa** *de lucru, îl priveşte cu emoţie pe Vanek. care — în ciorapi şi cu o servietă la subţioară —* ***stă*** *în pragul uşii şi se uită încurcat la Stanek.*

Scurtă pauză, încordată. Apoi Stanek, înduioşat, se repede brusc spre Vanek, îi cuprinde umerii şi, scuturîndu-l prieteneşte, exclamă.)
STANEK : Vanek ! Ce faci, omule... *(Vanek zîmbeşte încurcat. Stanek îi dă drumul şi îşi stăpîneşte emoţia.)* Ai căutat mult ?
VANEK: Nu prea... Cum vezi, am nimerit...
STANEK[1] : Am uitat să-ţi dau ca punct de reper magnoliile înflorite. Frumoase, nu-i aşa ?
VANEK : Da.
STANEK : In mai puţin de trei ani am reuşit să obţin de două ori mai multe flori decît fostul proprietar. La căsuţa de la ţară aveţi magnolii ?
VANEK : Nu.
STANEK : Trebuie să aveţi ! Fac eu rost de doi puieţi de calitate şi vin personal sa vi-i sădesc. *(Se apropie de bar şi-l deschide.)* Un coniac ?
VANEK : Mai bine nu...
249
STANEK : Măcar simbolic ! *(Toarnă în două pahare, u-nul i-l întinde lui Vanek, pe celălalt îl păstrează pen-**tru** toast.)* Pentru revederea noastră*!
VANEK : Pentru sănătatea noastră ! *(Beau arnîndoi, Va-* I *nek tremură uşor.)*
STANEK : Mi-a fost teamă că n-o să vii !
VANEK : De ce ? STANEK : Cum să-ţi spun, toate s-au amestecat într-un chip atît de ciudat... *(Arătînd spre un fotoliu.}* Ia loc, te rog... *(Vanek se aşază cu servieta pe genunchi.)* Dumneata nu te-ai schimbat aproape deloc în toţi aceşti ani...
VANEK.: Nici dumneata...
STANEK : Eu ? Asta-i bună ! Cincizeci de ani în cîrcă, părul încărunţit, bolile bat la uşă... da' de unde, nu mai sînt ce-am fost! Şi vremurile astea, care numai sănătate nu aduc!... Dar, de fapt, cînd ne-am văzut ultima oară ?
VANEK : Nu ştiu...
STANEK : N-a fost, cumva, la ultima dumitale premieră ?
VANEK : Se poate...
STANEK : Parcă nu-mi vine a crede ! Ne-am luat atunci în clonţ...
VANEK : Zău ?
STANEK : Da ! Mi-ai reproşat iluziile şi optimismul exagerat... de multe ori, după aceea, m-am văzut silit să-ţi dau dreptate ! Pe atunci mai credeam că ceva din idealurile tinereţii mele mai poate fi salvat, iar pe dumneata te consideram un pesimist incorigibil:-..
VANEK : Dar eu nu sînt pesimist...
STANEK : Ca să vezi ce întorsătură au luat lucrurile !. . *(Pauză.)* Spune-mi, te rog, eşti... singur ! ?
VANEK : Cum adică... singur ? r
STANEK : Mă întreb dacă...
VANEK : Dacă nu sînt urmărit ?
STANEK : Nu că mi-ar păsa de treaba asta — în definitiv, eu ţi-am telefonat...
VANEK : N-am observat nimic...
STANEK : Apropo, dacă uneori ai vrea să te descotoroseşti de ei, ştii unde-i cel mai bine ? -
250
VANEK : Unde ?
STANEK : într-un magazin universal. Te amesteci în mulţime şi într-un moment de neatenţie din partea lor te strecori la closet şi stai acolo vreo două ore. Vor crede că ai ieşit neobservat pe altă uşă şi se lasă păgubaşi... încearcă, dinadins, o dată... *(Se apropie din nou de bar, scoate o farfurioară cu saleuri şi o aşază în faţa lui Vanek.)*
VANEK : Bănuiesc că e linişte aici...
STANEK : De aia ne-am şi mutat în cartierul ăsta. Lîngă gara aceea afurisită, pur şi simplu nu puteam să scriu. Am făcut schimbul acum trei ani... Pentru mine, însă, cel mai mult înseamnă această grădină. Te duc pe urmă s-o vezi, ca să mă fălesc un pic...
VANEK : O îngrijeşti singur ?
STANEK : In momentul de faţă, asta-i marea mea pasiune extraprofesională. Trebăluiesc în ea aproape zilnic. De curînd am întinerit caişii, perfecţionînd o metodă proprie întemeiată pe o combinaţie de îngrăşăminte naturale şi artificiale şi pe un procedeu special de altoire fără ceară. Nici

n-ai crede ce rezultate dă. O să aleg pentru dumneata cîteva altoiuri extra. *(Se duce la masa de lucru, scoate din sertar o cutie de ţigări străine, chibrituri şi o scrumieră, şi le aşază pe toate în faţa lui Vanek.)* Ia, te rog, şi fumează, dragă Ferdinand !
VANEK : Mulţumesc. *(Ia o ţigară şi-o aprinde; Stanek se aşază în celălalt fotoliu ; beau amîndoi.)*
STANEK : Ei, hai, spune cum o duci ?
VANEK : Mulţumesc, merge.:.
STANEK : Cel puţin te lasă în pace ?
VANEK : Depinde... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Şi-acolo ?
VANEK : Unde ?
STANEK : Poate rezista acolo un om de categoria noastră ?
VANEK : Te referi la puşcărie ? Ce altceva îi rămîne ?
STANEK : Pe cîte îmi amintesc, aveai necazuri cu hemoroizii. Trebuie că ai suferit cumplit în condiţiile alea de igienă...
VANEK : Ne dădeau supozitoare.

Bisticm ..,-,
A.-v CA
lt«r«
STANEK : Ar trebui să te operezi. Arr^ un prieten doctor, cel mai mare specialist în materie de hemoroizi, care face adevărate minuni... Aranjez eu...
VANEK : Mulţumesc. *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Ştii, Vanek, uneori, totul mi se pare un vis frumos : premierele interesante, vernisajele, conferinţele... întîlnirile noastre, cu nesfîrşitele discuţii despre artă ! Energia cu care ne avîntam ! Speranţele, planurile, acţiunile... ideile pe care le agitam. Cîrciu-mioarele noastre, înţesate de prieteni... chefurile noastre năstruşnice... turbulenţele aiurite în zori de zi, fetele vesele care roiau în jurul nostru. Şi cîtă muncă, în acelaşi timp !... Toate astea nu se mai întorc niciodată ! *(Observă că Vanek e numai în ciorapi.)* Pentru numele lui Dumnezeu, de ce te-ai descălţat ?...
VANEK : Hm...
STANEK : Nu trebuia.
VANEK : E bine aşa. *(Pauză; beau aXnîndoi.)*
STANEK : Te-au bătut ?
VANEK : Nu.
STANEK : Dar de bătut se bate ?
VANEK : Din cînd în cînd. Pe politici însă, nu...
STANEK : M-ara gîndit mult la dumneata...
VANEK : Mulţumesc... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Oricum... atunci nu ne-am gîndit...
VANEK: Ce ?
STANEK : Pînă unde o să ajungă povestea asta. De altfel, nici dumneata n-ai bănuit...
VANEK : Hm...
STANEK : E de-a dreptul dezgustător, da, dezgustător ! Pleava societăţii domină naţiunea... şi naţiunea ce face ? Mai e aceeaşi naţiune care cu cîţiva ani în urmă se comporta atît de frumos ? Această cumplită încovoiere a spinării ! Unde te uiţi, numai egoism, corupţie, teamă ! Ce-au făcut ăştia din noi ? Mai sîntem oare noi, noi înşine ?
VANEK : Eu, unul, n-aş vedea lucrurile a'tît de negre...
STANEK : Nu te supăra, Ferdinand, dar dumneata nu trăieşti într-un mediu normal. Te vezi doar cu oameni capabili să înfrunte totul, vă încurajaţi unul pe altul

şi vă daţi speranţe, dar dacă ai şti în ce marasm sînt nevoit să trăiesc eu ! Fii bucuros că nu mai ai nimic comun cu toată porcăria asta ! Să-ţi verşi maţele, nu alta...

VANEK : Te referi la televiziune ?
STANEK : La televiziune... la cinematografie, la toate...
VANEK : Nu demult ai avut ceva la televiziune...
STANEK : N-ai idee ce calvar a fost! Mi-au ţinut materialul mai bine de un an... l-au refăcut de cîteva ori... mi-am schimbat începutul şi sfîrşitul... e, pur şi simplu, de necrezut ce tîmpenii au început să-i deranjeze ! Sterilitate şi intrigi — intrigi şi sterilitate ! De cîte ori nu-mi spun dacă n-ar fi mai bine să las totul baltă şi să mă retrag undeva şi să cultiv caişi...
VANEK : Te înţeleg.
STANEK : Numai că omul îşi pune de fiecare dată întrebarea dacă are dreptul la această evadare. Dacă acest puţin care se poate face azi, mai e în stare să aducă ceva — să-i întărească, măcar un pic, pe unii şi să-i încurajeze ?... *(Se ridică.)* Să-ţi aduc nişte papuci...
VANEK : Nu te deranja...
STANEK : Serios, nu vrei ?
VANEK : Zău, nu... *(Stanăk se aşază. Pauză ; beau amîn-ăoi.)*
STANEK : Dar, droguri... Vă dădeau ?
VANEK : Nu...
STANEK : Nici un fel de injecţii suspecte ?
VANEK : Numai vitamine...
STANEK : în mîncare însă, o fi fost ceva...
VANEK : Cel mult bromură împotriva sexului...
STANEK : De frînt însă au încercat să vă frîngă, asta cu siguranţă...
VANEK : Mă rog...
STANEK : Dacă nu vrei să vorbeşti despre asta, nu trebuie...
VANEK : într-o anumită privinţă, ăsta-i, de fapt, scopul detenţiei preventive — să-i dea omului peste nas...
STANEK : Şi să-J determine să vorbească...
VANEK : Hm...
253
STANEK : Dacă mă cheamă vreodată să mă interogheze, ceea ce, mai devreme sau mai tîrziu, se va întîmpla, ştii ce am de gînd să fac ? VANEK: Ce ?
STANEK : Simplu, să nu răspund ! Să nu stau de vorbă cu ei ! E lucrul cel mai bun ; in felul ăsta, cel **puţin,** am certitudinea că nu le spun ceva ce nu trebuie... VANEK : Hm...
STANEK : Oricum, trebuie să ai nişte nervi de oţel, ca să rezişti la toată povestea şi să mai faci ce faci ! VANfiK : La ce te referi'?
STANEK : Ei, la toate poveştile, petiţiile şi scrisorile... lupta pentru drepturile omului, pe scurt, la tot ce faci dumneata şi prietenii dumitale... VANEK : Chiar atîtea nu fac...
STANEK : Lasă modestia asta fără rost, Ferdinand, să ştii că urmăresc totul ! Dacă ar face fiecare ce fa- . ceti voi, cu totul altfel ar arăta lucrurile ! E extrem de important că există aici măcar cîţiva oameni cărora nu le e teamă să spună adevărul cu voce tare, .să-i apere pe ceilalţi, să spună lucrurilor pe nume ! S-ar putea să sune un pic patetic, dar mie mi se pare că dumneata şi prietenii dumitale v-aţi asumat o sarcină aproape supraomenească : să treceţi prin mocirla zilelor noastre restul conştiinţei morale ! E, ee-î drept, un fir subţire pe care-l treceţi, dar poate că tocmai de el atîrnă speranţa renaşterii morale a naţiunii...
VANfiK : Exagerezi... STANEK : Cel puţin aşa văd eu... VANEK : Speranţa e în toţi oamenii cumsecade... STANEK : Dar cîţi din ăştia mai sînt ? Cîţi ? VANEK : Destui... ' STANEK : Şi chiar dacă *&c* fi, voi sînteţi, totuşi, cei mai
văzuţi...
VANEK : Şi nu crezi că tocmai de asta ne e mai uşor ?
STANEK : N-aş spune ! Cu cît sînteţi mai văzuţi, cu atît
e mai mare răspunderea voastră faţă de toţi cei ce
ştiu de voi, şi se agaţă de voi ca de cei ce vor salva
ceva şi din onoarea lor ! *(Se ridică.)* Mă duc să-ţi aduc nişte papuci... .

VANEK : Nu te obosi, zău, nu e nevoie...
STANEK : Mie îmi îngheaţă picioarele nurrrai cînd te văd aşa...
(Iese din încăpere şi numaidecît revine cu o pereche de papuci. Se apleacă spre Vanek, şi, înainte ca acesta să apuce să se împotrivească, îl încalţă cu ei.)
VANEK *(descumpănit):* Mulţumesc...
STANEK *:* Asta-i bună, pentru ce ! ? *(Se duce la bar, scoate sticla cu coniac şi vrea să-i toarne lui Vanek.)*
VANEK : Mie nu, te rog...
STANEK : De ce ?
VANEK : Nu mă simt prea bine...
STANEK : Acolo te-ai dezobişnuit, nu-i aşa ?
VANfiK : Şi asta, dar, mai cu seamă, ieri... printr-un concurs de împrejurări...
STANEK : Am înţeles, eşti după chef... Apropo, cunoşti noua cîrciumioară „La dulăul" ?
VANEK : Nu...
STANEK : Au acolo nişte vinuri grozave, aduse direct din pivniţele proprii, nu sînt scumpe, localul nu e aglomerat şi atmosfera e, într-adevăr, îneîntătoare, datorită cîtorva plasticieni buni, care, spre mirarea tuturor, au fost lăsaţi să proiecteze aranjamentul interior. Ţi-o recomand cu toată căldura ! Unde ai fost ?
VANEK : Ei, am ieşit aşa, un pic, cu prietenul Landovsky...
STANEK : în cazul ăsta, înţeleg că n-ai putut s-o sfîrşeşti bine ! E, ce-i drept, un actor excelent, dar cum începe să bea, s-a terminat ! Un păhărel, totuşi, mai suporţi. *(Umple ambele pahare, pune sticla înapoi în bar, apoi se reaşază în fotoliul său. Scurtă pauză.)* Şi, în rest ?... Scrii ?
VANEK : Încerc...
STANEK : O piesă ?
VANEK : într-un act...
STANEK : Tot ceva autobiografic ?
VANEK : Aşa, un pic...
E : Am citit nu demult, şi eu şi soţia, povestea aceea de la fabrica de bere şi... ne-am amuzat copios...
254
255
VANEK : îmi pare bine...
STANEK : Din păcate am avut o copie proastă...
VANEK : îmi pare rău...
STANEK : E, într-adevăr, o piesă strălucitoare ! Sfîrşitul mi s-a părut un pic neclar, s-ar fi cuvenit, poate, să-l împingi spre o poantă fără echivoc, că, vorba ceea, pe astea dumneata le ai în vîrful peniţei ! *(Pauză ; beau amîncloi; Vanek se cutremură.)* Şi, în rest ? Ce face Pavel ? Te vezi cu el ?
VANEK : Da...
STANEK : Scrie ?
VANEK : Termină şi el acum o piesă într-un act, urmează să fie jucată împreună cu a mea...
STANEK : Sper că nu v-aţi asociat şi ca autori ? !
VANEK : Aşa, un pic...
STANEK : Sincer vorbind, eu, unul, nu pot să înţeleg această alianţă. Nu forţezi un pic nota, dragă Fer-dinand ? în definitiv, acest Pavel... nu ştiu cum să spun... dar, adu-ţi aminte cum a început! Ţinem de aceeaşi generaţie, am înscris, ca să zic aşa, acelaşi arc evolutiv, dar îţi mărturisesc sincer că atitudinea lui a fost, chiar şi pentru mine, un şoc cam tare ! Dar, mă rog, la urma urmei, e o chestiune care te priveşte personal şi dumneata ştii cel mai bine ce ai de făcut...
VANEK : Da... *(Pauză; beau amîndoi; Vanek se cutremură.)*
STANEK : Soţiei dumitale îi plac gladiolele ?
VANEK : Nu ştiu, dar cred că da...
STANEK : în puţine locuri vei întîlni un sortiment atît de bogat ca al meu. Am treizeci şi două

de nuanţe, în timp ce la horticultori poţi vedea cel mult şase. Crezi că soţia dumitale s-ar bucura dacă i-aş trimite cîţiva bulbi ?
VANEK : Categoric...
STANEK : Mai e timp să fie însămînţaţi. *(Se ridică în picioare, se apropie de fereastră, priveşte afară, cîteva clipe se plimbă îngîndurat prin odaie, apoi revine Ungă Vanek.)* Ferdinand.
VANEK : Da...
256
STANEK : Spune-mi... nu te-a surprins faptul că ţi-am dat un semn, aşa, ca din senin ?
VANEK : Un pic...
STANEK : Mi-am închipuit. în definitiv, mă număr printre cei care, într-un fel, continuă să se menţină pe linia de plutire şi înţeleg că, fie şi pentru asta, ai faţă de mine anumite rezerve...
VANEK : Eu ? Nu...
STANEK : Dumneata, personal, poate că nu, dar ştiu că unii dintre prietenii dumitale gîndesc că toţi cei care mai au azi nişte posibilităţi şi au abdicat din punct de vedere moral, autoamăgindu-se în mod condamnabil...
VANEK : Eu nu gîndesc aşa...
STANEK : Chiar dacă ai gîndi, cu unul nu m-aş supăra, fiindcă ştiu prea bine din ce s-ar putea naşte o asemenea idee preconcepută. *(Pauză stînjenitoare.)* Ferdinand...
VANEK : Da...
STANEK : Ştiu cît de scump plăteşti pentru ceea ce faci. Să nu-ţi închipai însă că norocosul, sau *ghinionistul,* care continuă să fie tolerat de structurile oficiale, dar în acelaşi timp vrea să rămînă credincios conştiinţei sale, are o viaţă uşoară...
VANEK: Cred...
STANEK.: într-o anumită privinţă, e, poate, chiar mai grea...
VANEK : înţeleg... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Fireşte, nu te-am chemat la mine ca să mă apăr — de altfel n-am de ce — te-am chemat pentru că-mi eşti drag, şi m-ar durea nespus dacă şi dumneata ai împărtăşi acele idei preconcepute pe care, presupun le au prietenii dumitale...
VANEK : Pe cîte ştiu, nimeni nu te vorbeşte de rău...
STANEK : Nici Pavel ?
VANEK : Nici... *(Pauză stînjenitoare.)*
STANEK : Ferdinand...
VANEK : Da...
STANEK : Pardon ! *(Se apropie de magnetofon şi apasă pe buton*; se *aude o muzică în surdină.)* Spune-mi.
257

V

dragă Ferdinand, dumitale îţi spune ceva numele de Javurek ?
VANEK : Cîntăreţul ? li cunosc foarte bine...
STANEK : Atunci   ştii, probabil, ce i s-a întîmplat...
VANEK : Desigur, l-au arestat fiindcă în timpul unui spectacol a povestit bancul acela cu poliţaiul care a întîlnit pe stradă un pinguin...
STANEK : Asta e doar pretextul, adevărul e că i-a scos din ţîţîni pentru că-şi permite să cînte aşa cum cîntă. Toată povestea trădează cruzime, prostie, josnicie...
VANEK : Şi laşitate...
STANEK : Da, laşitate. Am încercat să fac ceva pentru el prin nişte cunoscuţi de la comitetul orăşenesc şi de la procuratură, dar ştii cum e, toţi promit, şi pe urmă o lasă baltă, nevrînd să se lege la cap. E de-a dreptul dezgustător cum tremură toţi de frică pentru propria lor piele...

VANEK : Oricum, e grozav că ai încercat să faci ceva...
STANEK : Crede-mă, dragă Ferdinand, că, într-adevăr, nu sînt aşa cum, de bună seamă ,mă socotesc cei din cercurile dumitale. *(Pauză stînjenitoare.)* Dar să revenim la acest Javurek.
VANEK : Da...
STANEK : Ştii, mi-a venit o idee... De vreme ce tot n-am reuşit nimic prin intervenţii personale, mă întreb dacă n-ar fi cazul să se întreprindă ceva mai altfel — ştii la ce mă gîndesc... la un protest sau la o petiţie. De fapt, despre asta am vrut în primul rînd să discut cu dumneata, în privinţa asta ai **mult** mai multă experienţă decît mine. Dacă s-ar angaja cîteva nume mai cunoscute, ca, de pildă, persoana dumitale, cu siguranţă că apelul ar fi publicat undeva, afară... Asta ar determina cu siguranţă o anumită presiune politică... deşi, ce-i drept, ei nu se sperie de treburile astea — dar altă posibilitate de a-l ajuta pe acest băiat, ca să nu mai vorbesc de Anei, nu mai văd...
VANEK : Anei ? !
STANEK : Fiica...
VANEK : Dumitale ?
STANEK : **Mda...**
VANEK : Ea...
STANEK : Credeam că ştii...
VANEK:Ce ?
STANEK : Aşteaptă de la el un copil...
VANEK : Aha, de aceea...
STANEK : Un moment, dacă-ţi închipui că acest caz mă interesează numai din motive familiale...
VANEK : Ştiu că nu...
STANEK : Ai vrut să spui...
VANEK : Am vrut să spun că asta îmi explică de ce eşti în cunoştinţă de cauză, presupunînd că nu-i urmăreşti pe toţi cîntăreţii... Iartă-mă dacă a reieşit cumva că...
STANEK : M-aş fi angajat în povestea asta chiar dacă ar fi aşteptat un copil de la el oricare alta...
VANEK : Ştiu... *(Pauză stînjenitoare.)*
STANEK : Ce părere ai despre ideea cu protestul ?
VANEK *(începe să scotocească prin servieta lui, pînă cînd găseşte o hîrtie, pe care i-o întinde lui Stanek):* Ai în vedere, probabil, ceva în sensul ăsta...
STANEK : *(ia hîrtia, se duce repede spre masa de lucru, găseşte ochelarii, şi-i pune pe nas şi începe să citească atent. Pauză mai lungă; pe faţa lui se ivesc vizibile semne de uimire. După. ce termină de citit, îşi scoate ochelarii şi începe să umble tulburat prin încăpere):* Colosal ! Pur şi simplu colosal !... Eu stau aici şi mă chinui, frămîntîndu-mi creierii cum să-l fac — în'cele din urmă mă încumet să te consult — şi dumneata îl ai gata de mult ! Nu-i un lucru minunat ? Ce mai, am ştiut eu cui trebuie să mă adresez. *(Revine Ungă Vanek, îşi pune din nou ochelarii şi reciteşte textul.)* Exact cum m-am gîndit ! Scurt, concis, politicos, şi, totodată, energic ! Ce mai, se simte pe loc profesionistul ! Eu m-aş fi cîcîit cu a o zi întreagă şi tot n-aş fi scos-o la capăt... *(Vanek se rumeneşte la faţă.)* Apropo, un amănunt : socoteşti că e bine, aici, în final, cuvîntul „samavolnicie" ? Poate s-ar găsi un sinonim mai blînd, ce zici ? Mi se pare un pic nepotrivit, întregul text e perfect armonizat şi la obiect, iar cuvîntul ăsta sună, deodată, ca să zic aşa, prea emotiv, n-ai impresia ? In rest,

e absolut exact. Poate al doilea aliniat e un pic inutil, de fapt nu face decît să dilueze conţinutul primului aliniat. Pe de altă parte, însă, e nespus de frumoasă ideea despre influenţa lui Javurek asupra tineretului neconformist — asta, categoric, ar trebui să ră-mînă. Dacă aţi trece-o aici, în final, în locul acelei „samavolnicii", cred că ar ajunge cu prisosinţă. Dar, ca să fie clar, astea sînt impresii pur subiective şi nu trebuie să ţineţi seama de ele, în ansamblu e un text excelent, care, fără îndoială, îşi va îndeplini misiunea sa. Mă simt încă o dată dator, dragă Ferdinand, să-ţi exprim admiraţia mea : capacitatea de a surprinde atît de cuprinzător esenţa lucrurilor şi de a evita în acelaşi timp atacurile inutile, o au, într-adevăr, puţini dintre noi !
VANEK : Nu-i chiar aşa...
STANEK *(îşi scoate ochelarii, trece în partea unde se a-flă. Vanek, îi pune în faţă hîrtia, după care se rea-şază în fotoliul lui şi bea. Scurtă pauză):* Oricum, e un sentiment plăcut să

ştii că există aici un om pe care te poţi bizui şi căruia i te poţi adresa oricînd în asemenea cazuri !
VANEK : E firesc să fie aşa...
STANEK : Pentru dumneata, poate — dar în cercurile în care sînt nevoit să mă mişc eu, aşa ceva nu e deloc firesc ! Acolo firesc e, mai curînd, contrariul ! Cînd îl loveşte pe cineva o nenorocire, toţi îi întorc cît mai repede spatele şi, de frică pentru propria poziţie, încearcă să dea la iveală, pe unde se poate, că n-au avut niciodată de-a face cu respectivul şi întotdeauna l-au condamnat. Dar ce să-ţi spun, dumneata ştii cel mai bine cum stau lucrurile : cînd ai fost în puşcărie, prietenii dumitale de-o viaţă, ăia din teatru, s-au găsit să te atace la televiziune ! A fost un spectacol dezgustător.
VANEK :.Eu nu sînt supărat pe ei...
STANEK : Eu da ! De altfel, le-am şi spus-o de la obraz ! Ştii, un om în situaţia mea învaţă să înţeleagă multe, dar, nu te supăra, toate au o limită ! înţeleg că ţi-e penibil să le reproşezi ceva acestor tineri, cînd e vor-

ba de persoana dumitale, dar, după mine, trebuie să faci abstracţie de acest lucru ! Dacă am începe să tolerăm pînă şi asemenea porcării, n-am face decît să preluăm *de facto* coresponsabilitatea pentru tot marasmul moral în care ne aflăm şi să contribuim, indirect, la adîncirea lui. N-am dreptate ?
VANEK : Hm ! *(Scurtă pauză.)*
STANEK : L-aţi expediat ?...
VANEK : Abia am început să adunăm semnăturile...
STANEK : Şi cîte aveţi pînă acum ?
VANEK : Vreo cincizeci.
STANEK : Cincizeci ? E bine... *(Scurtă pauză.)* Cum văd, eu am venit la spartul tîrgului...
VANEK : De ce ?
STANEK : Păi, totul e pus în mişcare...
VANEK : Şi se mişcă...
STANEK : Mă rog, dar acum e limpede că textul va fi expediat şi publicat. Apropo : n-ar trebui să-l daţi agenţiilor, nu de alta, dar astea fac din el o scurtă ştire, care trece neobservată — e mai bine să-l daţi direct unor mari publicaţii europene, ca să apară integral, cu toate semnăturile.
VANEK : Da, ştiu... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : „Amicii" au aflat ?
VANEK : Te referi la poliţie ?
STANEK : Da...
VANEK : Habar n-am, dar mai curînd nu...
STANEK : N-aş vrea să insist, sau să dau sfaturi, dar cred că acum e momentul să încheiaţi acţiunea si să expediaţi textul, ca nu cumva să vă descopere şi să vă dejoace planul, cincizeci de semnături ajung — şi apoi, nu contează atît numărul semnăturilor, cît contează importanţa lor...
VANEK : Fiecare semnătură are importanţa ei...
STANEK : Desigur, dar din punctul de vedere al publicităţii în străinătate, importantă e prezenţa unor nume mai sonore. Apropo, Pavel a semnat ?
VANEK : Da...
STANEK : Asta e bine, numele lui, indiferent ce cred unii, are azi un mare ecou în lume !

VANEK : Desigur... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Apropo, Ferdinand...
VANEK : Da...
STANEK : Ştii, voiam să discut cu dumneata despre o chestiune... un pic mai delicată...

VANEK: Da ?
STANEK : Ştii, eu nu sînt milionar, dar, oricum, deocamdată nu stau chiar atît de prost din punct de vedere financiar...
VANEK : Asta-i bine...
STANEK : Şi de aceea, m-am gîndit... mă rog, pe scurt, aş fi bucuros... Ştiu că în cercurile dumitale sînt mulţi oameni care şi-au pierdut slujba... Ai fi dispus să preiei de la mine o anumită sumă şi...
VANEK : Apreciez gestul dumitale... e un gest frumos... Unii prieteni o duc, într-adevăr, greii, şi întotdeauna avem dificultăţi, neştiind cum să procedăm ; de o-bicei, cel mai mult se _codesc cei care au cea mai mare nevoie...
STANEK : Nu va fi mare lucru, dar în anumite situaţii socot că fiecare coroană e bine venită. *(Se duce la masa de lucru, scoate din sertar două bancnote, apoi, după o clipă de chibzuinţă, mai scoate una şi, apropiindu-se de Vanek, îi întinde banii.)*
VANEK : Mulţumesc, mulţumesc din inimă în numele tuturor...
STANEK : într-un fel trebuie să ne ajutăm unii pe alţii ! Nu-i nevoie, însă, să spui că-s de la mine, nu mă interesează să mi se ridice o statuie, sper că te-ai convins de acest lucru...
VANEK : Da, mulţumesc încă o dată...
STANEK : Ce zici, mergem să ne uităm puţin prin grădină ?
VANEK : Domnule Stanek...
STANEK : Da !...
VANEK : Mîine vrem să-l trimitem... mă gîndesc la protestul în legătură cu Javurek.
STANEK : Excelent ! Cu cît mai repede, cu atît mai bine...
VANEK : Aşa că azi...
STANEK : Azi ar trebui, în primul rînd, să dormi ! Să te odihneşti ! Nu uita că eşti după un chef şi mîine te aşteaptă o zi grea...
VANEK : Ştiu... voiam doar să spun...
STANEK : Mai bine te duci direct acasă, închizi telefonul, nu de alta, dar să nu te sune iar Landovsky, şi Dumnezeu ştie cum o sfîrşeşti !
VANEK : Da, aşa e, mai trec doar pe la cîţiva oameni, mult n-o să întîrzii, voiam însă să spun... în măsura în care socoti că ar fi raţional, ar fi desigur excelent... ştii, „Falimentul" dumitale a fost citit, practic, de toată lumea...
STANEK : Da, Ferdinand, de atunci au trecut însă cincisprezece ani !
VANEK : Dar n-a fost uitat...
STANEK : Şi ce, anume, ar fi excelent ?
VANEK : Am avut impresia că şi dumneata ai fi bucuros să...
STANEK : Ce ?
VANEK : Să te alături...
STANEK : Te referi *(arată spre Mrtie)* la asta ?
VANEK : Hm...
STANEK : Eu ?
VANfiK : Iartă-mă, dar am avut impresia...
STANEK *(îşi bea coniacul, se duce la bar, vine cu sticla, îşi toarnă, duce sticla înapoi în bar, mai trage o duşcă, apoi îngîndurat se apropie de fereastră, se uită o clipă afară, după care se întoarce brusc spre Vanek, cu faţa numai zîmbet):* într-adevăr o glumă reuşită !
VANEK : Ce reuşită ?
STANEK : Dumneata nu-ţi dai seama de absurditatea situaţiei ? Eu te invit aici ca să-ţi cer să scrii ceva în legătură cu cazul Javurek, dumneata îmi arăţi textul gata scris, *nota bene* cu cincizeci de semnături ; mie nu-mi vine să-mi cred ochilor şi urechilor, mă bucur ca un copil, mă frămînt, întrebîndu-mă cum să aranjez ca să nu vi se pună beţe în roate şi, în acest timp, nu-mi trece prin minte unicul lucru firesc care ar trebui să-mi treacă prin minte, adică acela că ar trebui

să semnez şi eu, imediat. Spune şi dumneata, nu e absurd ?
VANEK : Hm... *(Scurtă pauză.)*

STANEK : Da, Ferdinand, asta e o mărturie înspăimîn-tătoare a situaţiei în care ne-au adus ! Gîndeşte-te : desigur, e stupid ce spun, dar pînă şi eu, fără voia mea, m-am obişnuit ca pentru semnarea unor asemenea treburi să existe, pur şi simplu, specialişti, profesionişti în ale solidarităţii — dizidenţi — şi dacă noi, ceilalţi, avem nevoie să se întreprindă ceva în domeniul bunului-simţ, să ne adresăm automat vouă, ca unui serviciu, comunal pentru probleme morale ! Noi sîntem aici ca să ne ţinem gura, şi pentru asta să ne bucurăm de o linişte relativă — iar voi ca să vorbiţi în numele nostru şi pentru asta să vă alegeţi cu picioare în fund pe pămînt şi cu glorie în împărăţia cerului ! îţi dai seama ce perversitate ?...
VANEK : Hm... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Ca să vezi pînă unde au reuşit să împingă lucrurile, încît pînă şi un intelectual relativ cumsecade, cum îndrăznesc încă a mă socoti, acceptă acest lucru ca pe o situaţie aproape normală şi firească ! E de-a dreptul dezgustător unde am ajuns ! Spune si dumneata, să nu-ţi vină să vomiţi ?
VANEK : Mă rog... *(Scurtă pauză.)*
STANEK : Dumneata crezi că naţiunea se va riiai trezi vreodată din această nenorocire ?
V \XEK : Greu de spus...
STANEK : Şi ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ? Teoretic e limpede : fiecare ar trebui să înceapă cu el însuşi. Dar trăiesc, oare, aici numai oameni ca Vanek ? Ori, poate, într-adevăr, nu fiecare e făcut să fie luptător pentru drepturile omului...
VANEK : Asta, cu siguranţă, nu...
STANEK *(se duce să-şi ia ochelarii de pe birou, apoi se apropie de Vanek):* Unde-i...
VANEK : Ce ?...
STANEK : Lista cu semnături... *(Pauză stânjenitoare.)*
VANEK : Domnule Stanek...
STANEK : Ce e ?

VANEK : Nu te supăra, dar ştii, m-a cuprins aşa deodată un sentiment neplăcut...
STANEK : Ce sentiment ?
VANEK : Nu ştiu cum să spun... mi-e penibil, dar am impresia că n-a fost corect din partea mea...
STANEK : Cum n-a fost corect ?
VANEK : De fapt, te-am tras un pic pe sfoară...
STANEK : Cum aşa ?
VANEK : Mai întîi te-am lăsat să vorbeşti şi abia pe urmă cînd dumneata erai legat de ceea ce spuseseşi anterior, ţi-am oferit să semnezi...
STANEK : Vrei să mă faci să înţeleg că dacă aş fi ştiut că aduni semnături, pentru Javurek, n-aş mai fi atacat deloc acest subiect ?
VANEK : Nu, asta nu...
STANEK : Atunci ? !
VANEK : Cum să spun...
STANEK : Ori, poate, te deranjează faptul că această i-dee n-a pornit de la mine ?
VANEK : Nici vorbă de aşa ceva...
STANEK : Atunci despre ce-i vorba ?
VANEK : Pur şi simplu am impresia că dacă aş fi venit direct pentru semnătură, ar fi fost altceva — ai fi avut posibilitatea alegerii...
STANEK : Şi, în definitiv, de ce n-ai venit ? Eram şters cu anticipaţie ?
VANEK : M-am gîndit că, în situaţia dumitale... *(Pauză.)*
STANEK : Păi vezi, acum iese la iveală ce părere ai despre mine în realitate : îţi închipui, că dacă, din cînd în cînd, mi se pune ceva la televiziune nu sînt capabil nici de cel mai elementar act de solidaritate ?

VANEK : Dumneata nu m-ai înţeles ; am vrut doar să-ţi spun...
STANEK *(se aşază în fotoliul său, bea, după care se întoarce spre Vanek):* Să-ţi spun ceva, domnule Ferdinand. Dacă eu, fără voia mea, m-am obişnuit cu ideea perversă că pentru morală îi avem pe dizidenţi, atunci şi dumneata — fără să-ţi dai seama — te-ai obişnuit cu această idee. De aceea, nu ţi-a dat deloc prin
264
263
minte că şi pentru mine unele valori pot fi mai importante decît poziţia mea actuală. Cum rămîne însă, dacă şi eu vreau, în sfîrşit, să devin un om liber, să-mi reînnoiesc integritatea lăuntrică şi să mă descotorosesc de povara grea a umilinţei ? Dumitale nu ţi-a dat deloc prin minte că, poate, tocmai această clipă o aştept, în realitate, de atîţia ani ? ! Pur şi simplu, m-ai trecut, odată pentru totdeauna, printre cazurile iremediabile, cu care n-are rost să mai încerci ceva şi acum — după ce ai constatat că şi *eu* mă interesez de .soarta altora — povestea cu semnătura mea ai lăsat-o baltă, dar imediat ţi-ai dat seama de acest lucru şi pe loc ai început să-mi găseşti o scuză, îţi dai însă seama cît de mult mă jigneşti în felul ăsta ? Poate aştept şi eu, de mai multă vreme, prilejul de a trece la fapte care să facă iar din mine un bărbat adevărat, fapte care să-mi redea liniştea lăuntrică, fantezia şi umorul, şi să mă scape de nevoia de a-mi găsi un refugiu, din toate aceste traume, în preajma caişilor şi magnoliilor mele ! Poate doresc şi eu să dau întîietate vieţii în adevăr şi să mă reîntorc din lumea scrisului la comandă şi a culturii mincinoase a televiziunii în lumea artei adevărate, care nu e datoare să slujească pe nimeni...
VANEK : Iartă-mă, n-am vrut să te jignesc... *(Deschide servieta, scotoceşte prin ea pînă cînd scoate la iveală listele cu semnături şi i le întinde lui Stanek. Acesta se ridică încet şi se duce cu listele la masa de lucru, îşi pune ochelarii şi le cercetează cu atenţie, dînd din cap admirativ la citirea fiecărui nume. După un timp îşi scoate ochelarii, se ridică încet, se plimbă cîteva clipe îngîndurat prin odaie, apoi revine Ungă Vanek.)*
STANEK : Pot să meditez cu voce tare ?
VANEK : Bineînţeles...
STANEK *(trage o înghiţitură de coniac, după care începe iar să bată încăperea, vorbind):* Cît priveşte partea subiectivă a lucrurilor, se pare că esenţialul l-am spus : după ani de perversiune neîntreruptă, semnînd acest protest îmi recîştig respectul faţă de mine însumi, li-
266
bertatea şi demnitatea pierdute şi, eventual, o anumită recunoaştere din partea cîtorva prieteni apropiaţi: Mă eliberez de dilemele nerezolvate în care mă aruncă mereu conflictul între considerarea poziţiei mele şi conştiinţa mea. Pe Anei şi pe acest tînăr, cînd se va întoarce, îi voi putea privi în faţă, fără descumpănire. Voi plăti pentru asta cu pierderea postului, care, ce-i drept, nu mă satisface, ci, dimpotrivă, mai curînd mă înjoseşte, dar care, fără îndoială, îmi asigură o viaţă mai bună decît un post de portar de noapte. Băiatul meu, probabil, nu va intra la universitate, în schimb mă va preţui mai mult decît dacă ar intra cu preţul refuzului meu de a semna pentru Javurek, pe care-l admiră şi-l respectă de-a dreptul fără rezerve. Pînă aici despre aspectul, subiectiv al lucrurilor. Şi-acum să vedem cum e cu partea obiectivă ? Ce se întîmplă dacă printre semnăturile cîtorva dizidenţi de notorietate publică şi ale cîtorva dintre tinerii camarazi ai lui Javurek apare, împotriva tuturor aşteptărilor şi spre uimirea generală, semnătura mea — a omului care de ani şi ani nu se manifestă din punct de vedere civic ? Ceilalţi cosemnatari şi mulţi dintre \vl care, deşi nu semnează nimic, dar înlăuntrul lor sînt de partea celor ce semnează, vor saluta, fireşte, semnătura mea ; cercul închis al semnatarilor notorii, ale căror semnături încep să-şi piardă greutatea prin aceea că, practic, nu sînt plătite de nimeni, fiindcă de mult nu mai au cu ce să fie plătite, va fi rupt prin apariţia unui nume nou, valoros datorită faptului că n-a mai apărut niciodată, şi, bineînţeles, faptului că participarea lui e plătită scump. Acesta e plusul subiectiv al eventualei semnături. Cît priveşte puterea politică, semnătura mea va avea darul s-o surprindă ,s-o irite şi s-o neliniştească exact prin ceea ce îi va bucura pe ceilalţi semnatari, adică prin a-ceea că va sparge îngrăditura pe care o clădeşte în jurul nostru de atîta timp şi cu atîta trudă. In hotărîrea soartei lui Javurek, participarea mea nu va avea, probabil, o influenţă evidentă, iar dacă o va avea, ea va fi mai curînd negativă : puterea o să vrea să de-
267
monstreze că n-a căzut pradă panicii şi că o asemenea «surpriză nu-i în stare s-o scoată din răbdări. Cu atît mai mare va fi însă influenţa semnăturii mele cînd se va lua o decizie în

legătură cu soarta mea : voi fi pedepsit, fără doar şi poate, mai cumplit decît s-ar aştepta foarte mulţi, fiindcă, prin pedepsirea mea, vor urmări să le comunice tuturor acelora care pe viitor ar intenţiona să pornească pe drumul meu — adică, să aleagă libertatea, înmulţind astfel rîndurile dizidenţilor — să ia aminte şi să se lase păgubaşi. De activitatea dizidenţilor în cadrul ghettoului statornicit nu se mai tem atît ; în anumite privinţe această activitate le cîntă chiar în strună ; în schimb, cu atît mai mult se tem de o eventuală spargere a hotarului acestui ghettou. Prin pedepsirea mea exemplară vor urmări deci să distrugă din faşă fantoma unei eventuale epidemii. Se pune întrebarea ce ecou va stîrni semnătura mea în acele cercuri care, într-un fel sau altul, au pornit pe drumul adaptării, adică la acei oameni care, în definitiv, contează cel mai mult, fiindcă toate speranţele de viitor depind, în primul rînd, de reuşita trezirii lor din amorţeală şi de cîştigarea lor pentru o atitudine civică. Mi-e teamă că tocmai la această pătură, cea mai importantă, semnătura mea va avea un ecou defavorabil, fără echivoc : aceşti oameni îi urăsc pe dizidenţi, considerîndu-i mustrarea lor de cuget, reproşul lor viu, pizmuin-du-i, totodată, pentru mîndria şi libertatea lăuntrică, valori refuzate lor de fatalitate. De aceea se şi agaţă, în mod firesc, de orice prilej de a-i ponegri pe dizidenţi. Un asemenea prilej vor găsi cu siguranţă .şi în semnătura mea : vor pretinde că voi, care nu mai aveţi nimic de pierdut, care aţi ajuns de mult în fundul gropii şi aţi apucat să vă instalaţi acolo destul de bine, îl trageţi după voi pe muritorul de rînd, care pînă acum, de bine de rău, s-a descurcat, îl trageţi acolo, cu iresponsabilitatea voastră caracteristică, numai pentru simpla satisfacere a capriciului vostru de a aţîţa regimul şi de a provoca falsa iluzie că rîndurile voastre se înmulţesc, fără să ţineţi seama

că în felul ăsta îi ameninţaţi existenţa şi, fireşte, nesocotind faptul că, acolo jos, nu-i asiguraţi ceva în schimb. Nu te supăra, dragă Ferdinand, dar eu cunosc bine felul de a gîndi al acestor oameni, căci, vorba ceea, volens, nolens, mă mişc zilnic printre ei şi, de aceea, ştiu precis ce vor spune : că sînt o victimă, ruşinos exploatată, a cinicului vostru apel la spiritul meu umanist, a apelului mizînd fără şovăială pe relaţia mea personală cu Javurek, şi pe problema pusă, cu o nouă insistenţă, în legătură cu veridicitatea ţelurilor umaniste, cu care vă făliţi... Că tocmai această atmosferă va avea darul să alarmeze şi să întărite regimul şi poliţia, nu mai e cazul, cred, să sublimez. Alţii, mai inteligenţi, vor spune, poate, că o asemenea noutate, cum e numele meu printre ale voastre, nu face decît să atragă fără rost atenţia asupra lor, şi-i va îndepărta de cauza în sine, adică, de cazul Javurek, problematizînd, în cele din urmă, întregul protest, prin aceea că-şi vor pune întrebarea : despre ce a fost vorba înainte de toate ? Despre ajutorarea lui Javurek sau despre demonstraţia unui proaspăt dizident ? S-ar putea ca, pînă la urmă, să apară şi o voce în sensul că Javurek a devenit, de fapt, o victimă a voastră, întrucît nenorocirea lui a fost speculată în scopuri cu totul străine de interesul sincer pentru soarta celui lovit. Şi asta, cu atît mai mult, cu cît, prin obţinerea semnăturii mele, m-aţi deposedat de acel spaţiu de manevră din culise, de care încă dispun, şi în care puteam să-i fiu de mai mare folos tînărului Javurek. Aş vrea să mă înţelegi bine, dragă Ferdinand : nu e în intenţia mea să supraestimez aceste reacţii, şi, cu atît mai puţin, să devin sclavul lor — dar, pe de altă parte, mi se pare că e în interesul cauzei noastre să le luăm în considerare. E vorba, totuşi, pînă la urmă, de o decizie politică, şi un bun politician trebuie să ţină seama de toate aspectele care influenţează efectul final al faptelor sale. Deci, întrebarea ce se pune în aceste împrejurări trebuie să sune astfel : cui să acord prioritate : lăuntricului simţămînt eliberator, pe care-l provoacă în mine sem-

natura mea, plătit ,în esenţă, aşa cum se vede — cu un rezultat *obiectiv negativ,* sau alternativei, adică efectului mai favorabil pe care protestul l-ar avea fără semnătura mea, plătit însă cu conştiinţa amară că, din nou, şi cine ştie dacă nu pentru ultima oară, mi-a scăpat printre degete şansa de a evada din captivitatea compromisurilor umilitoare, în care mă sufoc de atîta vreme ? Cu alte cuvinte, dacă vreau, într-adevăr, să adopt o ţinută morală — iar acum, sper, nu te îndoieşti că doresc acest lucru — spune-

mi după ce să mă conduc : după nemiloasa reflecţie o-biectivă, sau după subiectivul simţămînt lăuntric ?
VANEK : Mie mi se pare limpede... STANEK : Şi mie... VANEK : Aşa că... STANEK : Din păcate...
VANEK : Din păcate ?
STANEK : Dumneata ai crezut...
VANEK : Iartă-mă,. probabil n-am înţeles bine...
STANEK : Îmi pare rău dacă am...
VANEK : Nu-i nimic...
STANEK : Dar eu cred, într-adevăr...
VANEK : Da, ştiu...
STANEK *(ia de pe masa de lucru listele cu semnături şi, zîmbind, i le. întinde lui Vanek, care, descumpănit, le introduce în servietă, împreună, cu textul protestului. Stanek se apropie de magnetofon, îl opreşte, apoi revine şi se aşază încet în fotoliul lui. Beau amîn-doi. Pauză mai lungă, stînjenitoare. Vanek se cutremură).*
STANEK : Te superi ?
VANEK: Nu...
STANEK : Dar nu eşti de acord.
VANEK : Respect...
STANEK : Şi ce crezi ?
VANEK : Ce să cred ?
STANEK : E, totuşi, limpede...
VANEK : Ce anume ?

L
STANEK : Că atunci cînd am văzut toate semnăturile alea, m-am speriat...
VANEK : Nu cred...
STANEK : Citesc asta pe faţa dumitale.
VANEK : Serios, nu...
STANEK : De ce nu-mi spui măcar adevărul ? Iţi dai seama că, de fapt, cu această nesinceritate îngăduitoare mâ jigneşti mai mult decît dacă mi-ai spune-o direct ?
VANEK : Am spus, doar, că respect concluziile dumitale...
STANEK : Dragă Vanek, eu nu sînt tîmpit...
VANEK : Ştiu...
STANEK : Şi ştiu precis ce se ascunde în spatele respectului dumitale...
VANEK: Ce ?
STANEK : Sentimentul superiorităţii morale...
VANEK : Nu-i adevărat...
STANEK : Numai că eu nu ştiu dacă... tocmai dumneata... ai dreptul la o asemenea trufie...
VANEK : Ce vrei să spui cu asta ?
STANEK : Ştii dumneata prea bine...
VANEK : Nu ştiu...
STANEK : Atunci să ţi-o spun eu ? !
VANEK : Da...
STANEK : Pe cîte ştiu la închisoare ai vorbit mai mult decît trebuia... *(Vanek sare din fotoliu şi se holbează la Stanek, care surîde triumfător. Scurtă pauză, încordată... Deodată sună telefonul. Vanek se prăbuşeşte, distrus, în fotoliu. Stanek se apropie de telefon şi ridică receptorul.)* Ahoi... cum ? Nu ! Dar... stai un pie... aha... aha... unde sînteţi ?... da... desigur... bineînţeles... fain... aştept! Ahoi... *(Lasă receptorul în furcă şi priveşte nătîng în faţa lui. Pauză mai lungă. Vanek se ridică descumpănit. Abia acum îşi dă seama Stanek că mai e aici şi se întoarce spre el, mo-rocănos.)* Poţi să arzi totul în crematoriul de gunoi de la subsol.
VANEK : Cum ?
STANEK : Acum cîteva clipe s-a întîlnit cu Anei la cantina studenţească...

X

VANfiK : Cine ?
STANEK : Javurek !
VANEK : Cum ? I-au dat drumul ? Excelent ! Vasăzică tot au ajutat la ceva intervenţiile dumitale ! Noroc că nu ne-am apucat să facem petiţia cu cîteva zile înainte — i-am fi îndîrjit şi, cu siguranţă, nu i-ar mai fi dat drumul...
STANEK *(îl priveşte o clipă, cercetător, apoi, deodată, zîm-beşte, se apropie voios de el, îi cuprinde prieteneşte umerii şi-i spune):* Nu te necăji pe chestia asta, prietene. Riscul de a face mai curînd rău, decît să ajuţi, a existat şi va exista întotdeauna. Dacă ar trebui să ţineţi seamă de acest lucru, n-aţi mai putea face nirniG ! Hai să-ţi aleg alteiurile...
(îl ia pe Vanek de braţ şi-l conduce spre uşă. Vanek îşi tîriie caraghios picioarele, căci papucii de împrumut sînt prea mari şi-i împiedică mersul. Se lasă cortina.)

ISPITA

piesă în zece tablouri

Personajele :
Dr. JINDRICH FOUSTKA, savant FISTULA, pensionar invalid DIRECTORUL (medicul primar) VILMA, savantă
ADJUNCTUL MEDICULUI PRIMAR (în continuare ADJUNCTUL)
MARGARETA, secretară ,
Dr. LIBUSE LORENCOVA, savantă Dr. VILEM KOTRLY, savant Dr. ALOIS NEUWIRTH, savant HOUBOVa, gazda lui Foustka UN DANSATOR PETRUSKA SECRETARUL AMANTA
AMANTUL

Observaţie: înainte de începerea spectacolului, în pauzele dintre tablouri şi In pauza mare, se aude o muzică rock „cosmică" sau „astrală". Important e ca pauzele dintre tablouri să fie cit mai scurte şi modificările — în ciuda variaţiei şi exigenţei scenice impuse de alternanţa locului de joc — să *se execute cit mai repede.*

Tabloul I

(Scena : ***o*** *încăpere a unui institut de cercetări ştiinţifice . la care* ***e*** *angajat Foustka. Ceva între birou, cabinet medical, bibliotecă, sală-club şi anticameră. Trei uşi: în fund, în stînga-faţă şi în dreapta-faţă. în dreapta o banchetă, o măsuţă şi două scaune; de-a lungul peretelui din fund o bibliotecă, un pat îmbrăcat în pînză lucioasă şi un dulăpior-vitrină cu medicamente şi diferite exponate, ca: embrioane, modele de organe omeneşti, obiecte de cult ale popoarelor primitive, ş.a.m.d. In stînga o masă pe care se află o maşină de scris şi diverse dosare, în spatele ei un scaun de birou, iar lipit de perete un clasor; în mijlocul încăperii atîrnă, din plafon, o lustră mare. Mai pot fi aici şi alte obiecte, de pildă, o instalaţie de ultraviolete, o chiuvetă sau un spalier. Aranjamentul încăperii nu sugerează amprenta unor interese specifice sau a personalităţii cuiva, ci corespunde menirii nedefinite a întregului institut; combinaţia obiectelor cu destinaţie şi* ***înfăţişare diferite, confirmă anonimatul*** *statal al spaţiului în care diferitele obiecte au fost adunate la un loc mai curînd întîmplător de istoria exploatării acestei încăperi, ăecît de un scop a-nume. La ridicarea cortinei, pe scenă se află Loren-covâ, Kotrly şi Neuwirth. Lorencovâ, în halat alb, stă la masa de lucru —* se *uită într-o oglinjoară sprijinită* ***de*** *maşina de scris şi se pudrează. Kotrly, tot în halat alb, stă tolănit pe banchetă îşi citeşte ziarul. Neuwirth, în ţinută de stradă, stă în picioare în* ***dreptul*** *bibliotecii, cu spatele spre ceilalţi, şi cerce-tează* ***o*** *carte. Scurtă pauză.)*

275

LORENCOVA *(strigă):* Margareta.
MARGARETA *(în halat de lucru, intră pe uşa din stingă):* Aţi dorit ceva, doamnă doctor ?
LORENCOVA : Ce zici, îmi faci o cafea ?
MARGARETA : Bineînţeles...

KOTRLY *(**fără** a-şi ridica privirea):* Şi mie, te rog.
NEUWIRTH *(fără să se întoarcă):* Şi mie...
MARGARETA : Deci, trei, nu-i aşa ?
LORENCOVA : Mda...
(Margareta iese pe uşa din stingă. Scurtă pauză, după care, pe uşa din fund intră grăbit, aproape cu sufletul la gură, Foustka, îmbrăcat într-un pulover ~ negru şi pantaloni negri; în mină, o servietă.)
FOUSTKA : Ahoi !...
KOTRLY *(lasă ziarul) :* Bună, Jindfich.
NEUWIRTH *(lasă cartea)*; Ahoi...
(Lorencovă ascunde oglinjoara şi cutia cu pudră în buzunarul halatului şi trece pe banchetă Ungă Kotrly, spre a-i face loc la birou lui Foustka. Acesta aşază servieta pe birou şi scoate repede din ea nişte hîrtii. Ceilalţi îl urmăresc cu atenţie.)
FOUSTKA : Au fost ?
KOTRLY : Încă nu...
LORENCOVA : Şi Vilma ?...
FOUSTKA : S-a repezit pînă vizavi să ia nişte portocale.
(Pe uşa din stînga intră Margareta cu trei ceşti de cafea pe o tavă mică, două le pune pe măsuţă în faţa Lorencovei şi a lui Kotrly, pe a treia i-o întinde lui Neuwirth, care stă în fundul încăperii, sprijinit de bibliotecă.)
LORENCOVA : Mulţumim...
(Margareta se îndreaptă spre uşa din stînga.) FOUSTKA : Margareta...
MARGARETA *(se opreşte):* Doriţi ceva, domnule doctor ? FOUSTKA ; Nu te supăra... îmi faci şi mie una ? MARGARETA : Desigur... Se poate ?...'
276
FOUSTKA : Mulţumesc mult de tot...
(Margareta iese pe uşa din stînga. Lorencovă, Kotrly şi Neuwirth amestecă încet cafeaua şi în acest timp îl urmăresc pe Foustka, ce s-a instalat la masa de lucru şi rînduieşte pe ea tot felul de hîrtii şi dosare. Tăcerea mai îndelungată şi oarecum încordată e întreruptă în cele din urmă de Kotrly.)
KOTRLY *(lui Foustka):* Ei ? FOUSTKA : Ce ei ? KOTRLY : Cum merge ? FOUSTKA : Ce să meargă ?
(Lorencovă, Kotrly şi Neuwirth se privesc între ei şi îşi zîmbesc. Scurtă pauză.)
LORENCOVA : Păi, studiile tale particulare... FOUSTKA : Nu ştiu despre ce studii vorbeşti.
(Cei trei se privesc şi îşi zîmbesc. Scurtă pauză.)
NEUWIRTH : Despre povestea asta ciripesc aici pînă şi vrăbiile de pe acoperiş !
FOUSTKA : Nu mă interesează ce ciripesc vrăbiile noastre şi nici alte studii nu mă interesează decîi cele legate nemijlocit de munca mea în institut.
KOTRLY : N-ai încredere în noi, nu-i aşa ? Nici nu mă mir : **sîrit** anumite lucruri în care prudenţa e, într-adevăr, binevenită...
NEUWIRTH : Mai ales atunci cînd se joacă pe două fronturi deodată...
FOUSTKA *(îi aruncă o privire fulgerătoare):* Ce vrei să spui ?
*(Neuwirth arată cu un gest complice mai întîi în jurul încăperii, apoi spre uşa din dreapta, **Viind** prin asta să sugereze puterea care stăpîneşte institutul, după care arată în sus şi în jos, sugerînd puterea cerului şi a infernului.)*
FOUSTKA : Aveţi cu toţii o fantezie *luxuriantă* .'... Apropo... serata de azi are loc ? LORENCOVA : Bineînţeles...
277
(Prin uşa din dreapta pătrund Adjunctul în ţinută civilă şi Petruska în halat alb. Se ţin de mină şi se vor ţine aşa de-a lungul întregului spectacol, ceea ce înseamnă că Petruska, care nu va scoate o vorbă de la un capăt la altul al piesei, îl va însoţi pe Adjunct în permanenţă. Acesta însă nu-i acordă nici o atenţie mai deosebită, lăsînd impresia că o poartă cu el ca pe o recuzită personală sau ca pe un talisman. Lo-rencovă, Kotrly şi Foustka se ridică în picioare.)
KOTRLY : Bună dimineaţa, domnule adjunct... ADJUNCTUL : Noroc, prieteni ! Şi vă rog să luaţi loc,
ştiţi doar că nici eu, nici domnul medic primar nu
ţinem la asemenea formalităţi... *(Cei trei se aşază.*

Scurtă pauză.) Ei, ce se mai aude ? Cum aţi dormit ?
Aveţi probleme ? Dar n-o văd pe Vilma ?... FOUSTKA : A telefonat că întârzie. Autobuzul a rămas
în pană... dar zicea că a găsit un taxi, aşa că, din
clipă în clipă, trebuie să sosească...
ADJUNCTUL : Sper că vă bucuraţi de serată şi-o să veniţi cu toţii...
KOTRLY : Eu vin, de asta vă asigur...
LORENCOVA : Cu toţii venim...
ADJUNCTUL : Excelent ! Personal, consider seratele noastre un lucru minunat — îndeosebi pentru efectul lor psihoterapeutic colectiv. De pildă, cît de repede izbutim să soluţionăm, în atmosfera lor neformală, diferitele probleme interumane, care, din cînd în cînd, apar între noi ! Şi asta numai datorită faptului că acolo ne eliberăm întotdeauna ca individualitate şi ne întărim, ca să zic aşa, ca o comunitate. N-am dreptate ?
KOTRLY : întocmai aşa gîndesc şi eu.
ADJUNCTUL : Lăsînd la o parte faptul că ar fi un păcat strigător la cer să nu folosim, din cînd în cînd, o grădină atît de frumoasă ! *(Pauză.)* Hm... Am venit intenţionat cu o clipă mai devreme.
NEUWIRTH : S-a întîmplat ceva ?
ADJUNCTUL : O să vă spună domnul director, personal.
278
Eu am **vrut doar** să vă **rog,** aşa, la iuţeală, să fiţi rezonabili, să vă străduiţi să-l înţelegeţi şi să nu-i îngreunaţi, fără rost, situaţia şi aşa destul de grea. Ştim cu toţii, prea bine, că nu putem trece cu capul prin zid — şi-atunci de ce să complicăm viaţa altora şi a noastră ! ? ! După mine, putem fi fericiţi că a-vem un asemenea director şi, în consecinţă, a-l sprijini înseamnă a ne sprijini pe noi înşine. Ar trebui să
; înţelegem că de fapt urmăreşte o cauză bună, că nici el nu e propriul său stăpîn şi, deci, n-avem altă alternativă decît aceea de a accepta măcar acea minimală măsură a autodisciplinei, absolut necesară, pentru ca el, directorul institutul nostru şi, în consecinţă, nimeni dintre noi să nu aibă probleme imitile. De altfel, nu e vorba de nimic neobişnuit, o anumită măsură a autodisciplinei se impune, totuşi, în lumea de azi, oriunde şi de la fiecare ! Sper că mă înţelegeţi şi nu-mi veţi cere să vă spun mai mult decît v-am spus şi am putut să vă spun. Sîntem doar oameni maturi, nu-i aşa ?
KOTRLY: Aşa e..."
ADJUNCTUL : Păi, vedeţi !... Raţia de săpun aţi ridicat-o ?
FOUSTKA : Azi se distribuie...
ADJUNCTUL : Fain !
(Pe uşa din dreapta intră Directorul în halat alb. Lo-rencovă, Kotrly şi Foustka sar în picioare.)
KOTRLY : Bună dimineaţa, domnule director. DIRECTORUL : Noroc, prieteni ! Şi vă rog să luaţi loc,
ştiţi doar că nu ţin la asemenea formalităţi... ,
ADJUNCTUL : Aşa le-am spus şi eu colegilor cu o clipă
în urmă, domnule director !
(Lorencovă, Kotrly şi Foustka se reaşază. Directorul se uită o clipă cercetător la cei prezenţi, apoi se a-proprie de Foustka şi-i întinde mina. Acesta se ridică surprins.)
DIRECTORUL *(lui Foustka):* Cum aţi dormit ? FOUSTKA : Mulţumesc, bine...
279

DIRECTORUL : Aveţi vreo problemă ?
FOUSTKA : Nu, n-aş zice.
DIRECTORUL *(îl strînge prieteneşte de braţ, îndemnîn-du-l să se aşeze, apoi se întoarce spre ceilalţi)*; Ce-i cu Vilma ?
ADJUNCTUL : A telefonat că autobuzul a rămas în pană. Dar zicea că a găsit un taxi, aşa că trebuie să sosească din clipă în clipă.
(Pe uşa din stingă intră Margareta cu o *ceaşcă de cafea pe care i-o întinde lui Foustka.)*
FOUSTKA : Mulţumesc.
MARGARETA : N-aveţi pentru ce... *(Iese pe uşa din stingă.)*
DIRECTORUL : Ei, ce ziceţi, vă bucuraţi de serată ?

KOTRLY : Mult, domnule director.
ADJUNCTUL : In legătură cu asta am pentru voi o veste bună, prieteni : domnul director a promis să se arate şi dumnealui pentru cîteva clipe...
LORENCOVA : Numai cîteva ?
DIRECTORUL : Asta va depinde de împrejurări, *(lui Foustka).* Sper că veniţi...
FOUSTKA : Bineînţeles, domnule director... *(Scurtă pauză-)*
DIRECTORUL : Nu vreau s-o lungesc prea mult, stimaţi colegi, avem cu toţii de lucru pînă peste cap... Iată, deci, despre ce-i vorba : precum ştiţi, în ultima vreme se înmulţesc vocile care susţin că institutul nostru nu-şi îndeplineşte misiunea corespunzător cu noua situaţie...
NEUWIRTH : Ce situaţie ?
DIRECTORUL : N-are rost, stimate coleg, să ne jucăm de-a baba-oarba ! Nu sîntem oare noi cei care trebuie să afle primii despre anumite lucruri şi tot primii să reacţionăm ? în definitiv, pentru asta sîntem plătiţi. Dar să trecem peste acest amănunt. Pe scurt, ni se cere cu tot mai multă insistenţă să trecem la o-fensivă — asta înseamnă ca, printr-o vastă acţiune publicitaro-popularizatoare, printr-o susţinută muncă de educaţie în masă, de cercetare şi de terapeuti-

că individuală, să începem, în sfîrşit, să înfruntăm într-un fel...
ADJUNCTUL : Bineînţeles în spiritul concepţiei ştiinţifice despre lume...
DIRECTORUL : Asta-i de la sine înţeles, nu ?
ADJUNCTUL : Iertaţi-mă, domnule director, dar, din păcate, există şi o ştiinţă care nu se întemeiază pe concepţia ştiinţifică despre lume...
DIRECTORUL : Pentru mine asta nu e ştiinţă ! Unde-am rămas ?
KOTRLY : Spuneaţi că, în sfîrşit, trebuie să începem să înfruntăm într-un fel...
DIRECTORUL : Anumite manifestări, ce-i drept singulare, dar totuşi alarmante, ale unor stări de lucruri iraţionale ce se ivesc mai cu seamă în rîndurile unei anumite părţi a tinerei generaţii, stări ce izvorăsc din ne justa...
(Pe uşa din dreapta intră Secretarul, se apropie de Director şi-i şopteşte îndelung ceva la ureche. Directorul dă din cap, cu gravitate, Secretarul termină, Directorul mai dă o dată din cap, în semn de încuviinţare ; Secretarul iese pe uşa din dreapta. Scurtă pauză.)
PRIMARUL : Unde am rămas ?
KOTRLY : Spuneaţi că stările de lucruri iraţionale pe care trebuie să le înfruntăm izvorăsc din nejusta...
DIRECTORUL : ...înţelegere a complexităţii sistemice a fenomenelor naturale şi a dinamicii istorice a proceselor civilizatoare din care sînt smulse unele aspecte parţiale, pentru a fi apoi interpretate fie în spiritul unor teorii pseudoştiinţifice...
ADJUNCTUL : Ştim că printre tineri circulă cîteva copii din lucrările lui C. G. Jung...
DIRECTORUL : ...Sau în spiritul unei game întregi de prejudecăţi mistice, superstiţii, ştiinţe şi practici obscure, răspîndite de nişte şarlatani, psihopaţi şi oameni inteligenţi...
(Pe uşa din fund intră Vilma, cu sufletul la gură, numai în rochie şi cu o pungă de portocale în mînă.)

VILMA : Vă rog să mă iertaţi, domnule director, îmi pare foarte rău... dar autobuzul, închipuiţi-vâ, autobuzul cu care...
DIRECTORUL : Ştiu, luaţi loc.
(Vilma se aşază pe patul îmbrăcat în pînză lucioasă, îi face semne lui Foustka, încercînd, prin gesticulaţie şi mimică, să se înţeleagă cu el asupra unui anumit lucru.)
DIRECTORUL : Nu vreau s-o lungesc prea mult, stimaţi colegi. Avem cu toţii de lucru pînă peste cap. Despre esenţa situaţiei şi a sarcinilor ce derivă din ea, v-am informat, aşa că acum totul depinde în primul rînd de voi. Eu aş vrea doar să vă rog să fiţi rezonabili, să încercaţi să mă înţelegeţi şi să nu-mi îngreunaţi, inutil, situaţia mea şi-aşa destul de grea.,E vorba, totuşi, de o cauză bună ! Ori, poate, nu trăim o eră nouă ? Ce naiba !
KOTRLY : Trăim...
DIRECTORUL : Păi, vedeţi !... Raţia de săpun aţi ridicat-o ?
FOUSTKA : Azi se distribuie...
DIRECTORUL *(se apropie de Foustka; acesta se ridică în picioare; Directorul îi pune mina pe umăr*

şi-l priveşte cu gravitate, apoi îi spune înduioşat).- Contez pe dumneata, dragă Jindfich...
FOUSTKA : în chestiunea săpunului ?
DIRECTORUL : A săpunului şi în toate celelalte ! *(Cade cortina.)*
Sfîrşitul tabloului 1

Tabloul II

(Locuinţa lui Foustka. O cameră nu prea mare, de flăcău tomnatic, cu o singură uşă în dreapta-fund. Pereţii sînt acoperiţi cu rafturi înţesate de cărţi; în

282

stingă o fereastră, în dreptul căreia se află o masă de lucru cu multe ***hîrtii*** *şi alte cărţi — în spatele ei un scaun de birou; în dreapta o canapea. Lingă ea un glob mare pămîntesc, iar undeva, pe una dintre biblioteci, atîrnă o hartă astrală. La deschiderea cortinei, în mijlocul încăperii stă Foustka, îngenuncheat; e îmbrăcat în halat de casă; Ungă el, pe duşumea, se află patru luminări aprinse, pe a cincea o ţine în mîna stingă, în timp ce în dreapta are o bucată de cretă cu care însene, în jurul lui şi al luminărilor, un cerc. în* ***preajma*** *lui, deschisă, o carte veche, voluminoasă, în încăpere domneşte clarobscurul. După ce încheie cercul, Foustka se uită în carte şi, un timp, descluşeşte ceva. Apoi răsuceşte din cap şi murmură ceva nedesluşit. în clipa aceea cineva bate la uşă. Foustka se sperie, sare în picioare şi strigă.)*
FOUSTKA : Un moment ! *(Aprinde repede lumina electrică, stinge toate luminările, le duce în grabă şi le ascunde în spatele mesei de lucru, pune bine cartea, se uită în jur, apoi încearcă să şteargă cu piciorul cercul pe care-l desenase cu cîteva clipe în urmă.)* Cine e ?
HOUBOVA *(din culise):* Eu sînt, domnule doctor. *(Intră).* Doamne, ce fumăraie !... Ar trebui să aerisiţi un pic...
FOUSTKA : Da, imediat... s-a întîmplat ceva ?
HOUBOVA : Aveţi un musafir.
FOUSTKA : Eu ? Pe cine ?
HOUBOVA : Nu ştiu, nu s-a prezentat..
FOUSTKA : Deci,' cineva străin ?
HOUBOVA : Eu, cel puţin, nu l-am mai văzut pe aici.
FOUSTKA : Cum arată ?
HOUBOVA : Păi, cum să zic, aşa, cam neserios şi, mai cu seamă... asta...
FOUSTKA : Ce ?
HOUBOVA : Ei, mi-e ruşine...
FOUSTKA : Hai, spune, doamnă Houbovâ ! Nu te sfii...
HOUBOVA : Păi, cum să spun, ştiţi... duhneşte... adică... pute..
FOUSTKA : Zău ? A ce ?

283

HOUBOVÂ : Greu de spus, aşa, un pic, a brînza aceea
împuţită..
FOUSTKA : Ia te uită ! Da', mă rog, să intre... HOUBOVÂ *(iese lăsînd uşa întredeschisă. Din spatele*
scenei): Poftiţi, domnule...
(Intră Fistida, un bărbat mărunt, şchiopătind, aproape un prichindel, cu o înfăţişare foarte suspectă, avînd în mină o pungă de Mrtie în care îşi ţine papucii. Houbovâ mai trage cu ochiul în urma lui, se uită la Foustka ridicînd din umeri, după care închide uşa. Fistula schiţează un zîmbet prostesc. Pauză.)
FOUSTKA *(după ce-l cercetează cu surprindere):* Bună ziua...
FISTULA : Respectele mele. *(Pauză în care priveşte în jur cu interes.)* E plăcut aici, la dumneavoastră, de fapt, aşa mi-am închipuit. Cărţi serioase, un glob raritate, măsură corespunzătoare în toate, ce mai, balanţa nu se dezminte...
FOUSTKA : Nu ştiu despre ce balanţă vorbiţi. Şi, mai cu seamă, nu ştiu cu cine am onoarea...
FISTULA : Toate la rîndul lor. Pot să mă aşez ?
FOUSTKA : Vă rog.
FISTULA *(se aşază pe canapea, se ăescalţă, scoate din pungă papucii, şi-i trage tacticos în picioare, introduce pantofii în pungă pe care apoi o aşază lingă el pe canapea. Pauză):* Presupun că nu-i cazul să vă cer să nu vorbiţi cu nimeni despre persoana mea, asta în interesul dumneavoastră şi al meu.

FOUSTKA : Şi de ce, mă rog, nu trebuie să vorbesc despre dumneata.
FISTULA : Asta veţi înţelege curînd. Mă numesc Fistula. Unde sînt angajat, n-are importanţă, do altfel nu am un loc de muncă permanent, pe care, de fapt, nici nu trebuie să-l am, fiind pensionar-invalid... *(Rînjeşte, de parcă ar fi spus o glumă reuşită.)*
FOUSTKA : După mine, dumneata lucrezi într-o fabrică de brînzeturi.
FISTULA *(chicoteşte, apoi, deodată, devine grav):* Mda, e vorba de un fel de mucezeală necunoscută **a picio-**
284
rului — mă chinui destul cu povestea asta şi fac împotriva ei tot ce se poate, chiar dacă prea multe nu se pot face...
(Foustka se aşază pe un colţ al mesei de lucru şi-l cercetează îndelung pe Fistula — în privirea lui se citeşte un amestec de curiozitate, neîncredere şi dezgust.)
FISTULA : Nu mă întrebaţi ce caut aici, şi ce vreau ? FOUSTKA : N-am renunţat încă la speranţa c-o să mi-o
spui chiar dumneata.
FISTULA : în privinţa asta nu există nici un impediment şi dacă n-am făcut-o pînă acum, a existat un motiv. FOUSTKA : Ce motiv ?
FISTULA : Eram curios să aflu dacă n-o să vă daţi seama singur...
FOUSTKA *(incitat):* Cum să-mi dau seama, de vreme ce te văd pentru prima oară în viaţa mea ! De altfel, pentru ghicit n-am nici timp, nici dispoziţie. Spre deosebire de dumneata, eu am o ocupaţie, şi peste cîteva clipe plec... FISTULA : La serata institutului, nu-i aşa ? Pentru asta
mai aveţi timp !... FOUSTKA : De unde ştii dumneata că mă duc la serata
institutului ? FISTULA : ...Iar înaintea venirii mele nu v-aţi comportat
ca un om care se grăbeşte... FOUSTKA : Despre ce-am făcut înaintea venirii dumitale
nu ştii nimic...
FISTULA : Nu vă supăraţi, dar despre ceea ce ştiu şi nu ştiu, şt cum ştiu ceea ce ştiu, categoric ştiu mai mult decît ştiţi dumneavoastră. *(Schiţează un zîmbet prostesc- Pauză mai îndelungată.)* FOUSTKA *(se ridică, se aşază pe scaunul din faţa biroului*
şi se uită grav la Fistula): Domnule... **FISTULA : Fistula...**
FOUSTKA **: Domnule Fistula, te întreb serios,** scurt **şi concis, aşteptînd de la dumneata un răspuns serios, scurt şi concis : Ce vrei ?**
285
FISTULA *(după o scurtă pauză):* Vă spun ceva numele
de Marbuel ? Sau Loradiel ? Sau Lafiel ? FOUSTKA *(tresare speriat, dar se stăplneşte numaidecît, se uită o clipă încremenit la Fistula, după care strigă) :* Afară !
FISTULA : Cum aţi spus ? FOUSTKA : Aşa cum ai auzit : afară ! FISTULA : Cum adică, afară ?
FOUSTKA : Părăseşte imediat locuinţa mea, şi să ni mai prind niciodată pe aici ! *(Fistula îşi freacă mîi-nile satisfăcut.)* Ai auzit ?
FISTULA : Am auzit prea bine şi mă bucur de reacţia dumneavoastră, care-mi confirmă, fără echivoc, că n-am greşit adresa... FOUSTKA : Ce vrei să spui cu asta ?
FISTULA : Spaima dumneavoastră mi-a dezvăluit cu claritate că cunoaşteţi bine greutatea relaţiilor mele, greutate pe care n-aţi fi putut s-o .cunoaşteţi, dacă, într-un fel sau altul, nu v-aţi fi interesat mai de mult de amintitele mărimi...
FOUSTKA : Numele acestea nu-mi spun nimic, habar n-am despre ce vorbeşti, iar bruscheţea somaţiei mele de a părăsi această casă n-a oglindit altceva decît bruscheţea cu care ai reuşit să mă plictiseşti. Coincidenţa, în timp, *"a* dezgustului meu cu rostirea acestor nume a fost cu totul întîmplătoare ! După această explicaţie pot, deci, fără teama unei interpretări greşite din partea dumitale, să repet ceea ce am mai spus : părăseşte imediat locuinţa mea şi să nu te mai prind niciodată pe-aici !
FISTULA : Prima dumneavoastră doleanţă, aceea de a pleca, fireşte o voi respecta, chiar dacă nu imediat ; a doua, însă, n-o voi respecta, drept care, mai tîrziu, îmi veţi fi recunoscător.
FOUSTKA: Nu m-ai înţeles. N-a fost vorba de două doleanţe separate, ba, mai mult, n-a fost

vorba de nici o doleanţă, ci de o somaţie, da, de o somaţie unică şi indivizibilă !
FISTULA : Iau act de această precizare, dar totodată ţin să adaug : operativitatea cu care aţi substituit mo-
tivaţia iniţială a somaţiei dumneavoastră, şi împrejurarea că, deşi v-am plictisit, aţi socotit totuşi necesar să-mi comunicaţi această substituire a motivaţiei, şi asta cu preţul îndepărtării nespusei dumneavoastră dorinţe de a pleca, sînt pentru mine dovada unui singur lucru, şi anume : că peste teama dumneavoastră iniţială faţă de mine ca mijlocitor al acelor contacte a triumfat acum teama de persoana mea ca de un posibil provocator. Aflaţi atunci că am contat şi pe această eventualitate. Ba, aş zice mai mult : dacă această teamă n-ar fi survenit, aş fi fost profund neliniştit, aş fi intrat la bănuială, punîndu-mi fireasca întrebare dacă provocatorul nu sînteţi dumneavoastră. Dar să trecem la obiectul în sine : desigur, nu există nici un procedeu prin care să vă dovedesc că nu sînt provocator. Chiar dacă l-aş evoca acum pe însuşi Ariei, tot n-ar fi exclusă posibilitatea că n-aş fi în acelaşi timp şi provocator. Aveţi, deci, trei posibilităţi. Prima : să mă consideraţi provocator şi să insistaţi în continuare să plec imediat, A doua : să nu mă consideraţi provocator, şi să-mi a-cordaţi încrederea. A treia : să nu aveţi, deocamdată, o părere definitivă în problema provocatorului din mine şi să adoptaţi o atitudine de aşteptare : asta înseamnă, pe de o parte, să nu mă daţi imediat afară dar, pe de altă parte, să nu spuneţi în faţa mea ni-mio din ceea ce, ca *eventual* provocator, aş putea folosi, *eventual,* împotriva dumneavoastră... V-aş recomanda această ultimă alternativă...
FOUSTKA *(se plimbă un timp îngîndurat prin încăpere, apoi se aşază la masa de lucru, se uită la Fistula şi, în sfbrşit, rosteşte)*; Bine, accept, precizînd însă că în discuţia cu dumneata nu trebuie să mă controlez sau să mă limitez, întrucît nici prin minte nu-mi trece că aş putea gîndi, şi cu atît mai puţin să rostesc ceva ce ar putea fi folosit în vreun fel împotriva mea...
FISTULA *(exclamă):* Excelent ! *(Aplaudă entuziasmat)* îmi plăceţi, îmi plăceţi foarte mult ! Dacă aş fi provocator, ar trebui să recunosc că prima capcană aţi trecut-o cu bine ! Spusele dumneavoastră sînt pentru

mine un indiciu al prudenţei dumneavoastră justificate, al inteligenţei şi operativităţii dumneavoastră, însuşiri pe care le salut cu entuziasm, întrucît îmi dau speranţa că şi eu mă pot bizui pe dumneavoastră şi, în consecinţă, vom putea colabora de minune... *(Pauză.)*
FOUSTKA : Ascultă, domnule..
FISTULA : Fistula...
FOUSTKA : Ascultă, domnule Fistula... aş vrea să-ţi spun două lucruri. Unu : pentru gustul meu eşti cam flecar şi socot că ar fi cazul să te apropii mai repede de scopul care te-a adus aici şi despre care n-ai spus pînă a-cum mai nimic, deşi, de la bun început, ţi-am cerut in această privinţă un răspuns serios, scurt şi concis. Doi : mă surprinde foarte mult faptul că ar urma să colaborăm. Pentru o asemenea treabă trebuie să fie cel puţin doi...
FISTULA : Replica dumneavoastră a avut optzeci de cuvinte. Raportat la valoarea ei semantică cifra aceasta nu e chiar atît de mică şi, în locul dumneavoastră, n-aş reproşa nimănui flecăreala...
FOUSTKA : Precum se ştie, flecăreala e molipsitoare...
FISTULA : Cu timpul sper să vă însuşiţi şi unele deprinderi de-ale mele mai importante.
FOUSTKA : Cum s-ar zice, dumneata vrei să mă şi înveţi ceva ?
FISTULA : Nu numai atît...
FOUSTKA : Şi ce încă, pentru numele lui Dumnezeu ?
FISTULA *(izbucneşte):* Pe ăsta nu-l amestecaţi în povestea asta !
FOUSTKA : Şi, mă rog, ce mai ai de gînd cu mine ?
FISTULA *(zîmbind):* Să vă iniţiez...
FOUSTKA *(se ridică brusc, izbeşte cu pumnul în masă şi strigă):* Gata, ajunge ! Sînt om de ştiinţă, cu o concepţie ştiinţifică despre lume, un savant care ocupă o funcţie de răspundere într-unui dintre cele mai expuse institute ştiinţifice ! Dacă îmi va vorbi cineva, indiferent cine, într-un fel care ar putea fi interpretat ca o încercare de răspîndire a superstiţiilor, voi fi silit să acţionez în concordanţă cu conştiinţa mea ştiinţifică !

288

(Fistula se uită o clipă nătîng la Foustka apoi, izbucnind într-un hohot de rîs sălbatic, începe să ţopăie prin încăpere. Deodată amuţeşte, se opreşte şi, apleeîndu-se, înscrie încet, cu degetul, cercul pe care cu puţin înainte îl desenase foustka, după care începe iar să hohotească. In cele din urmă se apropie de masa de lucru, apucă una din luminările ascunse, o flutură în aer şi, rîzînd, o pune pe masă în poziţie verticală. Foustka îl priveşte ***înmărmurit.*** *Apoi, ca din senin, Fistula devine grav, se apropie de canapea, se aşază şi începe să vorbească la obiect.)*

FISTULA : Cunosc bine concepţiile dumneavoastră, domnule doctor, ştiu cît de dragă vă este munca în institut, şi vă cer scuze pentru gluma mea prostească. E timpul, cred, să renunţ la amabilităţile glumeţe introductive şi să trec la obiect. Aşa cum a subliniat azi dimineaţă directorul institutului dumneavoastră, una din sarcinile institutului este aceea de a lupta împotriva manifestărilor misticismului iraţional ce mai apar, ici-coîo, ca nişte reziduri ale concepţiilor pre-ştiinţifice ale popoarelor primitive şi ale epocilor întunecate ale istoriei, manifestări întreţinute de anumite persoane obscure. Ca om de ştiinţă ştiţi mai bine ca oricine că lupta dumneavoastră va fi cu atît mai eficientă, cu cît veţi fi mai bine înarmat cu cunoaşterea fenomenelor împotriva cărora aveţi de luptat. Dispuneţi de o colecţie apreciabilă de lucrări ale literaturii ermetice — aveţi aici aproape tot ce-i esenţial, de la Agrippa şi Nostradamus pînă la Elifas Levi şi Papus — dar teoria nu e totul, iar eu mă îndoiesc că n-aţi simţit niciodată nevoia de a vă familiariza, direct cu practica magiei contemporane. Am venit la dumneavoastră ca un ezoteric cu un activ de cîteva sute de evocări magice şi theurgice reuşite, dispus să vă familiarizeze cu unele aspecte ale activităţii sale, spre a vă oferi o bază temeinică pentru studiul dumneavoastră ştiinţific. Şi dacă vă puneţi întrebarea : Ce interes poate avea un ermetic pentru succesul luptei împotriva ermetismului, vă pot răs-

289

punde cu toată sinceritatea : am ajuns într-o situaţie în care, fără o anumită acoperire, s-ar putea să n-o sfîrşesc bine. Vă ofer, deci, spre studiu, propria-mi persoană şi nu vă cer în schimb nimic altceva decît să depuneţi, în caz de nevoie, mărturie că m-am pus la dispoziţia ştiinţei, drept care ar fi nedrept să fiu tras la răspundere pentru răspîndirea unui lucru împotriva căruia, în realitate, am luptat. *(Se uită la Foustka cu gravitate.)*

FOUSTKA *(meditează un timp, apoi rosteşte încet):* Am o propunere...

FISTULA : Vă ascult.

FOUSTKA : Pentru accelerarea exprimării noastre, voi simula că nu sînt înarmat cu o concepţie ştiinţifică despre lume şi mă interesez de anumite lucruri din simplă curiozitate...

FISTULA : Accept propunerea dumneavoastră ! *(Se apropie de Foustka şi-i întinde mîna. Foustka ezită o clipă apoi îi dă mina pe care Fistula i-o strînge cu putere. In aceeaşi clipă Foustka îşi retrage mîna* ***înspăimîn****-tat.)*

FOUSTKA *(strigă):* Au ! *(Geme de durere, îşi freacă mîna şi o flutură în aer.)* Dumneata ai cel puţin cincizeci de grade sub zero...

FISTULA *(rîzînd):* Chiar atîta nu...

(Foustka îşi revine şi se aşază la biroul lui. Fistula se aşază şi el, îşi lasă mîinile în poale şi cu un teatral devotament cîinesc se uită la Foustka. Pauză mai lungă.)

FOUSTKA : Ei ? *(Pauză îndelungă.)* Ei, ce se aude ? *(Pauză îndelungă.)* Ce-i cu dumneata? Ţi-a pierit, deodată, graiul ?

FISTULA : Aştept...

FOUSTKA : Ce aştepţi ?

FISTULA : Doleanţele dumneavoastră...

FOUSTKA : Nu te înţeleg : ce doleanţe ?

FISTULA : Pot oare să vă familiarizez cu practica mea altfel decît încredinţîndu-mi nişte sarcini a căror în-

290

deplinire o puteţi verifica — sau a căror îndeplinire vă interesează din anumite motive ?

FOUSTKA : Aha, acum înţeleg. Şi, cam ce fel de sarcini ar trebui să fie ?

FISTULA : în privinţa asta ştiţi dumneavoastră destule !

FOUSTKA : Mă rog, dar, oricum, faţă în faţă cu posibilitatea practică...

FISTULA : Nu-i nimic, vă ajut eu. Aş avea o idee pentru un început nevinovat. Pe cîte ştiu, vă place o

tînără fată... y
FOUSTKA : Nu ştiu despre ce vorbeşti——? J^OC^
FISTULA : Domnule ~~doctro,~~ dupătoate cîte ne-am spus aici, trebuie totuşi să admiteţi că, din cînd în cînd, mai aflu şi eu cîte un mic secret al cuiva...
FOUSTKA : Dacă te referi la secretara institutului nostru, nu tăgăduiesc că e o fată frumoasă, dar asta nu înseamnă că...
FISTULA : Ce-ar fi dacă la serata de azi, pe neaşteptate şi numai pentru scurtă vreme, s-ar îndrăgosti ? Ce ziceţi, ar merge, nu-i aşa ?
FOUSTKA ('se *plimbă o clipă nervos, apoi se întoarce energic spre Fistula):* Pleacă !
FISTULA : Eu ? De ce ?
FOUSTKA : Repet, pleacă !
FISTULA : Iar începeţi ? Am crezut că ne-am înţeles...
FOUSTKA : M-ai jignit.
FISTULA : Cum aşa ? Cu ce ?
FOUSTKA : N-am ajuns atît de rău, încît să mă ajut în dragoste cu magia ! Nu sînt un prăpădit incapabil să se consoleze cu demnitate pentru ceea ce n-a reuşit să obţină prin propria-i strădanie, nici un netrebnic cajaabil să aplice experimentele sale pe nişte fete nevinovate şi pe deasupra să mai tragă şi foloase erotice ! Nu, domnule, eu nu sînt nici un Vintras sau mai ştiu eu ce !...
FISTULA : Care dintre noi ştie ce e în realitate ! Dar nu despre asta e vorba acum. Dacă ideea mea inocentă şi bine intenţionată a avut darul, din anumite motive, să vă jignească, atunci, fireşte, îmi cer scuze şi o retractez !
291
FOUSTKA : Şi nu ţi-am spus esenţialul : am o legătură serioasă şi-i sînt credincios prietenei mele..
FISTULA : Precum şi ea vă este credincioasă, nu-i aşa ?
FOUSTKA *(tresare)*; Ce vrei să spui ?
FISTULA : Să lăsăm asta şi...
FOUSTKA : Stai, nu-ţi permit nici un fel de aluzii echivoce şi necuviincioase ! Calomniile nu mă interesează, şi impertinenţele nu-mi plac !
FISTULA : Regret ce-am spus. Dacă v-aţi decis să nu aflaţi nimic, vă priveşte... *(Scoate din pungă pantofii şi începe să-şi schimbe încălţările. Pauză.)*
FOUSTKA *(îl priveşte descumpănit):* Dumneata pleci ? *(Pauză,}* Am explodat un Dic. *(Pauză. Fistula* ***şi'-a*** *schimbat încălţările, a introdus papucii în pungă, s-a ridicat şi porneşte încet spre uşă.)* Cum **rărnîne** deci ?...
FISTULA *(s€ opreşte şi se întoarce):* Cu ce ?
FOUSTKA : Cu înţelegerea noastră...
FISTULA : Cum să rămînă ?
FOUSTKA : E valabilă ? •
FISTULA : Asta depinde numai de dumneavoastră. *(Rîn-jeşte. Cade cortina.)*
Sfîrşitul tabloului II

Tabloul III

(In grădina institutului, noaptea. Grădina e luminată de lampioane atîrnate pe sîrme întinse între copaci. în mijlocul scenei un mic pavilion; în spatele lui, pe fundal, un spaţiu folosit ca parchet de dans în faţă-stînga, o bancă de grădină, în dreapta o măsuţa cu pahare şi diferite băuturi. Totul e împrejmuit de arbori şi tufişuri, datorită cărora, şi fireşte şi datorită clarobscurului, dansul de pe fundal nu se vede cu prea multă claritate, după cum nici mişcarea personajelor în grădină nu e tot timpul destul de vizibilă;
292
cu claritate, ze vede numai ceea ce se petrece în prim-plan. La deschiderea cortinei muzica scade în intensitate şi caracterul ei se schimbă : slab, ca de departe, răsună acum o 'muzică comercială care va da culoare întregului tablou. In pavilion se află Amanta şi ***Amantul, care*** *nu-l vor părăsi de-a lungul întregului tablou şi se vor îmbrăţişa cu duioşie, se vor mîngîia, se vor săruta* ***şi*** *îşi vor şopti ceva la ureche, ignorînd cu desăvîrşire tot ce se întîmplă în preajma lor. Pe parchet dansează Adjunctul cu Petruska şi Kotrly cu Lorencovă ca perechi, iar ca solişti se. leagănă Vilma şi Directorul. In dreptul măsuţei, Foustka toarnă o băutură în două pahare; pe bancă stă Margareta. Toată lumea în ţinuta, de seară, doamnele în rochii lungi. Începutul tabloului îl surprinde pe Foustka*

în mijlocul unei expuneri destinată Margaretei, care-l ascultă cu pasiune. în timpul expunerii Foustka termină de umplut paharele şi se apropie cu ele de Margareta.)
FOUSTKA : Imaginaţi-vă că din numărul nesfîrşit de viteze expansibilitatea cosmosului şi-a ales-o exact pe aceea care a permis apariţia acelui univers, aşa cum îl cunoaştem, cu alte cuvinte, cu timp suficient şi cu alte premise pentru a se forma în el corpuri solide, ca să se poată naşte pe ele — sau, cel puţin, numai pe ele — viaţa ! Nu e asta o întîmplare remarcabilă ?
MARGARETA : E, într-adevăr, ceva foarte neobişnuit !
FOUSTKA *(a 'ajuns Ungă ea, îi oferă un pahar, apoi se aşază . şi el şi beau amindoi):* Vedeţi, şi dacă veţi cerceta mai departe veţi constata că vă datoraţi existenţa unui număr incredibil do asemenea coincidenţe incredibile, că povestea asta depăşeşte toate limitele imaginabile ale probabilităţii. Toate astea nu pot să apară, totuşi, aşa, de la sine; în spatele lor trebuie că se ascunde o voinţă mai profundă a firii, a lumii şi a naturii, ca să exişti dumneata, eu, pe scurt, ca să existe viaţa şi pe culmea ei, cunoscută pînă acum de noi, spiritul uman capabil

să scormonească în toate. Oare toate astea nu acţionează ca şi cînd cosmosul şi-ar fi propus ca într-o bună zi să se vadă a.şa cu ochii noştri, iar întrebările pe care ni le punem noi acum aici să şi le pună şi el aşa, cu gurile noastre ?
MARGARETA : Da, da, exact aşa acţionează !
VILMA *(care între timp a părăsit parchetul, apare în dreptul mesei şi îşi toarnă o băutură într-un pahar)* ; Vă distraţi bine ?
FOUSTKA : Ne ţinem un pic de filozofie...
VILMA : Atunci să nu vă deranjez. *(Dispare cu paharul în mină ; peste cîteva clipe o vedem din nou pe fundal, dansînd de una singură. Pauză.)* OUSTKA : Sau, de pildă, altă chestiune : biologia modernă ştie de mult că, deşi legea supravieţuirii, mutaţiile şi alte treburi asemănătoare explică multe lucruri, nu explică totuşi principalul : de ce există, de fapt, viaţa şi, mai cu seamă, de ce există în acea **nesfîrşită** varietate de culori ale manifestărilor sale, adeseori gratuite, care parcă ar fi aici numai pentru că firea vrea să-şi demonstreze prin ele propria sa putere nicie ! Dar cui vrea s-o demonstreze ? Sie însăşi ? V-aţi gîndit vreodată la treaba asta ?
MARGARETA : Mărturisesc cinstit că în felul ăsta nu... dar, probabil, de-acum încolo mă voi gîndi mereu ; dumneavoastră vă pricepeţi să prezentaţi totul atît de frumos !...
NEUWIRTH *(apare de undeva din dreapta, se apropie de bancă* ***şi-i*** *face o plecăciune Margaretei):* Dansaţi ?
MARGARETA *(încurcată):* Da... desigur... *(Se uită la Foustka cu o privire uşor întrebătoare şi deopotrivă nefericită, apoi se ridică.)*
FOUSTKA : Reveniţi, **nu-i** aşa ?
MARGARETA : Bineînţeles ! Mă interesează atît de mult tot ce-mi spuneţi...
(Neuwirih îi oferă Margaretei braţul fi dispare cu ea ; peste cîteva clipe poate fi văzut dansînd pe fundal. Foustka soarbe din paharul lui. In clipa aceea, din stingă, în imediata apropiere a băncii, răsare

dintr-un tufiş Directorul, care între ***timp a*** *părăsit parchetul.)*
DIRECTORUL : Frumoasă seară, nu-i aşa ?
FOUSTKA *(uşor speriat, se ridică brusc):* Da, vremea ţine cu noi...
DIRECTORUL : Luaţi loc ! Pot să mă aşez şi eu ? FOUSTKA : Bineînţeles...
(Se aşază amîndoi. Pauză stînjenitoare. Apoi Directorul îl apucă discret pe Foustka de ***mina*** *şi se uită de aproape în ochii lui.)*
DIRECTORUL : Jindfich...
FOUSTKA : Da !
DIRECTORUL : Spune-mi, te rog : de fapt, ce crezi despre mine ?
FOUSTKA : Eu ? Cum să zic, cred că toată lumea se bucură că dumneavoastră vă aflaţi în fruntea institutului nostru...
DIRECTORUL : Nu m-ai înţeles. Pe mine mă interesează concret ce crezi dumneata despre mine... ca om... sau, mai precis : ce simţi pentru mine.
FOUSTKA : Vă stimez.'..

DIRECTORUL : Numai atît ?
FOUSTKA : Păi, cum să zic, ştiţi, e greu să...
(în clipa aceea din dreapta apar Adjunctul şi ~ Petruska, ţinindu-se de mînă. Zărindu-i, Directorul îşi retrage mîna de pe mina lui Foustka căruia i s-a luat, vizibil, o piatră de pe inimă.)
ADJUNCTUL : Aici eraţi, domnule director ? De cînd vă căutam... DIRECTORUL : S-a întîrnplat ceva ?
(Foustka profită de situaţie, se ridică discret şi dispare la iuţeală.)
ADJUNCTUL : Nimic deosebit. Atîta doar că Petruska ar , avea o dorinţă, dar se cam sfieşte s-o rostească...
DIRECTORUL : Ce dorinţă ?
ADJUNCTUL : Ştiţi, ar vrea să danseze cu dumneavoas-stră...
295
DIRECTORUL : Nu mă pricep să conduc şi, zău, n-aş face decît **să-i** strivesc bombeurile... Dar sînt aici atîţia dansatori mai buni...
ADJUNCTUL : în cazul ăsta acceptaţi măcar invitaţia noastră pa marginea lacului ; colegul Kotrly a construit acolo un **frumos** joc de lumini sub apă... ,•,.-.•
(Directorul se ridică bosumflat şi porneşte undeva spre dreapta, însoţit de Adjunct şi Petruska. In acelaşi timp, din stingă, apar Kotrly şi Lorencovâ, care au părăsit parchetul şi acum se apropie de masa cu băuturi.)
KOTRLY :.Ai văzut jocul meu de lumini sub apă ?
LORENCOVÂ : Nu faci bine, Vildo...
KOTRLY : Ce nu fac bine ?... *(Au ajuns in faţa mesei, Kotrly umple două pahare şi oferă unul Lorencovei; beau amîndoi.)*
LORENCOVÂ : îi linguşeşti pe aceşti doi imbecili atît de prosteşte încît, curînd, li se va face silă de tine, iar institutul te va lua peste picior şi toată lumea o să te duşmănească.
KOTRLY : S-ar putea să ai dreptate, că nu fac bine ce fac, dar oricum e mai bine decît să simulez dezinte-**teresul** şi în aceiaşi timp să le spun totul.
LORENCOVÂ : Te referi la Neuwirth ?
KOTRLY : Cine a început să vorbească, primul, despre interesul lui Foustka pentru magie ? Dacă povestea ajunge la urechea lor, va fi meritul lui Neuwirth !
LORENCOVÂ : De fapt, ne-am amuzat cu toţii pe chestia asta. îl nedreptăţeşti pe Neuwirth, si n-ai altă scuză - decît gelozia...
KOTRLY : M-ar fi mirat să nu-i iei apărarea !
LORENCOVÂ : Iar începi ?
KOTRLY : Libo, dă-mi cuvîntul tău de onoare că n-a fost nimic între voi !
LORENCOVÂ : Pe cuvînt de onoare !... Dansăm ?... *(Lasă amîndoi paharele pe masă şi pornesc undeva spre dreapta; peste puţin timp pot ji văzuţi dansînd. Intre timp din stînga au venit Neuwirth şi Margareta. Margareta se aşază pe bancă ; Neuwirth stă în picioare la mică distanţă. Din stînga, în imediata apropiere a băncii, apare din spatele unui tufiş Foustka şi se asază Ungă Margareta. Pauză stînjenitoare.)*
NEUWIRTH : Nu vreau să vă deranjez... *(Dispare, peste cîteva clipe poate fi văzut dansînd cu Lorencovâ pe care, de bună seamă, i-a suflat-o lui Kotrly. Intre timp pe parchet au mai apărut Adjunctul şi Petruska dansînd împreună, şi Directorul dansînd, din nou, de unul singur. Scurtă pauză.)*
MARGARETA : Mai povestiţi-mi ceva ! Cu fiecare cuvînt aveţi darul să-mi deschideţi ochii ; nu pot să înţeleg cum am putut să fiu atît de oarbă... atît de superficială...
FOUSTKA : O să încep, dacă-mi permiteţi, pentru mai rnuliă_L£ariâjie, cu altăjudecaţă : v-aţi gîndit~vriodată că nicimăcaractul jnoral cel mai "slfflpinpcăr£]nu__, p5aţe""TT~expIîcat cu nişte considerente utilitare, nu l-am înţelege, ba, mai mult, ar trebui sa ne apară de^ă dreptul absurd, dacă n-arn~Tnărturisî~ca7 undevaŢ în adîncurile acestui act se ascunde vraja unei pre-mise de noi neştiute, a unei instanţe sau autorităţi morale absolute, atotştiutoare şi imparţiale, p_rin care, şi în care, întregul nostru comportament a evoluat în chip misterios şi prin a cărui mijlocire fiecare dintre noi atinge mereu eternitatea ?
MARGARETA : Da, da, exact aşa am simţit de cînd mă ştiu ! Numai că n-am fost în stare să-mi dau seama de asta, şi cu atît mai puţin s-o rostesc atît de frumos !

FOUSTKA : Vedeţi ?!Şi cu atîtmai tragic e faptul că omul modern a tăgăduit in ei*~tot ggea ce-l depăşeşte—' şi a~persiîiat ideea că deasupra lui ar mai putea fi putea .s|_aibă o semnificaţie superioară ! 5-a~^utoproclamaţ_, auToTîtatg~snprgmâ7 ca apoi sa constate, "cu~groăză7 •încotro se îrTdreaptă~lumea sub~~aceasta autoritate !
MARGAKETA : Doamne, cît e de limpede şi de simplu ! Vă admir pentru felul cum ştiţi să reflectaţi la toate, cum să spun... aşa, în felul dumneavoastră... altfel decît se vorbeşte despre asta în mod obişnuit... şi cît de profund priviţi aceste lucruri ! Am sentimentul că în preajma dumneavoastră devin, cu fiecare clipă,
296
297
alt om... nu vă supăraţi c-o spun aşa deschis, dar parcă ar **ţîşni** din **dumneavoastră** o .lumină care... nu, nu pot **să** pricep cum de-am putut trece pe **lingă** dumneavoastră atît de... **atît** de nepăsătoare... pe scurt..,, niciodată n-am mai simţit ceva asemănător... ceva... *(In clipa aceea, de undeva, din dreapta, răsare Kotrly, se apropie de bancă şi-i face Margaretei o plecăciune.p*
KOTRLY : Dansaţi ?
MARGARETA : Nu vă supăraţi, dar eu...
KOTRLY : Hai, Margareta, noi încă n-am dansat împreună !
MARGARETA *(se uită cu un aer nefericit la* ***FouStka****; acesta ridică din umăr descumpănit; Margareta se ridica):* Mă aşteptaţi aici, nu-i aşa ?
FOUSTKA : Bineînţeles că **vă** aştept.'..
(Kotrly îi oferă Margaretei braţul şi dispare cu ea ; peste cîteva clipe pot fi văzuţi dansînd. Foustka soarbe din pahar, îngîndurat. In clipa următoare, din. ***stingă,*** *în imediata apropiere* ***a*** *băncii, apare Directorul din spatele unui tufiş.)*
DIRECTORUL ; Tot singur ? *(Foustka se sperie puţin? apoi se ridică.)* Stai jos, Jindfich... *(Foustka îl ascultă ; Directorul se aşază Ungă el. Scurtă pauză.)* Simţi ce parfum vine ? Salcîm... urda-vacii... FOUSTKA : La parfumuri nu prea mă pricep. *(Pauză stînjenitoare ; apoi Directorul îl apucă iar de* ***mînă****p* *cu discreţie, şi se uită de aproape în ochii lui.)* DIRECTORUL : Jindfich... FOUSTKA : Da !
DIRECTORUL : N-ai vrea să-mi fii adjunct ? FOUSTKA : Eu ?!
DIRECTORUL : Aş obţine acest lucru... FOUSTKA : Dar aveţi un adjunct. DIRECTORUL : Dac-ai şti cît **mă** oftică !
(In clipa aceea apare din dreapta Secretarul, se apropie de Director, se apleacă ***şi-i*** *şopteşte, îndelung,, ceva la ureche. Directorul dă, grav, din cap. Cină Secretarul termină, Directorul mai dă o dată din cap, aprobator; Secretarul pleacă spre dreapta. în*
298
timp ce Secretarul şoptea, Directorul, care nu şi-a retras mina de pe mîna lui Foustka, se întoarce spre el şi-l fixează stăruitor): Jindfich...
FOUSTKA : Da !
DIRECTORUL : Ce zici, nu **vii** un pic pe la mine, după serată ? Sau, dacă nu vrei să rămîi aici pînă la capăt, putem s-o ştergem împreună englezeşte. Am o cireşată de casă nemaipomenită, ţi-aş arăta colecţia mea de miniaturi, am mai schimba o vorbă în linişte şi dacă am întinde-o .cumva mai mult şi n-ai mai avea chef să te duci acasă, poţi foarte bine înnopta la mine ! Ştii, doar, că trăiesc singur, ca un huhurez şi, unde mai pui, casa mea e la ciţiva paşi de institutul nostru, aşa că dimineaţa ţi-ar fi mai simplu... Ce zici ?
FOUSTKA : Apreciez foarte mult invitaţia dumneavoastră, domnule director, dar, ştiţi, am promis că mă duc la ea...
DIRECTORUL.: La Vilma ?
(Foustka încuviinţează din cap. Directorul îl ţintuieşte o clipă cu privirea, apoi îi respinge mîna, iritat, se ridică brusc, se duce la masă, îşi umple un pahar şi-l dă repede peste cap. Foustka rămîne descumpănit pe bancă; din stînga răsar, ţinîndu-se de mină, Adjunctul şi Petruska şi se îndreaptă spre Director.)
ADJUNCTUL : Aici eraţi ! ? Dac-aţi şti de cînd vă căutăm...
DIRECTORUL : S-a întîmplat ceva ?
ADJUNCTUL : Nimic deosebit. Am vrut doar să **vă** întrebăm ce program aveţi după serată. Ne-am

considera foarte onoraţi dacă aţi accepta invitaţia noastră la un mic drink, înainte de culcare. Aţi putea eventual **să** înnoptaţi la noi, fireşte, dacă aţi dori...
DIRECTORUL Sînt obosit şi trebuie să mă duc acasă. Cu bine... *(Iese grăbit în dreapta scenei. Adjunctul se uită, descumpănit, în urma lui, după care, fleşcăit, dispare cu Petruska în stînga. După un timp pot fi văzuţi dansînd. în dreapta, Ungă masă, apar Neir wirth şi Lorencovă, care între timp au părăsit parchetul.)*

NEUWIRTH : Am văzut multe la viaţa mea, dar să se linguşească în halul ăsta un om cu titlu academic ca să intre în graţiile unor şefi imbecili, folosindu-se de asemenea scamatorii cum sînt becurile sub apăr aşa ceva, crede-mă, n-am mai văzut ! *(Umple două pahare, îi oferă unul Lorencovei şi beau amîndoi.)>*
LORENCOVA : Oricum e mai bine să te linguşeşti cu becurile sub apă decît să simulezi dezinteresul si în acelaşi timp să le spui totul !
NEUWIRTH : M-ar fi mirat să nu-i iei apărarea !
LORENCOVĂ : Iar începi ?
NEUWIRTH : Libo, dă-mi cuvîntul de onoare că **n-a fost** nimic între voi !
LORENCOVĂ : Pe cuvînt de onoare ! Dansăm ? *(**Lasă** paharele pe **masă** şi pleacă undeva împreună spre dreapta ; peste cîteva clipe pot fi văzuţi dansînd. Intre timp au apărut Kotrly şi Margareta. Aceasta se aşază pe bancă Ungă Foustka. Kotrly rămîne în picioare în preajma lor. Pauză stînjenitoare.)*
KOTRLY : Nu vreau să vă deranjez... *(Dispare ; după un timp poate îi văzut pe parchet dansînd cu Lorencovă, pe care, de bună seamă, i-a suflat-o lui Neuiuirth.)*
FOUSTKA : Izgonindu-l_ din inima sa pe JDjjrnnezeu, omul descmde "icoTo accesul diavolului. Oâre~nu e această marea "operaT^cTe distrugere — ce include, tot mai obtuza samavolnicie a celor ce deţin puterea şi tot mai obtuza supunere a celor fără de putere, sâ-vîrşită în lumea de azi sub stindardul ştiinţei, ai cărei stegari, oarecum groteşti, sîntem, de altfel, şi noi — o operă cu adevărat diabolică ? Diavolul, precum se ştie, e un maestru al prefăcătoriei. Şi poate fi închipuit pentru el un travesti mai ingenios decit acesta pe care i-l oferă infidelitatea modernă ? In fond, spaţiul de manevră cu cele mai mari posibilităţi de reuşită trebuie să-l găsească, în mod necesar, acolo unde nu i se mai dă crezare ! Iartă-mi această francheţe, Margareta, dar eu nu mai sînt în stare să înăbuş în mine aceste simţăminte ! Şi cui altcuiva aş putea să-i destăinui aici toate astea,, dacă nu dumitale ?'

MARGARETA *(aruncă paharul **în tufiş, ti apucă pe** Foustka de mîini şi exclamă cu vocea sugrumată de emoţie):* Te iubesc !
FOUSTKA : Nu !
MARGARETA : Da, şi pentru totdeauna !
FOUSTKA : Ah, nefericito ! Aş fi pierzania ta !
MARGARETA : Mai bine pierzania cu tine în adevăr, decît viaţa fără tine în minciună, *(li îmbrăţişează şi începe să-l sărute du pasiune. La masă apare Vilma, care între timp a părăsit parchetul. Se uită **cîteva** clipe la perechea care se sărută, apoi rosteşte cu o voce glacială.)*
VILMA : Vă distraţi bine, nu-i aşa ?
(Foustka şi Margareta se smulg imediat unul din braţele celuilalt şi se uită speriaţi spre Vilma. Se lasă cortina.)
Sfirşitul tabloului III

Tablou! IV

*{Locuinţa Vil'mei. Un budoar agreabil, amenajat cu mobilă veche. In fund, o uşă; în stingă un pat mare cu baldachin; în dreapta două fotolii mici, o oglindă, mare veneţiană şi o măsuţă de toaletă cu multe flacoane de parfum. Ici-colo sînt aruncate, neglijent, tot felul de obiecte vestimentare şi zorzoane femeieşti ; cu grijă e aranjat, în dreptul patului, doar costumul de seară al lui Foustka. Totul aici e armonizat din punct de vedere coloristic, predominînd trandafiriul şi violetul. La ridicarea cortinei, Foustka, in chiloţi, stă aşezat pe marginea patului, **iar** Vilma, într-un combinezon cu dantelă, se află la măsuţa de toaletă unde se piaptănă, deci, cu faţa spre oglindă şi cu spatele spre Foustka. **Scurtă pauză.)***

FOUSTKA *(insinuant):* Cînd a fost aici ultima oară ?
VILMA : Cine ?
FOUSTKA : Lasă întrebarea asta prostească !
VILMA : Te referi la dansatorul acela ? Acum vreo şapte zile, sau cain aşa ceva...
FOUSTKA : Şi l-ai 'lăsat să intre ?
VILMA : Mi-a adus un buchet de violete, i-am spus că n-am timp, că mă grăbesc să mă văd cu tine...
FOUSTKA : Am întrebat dacă l-ai lăsat să intre...
VILMA : Nu mai ştiu, poate pentru o clipă...
FOUSTKA : Deci,'v-aţi sărutat !
VILMA : I-am dat un pupic pentru violete, atîta tot...
FOUSTKA : Vilma, te rog, stăruitor, să nu mă prosteşti. Nu-l văd pe ăsta mulţumindu-se cu un *pupic* pe obraz — de vreme ce a intrat, sînt sigur că a încercat măcar să danseze cu tine..
VILMA : Te rog să încetezi, Jindfich ! Nu eşti în stare să discuţi despre ceva mai interesant ?
FOUSTKA : A încercat sau nu ?
VILMA : Dacă ţii neapărat să ştii, da, a încercat. Mai mult nu scoţi de la mine. Refuz, pur şi simplu, să discut cu tine la nivelul ăsta — e penibil, nedemn,, jignitor şi ridicol să continuăm în felul ăsta ! Ştii doar că te iubesc, că nici un dansator nu te poate ameninţa, aşa că, te rog frumos, nu te mai chinui cu acest veşnic interogatoriu ! Nici eu nu te întreb de anumite detalii — deşi aş avea mult mai multe motive s-o fac !
FOUSTKA : Refuzi, deci, să răspunzi ?! în cazul ăsta totul e limpede.
VILMA : Ţi-am spus de atîtea ori că eu nu-l caut, că nu mă interesează, că nu dansez cu el — şi-atunci, ce vrei să mai fac ?
FOUSTKA : îţi dă tîrcoale, te flatează, mereu ar dansa cu tine — şi pe tine asta te unge la inimă ! Dacă nu te-ar unge, de mult ai fi terminat cu el...
VILMA : Nu contest, pe orice femeie ar unge-o la inimă acest lucru ! Mă înduioşează insistenţa lui şi faptul că nu renunţă, deşi ştie foarte bine că n-are nici o şansă. Tu, de pildă, ai fi în stare, într-o asemenea
302
situaţie fără speranţă, să vii pînă aici, Dumnezeu ştie de unde, ca să-mi oferi, pur şi simplu, un buchet de
violete ?
: E insistent fiindcă îi ^p_ulb.exi-speyanţa înr-
tplun mod t^care7^3e3ă^„treze^e_in_^l_merejj_aită sperant97'şT fiindcă-i rezişti cu acea măsura care, de fapt, nu face decît să-i sporească şi mai mult dorinţa ! Dacă ai fi trîntit cu adevărat uşa în nasul speranţelor sale, dumnealui nu s-ar mai fi arătat pe aici. Dar tu n-ai făcut-o, fiindcă te amuză să te joci cu el, ca pisica cu şoarecele. Eşti o tîrfă !
VILMA : Te-ai hotărît să mă jigneşti ?
FOUSTKA ; Cît timp ai dansat cu el ?
VILMA : Gata, Jindfich, ajunge, începi să devii dezgustător ! Că eşti o ciudăţenie de om, asta o ştiu de mult. dar că poţi să fii atît de rău, crede-mă, nu mi-am închipuit ! De unde s-a adunat în tine, aşa deodată, această gelozie patologică ? Această lipsă de sensibilitate, de tact, această meschinărie şi sete de răzbunare ? Dacă ai avea măcar un motiv concret...
FOUSTKA : Aşadar, intenţionezi să te curvăsăreşti mai departe... bine...
VILMA : N-ai dreptul să-mi vorbeşti astfel ! Toată seara te-ai lins cu puştoaica aia, tuturor le-a fost penibil, eu m-am învîrtit pe acolo ca proasta, în jurul meu numai priviri de compasiune — şi tu vii acum să-mi reproşezi nu ştiu ce ! Tu mie ! Tu care faci •ce vrei, şi eu trebuie să îndur totul în tăcere, ca pînă la urmă să-mi faci şi scene din pricina unui dansator aiurit ! îţi dai seama de această absurditate ? De această cumplită nedreptate ? Realizezi, măcar, cît eşti de crud şi de egoist ?
FOUSTKA : Şi-acum, ca să fie clar : Unu : eu nu mă ling cu nimeni şi-ţi interzic să mai foloseşti asemenea cuvinte, mai ales atunci cînd vorbeşti de o făptură -atît de curată, cum e Margareta. Doi : acum nu vorbim despre mine, ci despre tine ; fă bine, deci, şi nu muta discuţia pe alt făgaş ! Uneori îmi trece prin minte că în spatele acestei poveşti se ascunde un plan monstruos : mai întîi trezeşti în mine nişte senti-
303
mente despre care credeam că au murit de mult în sufletul meu şi pe urmă — după ce m-ai păgubit de

cunoscuta mea perspectivă aeriană — începi să înfăşori, pe nesimţite, în jurul inimii mele şi mai tîrziu să strîngi tot mai dureros ştreangul trădării tale, cu atît mai ticăloasă şi mai mişelească, cu cît acest ştreang e împletit dintr-o sumedenie de fire subţiri ale unei aparente nevinovăţii coregrafice ! Numai că eu nu mai vreau să mă las chinuit cu acest instrument de tortură ! Ori îmi fac de petrecanie mie — ori lui — ori ţie — ori o termin cu toţi trei !...
(Vilma lasă pieptenul din mînă, se ridică, începe să aplaude şi, zîmbind, se îndreaptă spre Foustka, ***acesta*** *începe şi el să rida, se ridică şi porneşte în întimpi-narea Vilmei.)*
VILMA : Din zi în zi mai bine...
FOUSTKA : Nici tu n-ai fost mai prejos. *(Se îmbrăţişează cu duioşie, se sărută, apoi se duc încet spre pat. Se instalează comod, sprijinindu-se în perne şi acoperin-du-şi picioarele cu pătura. Foustka îi aprinde Vilmei o ţigaretă. Pauză 'mai îndelungată, întreruptă de Vilma.)*
VILMA : Jindfich...
FOUSTKA : Hm...
VILMA : îmi pare rău că te silesc mereu la aceste studii.
FOUSTKA : Ce-i drept, multă vreme m-au plictisit...
VILMA : Şi-acum ?
FOUSTKA : Acum, dimpotrivă, au început să mă înfricoşeze...
VILMA : Să te înfricoşeze ? De ce ?
FOUSTKA : Am sentimentul că încep să mă acomodez prea mult cu ele...
VILMA -*(exclamă):* Jindfich ! începi oare să fii gelos cu adevărat !? Asta-i fantastic ! La un asemenea succes nici în vis n-aş fi îndrăznit să sper ! Mă împăcasem cu gîndul că de la tine nu mă mai pot aştepta la altă gelozie decît la asta jucată...
FOUSTKA : Nu te supăra, dragă Vilma, dar eu nu împărtăşesc entuziasmul tău.
VILMA : Nu te înţeleg, de "ce sau de cine ţi-e frică ?!
304
FOUSTKA : De mine însumi !
VILMA : Fugi de-aici !
FOUSTKA : Nu subestima acest lucru, Vilma. Ceva se în-tîmplă cu mine — simt că aş fi capabil de ceva ce mi-a f°st întotdeauna străin — ca şi cînd, din adîn-cul meu ascuns, ar ţîşni deodată la suprafaţă ceva întunecat...
VILMA : Eşti un panicard ! Se trezeşte în tine un pic de gelozie sănătoasă — şi gata, te-ai pierdut cu firea ! N-ai nimic, eşti poate uşor tulburat de situaţia ta la institot, după întîmplarea aceea nenorocită cu directorul — asta, se înţelege, te frămîntă, şi chiar dacă ' nu admiţi, subconştientul lucrează, caută supape sub-stitutive, iar tu vezi gogoriţe chiar şi acolo unde nu
sînt...
FOUSTKA : Ce bine ar fi să fie aşa. *(Pauză-)* VILMA : Crezi c-o să te distrugă ? FOUSTKA : De încercat va încerca, fără doar şi poate.
IVitrebarea e dacă are destulă putere s-o-facă... VILMA : Putere are, cîtă vrea — de fapt toată, cel puţin
în ceea ce ne priveşte pe noi... FOUSTKA : Mai există şi alte puteri decît cea de care
dispune el. VILMA *(se ridică înspăimîntată, şi se lasă în genunchi în*
faţa lui): Vorbeşti serios ? FOUSTKA : Hm... VILMA : Acum mă înfricoşezi tu pe mine ! Fâgăduieş-
te-mi că n-o să te joci cu !... FOUSTKA : Şi dacă nu-ţi făgăduiesc ? VILMA : Mi-am spus eu imediat că numai **dracu** ni la
adus în cale pe invalidul ăla ! Te-a zăpăcifcie cap !...
Ai fi în stare, cu adevărat, să începi ceva cu acest
individ ?
FOUSTKA : De ce nu ? VILMA : Dar asta-i cumplit ! FOUSTKA : Cel puţin vezi că n-am aruncat doar vorbe
în vînt...
(în acea clipă se aude soneria. Vilma scoate un ţi--păt de groază ***şi se ascunde repede sub pătură. Foustka*** *zimbeşte, se* ***dă jos din pat aşa cum*** *e, adică în* ***chi-***

J

loţi, se apropie de uşă şi o deschide cu o mişcare energică. In prag stă Dansatorul cu un bucheţel de violete ascuns la spate.)

DANSATORUL : Bună seara. Vilma e acasă ? . FOUSTKA : De ce ?

DANSATORUL *(arătînd bucheţelul):* Am vrut doar să-i predau ceva...

FOUSTKA *(strigind în direcţia patului) :* Vilma, ţi-a venit un musafir.

*

(Vilma sare din pat, e uşor zăpăcită, în graba ei nu e în stare să găsească nimic cu ce să se acopere; în cele din urmă porneşte spre uşă numai în combinezon. Foustka se dă puţin înapoi, dar nu se îndepărtează.)

"VILMA *(încurcată, Dansatorului):* Tu erai ?

DANSATORUL : Iartă-mă că te deranjez atît de tîrziu, ştii, am fost în deplasare... n-am vrut decît să-ţi dau asta... *(li întinde bucheţelul; Vilma îl ia şi-l miroase.)*

VILMA : Mersi...

DANSATORUL ; Aşa, şi-acum... am plecat, şi încă o dată mii de scuze, dacă te-am deranjat...

VILMA : Ahoi...

(Dansatorul pleacă; Vilma închide uşa, îi zîmbeşte CIL un aer nesigur lui Foustka, lasă undeva buchetul de violete, se apropie de Foustka, îl îmbrăţişează şi-l sărută cu duioşie pe frunte, pe gură, pe obraji. Foustka stă neclintit, uitîndu-se în faţă cu o privire glacială.)

VILMA : Te iubesc...

(Foustka nu clinteşte o geană; Vilma continuă să-l sărute. Peste cîteva clipe Foustka o loveşte cu brutalitate ; Vilma cade; Foustka dă în ea cu piciorul. Cortina.)

Sfîrşitul tabloului IV

Tabloul V

(Aceeaşi încăpere a institutului, în care s-a desfă-ţurat primul tablou. La deschiderea cortinei scena e *pustie, în clipa următoare însă, pe uşa din fund intră Foustka şi Vilma. Foustka în aceeaşi ţinută de. seară,. cu care fusese la serata din ziua precedentă; Vilma. în halat alb, de lucru, cu vînătaie mare sub ochi. Amîndoi par fericiţi.)*

VILMA : Sper că nu sîntem primii !

FOUSTKA : Ai observat că eşti punctuală la serviciu-numai atunci cînd dorm la tine ?

VILMA : Exagerezi...

(Foustka se aşază la biroul lui şi aranjează hîrtiile.)

VILMA *(se aşază pe patul îmbrăcat în pînză cerată şi strigă):* Margareta... *(Aceasta intră pe uşa din sîînga tmbrăcată într-un halat de lucru. Zărindu-l pe Foustka tresare şi lasă privirea în jos.)* Ne faci şi nouă două cafeluţe ? Dar mai tăricele, dacă se poate...

MARGARETA : Da... desigur... *(Uşor enervată se întoarce spre uşa din stînga, uitîndu-se pe furiş la Foustka-Acesta îşi ridică ochii de pe hîrtiile lui. şi-i zîmbeşte jovial.)*

FOUSTKA : Ei, cum ai dormit ?

MARGARETA *(se bîlbîie).*- Mulţumesc... bbine... adică nu... mi-au roit prin minte o mulţime de gînduri... *(Uşor descumpănită iese în grabă pe uşa din stingă.y*

VILMA : Cred că i-ai sucit un pic capul ieri seară, sărăcuţa de ea.

FOUSTKA : Nu-i nimic, o să-şi revină... *(Pauză)*

VILMA : Jindfich...

FOUSTKA : Da, comoara mea...

VILMA : Cum ne-am iubit aseară, nu ne-am iubit de

(Pe

Lorencovă în rochie de zi, în ţinută de stradă şi Neuwirth în halat alb.}.:

KOTRLY : Voi aici, la ora asta ?
VILMA : Ai rămas cu gura căscată, nu-i aşa ?
(Lorencovâ şi Kotrly se aşază, ca de obicei, pe banchetă ; Neuwirth se sprijină de bibliotecă.)
iORENCOVA *(cercetind obrazul Vilmei);* Ce mai e şi asta, pentru numele lui Dumnezeu ?
VILMA : Ce să fie, pasiune pătimaşă...
(Pe uşa din stingă intră Margareta aducind pe o tavă două ceşti de cafea, una i-o întinde Vilmei, a doua o aşază, cu mina uşor tremurîndă, în faţa lui Foustka.)
FOUSTKA : Mulţumesc...
LORENCOVÂ :,Ne faci şi nouă, Margareto ?
MARGARETA : Da, doamnă doctor... *(Iese repede pe uşa din stînga. Pe uşa din dreapta apar, ţinîndu-se de* ***mînă,*** *Adjunctul în halat alb şi Petruska în rochie de zi. Ceilalţi se ridică în picioare.)*
KOTRLY : Bună dimineaţa, domnule adjunct...
ADJUNCTUL : Noroc, prieteni ! Cum văd, azi sînteţi în formaţie completă, excelent !... Tocmai azi, cînd m-aş fi aşteptat cel mai puţin... *(Se aşază cu toţii.)* Cred că serata de ieri a fost, într-adevăr, o reuşită. Mulţumirile vă aparţin tuturor. Totuşi o menţiune specială merită a fi adresată colegului Kotrly pentru excelentele sale efecte luminoase sub apă...
KOTRLY : Despre asta n-are rost să vorbim... *(Scurtă pauză.)*
ADJUNCTUL : Prieteni, n-are rost să ne învîrtim prea mult în jurul străchinii cu lapte fierbinte...
NEUWIRTH : S-a întâmplat ceva ?
ADJUNCTUL-: Asta o să vă spună domnul director, personal. In momentul ăsta eu aş vrea să fac apel la voi toţi, ca anumite lucruri să le înţelegeţi aşa cum sînt, să ne veniţi în întîmpinare, aşa cum vă venim şi noi vouă, şi, mai cu seamă, să vă păstraţi, într-un moment **atît** de dificil, sîngele rece, inima înflăcărată şi mîinile curate. Pe scurt, există în viaţă clipe cînd oamenii ori se afirmă, şi pe urmă nu trebuie să le mai fie teamă de nimic — ori nu se afirmă, şi pe urmă pot să-şi mulţumească singuri pentru necazurile inutile pe care şi le pricinuiesc. De altfel.
sînteţi oameni instruiţi, aşa că unele lucruri nu e cazul să vi le spun pe şleau. Cine îşi asumă sarcina punerii în ordine a grădinii ?
KOTRLY : Să zicem, eu ; oricum trebuie să lichidez becurile alea...
ADJUNCTUL : Fain !
(Pe uşa din dreapta intră Directorul în ţinută de stradă. Toată lumea se ridică în picioare.)
KOTRLY : Bună dimineaţa, domnule director... DIRECTORUL : Noroc, prieteni ! Cum văd, azi sînteţi în.
formaţie completă, excelent ! Tocmai azi cînd m-aş
fii aşteptat cel mai puţin şi cînd, de fapt, e deosebit
de important... ADJUNCTUL : întocmai aşa le-am spus şi eu colegilor,,
cu cîteva clipe în urmă, domnule director...
(Se reaşază cu toţii. Directorul îi priveşte o clipă, cercetător, apoi se apropie de Kotrly şi-i întinde mina. Acesta se ridică surprins.)
DIRECTORUL ***(lui*** *Kotrly):* Cum aţi dormit ?
KOTRLY : Mulţumesc, bine...
DIRECTORUL : Aveţi vreo problemă ?
KOTRLY : N-aş zice... *(Directorul îl* ***strtnge*** *prieteneşte de braţ apoi se întoarce spre ceilalţi. Kotrly se aşază.)*
DIRECTORUL : Prieteni, n-are rost să ne învîrtim prea mult în jurul străchinii cu lapte fierbinte...
NEUWIRTH : S-a întîmplat ceva ?...
DIRECTORUL : Precum ştim, institutul nostru e un fel de far al cunoaşterii veridice, ba, aş spune că, în calitatea sa de paznic vigilent al însuşi caracterului ştiinţific al ştiinţei, e un fel de avangardă a progresului. Mai simplu şi mai concis am putea spune aşa ? cum vom gîndi noi astăzi, aşa vor trăi ceilalţi mîine ! -
ADJUNCTUL : Le-am amintit deja colegilor, domnule director, ce răspundere presupune această misiune a noastră...
DIRECTORUL : Dar de ce vă spun toate astea ; s-a întîmplat un lucru grav... *(In clipa aceea pe uşa din dreapta intră Secretarul, se apropie de Director şi-i şopteşte îndelung ceva la ureche. Directorul încu-*

309

.viinţează serios din cap. Secretarul termină, Directorul mai dă o dată din cap, aprobator, şi continuă. Secretarul iese pe uşa din dreapta.) Dar de ce vă spun toate astea : s-a întîmplat un lucru grav... *(în clipa aceea pe uşa din stînga intră Margareta aducînd pe* j ***tavă*** *trei ceşti cu cafea. Două le pune pe măsuţă in faţa lui Kotrly şi Lorencovă, a treia i-o întinde* **lui** *Neuwirth, după care se îndreaptă, din nou, spre uşa* j ' *din stînga.)* Dar de ce vă spun toate astea : s-a întîmplat un lucru grav... *-(Margareta se opreşte înmărmurită, se uită la Director, la Foustka, apoi se postează discret în dreptul uşii din stînga şi trage cu urechea.)* '

NEUWIRTH : S-a întîmplat ceva ?

ADJUNCTUL : Vă rog, nu-l intrerupeţi pe domnul director ! Auziţi doar că se pregăteşte să spună că...

DIRECTORUL : S-a întîmplat un lucru grav : virusul s-a aciuat exact acolo unde era cel mai puţin de aşteptat şi unde poate săvîrşi cele mai mari pagube şi neajunsuri, adică în însuşi centrul antivirotic, adică, dacă e să rămîn la această comparaţie, chiar în depozitul central de antibiotice î

(Cei prezenţi se privesc unii pe ***alţii*** *cu uimire ; Vilma şi Foustka îşi dau a înţelege că ştiu unde bate Directorul; Foustka scoate nervos o ţigară şi şi-o aprinde.)*

"KOTRLY : Vreţi să spuneţi, domnule director, că aici... printre noi... e cineva...

DIRECTORUL : Da, exact asta trebuie s-o spun cu profundă tristeţe, indignare şi ruşine... Avem în institutul nostru un om de ştiinţă, subliniez, *de ştiinţă !* care de multă vreme se ocupă,, fireşte, în taină, ceea ce-i conturează perfect duplicitatea, cu tot felul de discipline aşa-numite ermetice, incepînd cu astrologia şi alchimia, şi sfîrşind cu magia şi theurgia, pentru a pescui în ape tulburi nişte • comori îngropate, chipurile superioare — a se înţelege — celei cunoaşterii preştiinţifice...

XOTRLY : Cum s-ar zice... crede în spirite...

310

DIRECTORUL : Dac-ar fi numai asta ; dumnealui încearcă să treacă de la teorie la practică ! Avem informaţii că a şi stabilit nişte contacte.

LORENCOVĂ : **Cu spiritele?**

ADJUNCTUL : Asta cu greu ar reuşi, nu-i aşa, **domnule»** director ?

DIRECTORUL : Gata ! Ajunge ! Vă rog să nu glumiţi, cu lucruri care aruncă o pată întunecată asupra activităţii institutului nostru, care-i atacă direct buna reputaţie, cu lovituri sub centură date nouă, tuturor,, şi înainte de toate mie, care răspund de credibilitatea sa ştiinţifică ! E un lucru grav şi întristător,, prieteni, şi e de datoria noastră **să** ne achităm cu cinste de !... Dar unde am rămas ?

ADJUNCTUL : Vorbeaţi de nişte contacte...

DIRECTORUL : A, da... Deci, nu demult, aşa cum sîn-tem informaţi, a **stabilit contacte cu un element** afiât_la__graniţa dintre psgudoştiinţă, criminalitatea de drept comun şi mocirla ţnorală, un inj^yld—bâ=_ nuitlui~număîde făspîndfrea superstiţiilor cu ajuto-îucuri~ înşeîînd astfel oamenii creduli, dar " l tăi

şi de^faptul" că jonglează cu asemenea otrăvuri, cum

sînl__asa^nnmitui__saţanisnL—magia neagră şi altele

asemănăţoaxe^—Acesta e, deci, adevărul şi cu asta încher şi deschid discuţia. Are cineva de pus vrec întrebare ? *(Pauză apăsătoare.)*

KOTRLY : *(cu vocea scăzută):* Pot să întreb care-i numele acestui coleg ?

DIRECTORUL *(către'Adjunct):* Spune-l !

ADJUNCTUL : îmi vine greu, dar trebuie să-l spun. E vorba de doctorul Foustka, aici de faţă... *(Pauză apăsătoare.)*

DIRECTORUL : Cine mai cere cuvîntul ?

MARGARETA : ***(sfioasă) :*** Eu...

FOUSTKA *(Margaretei):* Te rog frumos, nu te amesteca în povestea asta !

DIRECTORUL : Povestea ne priveşte pe toţi, **sâ-şi** spună, deci părerea şi domnişoara secretară...

MARGARETA : Nu vă supăraţi, domnule director... eu nu. sint om de ştiinţă şi nu prea ştiu şă mă exprim... dar pur şi simplu, asta nu poate fi adevărat ! Doctorul

311

Foustka e un om înţelept şi cinstit, ştiu asta. Dumnealui e frămîntat de nişte probleme, care ar trebui, de fapt, să ne frămînte pe toţi, gindeşte cu mintea lui... se străduieşte să descopere lucrurile cele mai profunde... izvoarele moralităţii... ordinea universului.. în celelalte ce s-au spus aici despre nu ştiu ce

contacte eu nu cred ! Astea-s cu siguranţă calomnii ale unor oameni răi care vor să-i facă rău...
(Se produce o linişte mormîntală ; Foustka e vizibil. disperat de atitudinea Margaretei. După un timp, Directorul se întoarce spre Adjunct.)
DIRECTORUL : De îndată ce terminăm, îi faceţi formele de lichidare. Institutul nostru nu se află acum în situaţia de a-şi putea permite luxul unei secretare care învinuieşte conducerea, făcînd-o mincinoasă !
ADJUNCTUL : Se face, domnule director...
DIRECTORUL *(Margaretei)* : Dumneata poţi să pleci, să-ţi strîngi lucrurile...
FOUSTKA *(cii voce sugrumată, Margaretei):* Ai înnebunit ? Să-ţi distrugi viaţa în halul ăsta, fără nici un rost ?... Nu te mai ia nimeni nicăieri !
MARGARETA : Vreau să sufăr cu tine !
FOUSTKA : Iertaţi-mă, domnule director, dar nu credeţi c-ar fi mai înţelept să fie internată într-un spital ? Vedeţi doar că nu ştie ce vorbeşte.:.
DIRECTORUL : Psihiatria, domnule doctor, nu e un depozit de fetişcane pe care dumneata le zăpăceşti de cap şi pe urmă vrei să te descotoroseşti de ele *l*
MARGARETA : Jindfich, tu te dezici de mine ? Şi de tot ce mi-ai spus ieri seara ?
FOUSTKA *(furios, scrîşneşte printre dinţi):* Te conjur să taci !
(Margareta izbucneşte în hohote de plîns şi iese fu-gind pe uşa din stingă. Pauză stînjenitoare.)
VILMA *(încet lui Foustka):* Dacă face un act necugetat,
va fi vina ta !
FOUSTKA : *(încet, Vilmei):* Şi satisfacţia ta, nu ? . VILMA *(încet) :* Nu începe... FOUSTKA *(încet):* Eu am început ? Eu ?
"DIRECTORUL : Lăsaţi asta ! O să întreb la forurile superioare dacă n-ar putea fi angajată undeva ca femeie de serviciu...
LORENCOVA : Ar fi, cred, o soluţie fericită, umană şi înţeleaptă...
DIRECTORUL ***(lui** Foustka)*.- Vreţi să vă folosiţi de dreptul de a vă exprima în legătură cu învinuirea ce vi se aduce ?
FOUSTKA *(se ridică încet, sprijininău-se cu mina de birou, ca un profesor în faţa catedrei):* Domnule director, domnule adjunct, stimaţi colegi ! încrezător în obiectivitatea şi conştiinciozitatea cu care va fi soluţionat cazul meu, presupun că la momentul potrivit mi se va oferi un spaţiu suficient pentru o exprimare mai consistentă, şi socot că unele circumstanţe, pe care le voi prezenta cu această ocazie, vor duce la totala mea purificare. In clipa aceasta mă voi limita, deci, la exprimarea speranţei mele că — în concordanţă cu abordarea ştiinţifică a realităţii şi cu morala ştiinţifică — întreaga procedură va fi orientată fără idei preconcepute spre atingerea unui singur ţel : adevărul. Asta nu e doar în interesul meu şi al caracterului ştiinţific al ştiinţei ca atare, a cărui pază şi păstrare constituie misiunea acestui institut, ci şi în interesul vostru, al tuturor ; căci alt procedeu ar putea face uşor din cazul meu o primă verigă dintr-un îndelungat lanţ de nedreptăţi, al cărui sfîrşit nu mă încumet să-l întrezăresc. Vă mulţumesc pentru atenţie !
(Se aşază : pauză stînjenitoare ; toţi sînt uşor descumpăniţi, chiar dacă fiecare din alt rnotiv.)
DIRECTORUL : Trăim într-o epocă modernă şi nimeni nu intenţionează să organizeze aici o vînătoare de vrăjitoare. In felul ăsta **n-am** face decît să reînviem, sub o altă formă, vechile practici obscurantiste şi fanatice, împotriva cărora luptăm. Fie ca procedeul în care va fi soluţionat cazul colegului Foustka să devină un model inspirator pentru abordarea riguroasă a faptelor ! Adevărul trebuie să iasă biruitor, fie ce-o fi !
312
313
(Scurtă pauză-) Cine şi-a asumat sarcina punerii în ordine a grădinii \
KOTRLY : Eu, domnule director...
DIRECTORUL *(se apropie de Kotrly — acesta se ridică -Directorul îi pune mîna pe umăr şi-l priveşte cîteva clipe cu gravitate. Apoi îi spune cu gingăşie):* Mâ bucur, Vileme, că **ţi-ai** asumat această sarcină. O să vin să te ajut...
Sfîrşitul tabloului V
Tabloul VI
(Din nou în locuinţa lui Foustka. La ridicarea cortinei se află aici Fistula, aşezat la masa de lucru şi cotrobăind prin hîrtii. în picioare poartă papuci, punga cu încălţări zace pe masă printre hîrtii. Peste

puţin ***timp*** *apare Foustka, mereu în ţinută de seară. Zărindu-l pe Fistula se sperie şi scoate un ţipăt.)*
FOUSTKA *(lipind).*- Ce cauţi dumneata aici ?
FISTULA : Vă aşteptam pe dumneavoastră.
FOUSTKA : Şi cum ai intrat ? .
FISTULA : Nu vă fie teamă, pe coş nu m-am furişat... Am intrat frumos pe uşă, pe care mi-a deschis-o doamna Houbovâ, înainte de a se duce după cum- paraturi. I-am spus cîtă nevoie aveţi să staţi de vorbă cu mine şi i-am explicat că, din pricina piciorului meu paralizat, cu greu aş putea să vă aştept afară...
FOUSTKA : Deci, ai minţit-o, aşa cum îţi stă bine.
FISTULA : Nu mă credeţi că sînt invalid ?
FOUSTKA : Nevoia de a sta de vorbă cu dumneata e_T totuşi, o minciună sfruntată... Am sperat că după cele întîmplate n-o să te mai văd niciodată...
FISTULA : Dimpotrivă : cele întîmplate întăresc necesitatea urgentă a contactelor noastre !
314
VOUSTKA : Şi de unde îndrăzneala de a umbla prin
hîrtiile mele ? FISTULA : Ceva a trebuit să fac, ca să-mi treacă de urît,
nu credeţi ?
FOUSTKA : Şi ghetele astea ce caută pe biroul meu ?... FISTULA : Faceţi din toate atîta caz... *(începe să rin-*
jească prosteşte, ia punga de pe masă, se duce spre
canapea şi se aşază, cu punga Ungă el.j Nu luaţi loc ?
(Foustka se duce iritat la masa lui de lucru, se aşază şi-l priveşte pe Fistula îndelung.)
FISTULA : Ce ziceţi de succesul nostru ?
FOUSTKA : Ce succes ?
FISTULA : Nu m-am aşteptat să reuşim atît de repede şi atît de uşor. Sînteţi, într-adevăr, un adept talentat.
FOUSTKA : Nu ştiu la ce te referi...
FISTULA : Ba ştiţi foartQ bine ! Ne-am înţeles doar că, pentru început, vom face o mică experienţă, nevinovată. Care ne-a reuşit peste' aşteptări, n-am dreptate ?
FOUSTKA : Dacă. te referi la faptul că fetiţa aceea nefericită s-a prins un pic de mine, atunci aş avea de adăugat două lucruri. Unu : n-au intervenit în povestea asta nici un fel de vrăji, cu atît mai puţin ale dumitale, şi totul s-a întîmplat fiindcă am avut...
FISTULA : întîmplător...
FOUSTKA : ...ocazia de a sta de vorbă pentru prima oară mai serios cu această fată şi-am fost, de bună seamă...
FISTULA : întîmplător... -
FOUSTKA : ...în plină formă, încît ideile mele au interesat-o şi au captivat-o... Şi cum se. întîmplă de obicei la asemenea tinere, curînd interesul ei se duce...
FISTULA : întîmplător...
FOUSTKA : ...de la cel căruia i se explică, la cel ce explică. Nu văd în asta nimic ce ar depăşi cadrul firesc al experienţei de viaţă. Doi : ţinînd seama de consecinţele neplăcute ale acestui eveniment pentru tînăra fată, am serioase mustrări de cuget, în ciuda faptului ca n-am bănuit — şi nici nu puteam bănui, ce urmări nefaste pot surveni... *(Fistula izbucneşte în hohote*
315
de rls şi se bate, vesel, cu palmele în coapse.) Ce e de rîs în asta ?
FISTULA *(devine grav):* Scumpe domnule doctor ! Neîncrederea dumneavoastră faţă de întîmplări si faţă de asocierea lor întîmplătoare e notorie. Nu vă întrebaţi, totuşi, de unde s-a adunat în dumneavoastră — persoană capabilă, în cazul acestei fete, să bolborosiţi, în cel mai bun caz, cererea de a vi se face o cafea — această spontană şi impresionantă limbuţie, însoţită de curajul dezvoltării unei idei, a cărei proferări în spaţiul institutului dumneavoastră e mai mult decît primejdioasă ? Nu vă surprinde faptul că acest lucru s-a petrecut exact în clipa în care ideea noastră s-a copt ? Şi nu vă miraţi de ce, aşa, deodată, de parcă ar fi agitat cineva o baghetă magică, ideile dumneavoastră au frînt în această fată toate opreliştile, pentru ca în aceeaşi clipă să înflorească în ea dragostea pînă dincolo de mormînt ?...
FOUSTKA : Toţi avem, uneori, în viaţă, asemenea clipe cînd ne depăşim...

FISTULA : Tocmai despre asta vorbeam...
FOUSTKA : Nu te înţeleg...
FISTULA : Doar nu v-aţi închipuit că la serata institutului va veni în ţinută de seară Ieliel — spiritul dragostei — ca să aranjeze pentru dumneavoastră ceva, procedînd ca un peţitor oarecare ! Cum altfel ar fi putut s-o facă decît numai prin intermediul dumneavoastră ? La asta nu v-aţi gîndit ? Pur şi simplu s-a întruchipat în persoana dumneavoastră. Sau, mai bine zis : n-a făcut decît să trezească şi să elibereze ceea ce există şi moţăie în dumneavoastră de cînd lumea ! Sau, şi mai precis : Dumneavoastră singur v-aţi decis să daţi frîu liber anumitor forţe lăuntrice — cu alte cuvinte, v-aţi familiarizat, ca să zic aşa, cu intenţiile lui, şi v-aţi afirmat astfel printr-o înfăţişare purtînd numele lui !...
FOUSTKA : Păi vezi ! ?
FISTULA : Bineînţeles, omul nu e un sistem inert, ca om de ştiinţă ştiţi asta mai bine decît mine. Sămînţa, ca să încolţească, trebuie s-o semene cineva...
FOUSTKA : Dacă ai, într-adevăr, vreun merit cu acest...
FISTULA : Ieliel...
FOUSTKA : ... Jeliel al dumitale la această nefericită în-sămînţare, atunci te blestem din toată inima ! Eşti un diavol şi nu vreau să am de-a face cu dumneata...
FISTULA : Iar judecaţi lucrurile fără moderaţie ! Dacă există diavolul, atunci el există, în primul rînd, în rioi ! " " ~* ~--------
FOTJSTKA :. în cazul ăsta dumneata eşti o gazdă a lui neobişnuit de îndrăgită !
FISTULA : Mă supraapreciaţi cel puţin aşa cum v-aţi supraapreciat, cu cîteva clipe în urmă, pe dumneavoastră, înţelegeţi : eu nu sînt decît un catalizator care-i ajută pe semenii săi să trezească sau să grăbească ceva ce sălăşluieşte sau se dezvoltă în ei, fără prezenţa lui ! Mulţumită ajutorului meu, pot pe urmă să descopere în ei curajul de a trăi ceva tulburător şi în felul ăsta să devină mai deplini, mai adevăraţi, mai veridici şi mai bogaţi, prin ei înşişi ! Nu trăim decît o dată, şi atunci de ce să ne petrecem cele cîteva decenii cîte ne-au fost hărăzite sufocîndu-ne sub povara unor scrupule fiaistine ? Ştiţi_de_ce_m-aţi denumit diavol ? Să vă şpun_ eu_: ca să IocalizaţȚ7~9e~ ţeama__propriilor scrupule., şi dei_ce_ea_ce .lejjJDD?yş*L îndymMaygasJtî3 răjpmid^reapGrsorxală
în_-dymMaygasJtî3, răjpmid^rea__p.Grsorxală_îii__ PCQfîriului_ey, în cazul _de__fa£ă înjmine_şi, **în acesta** feL-S3 vă uşuraţi viaţajprin „transfer" sau „proiecţie^1_ curn^spun^^oânîenîr de sţiin|57rr^Speraţr™că"printr-o asemenea manevră să păcăliţi propriile dumneavoastră ~" scrupule şi printr-o etichetă defăimătoare atribuită mie să le fiţi chiar pe plac ! Dar trebuie să înţelegeţi, domnule doctor, că eu, invalidul Fistula, nu v-aş fi urnit din loc> nici măcar cu un milimetru, dacă dumneavoastră n-aţi fi visat de mult, în taină, acest îndemn ! Micul nostru experiment n-a avut altă menire decît să vă dezvăluie aceste cîteva trivialităţi... FOUSTKA : Şi cum rămîne cu asigurările dumitale des-
Pre nevinovăţia lui ? M-ai minţit cu neruşinare ! îSl ULA : Unde dai şi unde crapă ! Singur vă minţiţi. In definitiv îi puteaţi vorbi acestei copile despre fru-

museţile concepţiei ştiinţifice despre lume şi despre importanţa istorică pe plan mondial a institutului dumneavoastră, şi-n felul ăsta n-ar fi ameninţat-o-nici un pericol ! Dar dacă aţi procedat cum aţi procedat, nu trebuia să-i întoarceţi spatele într-un con-flict, din punctul dumneavoastră de vedere egoist si fără speranţă —• şi, practic, s-o lăsaţi pe drumuri ! Dar nu despre asta e vorba acum. Un lucru trebuie să-l recunosc cu profund respect : pentru un începător, travestiul dumneavoastră, acest clasic instrument al lui Jeliel, îmbrăcînd sutana sfîntă a **înflă-**căratului căutător al Celui da sus *(arată cu degetul* **în** *sus)* ca adevărat izvor al semnificaţiei universului şi al tuturor imperativelor morale — a fost, într-adevăr, remarcabil ! Pălăria jos !
FOUSTKA *(furios) :* Ce travesti ? N-am spus decît ceea. ce gîndesc !
FISTULA : Scumpe prieten...
FOUSTKA : Nu sînt prietenul dumitaie !
FISTULA : Scumpe^ domn^jadevărul nu e, totuşi^ numai ce gîndim, cT~şi ce, *"(STce,* eum_şijru-ee-împrejurări îlrostimj2I~
_j2I
FOUSTKA" (^ *priveşte o clipă cu ochii holbaţi, apei dă cu tristeţe din cap, aprobator ; se plimbă un*

timp prin încăpere, după care se reaşază şi peste cîteva clipe, începe cu o voce scăzută): Nu mi-e întru totul limpede cum anume au aflat de contactele noastre, drept care voi fi, mai mult ca sigur, pedepsit exemplar,. exclus din institut, defăimat şi, probabil, lipsit de mijloacele de existenţă şi de altele... Motivul însă, cel puţin pentru mine, este exterior şi fără importanţă ; adevărata semni.fjcaHp a c^_PP mă aşteaptă o *văd* în altceva : va-fi o pedeapsă, poale „bineroeFi-tată t d~EII ibli
p, p
tată, pentru condamna~EIIa iresponsabilitate a comper-tamentului meu, ppnt.rnjTţprrierpa vigilenţei morale prin~cedarei~în faţajspitei de a seduce, amgtiljde ceea tdi jţăT"
ce se naştedin_ pura vanjţăTe"~â~geIoziei neîntemeiate şi râutSTioase. încereînd pnn asta să împuşc doi iepuri deodafaT~pe cineva" să cîştig şi, în acelaşi timp, pe cîneva să rănesaJÂm fost, într-adevăr, orbit de Ceva diabolic ce sălăşluieşte în mine, şi, deci, îţi sînt re-
cunoscător că m-ai ajutat, indiferent din ce motiv, prin ce procedeu şi în ce măsură, să trăiesc această experienţă ; trezind în mine acea ispită de a seduce si, deopotrivă, acea gelozie răuvoitoare, mi-ai înlesnit cunoaşterea mai bună a propriei mele persoane, inclusiv a laturilor cele mai întunecate. Dar nu numai^alît : prin expunerea dumitaie mJ:ai_ajuţ5ţ~s3rTum^ez__şi adevărata sursă a îndoielilоîrZşL,erorilor
într-adevăr, nu se află nicăierL.in--altă^p_art_e,_decît în
mine şi numai în mineTTntîlnirea noasj^rj^jiajcă aşa__
po'âte fi denumit procedeul_cu__care te-ai strecuraOn .sufletul__meu," n^regret. A fos|^£j£cţl^JmpOTtantă si intenţiile dumitaie tpnphrnq^p ŢŢI-3" a-jiţtat «ă des-
ş ţ j
copăr în TrlmlTo.. lummă_jipjjiEL_îţi spun toate astea
i'iino!că7aşa~cum sper, nu ne vom mai vprjpa nirindată, iar acum vei părăsi, neiritirziat, această_casăi__(lPaii2â *maitw&eiittgaTxr)*
FISTULA *(scoale pe îndelete pantofii din pungă, îi priveşte un timp îngîndurat, îi miroase, apoi îi aşază în faţa lui şi se întoarce zîmbitor spre Foustka):* Fiecare îşi făureşte singur propriul destin-! Voiam să mai spun ceva, dar acum mă întreb dacă nu-i mai bine să aştept momentul cînd veţi fi, dacă mi-e permis să mă exprim astfel, mai înflăcărat şi, deci, mai receptiv...
FOUSTKA : Ce voiai să spui ?
FISTULA : Voiam să spun că mecanismul rotaţiei ideilor, pe care mi l-aţi demonstrat acum, îl cunosc aşa cum îmi cunosc aceşti pantofi. Noi ermeticii numim asta Sindromul compensatoriu Smichovskv.
FOUSTKA : Ce mai e şi asta ?
FISTULA : Cînd un adept frînge pentru prima oară carapacea opreliştilor şi se deschide nesfîrşitelor orizonturi ale posibilităţilor sale ascunse, se trezeşte cu-rînd într-un fel de mahmureală, şi cade pradă unui sentiment apraape masochist de autoînvinuire şi auto-pedepsire. Această reacţie afectivă e lesne de înţeles din punct de vedere psihologic : în strădania de a fi, ulterior, pe placul scrupulelor sale trădate, adeptul suprainterpretează fapta cu care le-a trădat sub forma unei lecţii purificatoare, căreia trebuie să i se supună

spre a deveni mai bun. Pe scurt, **îşi** face din asta uq mic parchet pentru dansul ritual întru slăvirea principiilor sale. De obicei asta nu durează mult, iar după trezirea din mahmureală surprinde ceea ce noi ştim pe loc, dar nu putem să-i explicăm : adică dezacordul grotesc între potrivnicia valorilor în numele cărora a evocat asupra lui pedeapsa cea mai severă şi semnificaţia fundamentală, existenţială, a experienţei trăite cu care încearcă să se izbăvească prin ispăşirea acestei pedepse...
FOUSTKA *(sare şi izbeşte furios cu pumnul* ***în*** *masă):* Gata, ajunge ! M-am săturat de povestea asta ! Dacă îţi închipui, cumva, că prin această retorică a dumi-tale vei reuşi să mă bagi iar în nu ştiu ce aiureală., sau să mă cîştigi pentru o nouă pseudoaventură, te înşeli amarnic !
FISTULA : Amarnic vă înşelaţi dumneavoastră, dacă socotiţi că nu sînteţi de mult băgat şi **cîştigat...**
FOUSTKA *(ţipînd)* : Afară !
FISTULA : îmi permit să vă atrag atenţia că, atunci **cînd** veţi reveni pe tărîmul realităţii şi veţi dori eventual o consultaţie, s-ar putea să nu fiu la îndemînă. Dar, în definitiv, asta e o chestiune care vă priveşte personal...
FOUSTKA : Pleacă, te rog ! Vreau să rărnîn singur cu sindromul meu compensator Smichovschi !
FISTULA *(apucă încet pantofii, răsucind capul în semn de nedumerire. Apoi, deodată, dă cu pantofii de pă-mînt, sare şi începe să se lovească sălbatic cu pumnii în frunte)*; Să fie oare cu putinţă una ca

asia ? într-o criză de furie pentru că şi-a permis să filozofeze cîteva clipe cu alta, amanta îl denunţă că întreţine legături cu un magician...
FOUSTKA : Cum ? ! Asta-i minciună grosolană !
FISTULA : Şi pentru asta el ar fi dispus **să-şi** piardă, fără luptă, existenţa, viitorul ştiinţific şi poate chiar întreaga avere ! Am văzut multe la viaţa mea, dar aşa ceva încă n-am văzut ! Pînă şi Smichovsky ar înnebuni pe chestia asta...

FOUSTKA :' N-o cred în stare de o mîrşăvie atît de josnică ! Ea care a trăit cu mine atîtea clipe însorite de fericire curată !
FISTULA : Ce ştiţi dumneavoastră ce zace într-o inimă de femeie ! Poate că tocmai amintirea acestor clipe îi dă ghes spre o asemenea faptă ! *(Ss linişteşte, se **aşază.** şi scoate încet papucii, îi miroase, apoi ii introduce cu grijă în pungă şi îşi încalţă pantofii. Pauză mai lungă.)* '
FOUSTKA *(cu vocea scăzută) :* Şi, după dumneata, ce-aş mai putea face ?
FISTULA :'Să lăsăm asta...
FOUSTKA : Totuşi, ai putea să-mi spui.
FISTULA : După cum sper că aţi înţeles, nu-mi place să dau sfaturi. concrete şi nici să aranjez ceva în locul altuia., In;.cel mai. bun caz îl. stimulez... din cînd în cînd... ***(Gata** încălţat îşi ia punga cu pantofi şi se îndreaptă spre uşă.)*
FOUSTKA *(izbucneşte):* Ei, drăcia dracului... vorbeşte clar !
FISTULA *(se opreşte, stă o clipă neclintit, apoi se întoarce "spre Foustkă):* Ajunge să mobilizaţi în dumneavoastră; în numele unei cauze bune, măcar o miime din viclenia pe care o mobilizează în el directorul dumneavoastră de dimineaţa pînă seara în numele unei cauze urîte ! *(începe iar să rînjească prosteşte ; Foustka îl priveşte înmărmurit. Se lasă cortina.)*
Sfîrşitul tabloului VI

.Tabloul VII

*(Aceeaşi încăpere a institutului, unde s-au desfăşurat tablourile unu şi cinci. In locul lustrei **atîrnă** un bec. La deschiderea cortinei pe scenă se află Loren-**covâ, Kotrly** şi Neuwirth. Lorencovâ, în halat alb, stă*

aşezată la masa de lucru, se uită într-o oglinjoară sprijinită de maşina de scris şi se pudrează. Kotrly, tot în halat alb, stă tolănit pe banchetă, şi-şi citeşte ziarul. Neuwirth, în ţinută de stradă, stă în picioare în dreptul bibliotecii şi cercetează o carte. Scurtă pauză.)
LORENCOVA : Cum rămîne cu cafeaua ?
KOTRLY *(fără să-şi ridice privirea) :* N-ai vrea s-o faci tu?
LORENCOVA : Şi de ce nu tu ?
FOUSTKA *(intră grăbit pe uşa din fund, îmbrăcat în pulovăr negru şi pantaloni negri, în mină ţine o servietă) :* Ahoi...
(Nimeni dintre cei prezenţi nu reacţionează la intrarea lui, toţi continuă să facă ce-au făcut pînă atunci. Foustka lasă servieta pe birou şi scoate la iuţeală din ea nişte hîrtii.)
FOUSTKA : Au fost ?
NEUWIRTH *(se întoarce)*; încă nu...
(Văzînă că Lorencovâ nu-i eliberează scaunul, Foustka se apropie de banchetă şi se aşază lingă Kotrly. Pauză.)
LORENCOVA : Biata Margareta... *(Foustka devine atent.)*
KOTRLY *(fără să-şi ridice privirea)*: Ce-i cu ea ? LORENKOVA : A încercat să-şi taie venele...
(Foustka se ridică tulburat.)
KOTRLY (fără să-şi *ridice privirea):* Vasăzică, e adevărat ?
NEUWIRTH ffără să se *întoarcă):* Am auzit c-au dus-o la psihiatrie..
LORENCOVA : Sărăcuţa...
(Foustka se reaşază. Pe uşa din dreapta intră, ţinîn-du-se de mină, Adjunctul în ţinută de stradă şi Pe-truska în halat alb. Lorencovâ ascunde repede oglin-
joara şi pudriera în buzunarul halatului: Kotrly strînge ziarul; Neuwirth lasă cartea şi se întoarce; Lorencovâ, Kotrly şi Foustka se ridică în picioare.)
KOTRLY : Bună dimineaţa, domnule adjunct.
ADJUNCTUL : Noroc, prieteni ! Şi luaţi loc, vă rog... *(Cei trei se aşază. Scurtă pauză.)* Dar n-o văd

pe Vilma...
FOUSTKA : E la dentist. *(Scurtă pauză.)*
ADJUNCTUL : Hm... Cum bine ştiţi, ne aşteaptă azi o misiune deloc uşoară... Nu-i în intenţia nimănui — cum frumos a spus domnul director — să organizeze aici o vînâtoare de vrăjitoare. Adevărul trebuie să iasă biruitor, fie ce-o **fi.** Dar tocmai de aceea trebuie să ne reamintim că a_căuta adevărul înseamnă a căuta adevărul **integral şi** netrunchiat. Căci adevărul, ca să zic aşă71viTircT6ăr~eeeă ce e dovedit într-un **fel** sau altul, ci şi ce şi cui slujeşte faptul dovedit, sau în ce scop poate fi exploatat, şi mai depinde şi de cine, de ce şi în ce împrejurări îl apără... Cq_c>arneni de ştiinţă ştirn _bine că prin ruperea jonui anumit element din contextul legat" nŢnrsalp mai **largi, putem nu numai** sâ^îrffepîasăm sau să-i schimbam semnificaţia, ci, pur-şi simplu, **să-l** răsturnăm cu capul în jos şi astfel să facem din adevăr minciună sau, invers, din minciună adevăr^ Pe scurt : n-ar trebui să pierdem, din eîmpul nostru vizual, fundalul viu al faptei de care ne vom ocupa şi concluziile pe oare le vom trage în legătură cu ea. Sper că nu e cazul să mai dezvolt această chestiune, ce naiba, doar nu sîntem copii ! Ori, poate, sîntem ?
KOTRLY": Nu sîntem...
ADJUNCTUL : Păi vedeţi ! Cine hrăneşte azi vinderelii ?
NEUWIRTH : Eu...
ADJUNCTUL : Fain...
(Pe uşa din dreapta intră Directorul in halat alb. Lor rencovâ, Kotrly şi Foustka se ridică numaidecît.) KOTRLY : Ahoi... DIRECTORUL : Noroc, prieteni ! < Şi luaţi loc, vă rog.
(Cei trei se aşază. Scurtă pauză.) Dar n-o văd pe Vilma.

ADJUNCTUL : Nici eu n-am yăzut-o .cînd. am venit. Aud că e.la dentist. ..:,, .,_ , ...
..,
DIRECTORUL *(se apropie de Kotrly şi-i întinde mina. Acesta se ridică):* Cum ai dormit ?
KOTRLY : Excelent. v ' V. ."."'
DIRECTORUL *(îl strînge de braţ prieteneşte şi se întoarce spre ceilalţi):* Cum bine ştiţi, rte- aşteaptă azi o misiune deloc uşoară...
ADJUNCTUL: Exact aşa le-am spus'şi' eu colegilor cu cîteva clipe în urmă, domnule director !.' ' .
DIRECTORUL : Despre ce-i vorba ştim cu toţii, aşa că putem renunţa la introduceri lungi şi inutile...
(Pe uşa din fund dă buzna cu sufletul la gură Vilma, ţinînd în mînă o cutie mare de carton.)
VILMA : Iertaţi-mă, domnule director, îmi pare foarte rău... am fost programată de dimineaţă la dentist şi închipuiţi-vă că...
DIRECTORUL : Ştiu, luaţi loc...
(Vilma se aşază pe patul acoperit cu pînzâ cerată, lasă cutia jos, lingă picioarele ei, îi sugerează ceva din priviri lui Foustka, apoi îi arată că-i ţine pumnii.)
LORENCOVÂ *(se apleacă spre ea şi-o întreabă încet):* Ce-ai aici ?
VILMA *(încet):* Am scos grilul de la reparat.
LORENCOVÂ *(încet):* Credeam.că ţi-ai cumpărat o pălărie nouă... . .
VILMA *(încet):* Nu...
DIRECTORUL : Unde am rămas ?
KOTRLY : Ai spus să renunţăm la nişte introduceri lungi şi inutile.
DIRECTORUL : A, da... Renunţăm deci la introduceri lungi şi inutile şi trecem direct la chestiune. Domnule Foustka, vreţi să... *(Ii face semn să iasă în faţă. Foustka se ridică, trece în mijlocul încăperii şi se j^ostează în locul indicat de director.)* Aşa e bine. Putem începe ?
FOUSTKA : Desigur...
DIRECTORUL : Deci : aţi putea să ne spuneţi, domnule coleg, dacă e adevărat că de mai multă vreme...
(în clipa aceea pe uşa din dreapta intră Secretarul, se apropie' de Director şi-i şopteşte, îndelung, ceva la ureche. /Directorul dă din cap, aprobator. După ce Secretarul termină, Directorul viai dă o dată din cap; ' Secretarul iese pe uşa din dreapta.)
DIRECTORUL :, Unde am rămas ?
KQTRLY ; L^al întrebat dacă e adevărat că de mai multă vreme...- ....
DIRECTORUL : Aha. Deci : ai putea să ne spui, domnule coleg, dacă e adevărat că de mai multă vreme te

ocupi: cu studierea aşa-numitei literaturi ermetice ?
FOUSTKA : E adevărat ! .' .
ADJUNCTUL:.De cînd.? .
FOUSTKA : Exact nu ştiu.
ADJUNCTUL :' Cu aproximaţie : jumătate de an ? Un an ?
FOUSTKA : Cam aşa.:.'.. .", . ;.'
DIRECTORUL : Şi, după aprecierea dumitale, cam cîte cărţi ai citit în această perioadă ?
FOUSTKA : iNu le-ara numărat...
ADJUNCTUL : Cu aproximaţie : cinci ? treizeci ? cincizeci ? .. . . . •..,.
FOUSTKA : Poate cincizeci..
DIRECTORUL : Şi cui le-ai împrumutat ?
FOUSTKA ;. Nimănui,. .
ADJUNCTUL: N-o , să pretinzi, sper, domnule coleg, că asemenea cărţj, .atît de căutate, atît de rare şi azi aproape, inaccesibile, nu ţi le-a cerut nimeni cu împrumut !..Prietenii idumiţale nu se poate să nu le fi văzut... , ...
FOUSTKA : Eu nu-mi invit prietenii acasă, şi, din principiu, cărţi.nu împrumut .nimănui...
DIRECTORUL :-Bine, bine. Şi-acum, te rog să te concentrezi, căci urmează o întrebare importantă : ce anume te-a' determinat spre acest studiu ? De ce ai început .să te.ocupi atît de sistematic de această problemă ?
FOUSTKA : De multă vreme eram neliniştit de interesul crescînd al tinerilor pentru tot ce, într-un fel anume, scoate in ; evidenţă aşa-numitul supranatural. Din a-ceastă nelinişte s-â născut în cele din urmă intenţia

mea de a scrie o broşură, în care **să** încerc să demonstrez tocmai caracterul ezoteric al acestui—conglomerat eterogen de fragmente răstălmăcite de diverse **cercuri culturale,** în ce contradicţie flagrantă se **aflâ** diferitele doctrine idealiste .şi mistice ale trecutului cu nivelul contemporan de cunoaştere a **lumii.** Printre altele, am ales ezotericul ca obiect al observaţiilor mele critice şi pentru interesul necritic de cure se bucură in ziua de azi. Proiectul meu pre-supune, fireşte...
DIRECTORUL *(U întrerupe):* Domnule coleg, vă asigur că nimeni dintre noi nu s-a îndoit de faptul că veţi răspunde exact aşa la întrebarea ce vi s-a pus. Dar nimeni dintre noi nu ştie, deocamdată, cum intenţionaţi să explicaţi faptul şocant de a fi practicat magia...
FOUSTKA : Mult n-am practicat-o, mai curmei am răs-pîndit despre mine această poveste...
ADJUNCTUL : De ce ?
FOUSTKA : Fiindcă acesta era unicul procedeu de a trezi încrederea în nişte oameni atît de neîncrezători cum sint magicienii de azi...
DIRECTORUL : Aşadar, ai dorit să le **câştigi** încrederea... Interesant, foarte interesant ! Şi în ce măsură ai reuşit s-o cîştigi ?
FOUSTKA : Deocamdată am înregistrat un succes relativ modest, în persoana unui individ care m-a vizitat de două ori şi despre care aţi fost informaţi.
DIRECTORUL : Şi ţi-a spus 'de ce te-a căutat ?
FOUSTKA : Zicea că auzise de interesul meu pentru magia practică şi e dispus să mă iniţieze...
DIRECTORUL : Şi dumneata ai consimţit ?
FOUSTKA : Textual nu, dar nici nu l-am refuzat textual. Povestea e, ca să zic aşa, în stadiul tatonării reciproce...
ADJUNCTUL : Şi ce doreşte în schimb de la dumneata ?
FOUSTKA : Să depun, în caz de nevoie, mărturie că s-a pus la dispoziţia ştiinţei...
ADJUNCTUL : Aţi auzit, domnule director ? Şmecheri unşi cu toate alifiile...
DIRECTORUL : Am impresia, domnule coleg, că a sosit momentul întrebării noastre fundamentale : cum ex-

plici dumneata că, pe de o parte, ai o concepţie ştiinţifică despre lume şi, deci, ştii că magia e o şarla-tanie curată ,iar pe de altă parte încerci să cîştigi încrederea magicienilor, şi cînd unul

dintre ei te caută cu adevărat, dumneata nu numai că nu-l ridiculizezi şi nu-l .dai pe uşă afară, ci, dimpotrivă, te pregăteşti să colaborezi cu el ; ba, mai mult, pînă la urmă îl mai şi acoperi ?! După mine, cu greu vei putea explica asemenea relaţii şi activităţi obscure prin interesul ce-l porţi analizei critico-ştiinţifice... FOUSTKA : Poate o să vi se pară o nesăbuinţă, dar eu am simţit de la început că grija mea pentru cei pe care-i ademenesc aceşti şarlatani şi intenţia de a lupta eficient împotriva unor asemenea seducători nu pot şi n-am voie să le limitez la o simplă activitate teo-reţico-propagandistică. Am fost şi sînt încredinţat că n-ar fi cinstit din partea mea dacă aş continua să urmăresc cu pasivitate realitatea vie, în **strădania** de a-mi păstra, cum se zice, mîinile curate şi să-mi mint conştiinţa cu iluzii, Dumnezeu ştie cu ce uriaşă amploare practică a luptei mele teoretice. Am simţit, pur şi simplu, că cine a spus A trebuie să spună şi B, si că e de datoria mea cetăţenească să pun cunoştinţele mele teoretice în slujba luptei practice, adică a urmăririi concrete a focarelor acestor activităţi, a prin-. derii şi demascării adevăraţilor iniţiatori ai acestor activităţi. în definitiv ce facem noi aici ? Juram în **permanenţă că** luptăm împotriva pseudoştiinţei, a **misticismului** şi a superstiţiilor^ şi dacă ar trebui să~~ară-tăm cu "d^etuLjriacar pe unul dintre răspînditorii acest or_" otrăvuri, n-am fi" m stare! Dar _ nu numai noi : e _de-a_jdreptul~llict edibil CÎT'de puţin se reu-şe'şte,^e6camdita7~o~cît de mică infiltraţie în aceste medii şi cît de puţin se ştie despre ele datorită acestor carenţe ! Şi atunci de ce să ne mire faptul că se dezvoltă atît de vesel şi de frumos ? De aceea m-am decis să intru în graţiile acestor cercuri, să pătrund în miezul lor şi să adun, direct, pe teren, materialul doveditor. Ceea ce, fireşte, nu voi putea face decît simulînd, măcar parţial, credinţa in duhurile, iniţierile, evocările, reflexele regresive şi toate aiurelile lor. Ba chiar şi unele promisiuni de a tăcea sau de

eventuală acoperire voi fi nevoit să. le. fac, Ynăcar de ochii lumii. Pe scurt, m-am hotărît să-fiu un soldat discret şi poate chiar însingurat al.acestui război tainic, întrucît am ajuns la concluzia că la această luptă mă obligă cunoştinţele. mele în materie, E .vorba de un domeniu în care, din păcate,, aşa-numita *vedere largă* continuă să aibă greutate, • dacă ,nu cumva e chiar condiţia primordială a participării la viaţa lui.

(Pauză îndelungată; toţi rămîn înmărmuriţi; se ***uită*** *unul la altul — în cele din urmă tocite privirile* ,se *concentrează asupra Directorului.)* ""

DIRECTORUL: Vasăzică, dumneata, de-fapt, ei da, da... *(Pauză.)* în definitiv n-ar fi rău dacă institutul nostru ar putea să se prezinte cu nişte succese concrete de acest gen! Colegul Foustka. are dreptate • cînd spune că nici un război n-a fost cîştigât pînă acum cu ajutorul broşurilor...

ADJUNCTUL *(lui Foustka):* Dacă am înţeles bine, dumneavoastră aţi fi dispus să ne asiguraţi, despre fiecare întîlnire cu acest individ sau cu ceilalţi, o înregistrare pentru nevoile institutului nostru;

FOUSTKA : Bineînţeles ! în definitiv, acesta e, de fapt, rostul pentru care fac această treabă...'

ADJUNCTUL : Asta n-ar fi o chestiune de neglijat, cum bine a spus domnul director. Un lucru însă nu mi-e clar : de ce a trebuit să aflăm despre lăudabila dum-nea voastră iniţiativă abia acum, şi, aşa cum reiese, în temeiul unor învinuiri nejustificate ? De ce nu ne-aţi informat de la bun început despre decizia dumneavoastră şi despre primii paşi întreprinşi în această direcţie ? . • : :-:

FOUSTKA : Am greşit cumva. Dar eu am văzut lucrurile cu totul altfel.: ca om de ştiinţă în domeniul practicii cetăţeneşti planificate, mi-am însuşit, fără voia mea, rolul de om de ştiinţă independent care nu dă socoteală de toate îndemnurile sale profesionale. Am crezut că e de ajuns, la **fel'** cj în teorie, să prezint asupra activităţii mele un referat,. abia în clipa în care va fi, într-adevăr, ceva de;spus,..adică atunci cînd voi avea în mînă ceva concret,. relevant şi utilizabil.

Nu mi-a dat deloc prin minte că o informaţie întîm-plătoare cu privire la activitatea mea,

venită dintr-o sursă neinformată despre menirea acesteia, ar putea zdruncina în vreun fel încrederea de care m-am bucurat aici.
DIRECTORUL : Asta nu trebuie să te mire, domnule coleg ! Decizia dumitale, oricît de nobilă ar fi, e, din păcate, atît de neobişnuită şi, cinstit vorbind, atît de neaşteptată tocmai din partea dumitale, încît, în mod logic, am fost siliţi în primele clipe să ne gindim la ce-i mai rău decît la ce-i mai bun...
ADJUNCTUL : Asta nu trebuie să vă mire, domnule coleg !
DIRECTORUL : Bine, acum să tragem o concluzie : m-ai convins că a fost vorba de o simplă neînţelegere şi mă bucur că lucrurile s-au lămurit la timp. în ceea ; ce mă priveşte, apreciez mult curajoasa dumitale iniţiativă şi, în plus, te asigur că această muncă va fi preţuită cum se cuvine, mai ales atunci cînd te vei deprinde să întocmeşti despre ea documentaţia sistematică pe care ne-o vei prezenta în mod sistematic. Are cineva vreo întrebare în legătură cu acest punct ? \ *(Pauză stînjenitoare.)* Nimeni ? Bun. în cazul ăsta a sosit momentul să vă anunţ o mică surpriză : serata de mîine din grădina institutului va fi costumată ! LORENCOVÂ : Bravo !
KOTRLY : Excelentă idee ! .
ADJUNCTUL : Nu-i aşa ? Şi mie îmi place, foarte mult... LORENCOVÂ : Şi care va fi tema ?
DIRECTORUL : Cum care ?! SABATUL *(Prin încăpere trece un val de emoţie tulburătoare.)* Un vîrtej ameţitor de diavoli, vrăjitoare, magi şi magicieni ! Costumaţie stil ! Iniţial, am conceput-o doar ca pe o încercare de înviorare a tradiţiei seratelor noastre cu un element parodic : m-am gîndit că dacă seara am ridiculiza în mod spontan ceea ce peste zi trebuie să combatem cu sînge rece şi cu faţa gravă, am putea influenţa cît se poate de favorabil, în spiritul costu-Wo-terapiei moderne colective, atitudinea noastră faţa de munca pe care o desfăşurăm. Pe scurt, prin compromiterea de moment a problemei să-i subliniem seriozitatea permanentă, prin uşurinţa cu care o vom

privi să atragem atenţia asupra greutăţii ei, prin detaşare să ne apropiem de ea. Acum însă, văd că, mulţumită unui concurs de împrejurări, povestea poate fi concepută şi altfel, şi anume : ca un omagiu glumeţ adus muncii pline de abnegaţie a colegului Foustka, pe care s-ar putea să-l aştepte în afara necesităţii de travesti în sensul figurativ al cuvîntului şi rolul de neinvidiat al travestiului textual — de pildă, cînd va dori să se furişeze la oficierea unui ritual al magiei negre ! *(Rîsete amabile.)* Să socotim deci povestea asta, printre altele, ca pe un punct vesel supus unei discuţii serioase pe care tocmai am încheiat-o ! Cine hrăneşte azi vindereii ?
NEUWIRTH : Eu !
DIRECTORUL : Fain ! ***(lui** Kotrly)*; Nu uita, Vilem ***t** (Cortina.)*
Sfîrsitul tabloului VII

Tabloul VIII

(Din nou în locuinţa Vilmei. La deschiderea cortinei Foustka, în chiloţi, stă aşezat pe marginea patului, iar Vilma, în combinezon, se piaptănă în faţa oglinzii; situaţie aidoma celei de la începutul tabloului al patrulea.)
FOUSTKA : îl şi văd pe ăsta mulţumindu-se cu un *pupic* pe obraz, de vreme ce a intrat, sînt sigur că a încercat măcar să danseze cu tine.
VILMA : Te rog să încetezi, Jindfich ! Eu nu te întreb de anumite detalii, deşi aş avea mult mai multe motive s-o fac !
(Scurtă pauză ; Foustka se ridică şi începe să umble îngîndurat prin încăpere. Vilma încetează să se mat-pieptene şi-l priveşte, cu mirare.)
VILMA : Ce-i cu tine ?

yoUSTKA : Ce să fie ?
-yiLMA : Ai început atît de frumos.

FOUSTKA : Nu ştiu de ee, dar azi n-am dispoziţie pentru aşa ceva.
VILMA : Te tulbură prea mult povestea asta ?
FOUSTKA : Nu, asta, nu...
VILMA : Atunci, ce s-a **întâmplat** ?
FOUSTKA : Ştii tu prea bine.
VILMA : Nu ştiu nimic !
FOUSTKA : Zău ?... Nici cine m-a denunţat directorului că a fost pe la mine magicianul acela, nu ştii ?
VILMA *(râmîne înmărmurită, apoi aruncă pieptenul şi, sărind în sus emoţionată, se uită la Foustka cu ochii speriaţi):* Pentru numele lui Dumnezeu, Jindfich, doar nu-ţi închipui că...
FOUSTKA : Nimeni altul din institut nu ştia de povestea asta !
"VILMA : Ai înnebunit ?De ce să fi făcut una ca asta ? Dacă tot m-ai jignit cu ideea că aş fi în stare să denunţ pe cineva acestui imbecil, cum poate să-ţi dea prin minte că m-as duce să te denunţ tocmai pe tine ! Asta ar fi ca şi cînd m-aş denunţa pe mine însămi ! Ştii doar cît de mult ţin să n-ai necazuri şi să fii fericit, şi cît de îngrijorată sînt mereu din pricina ta ! Ce motiv aş avea, aşa deodată, ca să te distrug ? Şi o dată cu tine şi pe mine, şi legătura noastră, viaţa noastră comună, jocul nostru de-a gelozia, dragostea noastră confirmată de fulgerele adevăratei gelozii, care la tine au început să apară în ultima vreme, a-**mintirile** noastre despre toate clipele luminoase de dragoste curată pe care le-am trăit împreună — asta ar fi, pur şi simplu, o nebunie !
POUSTKA : Şi dacă tocmai aceste amintiri despre acele clipe însorite constituie codul pentru o asemenea faptă? Ce ştiu eu despre inima femeii ?! Poate că ai vrut să te răzbuni pentru Margareta — sau la mijloc a fost teama de invalidul acela şi strădania de a mă scăpa în felul ăsta de prezumtiva sa influenţă...
{Vilma dă fuga spre pat, cade cu faţa în perne şi izbucneşte într-un hohot de plîns disperat, cu sughi-
331
ţuri. Foustka rămîne o clipă descumpănit, se uită, la ***Vilma,*** *apoi se aşază cu grijă Ungă ea şi* ***începe, să-i*** *mîngîie părul.)* ....
FOUSTKA: Ei, hai, Vilma... *(Pauză; Vilma plînge-;)* Eu n-am gîndit aşa... *(Pauza; Vilma* ***plînge.)*** N-a fost de-cit o glumă... *(Pauză; Vilma plînge.)* Am **vrut să încerc** un nou studiu... *(Pauză;˙ pe neaşteptate Vilma se ridică energic, îşi şterge cu batista ochii şi nasul. După ce se linişteşte şi se simte din nou destul de puternică, îi spune cu răceală.)*
VILMA : Pleacă !' *(Foustka încearcă s-o mîngîie, ea* ***îl*** *respinge şi strigă.)* Nu te atinge de mine şi pleacă imediat..
FOUSTKA: Hai, Vilma, ce-i cu tine? N-am spus-chiar atîtea răutăţi ! De cîte ori n-ai vrut să-ţi spun-mult mai multe...
VILMA: Atunci a fost altceva! Iţi dai seama,, măcar, ce-ai făcut acum ? De fapt, m-ai învinuit că sînt pusă să te iscodesc ! îţi cer să te îmbraci, să pleci şi să nu încerci niciodată să lipeşti ceea ce ai spart acum cu atîta brutalitate !
FOUSTKA : Vorbeşti serios ?
VILMA : Cel puţin am scăpat de-o poveste. Mai devreme-sau mai tîrziu tot aici ajungeam !
FOUSTKA : Din pricina acestui dansator ?
VILMA : Nu...
FOUSTKA : Atunci de ce ?
VILMA : Pentru că încetez să te mai preţuiesc...
FOUSTKA : Aud asta pentru prima oară...
VILMA : Fiindcă nu durează de mult. De fapt, **mi-am** dat seama de acest lucru abia azi cînd am văzut prin ce procedeu ţi-ai salvat pielea la institut; cu **atîta** neruşinare şi de faţă cu toţi să te oferi directorului ca denunţător !?! Şi-acum, colac peste pupăză, tu, confident declarat de bunăvoie şi în public, îndrăzneşti să mă acuzi pe mine, femeie onestă şi devotată, de turnătorie, şi încă împotriva ta ! îţi dai seama ce absurditate ? Ce-i cu tine ? Nu cumva eşti într-adevăr posedat de diavol ? Individul acela te-a zăpăcit, Dumnezeu **ştie** ce ţi-a sugerat şi ce vrăji experimentează pe pielea ta.
332
FOU'STKA *(se riăică brusc şi începe să umble iritat prin • încăpere):* Dacă vrei să ştii, nu face nici o experienţă pe pielea mea, cî~ma"ajută doar să mă cunosc mai bine şi 'să înfrunt tot răul care **somnolează fo minp** Mai departe : acea confidenţialitate, cum o numeşti tu, a fost pentru mine nu

numai singurul procedeu de a mă salva ci, totodată, unica modalitate de a-l ajuta şi pe el ! Dacă vor şti eă-l am sub control, ii vor lăsa în pace. Şi, în sfîrşit : bănuiala că despre e-xistenţa lui. au aflat de la tine, n-am putut, pur şi •simplu, s-o tăinuiesc în faţa ta, căci, vorba ceea, ce fel de legătură ar mai fi între noi dacă ne-am ascunde unul de altul. Puteai spune asta, într-un.moment de emoţie, fără intenţie, în faţa cuiva în care eronat ai avut încredere, sau undeva unde putea să te audă vreun nechemat.
VILMA : N-am spus nicăieri nimic, nici intenţionat, nici > din eroare, iar de bănuiala ta puţin îmi pasă, după ... cum puţin îmi pasă că ai exprimat-o atît de grosolan — iar acum, cînd e prea tîrziu, încerci să repari această grosolănie. Ceea ce mă deranjează e faptul că a putut să-ţi dea prin minte aşa ceva ! Dacă eşti în stare să gîndeşti măcar. o clipă aşa ceva despre mine, atunci, într-adevăr, nu mai are rost să fim împreună. *(Pauză.)*
FOUSTKA *(se aşază abătut în fotoliu şi priveşte nătîng înaintea lui):* Sînt un bou, că ţi-am spus, întotdeauna stric totul ca un prost, ce-o să mă fac fără tine ? Mai bine nu m-aş mai vedea...
VILMA : Pînă la urmă, te mai şi compătimeşti !
FOUSTKA : îţi aminteşti ce ne-am spus cîndva pe digul acela de sub ulmi ?
VILMA : Digul acela nu-l amesteca în povestea asta, oricum nu-ţi mai ajută la nimic, prea mult rău mi-ai făcut ca să mai poţi îndrepta lucrurile manipulînd cu amintirile noastre. Şi-apoi : ţi-am cerut ceva.
FOUSTKA : Adică, să plec ?
VILMA : întocmai ! 'OUSTKA : îl aştepţi pe dansator, nu-i aşa ?
vIA : Nu aştept .pe nimeni, pur şi simplu vreau să fiu smgură !
(Scurtă pauză, după care Foustka sare brusc ăîn fotoliu, aleargă spre Vilma, o trinteşte grosolan pe pat' şi-o ***strînge*** *sălbatic de gît.)*
FOUSTKA *(cu o voce întunecată):* Minţi, tîrfo ! VILMA ***(ţipă*** *de groază):* Ajutor !
(Foustka începe s-o gîtuie. în clipa aceea se aude soneria. Foustka o lasă din strînsoare, sare zăpăcit de lingă ea, o clipă stă dezorientat, apoi se îndreaptă încet spre fotoliu şi, în cele din urmă, se aşază, din nou, anevoie. Vilma se ridică, se aranjează în grabă, după care se apropie de uşă şi o deschide. în prag apun-Dansatorul cu buchetul de violete ascuns la spate.)
DANSATORUL : Iartă-mă că te deranjez la o **oră** alit de tîrzie — ţi-am adus doar aste... *(Ii întinde buchetul* J VILMA : Mulţumesc. Dar intră, te rog, şi rămîi...
(Dansatorul se uită uluit la Vilma, apoi la ***Foustka,*** *care stă prăbuşit în fotoliu şi cască ochii, absent, înaintea lui. Pauză stînjenitoare.)*
VILMA : Nu se simte bine, ştii, mi-e teamă un pic... DANSATORUL : Ceva cu inima ? VILMA : Probabil...
DANSATORUL : Atunci, pînă-i trece, să dansăm un pic, ce zici ? S-ar putea ca asta să-l înveselească..,
Sfîrsitul tabloului VIII

Tabloul IX

(Din nou în locuinţa lui Foustka. La deschiderea cortinei, îmbrăcat în halat de casă, se plimbă îngîndurat prin încăpere. După un timp mai îndelungat se aude un ciocănit în uşă. Foustka tresare, se opreşte, ezită o clipă, apoi strigă}

yoUSTKA : Cine e ? "
HOUBOVA ***(din*** *spatele scenei):* Eu sint, domnule doctor, Houbovâ !
FOUSTKA *(strigă):* Poftim, intră !
HOUBOVÂ *(din prag):* Aveţi un musafir.
FOUSTKA : Eu ? Pe cine ?
HOUBOVÂ : Ştiţi, ăla care...
FOUSTKA : Pute ?
HOUBOVÂ : Mda...
FOUSTKA : Să intre... *(Scurtă pauză. Houbovâ stă pe loc, descumpănită.)* Ce e ?
HOUBOVÂ : Domnule doctor...
FOUSTKA : S-a întîmplat ceva ?
HOUBOVÂ : Cum să vă spun... eu sînt o femeie proastă... ştiu că nU se cade să vă dau sfaturi...
FOUSTKA : Despre ce-i vorba ?

HOUBOVÂ : Nu vă supăraţi, dar eu, să fiu în locul dumneavoastră, n-aş avea încredere în omul ăsta ! Nu ştiu cum să vă explic, nu ştiu ce hram poartă, dar simt că omul ăsta n-are gînduri curate...
FOUSTKA : Data trecută chiar dumneata l-ai lăsat să intre.
HOUBâVA : Fiindcă mi-a fost teamă de el.
FOUSTKA : Admit, doamnă Houbovâ, că ţi se pare suspect, dar să ştii că în fond e un om nevătămător sau, mai precis, e prea neînsemnat ca să poată face vreun rău !
HOUBOVÂ : Şi aveţi nevoie să vă vedeţi cu astfel de oameni ? Dumneavoastră ?!
FOUSTKA : Doamnă Houbovâ, sînt un om în toată firea şi ştiu ce fac !
HOUBOVÂ : Vă spun asta fiindcă mi-e teamă pentru dumneavoastră : înţelegeţi-mă şi pe mine — vă ştiu de cînd eraţi un prichindel de trei ani — ştiţi eu... copii n-am şi....
FOUSTKA : Bine, bine, îţi mulţumesc pentru grija ce mi-o porţi, o înţeleg şi o preţuiesc, dar, crede-mă, acum nu e cazul să fii îngrijorată. Spune-i să intre şi nu te gîndi la povestea asta.
HOUBOVÂ *(iese lăsînd uşa întredeschisă, apoi din spatele scenei):* Poftiţi, domnule, intraţi.
335
(Fistula intră cu obişnuita-i pungă în mînă. Houbovă se uită în urma lui, clatină grijulie din cap şi închide uşa. Fistula schiţează un rînjet prostesc, se duce direct spre canapea, se aşază, se descalţă, scoate din pungă papucii, şi-i trage în picioare, introduce pantofii în pungă, pe care o depune apoi Ungă el, pe canapea.)
FISTULA *(rînjind):* Ei ?
FOUSTKA : Ce ei ?
FISTULA : Aştept să începeţi cu cântecul dumneavoastră
obişnuit.
FOUSTKA : Ce cîntec ?
FISTULA : Să plec imediat şi aşa mai departe... FOUSTKA (se *plimbă ingîndurat prin încăpere, după care*
se aşază la masa lui de lucru): Bine, atunci ascultă !
Punctul unu.: am înţeles că de dumneata omu] nu se . poate descotorosi şi, deci, n~are rost să-mi pierd Tfl~]nOlOţit diiTE^^Ij^Tucţul
]jnOlOţ ^^
să snprgăprpriez influenţajdumitale — cum o denumeşti dumneata : stimulatoare — am ajuns la concluzia câTTimpui petrecut în compania dumitale nu e pentru mine pierdut în întregime ; de vreme ce eu trebuie să fiu obiectul dumitale, nu văd de ce n-ai putea fi şi dumneata, ca răsplată, obiectul meu ? Oare propunerea dumitale iniţială n-a sunat aşa : că mă ajuţi să pătrund în practica dumitale dacă îţi asigur, în schimb, o anumită acoperire ? Ei, bine, m-am decis să accept această propunere.
FISTULA : Eram sigur că veţi ajunge la această concluzie, acesta fiind, de altfel, unul din motivele neintervenţiei mele. Mă bucur că, în sfîrşit, această neintervenţie dă roade. Dar ca să nu fiu prea modest : decizia pe care tocmai aţi manifestat-o, n-o atribui doar strădaniei dumneavoastră ci şi neîndoielnicelor succese spre care duce colaborarea noastră...
FOUSTKA : Nu ştiu la ce succese te referi ?
FISTULA : Ei, nu ştiţi. La institut nu numai că v-aţi menţinut în post, dar v-aţi consolidat şi poziţia pe care aţi deţinut-o. Mă bucur să constat cu acest prilej că
336
în cazul de faţă aţi ştiut să evitaţi chiar şi sindromul compensatoriu al lui Smichovsky, acesta fiind semnul sigur al unui vizibil progres...
FOUSTKA : Dacă prin asta vrei să spui că am renunţat la "toate principiile mele morale şi m-am deschis la tot ceea ce ţi-ai pus în gînd să trezeşti în mine, atunci află că te înşeli amarnic. Sînt mereu acelaşi, atîta doar că în urma recentelor experienţe am ciştigat mai mult sinee tece în ăutoconiEPiv fapt care îmrTSgraaijffi să ştiu întotdeauna, cu precizie, de undo si pînă unde pot merge într-o direcţie sau_alt_aȷ_fie_g_a si nouâ-oert^ ᵗOiJÎLi!î£>_l§ʳ^ ʳiˢᶜᵘi de a săvârşi ceva ce_asj3utea mai tîrziu să regret *arnârnj^(TTMuTMrUWDTne~uşor nelinTş-tit, se foieşte pe canapea,.privind în* ***jurul*** *hn.)* Ce-i cu dumneata ?
FISTULA : Nimic, ce să fie...
FOUSTKA : Arăţi de parcă ţi-ar fi teamă, stare pe căreia dumneata n-am cunoscut-o pînă azi şi care m-a surprins în mod deosebit tocmai acum după promisiunea textuală a acoperirii de care te-am asigurat... *(Fistula îşi scoate papucii, şi îşi scarpină tălpile ge-mînd.j* Doare ?

FISTULA : Trece... *(îşi pune din nou papucii, apoi, deodată, izbucneşte în hohote de rîs.)*
FOUSTKA : Ce găseşti de rîs aici ?
FISTULA : Pot să fiu sincer ?
FOUSTKA : Cit vrei...
FISTULA : De rîs sînteţi chiar dumneavoastră i
FOUSTKA : Cum ? Eu sînt de rîsul dumitale ? Nu crezi că' eşxi cam obraznic ?
FISTULA *(devine grav, se uită în jos. După o clipă îşi ridică privirea spre Foustka):* Uitaţi-vă, domnule doctor !... Faptul că v-aţi salvat cu o ticăloşie măruntă e, de la sine, în perfectă ordine. In definitiv a fost un procedeu spre care... Haaiah...
FOUSTKA : Cina ?
ULA : Haaiah, spiritul politicii şi cu mine, care v-am îndrumat... Mai puţin în ordine e însă faptul că în a-cest timp aţi uitat regulile jocului !
FOUSTKA : Ce reguli ? Ce joc ?

FISTULA : Dumneavoastră nu aveţi sentimentul că a-ceastă colaborare a noastră îşi are şi ea regulile ei ? Demolaţi-vă scrupulele după placul inimii — cum ştiţi astfel de fapte le salut din principiu şi oricînd. Dar să-l înşelaţi pînă şi pe cel care vă îndrumă pe această cale captivantă, aş zice de-a dreptul revoluţionară, socot că n-ar trebui ! Revoluţia are şi ea regulile ei ! Ultima oară mî-aţi spus că sînt un diavol, închipuiţi-vă pentru o clipă că, într-adevăr, aş fi ! Cum credeţi că aş reacţiona în acest caz, la încercarea dumneavoastră de a mă păcăli ?
FOUSTKA : De unde ai mai scos-o şi pe asta ? Eu nu încerc deloc să te păcălesc...
FISTULA : Dacă nu ne-am făgăduit textual acest lucru, din situaţia dată a reieşit, totuşi, că nu vom discuta cu nimeni despre colaborarea noastră şi cu atît mai puţin să raportăm despre ea unor instanţe care, categoric, nu-i doresc binele. S-ar fi putut spune, în pofida unei reţineri fireşti, că începusem să avem încredere unul în celălalt. Dacă nu v-aţi dat seama de semnificaţia lăuntrică a acestor aspecte ale înţelegerii noastre, şi v-aţi decis să mă batjocoriţi, atunci aţi comis prima eroare gravă în comportamentul dumneavoastră. Aţi citit, totuşi, destule ca să ştiţi că şi în sferele noastre există limite ce nu pot fi depăşite, şi că tocmai aici, unde sînt în joc atîtea, comandamentul nedepăşirii lor e cît se poate de sever. Să nu vă daţi oare seama că dacă sîntem capabili să ne jucăm cu întreaga omenire, asta se întâmplă numai şi numai fiindcă ne sprijinim pe nişte contacte cu care, pur şi simplu, nu ne putem juca ? SăJjmnţL.pa, mincinos e bine^^sărLjaiin-ţi-pe cel ce spune adevărul. e__admisibil, dar--săjXLintL însăşi instanţa care ne._ dă puterea să minţim şi care dinainte^ne asigură. în as_emeEea_ca-zufi, Impunitatea —nâsta,_a-ede^mJi^jau_j&ai--pQate răjhBjjPnerjedepsit ! Cel *de~(d~rată în sus)* îl copleşeşte pe om cu o sumedenie de porunci ce nu pot fi respectate şi, de aceea, din cînd în cînd, nu-i rămîne altceva mai bun decît să-l ierte. Alţii, dimpotrivă, îl eliberează pe om de toate aceste porunci, drept care rsînt şi ei eliberaţi de nevoia şi, în cele din urmă, de

capacitatea de a ierta. Şi chiar daca n-ar fi aşa, trădarea unei înţelegeri care deschide această libertate , **nemărginită** tot **n-ar** piitea-o ierta : căci o asemenea iertare ar duce la **năruirea** întregului lor univers ! Nu,vedeţi **că** unica garanţie a eliberării de toate angajamentele **e** tocmai jurămintul de **credinţă** în au-toritatea cart' vă dă această libertate ? Sper cu m-ati înţeles ?
(Foustka, ce în timpul expunerii lui Fistula ***a*** *}ost din ce* ***în*** *ce mai* ***nervos,*** *se ridică brusc şi începe să hală încăperea in lung şi-n lat;**pauză** mai **îndelungată** ; Fistula îl urmăreşte atent. După un timp, Foustka se opreşte* ***în*** *dreptul mesei sale de lucru, se sprijină de* ***ea*** *ca* ***la*** *catedră, şi începe.)*
FOUSTKA : Eu le-am înţeles, mi-e teamă însă că dumneata nu m-ai înţeles ! FISTULA : Cum aşa !
FOUSTKA : Promisiunea, sau, dacă vrei, jurământul, la. care, de bună seamă, faci aluzie, îl poţi interpreta ca pe o trădare fiindcă nu ştii de ce **l-am** făcut — şi am putut să-l fac cu conştiinţa curată !
FISTULA : L-aţi făcut să scăpaţi basma curată... FOUSTKA : Desigur, dar ce fel de scăpare ar fi fost asta, dacă ar fi fost plătită cu trădarea ? Chiar căzut **în** cap nu sînt. Am putut să fac acest jurămînt întru-cît, din prima clipă, eram **hotărît** nu numai să nu-l respect, ci prin poziţia pe care mi-a asigurat-o să profit, fireşte, după o prealabilă consultare cu dumneata, să obţin, în spiritul şi în avantajul nostru, controlul asupra informaţiilor lor şi, în acelaşi timp, să-i inund cu dezinformările noastre ; asta înseamnă să ştergem urmele adevărate şi să-i determinăm să s,e ocupe de cele false ; să-i salvăm prin mijlocirea lor pe acei dintre noi care sînt ameninţaţi, şi să-i înecăm pe cei ce ne ameninţă şi, prin asta,

să slujesc cauzei noastre ca un om de-al nostru ascuns în sînul duşmanului, ba, mai mult, chiar în fruntea acelui detaşament al inamicului destinat luptei împotriva noastră ! Mă surprinde şi mă mîhneşte faptul că dum-
330
n'eata n-ai înţeles şi n-ai apreciat din primul moment intenţia mea...
(Foustka se aşază. Fistula sare în sus, începe să chicotească şi să ţopăie prin încăpere. Apoi, deodată, se opreşte şi se întoarce spre Foustka.)
FISTULA *(cu seriozitate) :* Chiar dacă această concepţie ^ ăţînăscocit-o acum, o accept, ca să vă dau o ultimă şansă. Şi în sfera noaş_ţră_şe poate ierja_sL_§c pot da prilejuri de"îndreptare ; dacă acum cîteva clipe am afirmat contrariul,"am făcut-o numai ca să vă sperii, să vă îndemn spre această ofertă lipsită de orice echivoc şi să vă ajut să nu ajungeţi chiar la marginea (^prăpastiei. Precum se vede, spre marele dumneavoastră noroc, diavol _nu_^înt : trădarea pe care eu am trecut-o cu vederea, chiar dacă pentru prima şi ultima oară, el, cu siguranţă, nu v-ar fi iertat-o ! *(Pe chipul lui Foustka se citeşte un sentiment de uşurare, nu se stăpîneşte, se apropie de Fistula şi-l îmbrăţişează. Fistula se desprinde, sare întrjzsupaxte^-m-Jcepe_şă^£lăntăn~e din dinţi şl~să^şi_Jres^ xpppflp hrfi-'n '{ ^e]3') ^e~i* cu dumneavoastră, cred că aveţi o sută de 0 ! "gfâde sub zero ! .
FOUSTKA *(rîzînd):* Chiar atîta, nu... *(Cortina.)* Sfîrşitul tabloului IX

Tabloul X

(Din nou în grădina institutului. Cu o deosebire: băncuţa e acum în dreapta, iar măsuţa cu băuturi în stingă scenei — în rest, totul ca în tabloul al treilea, inclusiv iluminatul. La ridicarea cortinei, întocmai ca la începutul tabloului al treilea, muzica slăbeşte şi ritmul alternează; şi de data asta, dacă indicaţia regizorală nu va fi alta, va colora cu discreţie desfăşurarea întregului tablou. Pe scenă : Amanta, Amantul şi Foustka. Primii doi dansează pe parchetul din fun-
340
dul scenei — şi *vor dansa, fără întrerupere, mai tot timpul, astfel că micul chioşc e acum pustiu ; Foustka,*
, stă,pe bancă, îngîndurat. Toţi trei sînt costumaţi în spiritul „concepţiei 'magice" a seratei, Fous:k:i. în tradiţionala vestimentaţie teatrală a lui Făţişi, Dacă vestimentaţia, accesoriile sau măştile celorlalţi nu sînt desqrise, costumaţia,, machiajul rămîn la latitudinea regizorului, în funcţie de felul în care va concepe fiecare personaj în parte. De bună seama, ar trebui să apară unele dintre cele mai cunoscute şi mai o-bişnuite elemente folosite în teatru pentru spectacolele ^infernale" sau ^vrăjitoreşti", ca de-pildă dominaţia coloritului roşu şi negru, pandantive, amulete, peruci, de damă ciufulite, cozi, cojjite de draci etc. Travestiul nu influenţează manifestarea actoricească, mi cire drept scop' sublinierea sau comentarea acestei manifestări, dimpotrivă, totul se desfăşoară aşa fel, ca şi cînd travestiul nici n-nr"exista. Pauză mai
^TKfeferryă, *după care, din dreapta, apare Lorencovă cu un măturoi la subţioară ; străbate scena în direcţia mesei cu băuturi unde îşi umple un pahar.)*
FOUSTKA : Spune-mi, directorul a venit ?
LORENCOVÂ : Nu, ştiu. *(Pauză; Lorencovă goleşte paharul, îl. lasă pe masă şi dispare în* ***stingă.*** *Peste puţin timp poate fi văzută pe fundal, dansînd cu* ***măturoiul.*** *Pauză.)* .>
ADJUNCTUL *(apare din stingă):* N-aţi văzut-o cumva pe Petruska ? -
FOUSTKA : Pe aici..n-a fost...
(Adjunctul clatină nedumerit din cap, şi dispare în dreapta. Peste puţin timp poate fi văzut, pe fundal, legănîndu-se de unul singur în ritm de dans. Foustka se ridică, se duce la măsuţă şi îşi. umple un pahar. Din dreapta: apar Directorul şi Kotrly, ţinîndu-sejdejnînă. Daca regia nu"vâindica altfel, se vor ţine aşa de-a lungul întregului tablou. Directorul, într-un expresiv travesti de diavol, cu coarne în frunte. Cei doi nu-i acordă lui Foustka nici o *atenţie şi se opresc în mijlocul scenei; Foustka îi urmăreşte de Ungă măsuţa* ***cu băuturi.)***
341
DIRECTORUL ***(lui*** *Kotrly):* Unde vrei s-o plasezi ? Aici ?
KOTRLY : M-am gîndit că mai bine ar fi în chioşc...
DIRECTORUL : Ai dreptate, e mai bine chiar şi din motive de securitate...
KOTRLY : De aprins o aprind în ghereta grădinarului, după aceea o aduc cu discreţie în chioşc, cîteva minute durează pînă se încinge şi pe urmă să te ţii... (Se *îndreaptă amindoi spre stingă.)*
FOUSTKA : Domnule director. *(Cei doi se opresc.)*

DIRECTORUL : Da, domnule coleg...
FOUSTKA : Aţi avea un mic răgaz ?
DIRECTORUL : Nu vă supăraţi, domnule coleg, dar acum, categoric, nu.
(Dispare în stînga, însoţit de Kotrly. Peste puţin timp pot fi văzuţi dansînd împreună pe fundal. Foustka, cu paharul in mînă, se duce şi se reaşază pe băncuţă. Muzica se intensifică, se aude un tango de notorietate, de pildă ,.Tango nocturno". Din stînga dau buzna pe scenă ***Vilma*** *şi Dansatorul şi încep să execute nişte figuri complicate şi ingenioase. Principalul lor creator e Dansatorul, fireşte, un profesionist autentic. Foustka se uită la ei cu ochii holbaţi. După un timp tangoul culminează şi cei doi execută figura finală. Muzica slăbeşte şi, fără să se întrerupă, trece la o altă melodie. Dansatorii, cu sufletul la gură, dar fericiţi, se ţin de mină şi îşi zimbesc cu un aer triumfător.)*
FOUSTKA : Vă distraţi... vă distraţi ? VILMA : Precum vezi...
ADJUNCTUL *(apare din stingă, după ce a părăsit parchetul) :* N-aţi văzut-o cumva pe Petruska ? VILMA : Aici n-a fost...
(Adjunctul întoarce capul, nedumerit, şi dispare in dreapta. După un timp poate fi văzut pe fundal legănîndu-se de unul singur în ritm de dans. Vilma îl ia pe Dansator de mînă şi dispar ***amîndoi*** *în dreapta. După un timp pot fi văzuţi dansînd împreună, pe fundal. Foustka se ridică, se apropie de măsuţă şi îşi toarnă în pahar o băutură. Din dreapta apar, ţinîndu-se de mînă, Directorul şi Kotrly, care între timp au pără-*

sit parchetul. Nu-i acordă lui Foustka nici o atenţie şi se opresc în mijlocul scenei; Foustka îi urmăreşte-din dreptul măsuţei.)
KOTRLY *(Directorului):* Şi cum o să-mi dau seama că a sosit momentul ?...
DIRECTORUL : li ghiceşti tu cumva, dacă nu, iţi fac semn... Altceva mă îngrijorează...
KOTRLY : Ce anume ?
DIRECTORUL : îmi poţi garanta că, într-adevăr, nu se întâmplă nimic ?
KOTRLY : Ce-ar putea să se întîmple ?
DIRECTORUL : Păi, ştiu şi eu... de pildă, să nu se sufoce careva sau să nu ia foc ceva.
KOTRLY : Nu-ţi fie frică. *(Se îndreaptă amîndoi spre stingă.)*
FOUSTKA : Domnule director... *(Cei doi se opresc.)*
DIRECTORUL : Da, domnule coleg...
FOUSTKA : înţeleg că aveţi acum o mulţime de alte treburi, dar nu vă reţin mult, şi sînt convins că problema o să vă intereseze...
DIRECTORUL : Nu vă supăraţi, dar acum, credeţi-mă, nu pot...
(In clipa aceea, din dreapta apare Secretarul, se apropie de Director, se apleacă spre el şi-i şopteşte ceva, îndelung, la ureche. Directorul dă din cap aprobator, în acest timp, din dreapta, apare Lorencovu, care a părăsit parchetul cu măturoiul în mînă. Se opreşte în dreapta băncuţei şi se uită la Secretar. Cînd acesta termină, Directorul mai încuviinţează o dată din cap, după care dispare in stînga, însoţit de Kotrly. Peste puţin timp pot fi văzuţi dansind împreună pe fundal. Secretarul porneşte la dreapta direct spre Lo-rencovă. Aceasta îi zîmbeşte, el se opreşte chiar în faţa ei, un timp se măsoară amîndoi din priviri, apoi : Secretarul, fără s-o slăbească din ochi, îi ia mătu- roitd, îl lasă jos cu un gest semnificativ, după care a îmbrăţişează. II îmbrăţişează şi ea şi, cîteva clipe, se uită unul în ochii celuilalt cu o privire languroasă şi, în sfîrşit, încep să se sărute. După un timp se des-Prind din îmbrăţişare şi, ţinîndu-se de mijloc, dispar*

amîndoi în dreapta. Puţin după aceea pot fi văzuţi dansind pe parchet.. Foustka, cu paharul în mină, se întoarce, ***îngîndurat,*** *spre băncuţă, şi se aşază. Deodată devine atent şi trage cu urechea : din spatele scenei se aude o voce de fată cîntînd pe o melodie, executată de orchestră, cîntecul Ofeliei.)*
MARGARETA *(cîntă în spatele scenei):* A murit şi mi s-a dus... A murit şi mi s-a dus... Iarbă la căpătîi i-au pus... A murit şi mi s-a dus...
/ *(Apare din stingă, desculţă, cu părul răvăşit, pe cap o coroniţă din flori de cîmp; e îmbrăcată într-o cămaşă de noapte albă cu o ştampilă mare : PSIHIATRIE. Cîntînd, se apropie încet de Foustka, acesta se ridică speriat.)*
MARGARETA *(cîntă):*
A murit şi mi s-a dus Cu flori dalbe-mpodobit / Şi la groapă, plîns l-au dus Şi cu lacrimi l-

au stropit A murit şi mi s-a dus Mîine-i sfintul Valentin Dis-de-dimineaţă La fereastră iată-ţi viu Ca să-ţi fiu mireasă.
FOUSTKA *(exclamă):* Margareta ! *
MARGARETA : Unde-i frumosul meu prinţ danez ? FOUSTKA *(se retrage înspăimîntat, ea se ţine după el şi amîndoi, cu pas lent, dau roată scenei):* Cum ai ajuns aici, pentru numele lui Dumnezeu ? Ai fugit ? MARGARETA : Vă rog să-i spuneţi, cînd îl veţi vedea, că povestea asta nu poate fi întîmplătoare, că în spatele ei se ascunde cu siguranţă o voinţă mai profundă a firii, a lumii şi a naturii, pentru ca...
FOUSTKA : Margareta, tu nu mă recunoşti ? Eu şînt Jin-dfich...
MARGARETA : Oare toate astea nu acţionează ca,şi cînd cosmosul şi-ar fi propus ca într-o bună zi să.se vadă aşa cu ochii noştri, iar întrebările pe care ni. le pu-
nem noi acum aici să şi le pună aşa cu gurile noastre ?
FOUSTKA : Ar trebui să te întorci la sanatoriu, să te trateze, să te facă bine — şi iar o să fie totul cum a fost... MARGARETA *(cintă):*
A murit şi mi s-a dus-Cu flori dalbe-mpodobît
vi Şi la groapă, plîns l-au dus .. ..
Şi cu lacrimi l-au stropit A murit şi mi s-a dus. • ., Miine-i sfîntul Valentin
Dis-de-dimineaţă La fereastră iată-ţi viu Ca să-ţi fiu mireasă.
(Margareta dispare în dreapta, din spatele scenei se mai aude cîteva clipe ecoul cîntecului ei, de data asta fără cuvinte. Foustka se îndreaptă tulburat spre masa cu băuturi, îşi umple repede un pahar, îl dă peste cap şi-l umple din nou. Din dreapta apar, ţinîndu-se de mină, Directorul şi Kotrly, care între timp au părăsit parchetul. Preocupaţi de conversaţia lor, nu-i acordă lui Foustka nici o atenţie.)
^DIRECTORUL : Sînt sigur că a încercat măcar să dan-\ —i- seze cu tine...
KOTRLY : Să lăsăm asta, te rog ! Nu eşti în stare să discuţi despre ceva mai interesant ?
DIRECTORUL : A încercat sau nu ?
KOTRLY : Dacă vrei neapărat să ştii, da, a încercat ! Şi cu asta basta, mai mult nu-ţi spun. *(Au străbătut a-mîndoi, agale, scena şi acum se îndreaptă spre stînga, gata să iasă.)*
FOUSTKA : Domnule director... *(Cei doi se opresc.)*
DIRECTORUL : Da, domnule coleg... *(In clipa aceea, din tufişul aflat în spatele băncuţei se aude un ţipăt de durere.)*
NEUWIRTH *(din spatele scenei):* Au !
***(D}ʳectorvl,** Kotrly şi Foustka se uită surprinşi spre oancuţă. Din tufiş apare Neuwirth tinîndu-se de ure-che Şi geme.)*
344
345
KOTRLY : Ce-i cu tine, Loiza, ce-ai păţit ?
NEUWIRTH : Ei, nimic...
DIRECTORUL : Ceva cu urechea ? *(Neuwirth dă din aprobator.)* KOTRLY : Te-a muşcat vreo?...
(Neuwirth încuviinţează din cap, arătînd spre tufi-i şui din care răsare acum Petruska aranjîndu-şi nervoasă părul şi costumul. Directorul şi Kotrly se pri-l vesc cu semnificaţie şi îşi rîd pe sub mustaţa. Petruska, sfielnică, se grăbeşte spre măsuţa cu băuturii şi, cu mina tremurîndă îşi umple un păhărel şi-l dă repede peste cap. Directorul şi Kotrly vor să plece.)
FOUSTKA : Domnule director... *(Cei doi se opresc.)* DIRECTORUL : Da, domnule coleg...
(în clipa aceea din stînga apare Adjunctul. Pe Petrus-^ ka, acoperită de Foustka, n-0 vede.)
ADJUNCTUL : N-aţi văzut-o, cumva, pe Petruska ? *(Pe truska se apropie de el, îi zîmbeşte şi-l ia de braţ \ din clipa aceea se vor ţine aşa, ca înainte.)* Unde ai fost puştiule ? *(Petruska îi şopteşte ceva la urechem el ascultă cu atenţie şi, în cele din urmă, dă din capi satisfăcut. Directorul şi Kotrly vor să plece.)*
FOUSTKA : Domnule director... *(Cei doi se opresc.)*
DIRECTORUL : Da, domnule coleg.
FOUSTKA : înţeleg că aveţi acum o mulţime de alte treburi, dar eu, cum să vă spun... trăgind învăţăminte: din cele întîmplate... n-aş vrea să neglijez ceva... ştiţi, am dobîndit anumite observaţii pe care... le-am trecut şi pe hîrtie. *(începe să se scotocească prin buzunare, căutind, evident, o hîrtie. Directorul şi Adjunctul se privesc cu semnificaţie, apoi ţinînă de mîrtă: primul pe Kotrly, al doilea pe*

Petruska, înaintează încet spre mijlocul scenei, unde, fără voia lor, alcătuiesc toţi patru un fel de semicerc în jurul lui Foustka. Scurtă pauză.)
DIRECTORUL : N-o mai căutaţi...
FOUSTKA *(se uită la el cu mirare, apoi îi cercetează pe ceilalţi. Scurtă pauză, încordată):* Credeam că... *(Din*
nou pauză încordată, întreruptă în cele din urmă ds Director.)
DIRECTORUL *(cu o voce aspră):* Nu mă interesează ce credeai, nu mă interesează hîrtia dumitale, nu mă interesează persoana dumitale... *La comedia e finita,* domnule coleg !
FOUSTKA : Nu înţeleg, ce comedie ?
DIRECTORUL : Prea mult te-ai supraapreciat şi prea mult he-ai subapreciat, socotindu-ne mai proşti decât sîn-tem.
ADJUNCTUL : Tot nu înţelegi ?
FOUSTKA : Nu...
DIRECTORUL : Bine, atunci să ţi-o spun pe şleau : ştiam de la bun început ce gîndeşti despre noi, ştiam că loialitatea dumitale e simulată şi că adevăratele dumitale interese şi concepţii le tăinuieşti în faţa noastră. Cu toate acestea, am decis să-ţi dăm o ultimă şansă şi, prefăcîndu-ne încrezători în basmul despre intenţia dumitale de a lucra pentru noi pe teren, am fost curioşi cum o să te comporţi după lecţia aceea şi după aparenta dumitale salvare, curioşi să vedem dacă pînă la urmă te vei trezi din această infatuare. Dumneata însă ai scuipat ruşinos în mîna de ajutor pe care ţi-am întins-o, drept care ţi-ai decis singur soarta, în mo»d definitiv. v
FOUSTKA : Nu e adevărat !
DIRECTORUL : Ba ştii bine că e !
FOUSTKA : Dovediţi-mi !
DIRECTORUL *(Adjunctului) :* Ce zici ? li facem pe plac ?
ADJUNCTUL : Eu aş zice... să-i facem...
(Directorul duce degetele la gură şi scoate un şuierat strident. Din chioşc, in care de bună seamă fusese ascuns, în aşa fel incit să nu fie prevăzut, ţîşneşte Fistula. Zărindu-l, Foustka se sperie. Fistula, ţopăind, se apropie repede de Director.)
FISTULA : La ordin, şefule !
DIRECTORUL : Ia zi, ce ţi-a spus dumnealui ieri cind ai fost la el ?
346
347
FISTULA *:* Zicea că aşa, de bambus, o să lucreze câ informator pentru tine, dar că, de fapt... e hr tâmjâ cu ăia de luptă împotriva ta — şi în felul ăsta- să zădărnicească serviciul tău de informaţii. A spus tex-.. tual că va fr omul nostru, adică cum ar •verii al lor, în sinul duşmanului...
FOUSTKA *(izbucneşte):* Minte !
DIRECTORUL : Cum ai spus? Ai curajul să mai spui d dată ? :
FOUSTKA ***(strigă) :*** Minte !
DIRECTORUL : Cum îţi permiţi aşa ceva ? Cum îndrăzneşti să afirmi despre prietenul meu intim, de-o viaţă, despre unul dintre cei mai buni colaboratori externi[1] ai instituţiei .noastre, că minte ?! Fistula nu ne-a minţit niciodată !
(Din ***sţînga*** *apar Lorencovă cu Secretarul, iar din dreapta Airi&ntul şi Amanta, care intre* ***thnp*** *au părăsit, toţi'patru, parchetul de dans; perechile,, iinîn-duse de mină, se alătură celorlalţi în aşa fel încîtA fără să forţeze, lărgesc din ambele părţi semicercul* în mijlocul căruia se află Foustka.)*
FOUSTKA : Vasăzică, Fistula era un provocator, pus de voi să mă încerce ! Prostul de mine, trebuia să-l azvîrl **imediat** pe uşă afară... Iartă-mă, Vilma, pentru stupida şi absurda bănuială, pentru care te-ara pierdut !... Şi, dumitale, doamnă Houbovâ, îţi cer iertare, ai avut, dreptate...
DIRECTORUL *(lui Fistula):* Cu cine vorbeşte?
FISTULA : Cu menajera lui, şefule...
DIRECTORUL *(lui Foustka):* Fireşte, nu eşti singurul om pe lumea asta care mă interesează. Pe toţi îi încerc, şi ai rămîne cu gura căscată aflînd cît de mult-durează uneori pînă descopăr adevărul adevărat, indiferent care ar fi ! Cazul dumitale, în comparaţie cu altele e de-a dreptul trivial ! Iar pentru mine, floare la ureche !
FOUSTKA *(lui Fistula) :* Vasăzică, **ţi-am** căzut în cursă... FISTULA : Iertaţi-mă, domnule doctor... *(către Director)* Mai e doctor ?

348
DIRECTORUL : Ne căcăm pe doctoratul lui, dacă vrea,
: n-are decît... să şi-l păstreze. îl priveşte... FISTULA : Iertaţi-mă, domnule doctor, dar dumneavoas-.:
• tră săvîrşiţi iar un act de simplificare a lucrurilor. Tot^limpul, £rindiferite_^ugestii, v-am dat a înţelege că avejbL-d&_al££_.mţrg_ diferite posibilităţi şi că dun>-neavoastră sînteţi autorul propriului dumneavoastră des/tmj JMu~eu v-am păcălit, aţi'picat in cursa pe care" **stfîgUr'vraţi** întins-o, în cursa propriului orgoliu, care v-a-băgat în cap că sînteţi în stare să jucaţi la mai multe nunţi deodată fără nici un risc ! Aţi uitat ? Nu v-am explicat, pe larg, că omul trebuie să res-pacte o autoritate, indiferent care, dacă vrea să h-o sfîrşească rău? Şi că, revoluţia îşi are şi ea regulile ei ? ! Mai clar nici nu puteam să vă spun cum stau lucrurile în realitate ! Eu am conştiinţa curată, am făcut tot ce s-a putut; nu cred că misiunea mea putea fi îndeplinită mai concret, decît aşa ! Ghinionul dum-neavoastră că n-aţi înţeles nimic.
DIRECTORUL : Ca întotdeauna, Fistula are dreptate. Nu-i poţi sluji pe toţi deodată şi în acelaşi timp să-i înşeli ! Nu_ poţi lua din toate părţile şi să nu dai nici uneia nimig ! _Pe_şcurt, omul trebuie să facă parte măcar" dmtr^oparte...
ADJUNCTUL : Exact aşa voiam să spun şi. eu, domnule director ! Pe scurt dmul trebuie să facă parte măcar dintr-o parte î~ " ~ "
(Muzica se intensifică, se aude din nou cunoscutul tango. Concomitent apar, grăbiţi: din stînga Vilma şi din dreapta Dansatorul, care între timp au părăsit parchetul. Se reped în mijlocul scenei, se cuprind şi încep să execute iar o figură complicată în timpul căreia Dansatorul îşi încovoaie partenera pe spate, aşa fel, îneît aceasta atinge aproape podeaua cu creştetul capului. Apoi muzica slăbeşte, iar Vilma şi Dansatorul, ţinîndu-se şi ei de mînă, ca celelalte perechi, se intercalează în semicercul lor.)
FOUSTKA : E paradoxal că abia acum, cînd am pierdut partida definitiv şi cunoaşterea mea nu mă mai ajută
349
cu nimic, încep să înţeleg întreaga poveste ! Fis'lujJj are dreptate : am fost, un nebun înfumurat, care ;;=_a închipuit cii poate trage foloase exploatîndu-l pe diaj voi, fără să facă legămînt cu el ! Numai că, precuni se ştie, diavolul nu poate fi păcălit !
*(Din dreapta apare Neuiuirth cu **un** plasture mare pe-l ureche, **iar** din stingă vine, **alergînd,** Margareta.)* MARGARETA *(zărindu-l pe Neuwirth, strigă):* Tăticule !
(Fuge spre Neuwirth şi-l ia de mină, acesta e un pic\ descumpănit. Fără voia lor devin şi ei o componentă a semicercului din jurul lui Foustka.) FISTULA : Atenţie, atenţie ! Eu nu spun şi, de altfel, nici în timpul realizării acestei provocări, n-am afirmat că există vreun diavol !
FOUSTKA : In schimb o spun eu. Şi el se află chiar aici, printre noi !
FISTULA : Vă referiţi cumva la mine ?
FOUSTKA : Dumneata nu eşti decît un drac subordonat !
DIRECTORUL : Cunosc părerile dumitale, domnule Foustka, şi înţeleg, deci, şi această metaforă. Cu alte cuvinte. prin mine vrei să acuzi ştiinţa modernă şi s-o denumeşti adevărata sursă a tuturor relelor : Nu-i aşa ?
P'OUSTKA : Nu-i aşa ! Pruj_dumneata_ vreau să acn^-tru-f i a intolerantă, _pu ţprparp se_jm2£ŞlfUIlirriai pf> sine. capabilă_jde_J2rjce, fr>1nşinrl_ştiinţa numai ra p»'_un arc pe oare-l mînuieşte_cuabilitate spre_a_ucid£--ioi. *ca o* amenința, adică tot ce nu-şi trage_iuitQFttetea din această putere sau tot ce se referă la o altoiri-
DIRECTORUL : Deci ăsta era testamentul dumitale lăsat acestei lumi, domnule Foustka ?
FOUSTKA : Da !
DIRECTORUL : Pe gustul meu e cam banal. în ţările fără cenzură asemenea lucruri împrăştie azi, de-a lungul drumului său prin viaţă, orice gazetar sportiv mai dibaci ! Testamentul e însă testament, iar eu o să-ţi demonstrez spiritul meu de toleranţă pe care dumnea-
350
ta mi-l contești, prin aceea că, în pofida rezervelor mele, aplaud acest testament !
***(Directorul** începe să aplaude uşor, treptat i se alătură şi ceilalţi; în acelaşi timp muzica se intensifică, atacînd un ritm de rock sălbatic şi captivant. Ar fi bine, dacă s-ar găsi o variantă*

inventivă, auzită înainte de începerea spectacolului sau în pauze, respectiv o melodie din care să se simtă măcar o anumită legătură, motivată, a acestui final sălbatic cu muzica de la începutul spectacolului. Aplauzele devin deodată ritmice şi se subordonează muzicii din ce în ce mai puternice şi, în cele din urmă, aproape asurzitoare. Toţi, cu excepţia lui Foustka, încep să se supună muzicii, încet-încet, dar din ce în ce mai vizibil şi mai sugestiv. Mai întîi, în timpul aplauzelor, se răsucesc, se leagănă şi se bîţîie într-un ritm mai lent, care apoi se transformă într-un dans în toată legea. La început se dansează individual, apoi în cupluri şi, în cele din urmă, toţi la un loc. Dansul e din ce în ce mai sălbatic, pînă.. cind- se transformă într-un....virtej orgiastic, de-a dreptul nebunesc. Foustka nuparticipă, se încurcă doar descumpănit şi zăpăcit printre dansatori, rare *îl ~izbelsc~ţîecăTe~~in felulTlJn^~a~stfeT~că~"el îşi pierUe simţul orientării şi nu poatejnici măcar să iasă şi să fuga~ăşa~cum, de bună~seamă,ar dori. Din vîrtej a ăîspafufTţotrly, care acum apare cu un fel de strachină în care pîlpîie o Jlacără.Se strecoară cu ea "printre dansatori, încereînd să-şi croiască drum spre chioşc, ceea ce, pină la urmă reuşeşte. între timp, însă, a izbutit să dea foc mantiei lui .Foustka, astfel că în toată forfota* ***aceea aiurită appre*** ",» **nou__** *t eler^Ţrţ^ăoticZjn~clup__* ***de Fousţka*** în *flăcări, care acum, rrţ;jjŢjJmrjpariirn, nlacusyă de. colo colo pe SC£2lă. Puţin timp după aceea totul e înecat de un fum gros*

ar»

351

şi *înecăcios, ţîşnind din chioşcul in care Kotrly* pldfl *sase strachina lui. Muzica bubuie, pe scenă nu se maii vede nimic. în măsura în care regizorul se încumetă^ fumul răzbate şi în sală. Curînd muzica slăbeşte bruscM în sală se aprind luminile, fumul se risipeşte şi spec-M tatorii constată că, între timp, s-a lăsat cortina.* Dacăl *fumul, sau spectacolul în sine, nu-i alungă din salca pe toţi spectatorii, celor puţini care rămîn şi aplcmdăM să li se încline şi* sa *le mulţumească, în primul rîndM un pompier in uniformă, cu casca pe cap şi cu ura aparat de stins în mină.)*

ISBN 973-23-0324-7

TefinQredactor : FLORIN PREDA ________Bun de tipar : 24.VII.1991_________

Coli de tipar : 22 ______________Apărut : 1801______________

Tipărit la Imprimeria „BACOVIA" Bacău sub comanda nr. 5084/1901